

Series Ceranea
tom 8

Agata Kawecka
Karolina Krzeszewska
Izabela Lis-Wielgosz
Ivan N. Petrov
Małgorzata Skowronek

**Komentowana
bibliografia polskich
przekładów literatury
ludowej kręgu
*Slavia Orthodoxa***

Alena
— CERANEUM —

W WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
tom 8

**Komentowana
bibliografia polskich
przekładów literatury
ludowej kręgu
*Slavia Orthodoxa***

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
tom 8

Agata Kawecka
Karolina Krzeszewska
Izabela Lis-Wielgosz
Ivan N. Petrov
Małgorzata Skowronek

**Komentowana
bibliografia polskich
przekładów literatury
ludowej kręgu
*Slavia Orthodoxa***

redakcja naukowa
Ivan N. Petrov

Ceranea
— CERANEUM —

W WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

łódź 2022

Series Ceranea

tom 8

Uniwersytet Łódzki, Centrum Badań nad Historią i Kulturą Basenu Morza Śródziemnego
i Europy Południowo-Wschodniej im. prof. Waldemara Cerana, *Ceraneum*

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Zofia A. Brzozowska, Paweł Filipczak, Agata Kawecka, Andrzej Kompa, Mirosław J. Leszka
Marek Majer, Kiril Marinow, Georgi Minczew, Ivan N. Petrov, Małgorzata Skowronek

ADRES KOLEGIUM REDAKCYJNEGO

90-237 Łódź, ul. Matejki 32/38, pok. 319, www.ceraneum.uni.lodz.pl, s.ceranea@uni.lodz.pl

RECENZENT

Marzanna Kuczyńska

REDAKTOR NAUKOWY

Ivan N. Petrov

REDAKTOR INICJUJĄCY

Urszula Dzieciatkowska

REDAKTOR WYDAWNICTWA UŁ

Katarzyna Gorzkowska

SKŁAD I ŁAMANIE

Munda – Maciej Torz

KOREKTA TECHNICZNA

Zdzisław Gralka

PROJEKT OKŁADKI

Sebastian Buzar

Zdjęcie wykorzystane na okładce: *Królewicz Marko*, fresk z monasteru Marka w okolicy wsi Markova Sušica w pobliżu Skopje (Macedonia Północna), https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Marko_Krale.jpg

© Copyright by Authors, Łódź 2022

© Copyright for this edition by Uniwersytet Łódzki, Łódź 2022

Publikacja jest udostępniona na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 4.0 (CC BY-NC-ND)

Publikacja powstała w związku z realizacją projektu pt. „Recepcja piśmiennictwa oraz literatury ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* w Polsce – historia i bibliografia twórczości przekładowej”, realizowanego w Centrum Ceraneum Uniwersytetu Łódzkiego. Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2012/05/E/HS2/03827

Wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Wydanie I. W.08547.18.0.K

Ark. wyd. 13,8; ark. druk. 22,125

ISBN 978-83-8220-416-2

e-ISBN 978-83-8220-417-9

<https://doi.org/10.18778/8220-416-2>

Publikację tę dedykujemy
Profesorowi Georgiemu Minczewowi
– naszemu Mistrzowi i Przyjacielowi

Spis treści

Wprowadzenie	9
Wykaz bibliograficzny przekładów	13
Skróty: antologie i zbiory tekstów	15
Słowiańszczyzna Południowa. Opowiadanie	31
Słowiańszczyzna Południowa. Śpiew, recytacja	61
Słowiańszczyzna Wschodnia. Opowiadanie	117
Słowiańszczyzna Wschodnia. Śpiew, recytacja	183
Studia szczegółowe	245
Z twórczości przekładowej Romana Zmorskiego	247
Przekłady literatury ludowej Słowian Południowych na język polski po II wojnie światowej	269
Przekłady literatury ludowej Słowian Wschodnich na język polski po II wojnie światowej. Gatunki, źródła, recepcja, krytyka.	295
Sposoby systematyzacji prac poświęconych kulturze ludowej Słowian (na przykładzie anglojęzycznej literatury przedmiotu) ...	325
Wykaz publikacji powiązanych tematycznie z realizacją projektu bibliograficznego	337
Indeks tłumaczy literatury ludowej kręgu <i>Slavia Orthodoxa</i> na język polski	341
Wykaz czasopism	345

Wprowadzenie

Jednym z podstawowych składników historii recepcji literatury ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* w Polsce jest rozwijana na przestrzeni wieków – z różną dynamiką – twórczość przekładowa. Jej całościowy opis i szczegółowa analiza wymaga w pierwszej kolejności zebrania, zaprezentowania i skomentowania danych bibliograficznych na temat istniejących tłumaczeń przedmiotowej literatury (czy szerzej: przedmiotowej twórczości). Temu właśnie poświęcona jest prezentowana publikacja.

Spis porządkuje polskie przekłady tekstów ludowych powstałych na terenie obszaru *Slavia Orthodoxa*. Pierwotny podział materiału źródłowego determinuje terytorium geograficzne, z jakiego on pochodzi: Słowiańszczyzna Południowa oraz Słowiańszczyzna Wschodnia. Wewnątrz tych dwóch grup utwory zostały podzielone według sposobu ich przekazu lub wykonania na: utwory prozatorskie, przeznaczone do opowiadania (bajki, legendy, podania itd.) oraz utwory o charakterze poetyckim, przeznaczone do śpiewu lub recytacji (pieśni, w tym także pieśni epickie, ballady, dumy, byliny i inne).

W obrębie każdej grupy informacja bibliograficzna na temat istniejących tłumaczeń została uporządkowana w kolejności chronologicznej (rok publikacji przekładu). W pierwszej kolejności odnotowuje się antologie folkloru *Slavia Orthodoxa* oraz zbiory folkloru różnych kultur z obecnością utworów z tego obszaru,

następnie antologie o charakterze mieszanym (zawierające utwory ludowe i autorskie) lub inne publikacje, np. monografie etnograficzne udostępniające również teksty ludowe, antologie i inne wydania włączające adaptacje utworów niebędących przekładami, ale wyraźnie nawiązujących do tradycji ludowej lub mocno nią inspirowane¹, wreszcie utwory rozproszone, opublikowane w czasopismach lub seriach wydawniczych. Zawartość antologii oraz innych publikacji zwartych prezentowana jest w porządku alfabetycznym.

Antologie opisano za pomocą skrótów utworzonych od ich tytułów. Przy opisie poszczególnych zbiorów zamieszczono krótki komentarz dotyczący ich zawartości. Następnie przytoczono tytuły utworów (co do zasady w ortografii oryginalnej, nierzadko odmiennej od współczesnej normy języka polskiego), informację o tłumaczu oraz lokalizację w danym zbiorze. W niektórych wypadkach tytuły/fragmenty początkowe przekładów umieszczone są w nawiasie i zakończone wielokropkiem – takie rozwiązanie zostało przyjęte jako jeden ze sposobów porządkowania materiału (najczęściej jest to incipit). Zrezygnowano z konsekwentnego wskazywania tytułów utworów oryginalnych, źródłowych ze względu na częste niezamieszczanie ich w antologiach przekładów albo zamieszczanie w formie błędnej, niekonsekwentnej transkrypcji lub transliteracji, zamieszczanie w postaci niepełnego odnośnika do zbioru oryginalnego (np. bez numeru tomu lub daty wydania), wreszcie z powodu braku ustalonego tytułu dla wersji oryginalnej lub przytoczenia w przekładzie tytułu błędnego. Z tych samych względów w większości wypadków nie było możliwe niewywołujące wątpliwości ustalenie adresów bibliograficznych wydań utworów oryginalnych. W końcowej części książki zamieszczono kilka bibliograficzno-interpretacyjnych studiów szczegółowych.

Podczas tworzenia i weryfikacji wszystkich wykazów i zapisów bibliograficznych każdorazowo dążono do bezpośredniego spraw-

¹ Zbiór ten może się wydawać najbardziej dyskusyjnym, a przy tym mocno subiektywnym i niepełnym. Uznaliśmy jednak, że znacznie lepiej dany utwór odnotować i pozostawić interpretacji czytelnika, niż go pominąć.

dzenia danych metodą *de visu*. Korzystano również z opracowań naukowych poświęconych tłumaczeniom twórczości ludowej prawosławnych Słowian na język polski, m.in. takich autorów, jak Krešimir Georgijević², Milica Jakóbiec-Semków³, Miroslav Topić i Petar Bunjak⁴, Iwona Rzepnikowska⁵, Dejan Ajdačić⁶ i wielu innych⁷. Oczywiście, zdajemy sobie sprawę, że w naszej bibliografii – podobnie jak w każdej tego typu publikacji – mogą wystąpić braki, przeoczenia lub nieścisłości. Mamy jednak nadzieję, że zaproponowane szczegółowe zestawienie, obejmujące przekłady literatury ludowej z obszaru południowo- i wschodniosłowiańskiego, okaże się przydatne w dalszych badaniach nad translatorską recepcją folkloru prawosławnych Słowian w Polsce, wpisując się jednocześnie w tradycję tworzenia bibliografii jako niezbędnego elementu warsztatu badawczego⁸.

Publikacja ta nie powstałaby bez życzliwości i wsparcia osób, którym w tym miejscu pragniemy złożyć serdeczne podziękowania.

² K. Georgijević, *Srpskohrvatska narodna pesma u poljskoj književnosti. Studija iz uporedne istorije slovenskih književnosti*, Beograd 1936 (publikacja dostępna także w wersji elektronicznej: https://www.rastko.rs/rastko-pl/umetnost/književnost/studije/kgeorgijevic-pesma_1.php, dostęp: 21.12.2021).

³ Np. M. Jakóbiec-Semkowowa, *Kazimierz Brodziński i słowiańska pieśń ludowa*, Warszawa 1975; *Słowiańska pieśń ludowa w polskich przekładach doby romantyzmu*, Wrocław 1991.

⁴ Нр. М. Топић, П. Буњак, *Фолклор и превод. Огледи о рецепцији српског народног песничтва у пољској књижевности*, Београд 2007; *Од ритма ка смислу. Метрички проблеми превођења српских народних песама косовског циклуса на пољски језик*, Београд 2013; *Укритања и паралеле. О пољским преводима српске народне поезије*, Београд 2015.

⁵ I. Rzepnikowska, *Specyfika tłumaczenia tekstów folklorystycznych (na materiale polskich przekładów rosyjskiej bajki magicznej)*, Toruń 1997; *Rosyjska i polska bajka magiczna (AT 480) w kontekście kultury ludowej*, Toruń 2005.

⁶ Np. najnowsze opracowanie bibliograficzno-przeglądowe: D. Ajdačić, *Poljsko-srpske književne veze. Prevodi i recepcija*, Gdańsk 2021.

⁷ Np. bibliograficzne części wydawanej od 2009 r. na Uniwersytecie Śląskim serii „Przekłady Literatur Słowiańskich”.

⁸ Zob. A. Matczuk, *Polskie bibliografie nauk humanistycznych i społecznych do roku 1989. Historia i metodyka*, Lublin 2014.

Wprowadzenie

W pierwszej kolejności dziękujemy naszemu Mistrzowi i Przyjacielowi, Profesorowi Georgiemu Minczewowi, któremu dedykujemy tę książkę. Dziękujemy Profesorowi Aleksandrowi Naumowowi, badaczowi i tłumaczowi piśmiennictwa kręgu *Slavia Orthodoxa*, a także Profesor Marzannie Kuczyńskiej, która opracowała recenzję wydawniczą. Za inspirację oraz liczne rady, wskazówki i podpowiędzi bibliograficzne jesteśmy wdzięczni Profesor Elizie Małek, Profesorowi Dejanowi Ajdačićowi i Profesorowi Petarowi Bunjakowi. Za pomoc organizacyjną i informatyczną dziękujemy dr hab. Zofii Brzozowskiej, dr. Janowi Wolskiemu, dr. Dariuszowi Głasowi, dr. Dawidowi Szymczakowi, mgr. Dawidowi Grzelakowi, Adrianowi Boćkowi. Dziękujemy także Narodowemu Centrum Nauki, które finansowało grant naukowy przyznany naszemu zespołowi. Szczególne słowa wdzięczności kierujemy do pracowników Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, w szczególności – do Pani Redaktor Urszuli Dzieciatkowskiej oraz Pani Redaktor Katarzyny Gorzkowskiej.

WYKAZ BIBLIOGRAFICZNY
PRZEKŁADÓW

Skróty: antologie i zbiory tekstów

Apokryfy i legendy

Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian Południowych, wybór i redakcja Georgi Minczew, Małgorzata Skowronek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2006, 387 s.

Bajki, fraszki, podania

Bajki, fraszki, podania, przysłowia i pieśni na Rusi, zebrał X. Sadok Barącz, nakładem autora, Tarnopol 1866, 248 s.

Bajki, fraszki, podania, przysłowia i pieśni na Rusi, zebrał X. Sadok Barącz, w drukarni Anny Wajdowiczowej, Lwów 1886, wyd. II, 272 s.

Bajki rosyjskie

Bajki rosyjskie, tłumaczył Ludwik Flaszen, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1962, 226 s.

Bajki słowiańskie

Mieczysław Rościszewski, *Bajki słowiańskie z ilustracjami*, nakładem księgarni J. Przeworskiego, Warszawa 1932, 158 s.

Białoruś

Białoruś. Kilka słów o poezji prostego ludu tej naszej polskiej prowincji i o jego śpiewie, tańcach etc., przez Alexandra Rypińskiego, w księgotłoczni J. Marylskiego, nakładem autora, Paryż 1840, 231 s.

Byliny

Byliny, wybrał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Marian Jakóbiec, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1955, 170 s.

Byliny Mongird

Byliny, przełożył Tadeusz Mongird, wstępem poprzedził Samuel Fiszman, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1957, 164 s.

Dawne wiersze ruskie

Dawne wiersze ruskie, przełożył Tadeusz Łopalewski, nakładem L. Chomińskiego, Wilno 1933, 144 s.

Diabelskie skrzypce I

Michał Federowski, *Diabelskie skrzypce. Baśnie białoruskie*, wybrał, przełożył, wstępem opatrzył Aleksander Barszczewski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1973, 314 s.

Diabelskie skrzypce II

Michał Federowski, *Diabelskie skrzypce. Baśnie białoruskie*, wybrał, przełożył, wstępem opatrzył Aleksander Barszczewski, wydanie drugie, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1977, 190 s.

Diabelskie wesele

Diabelskie wesele. Bajki z Polesia, zebrał Michał Federowski, przekładu dokonał oraz wstępem opatrzył Aleksander Barszczewski, Zysk i S-ka, Poznań 2013, 252 s.

Dodatek do zbiorów pieśni

Kazimierz Józef Turowski, *Dodatek do zbiorów pieśni ludu polskiego i ruskiego*, drukarnia Piotra Pillera, Lwów 1846, 32 s.

Dumki

August Bielowski, Lucjan Siemieński, *Dumki*, Praga 1838, 104 s.

Dzieła Brodziński t. 2

Dzieła Kazimierza Brodzińskiego, wydanie zupełne i pomnożone pismami dotąd drukiem nie ogłoszonymi, t. II, Nakładem Teofila Glücksberga, Wilno 1842, 236 s.

Dzieła Brodziński t. 3

Dzieła Kazimierza Brodzińskiego, wydanie zupełne i pomnożone pismami dotąd drukiem nie ogłoszonymi, t. III, Nakładem Teofila Glücksberga, Wilno 1843, 236 s.

Dzieła Olizarowski t. 3

Dzieła Tomasza Olizarowskiego / przez autora Bruna, t. III, nakładem Zygmunta Schlettera, Wrocław 1852, 192 s.

Epos

Epos. Arcydzieła poezji epicznej wszystkich czasów i narodów, przez A[lexisa] Chassang i A.L. Marcou, przełożył i uzupełnił Antoni Lange, Księgarnia L. Zwolińskiego, T. Paprocki, Kraków–Warszawa 1894, 437 s.

Ilja Muromiec

Antoni Lange, *Ilja Muromiec*, Druk Tow. Akc. S. Orgelbranda Synów, Warszawa 1916, 36 s.

Antoni Lange, *Ilja Muromiec: na motywach średniowiecznej ruskiej byliny*, Wydawnictwo Armoryka, Sandomierz 2009, 50 s.

Jugosłowiańska epika ludowa

Jugosłowiańska epika ludowa. Wybór, w przekładzie Czesława Jastrzębiec-Kozłowskiego, wybrał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Dr Marian Jakóbiec, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Biblioteka Narodowa, nr 58, seria II, Wrocław 1948, 165 s.

Jugosłowiańska poezja ludowa

Jugosłowiańska poezja ludowa w nowych przekładach polskich, ze wstępem prof. dr. Gerharda Gesemanna oraz z komentarzem i artykułem o dawniejszych przekładach polskich, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”, Biblioteka Jugosłowiańska pod redakcją prof. Juljusza Benešicia, Warszawa 1938, 507 s.

Klechdy t. 1 1837

Klechdy. Starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, t. I, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wóycicki, Drukarnia Piotra Baryckiego, Warszawa 1837, 240 s.

Klechdy t. 2 1837

Klechdy. Starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, t. II, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, Drukarnia Piotra Baryckiego, Warszawa 1837, 218 s.

Klechdy t. 1 1851

Klechdy. Starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, t. I, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wydanie drugie pomnożone, Drukarnia Jana Jaworskiego, Warszawa 1851, 268 s.

Klechdy t. 2 1852

Klechdy. Starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, t. II, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wydanie drugie pomnożone, Drukarnia Jana Jaworskiego, Warszawa 1852, 250 s.

Klechdy 1876

Klechdy. Starożytne podania i powieści ludowe, zebrał i napisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wydanie trzecie pomnożone, Drukarnia S. Lewentala, Warszawa 1876, 237 s.

Klechdy 1972

Klechdy, starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wybór i opracowanie Ryszarda Wojciechowskiego, słowo wstępne Juliana Krzyżanowskiego, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1972, 362 s.

Klechdy 1974

Klechdy, starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wybór i opracowanie Ryszarda Wojciechowskiego, słowo wstępne Juliana Krzyżanowskiego, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1974, 410 s.

Klechdy 1981

Klechdy, starożytne podania i powieści ludu polskiego i Rusi, zebrał i spisał Kazimierz Władysław Wójcicki, wybór i opracowanie Ryszarda Wojciechowskiego, słowo wstępne Juliana Krzyżanowskiego, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1981, 410 s.

Królewicz Marko

Królewicz Marko. Narodowe pieśni serbskie, przełożone przez Romana Zmorskiego, Nakładem Księgarni i Składu Nut Michała Glücksberga, Warszawa 1859, 266 s.

Królewicz Ostronóz

Królewicz Ostronóz i inne bajki bułgarskie. Najpiękniejsze baśnie świata, w wyborze i opracowaniu Marcelego Tarnowskiego, nakładem księgarni A.F. Mittlera w Łodzi, Łódź 1930, 96 s.

Kult Świętego Mikołaja

Kult Świętego Mikołaja w tradycji prawosławnej, wybór i opracowanie Agnieszka Dejnowicz, autorzy przekładów: Jan Stradomski, Małgorzata Skowronek, Agnieszka Dejnowicz, Ryszard Łużny, Aleksander Naumow, Jan Pietrow, pod redakcją Aleksandra Naumowa i Marioli Walczak-Mikołajczakowej, Fundacja Collegium Europaeum Gnesnense, Gniezno 2004, 134 s.

Lazarica

Lazarica. Ustęp z narodowych pieśni serbskich, przekład Romana Zmorskiego, Nakładem Aleksandra Nowoleckiego, Warszawa 1860, 100 s.

Literatura i krytyka

Literatura i krytyka. Pisma Michała Grabowskiego, t. I, cz. 2, drukiem Teofila Glücksberga, Wilno 1837, 136 s.

Lud ukraiński t. 1

Lud ukraiński, t. I, przez Antoniego Nowosielskiego, nakład i druk Teofila Glücksberga, Wilno 1857, 380 s.

Lud ukraiński t. 2

Lud ukraiński, t. II, przez Antoniego Nowosielskiego, nakład i druk Teofila Glücksberga, Wilno 1857, 270 s.

Ludowe obrzędy i podania

Anna Zadrożyńska, Tanas Vražinovski, Krzysztof Wrocławski, *Ludowe obrzędy i podania. Etnograficzne i folklorystyczne studia porów-*

nawcze wsi polskiej i macedońskiej, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2002, 269 s.

Materiały i notatki

Zofia Ciechanowska, *Materiały i notatki do twórczości Kazimierza Brodzińskiego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Filologia”, nr 5, z. 1, [Kraków] 1955.

Mocarni czarodzieje

Mocarni czarodzieje. Baśnie rosyjskie, wybór, przekład, posłowie, przypisy Aleksander Barszczewski, ilustrowała Elżbieta Murawska, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1983, 276 s.

Na ciche wody I

Na ciche wody. Dumy ukraińskie, przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył Mirosław Kasjan, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 1973, 168 s.

Na ciche wody II

„*Na ciche wody*”. *Ludowy epos Ukrainy*, wyboru dokonał, przełożył i komentarzem opatrzył Jan Mirosław Kasjan, wydanie drugie, rozszerzone i poprawione, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Toruń 2000, 188 s.

Na przełęczy światów

Na przełęczy światów. 150 ukraińskich baśni, gadek, humoresek i podań ludowych, wybrał, przełożył i opracował Jan Mirosław Kasjan, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1994, 438 s.

Narodowe pieśni serbskie t. 1

Narodowe pieśni serbskie, wybrane i przełożone przez Romana Zamarskiego, t. I, nakładem G[ustawa] Sennewalda, Warszawa 1853, 196 s.

Narodowe pieśni serbskie t. 1 II

Narodowe pieśni serbskie, wybrane i przełożone przez Romana Zamarskiego, t. I, wydanie drugie, nakładem G[ustawa] Sennewalda, Warszawa 1855, 196 s.

Narodowe pieśni serbskie t. 2

Narodowe pieśni serbskie, wybrane i przełożone przez Romana Zamarskiego, t. II, nakładem G[ustawa] Sennewalda, Warszawa 1853, 336 s.

Narodowe pieśni serbskie t. 2 II

Narodowe pieśni serbskie, wybrane i przełożone przez Romana Zamarskiego, t. II, wydanie drugie, nakładem G[ustawa] Sennewalda, Warszawa 1855, 336 s.

Na tle legend huculskich

Bolesław Kaprocki, *Na tle legend huculskich*, Nakładem Seminarium Zagranicznego, Potulice 1939, 76 s.

Na Vidov-dan

Na Vidov-dan. 1389–1889. Pieśni serbskie o kosowskim boju, w nowym przekładzie przez Izydora Kopernickiego z przedmową T[eodora] T[omasza] Jeża, Nakład Księgarni Gebethnera i Spółki, Kraków 1889, 114 s.

Niewyczerpany dzban

Niewyczerpany dzban. Baśnie ziemi mińskiej, smoleńskiej, mohylewskiej, grodzieńskiej i Polesia, wybrał, przełożył i opracował Aleksander Barszczewski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1976, 200 s.

Nimfy, herosi, antagoniści

Nimfy, herosi, antagoniści. Epos ludowy Bułgarów, wybór, wstęp, komentarze Henryka Czajka, Śląsk, Katowice 1994, 270 s.

O Bogu, Jego sługach

O Bogu, Jego sługach i diabelskich sztuczках. Setnik legend Południowej Słowiańszczyzny, wybrał, przełożył, opracował i wstępem opatrzył Krzysztof Wrocławski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1985, 279 s.

Obraz literatury powszechnej t. 1

Piotr Chmielowski, Edward Grabowski, *Obraz literatury powszechnej w streszczeniach i przykładach*, t. I, *Starożytność i wieki średnie*, Teodor Paprocki i S-ka, Warszawa 1895, 514 s.

Oj lesie, lesie

Anna Kamińska, Jan Śpiewak, *Oj lesie, lesie zielony. Wybór bułgarskiej pieśni ludowej*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1956, 288 s.

Opowieść o Kicieżu

Opowieść o niewidzialnym grodzie Kicieżu. Z legend i podań dawnej Rusi, wyboru dokonał, tłumaczył z języka staroruskiego i rosyjskiego, wstępem i przypisami opatrzył Ryszard Łużny, Warszawa 1988, 418 s.

Opowieść o wierchu

Opowieść o wierchu Lubaszu. Bajki i podania z Bułgarii, wybór i przekład Daniela Tomczyk-Baszkiewicz, Maryla Wiśniewska-Kacprzak, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1986, 208 s.

Perły i kamienie

Anna Kamińska, *Perły i kamienie. Wybór serbsko-chorwackiej poezji ludowej*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1967, 290 s.

Pieśni gęślarskie serbskie I

Pieśni gęślarskie serbskie. Car Łazarz czyli bój kosowski, przekład B[ohdana] Zaleskiego, Biblioteczka uniwersytetów ludowych i młodzieży szkolnej – 114, Warszawa – Kraków 1909, 36 s.; Kraków [1936], 38 s.

Pieśni gęślarskie serbskie II

Pieśni gęślarskie serbskie. Car Łazarz czyli bój kosowski, przekład B[ohdana] Zaleskiego, Biblioteczka uniwersytetów ludowych i młodzieży szkolnej – 114, wydanie drugie, Kraków 1947, 38 s.

Piołunowe ziele

Anna Kamińska, *Piołunowe ziele. Wybór rosyjskiej liryki ludowej*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1961, 190 s.

Piosenki gminne

Romuald Zieńkiewicz, *Piosenki gminne ludu pińskiego*, w Drukarni M. Zymelowicza Typografa, Kowno 1851, 424 s.

Piosnki wieśniacze 1837

Jan Czeczot, *Piosnki wieśniacze znad Niemna w dwóch częściach*, drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1837, 112 s.

Piosnki wieśniacze 1839

Jan Czeczot, *Piosnki wieśniacze znad Niemna i Dźwiny*, drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1839, 126 s.

Piosnki wieśniacze 1840

Jan Czeczot, *Piosnki wieśniacze znad Dźwiny*, drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1840, 94 s.

Piosnki wieśniacze 1844

Jan Czeczot, *Piosnki wieśniacze znad Niemna i Dźwiny z dołączeniem pierwotwornych w mowie sławiano-krewickiej*, drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1844, 137 s.

Piosnki wieśniacze 1845

Jan Czeczot, *Piosnki wieśniacze znad Niemna, Dniepra i Dniestra*, drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1845, 108 s.

Pisemka Turowski

Kazimierz Józef Turowski, *Pisemka*, z. 1, nakł. Julj[ana] Aleks[andra] Kamińskiego, wyłocznia Piotra Pillera, Lwów 1835, 70 s.

Pisma Brodziński t. 1

Pisma Kazimierza Brodzińskiego, t. I, *Różne Poezye*, Nakładem N. Glücksberga, Warszawa 1821, 228 s.

Pisma Brodziński t. 2

Pisma Kazimierza Brodzińskiego, t. II, Nakładem N. Glücksberga, Warszawa 1821, 230 s.

Pisma Krzywicki

Pisma Teodozyusza Krzywickiego, wybrane przez Felicjana Faleńskiego, Teodor Paprocki i S-ka, Warszawa 1887, 416 s.

Pisma poprawne Brodziński t. 1

Pisma Kazimierza Brodzińskiego. Wydanie zupełne poprawne i dopełnione z nieogłoszonych rękopismów, staraniem J[ózefa] I[gnacego] Kraszewskiego (z wizerunkiem i życiorysem poety), t. 1, *Poezye oryginalne i naśladowania*, J.I. Kraszewski, Poznań 1872, 400 s.

Pisma oryginalne Zmorski

Roman Zmorski, *Pisma oryginalne i tłómaczone*, nakład i druk S[alomon]a] Lewentala, Warszawa 1900, 866 s.

Pisma Zaleski t. 1

Pisma Józefa Bohdana Zaleskiego, wydanie przejrzone przez autora, t. I, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów 1877, 280 s.

Pisma Zaleski t. 2

Pisma Józefa Bohdana Zaleskiego, wydanie przejrzone przez autora, t. II, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów 1877, 260 s.

Pisma Zaleski t. 3

Pisma Józefa Bohdana Zaleskiego, wydanie przejrzone przez autora, t. III, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów 1877, 228 s.

Podania białoruskie

Podania białoruskie zebrane przez Władysława Weryhę, poprzedzone wstępem przez Jana Karłowicza, Drukarnia Polska, nakładem autora, Lwów 1889, 78 s.

Podania i legendy 1845

Podania i legendy polskie, ruskie, litewskie, zebrał Lucjan [sic!] Siemieński, nakładem Księgarni J[ana] K[onstantego] Żupańskiego, Poznań 1845, 163 s.

Podania i legendy 1909

Podania i legendy polskie, ruskie, litewskie, zebr. Łuc[an] Siemieński, nakład i druk W[iktor] Kulerski, Grudziądz 1909, 32 s.

Podania i legendy 1975

Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie, zebrał Lucjan Siemieński, wybór, wstęp i oprac. Kazimierza Pamuły, słowo wstępne Juliana Krzyżanowskiego, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975, 258 s.

Podróże w krajach słowiańskich

Aleksander Antoni Sapieha, *Podróże w kraiach słowiańskich odbywane w latach 1802gim i 1803cim*, Korn, Wrocław 1811, 276 s.

Aleksander Antoni Sapieha, *Podróże w krajach słowiańskich odbywane*, przygot. do dr., koment., wybór il. i map Tadeusz Jabłoński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław; Matica Srpska, Novi Sad 1983, 335 s.

Aleksander Antoni Sapieha, *Podróże w krajach słowiańskich odbywane*, przygot. do dr., koment. Tadeusz Jabłoński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2005, 401 s.

Poezje Bielowski

Poezje Augusta Bielowskiego, nakładem B[olesława] M[aurycego] Wolffa, Petersburg 1855, 144 s.

Poezje Groza t. 1

Aleksander Groza, *Poezje*, t. I, Drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1843, 162 s.

Poezje Groza t. 2

Aleksander Groza, *Poezje*, t. II, Drukiem Józefa Zawadzkiego, Wilno 1843, 204 s.

Poezje nieznane Brodziński

Kazimierza Brodzińskiego Poezje nieznane, wydał z rękopisów dr Aleksander Łucki, Akademia Umiejętności, Kraków 1910, 244 s.

Poezje Siemieński 1863

Poezje Lucyana Siemieńskiego, F[riedrich] A[rnold] Brockhaus, Lipsk 1863, 303 s.

Poezje Zaleski t. 1 1851

Poezje Józefa B. Zaleskiego, t. I, nakładem B[olesława] M[aurycyego] Wolffa, Petersburg 1851, 314 s.

Poezje Zaleski t. 3 1852

Poezje Józefa B. Zaleskiego, t. III, nakładem B[olesława] M[aurycyego] Wolffa, Petersburg 1852, 138 s.

Poezje Zaleski t. 4 1852

Poezje Józefa B. Zaleskiego, t. IV, nakładem B[olesława] M[aurycyego] Wolffa, Petersburg 1852, 184 s.

Poezje Zaleski t. 1 1877

Poezje Józefa Bohdana Zaleskiego, t. I, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów, Gebetner i Wolff, Warszawa 1877, 280 s.

Poezje Zaleski t. 2 1877

Poezje Józefa Bohdana Zaleskiego, t. II, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów, Gebetner i Wolff, Warszawa 1877, 260 s.

Poezje Zaleski t. 3 1877

Poezje Józefa Bohdana Zaleskiego, t. III, Nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta, Lwów, Gebetner i Wolff, Warszawa 1877, 226 s.

Południowa Słowiańszczyzna

Irena W. Kosmowska, *Południowa Słowiańszczyzna (Jugosławia)*, Księgarnia Polska, Warszawa 1922, 126 s.

Powieści ludu i dumy

Aleksander Groza, *Powieści ludu i dumy*, t. I, Drukarnia Gazety Codziennej, Warszawa 1855, 196 s.

Aleksander Groza, *Powieści ludu i dumy*, t. II, Drukarnia Gazety Codziennej, Warszawa 1855, 136 s.

Rapsody historyczne i liryki

Lucyan Siemieński, *Rapsody historyczne i liryki*, nakładem B[olesława] M[aurycyego] Wolffa, Petersburg 1853, 281 s.

Rosyjskie bajki ludowe

Rosyjskie bajki ludowe ze zbioru Aleksandra Afanasjewa, opracował, wstępem i przypisami opatrzył Ryszard Łuźny, wyboru dokonała i przygotowała do druku Hanna Kowalska, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2001, 440 s.

Rządca Losu

Rządca Losu. Bajki z Jugosławii, wstęp, wybór tekstów, układ zbioru, przekład i komentarze Krzysztof Wrocławski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1991, 334 s.

Samowily i pasterze

Samowily i pasterze. Bajki z Socjalistycznej Republiki Macedonii, wyboru dokonali Aleksandra Popvasileva i Tanas Vražinowski, redakcja dr Blaže Ristowski, przekład Tanas Vražinowski i Krzysztof Wrocławski, konsultacja i komentarze Krzysztof Wrocławski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1981, 200 s.

Specyfika folkloru Rosjan

Eugeniusz Iwaniec, *Specyfika folkloru Rosjan-starobrzędowców*, [w:] *Literatura popularna – folklor – język*, t. II, pod red. Michała Walińskiego, Katowice 1981, s. 94–110.

Uczniowie Apostołów

Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów, opracowali Małgorzata Skowronek, Georgi Minczew, Collegium Columbinum, Kraków 2010, 216 s.

Wiedzmy, czarty i święci

Wiedzmy, czarty i święci Huculszczyzny. Mity i legendy, oprac. Ola Hnatiuk, Tyrsa, Warszawa 1997, 256 s.

Wielka Literatura Powszechna

Wielka Literatura Powszechna, t. 6: *Antologja, część druga: literatury: hiszpańska, portugalska, rumuńska, celtyckie, angielska, północno-amerykańska, australijska, niemiecka, islandzka, norweska, szwedzka, duńska, holenderska i flamandzka, fińska, estońska, łotewska, litewska, węgierska, rosyjska, ukraińska, białoruska, czeska, słowacka, łużycka, jugosławji, bułgarska, bizantyńska, nowogrecka*, red. Stanisław Lam, oprac. E. Biedrzycki i in., Księgarnia i Dom Wydawniczy Trzaska, Evert i Michalski, Warszawa 1933, 904 s.

Wieża siedmiu wodzów

Wieża siedmiu wodzów [I], pieśń z podania przez Romana Zmorskiego, Nakładem Hipolita Stupnickiego, Lwów 1856, 32 s.

Wieża siedmiu wodzów [II], pieśń z podania przez Romana Zmorskiego, Nakładem Karola Bernsteina, Warszawa 1860, 32 s.

Wybór poezji Lenartowicz t. 1

Wybór poezyj Teofila Lenartowicza, t. I, nakładem Autora, W drukarni Wł[adysława] L[udwika] Anczyca i Spółki, Kraków 1876, 326 s.

Wybór poezji Lenartowicz t. 4

Wybór poezyj Teofila Lenartowicza, t. IV, nakładem Autora, W drukarni Wł[adysława] L[udwika] Anczyca i Spółki, Kraków 1876, 318 s.

Wybór poezji Zaleski I

Wybór poezji Zaleski II

Bohdan Zaleski, *Wybór poezyj*, opracował Józef Tretiak, Kraków 1921, 1923, 256 s.

Zaczarowane zwierciadło

Stanisław Dzikowski, *Zaczarowane zwierciadło, zbiór baśni polskich, francuskich, szwedzkich, irlandzkich i rosyjskich*, Warszawa 1927, 154 s.

Za dziewiątą górą

Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką. Bułgarskie baśnie ludowe, wybór, przekład i wstęp Henryka Czajka, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1964, 303 s.

Zakłęte barwy stepu

Zakłęte barwy stepu, wyboru dokonał, przełożył, przedmową, posłowiem i komentarzem opatrzył Aleksander Barszczewski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1987, 236 s.

Ze starych zbroic

Ze starych zbroic: rytmy Teofila Lenartowicza, Nakładem F[ranciszka] H[enryka] Richtera, Lwów 1870, 302 s.

Ze świata czarów

Ze świata czarów. Zbiór baśni, podań i legend różnych narodów, zebrał i ułożył Edmund Jezierski, nakładem M[ichała] Arzta i Wieczorów Rodzinnych, Warszawa 1911, 112 s.

Ziemscy aniołowie

Ziemscy aniołowie, niebiańscy ludzie. Anachoreci w bułgarskiej literaturze i kulturze, wybór i wstęp Georgi Minczew, Orthdruk, Białystok 2002, 136 s.

Z kraju Huculów

Z kraju Huculów. Materiały etnograficzne, zebrał Józef Schnaider, Towarzystwo Ludoznawcze, Lwów 1899, 92 s.

Złota moneta

Złota moneta za słowo. Bułgarskie bajki i legendy ludowe, wybór i wstęp Georgi Minczew, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006, 314 s.

40 pieśni radzieckich

40 pieśni radzieckich, pod red. Zofii Lissa [Lissy], Książka i Wiedza, Warszawa 1950, 110 s.

Sposoby oznaczania rodzajów antologii i zbiorów ujętych w spisach bibliograficznych:

Antologie folkloru *Slavia Orthodoxa* – oznaczono pogrubieniem.

Antologie folkloru różnych kultur, z obecnością utworów *Slavia Orthodoxa* – oznaczono pogrubieniem.

Antologie mieszane (utwory ludowe i autorskie) lub inne publikacje (np. monografie etnograficzne), nie czasopisma – oznaczono antykwą.

Antologie, inne publikacje – adaptacje, inspiracje, inne utwory niebędące przekładami, ale nawiązujące do tradycji ludowej – oznaczono kursywą.

Słowiańszczyzna Południowa

Opowiadanie

1830

Rozproszone:

Romanse iliryskie (proza), tłum. T. Pet, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”,
nr 1, t. 4, 1830:

Ban Kroacki, s. 41.

Konający Hejduk, s. 42.

1835

Rozproszone:

Podania gminne: Pieczary w Czarnejgórze, „Muzeum Domowe”,
1835, s. 45–47.

1837

Klechdy t. 1 1837

Dwutomowy zbiór fabuł ludowych w wersji opracowanej przez
K.Wł. Wójcickiego. Każdemu z tekstów towarzyszy komentarz
autora antologii, wyjaśniający m.in. tło kulturowe, opisy wierzeń,
a nawet odwołania do folkloru europejskiego.

Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 51–54.

Trojan, klechda serbska, s. 19–28.

Zajęcze serce, podanie serbskie z Vuka Karadžicia, s. 73–80.

1851

Klechdy t. 1 1851

Zob. Klechdy t. 1 1837.

Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 82–86.

Trojan, klechda serbska, s. 23–32.

Zajęcze serce, podanie serbskie z Vuka Karadžicia, s. 87–93.

1852

Klechdy t. 2 1852

Zob. Klechdy t. 1 1837.

[Morową zarazę nazywają...], s. 197–198.

[W dzień trzech króli...], s. 195–196.

[W Hercegowinie słyhać...], s. 199.

1854

Rozproszone:

Legenda serbska: Sulejman i święty Sawa, „Biblioteka Warszawska”,
t. 4, 1854, s. 224–226.

1861

Rozproszone:

K. Brzozowski, *Legenda bułgarska*, „Dziennik Literacki”, nr 7, 1861, s. 50.

1876

Klechdy 1876

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu: wydanie jednotomowe.

[Morową zarazę nazywają...], s. 218.

Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 35–38.

Trojan, klechda serbska, s. 9–12.

[W dzień Trzech Króli...], s. 218.

[W Hercegowinie słyhać...], s. 218.

Zajęcze serce, podanie serbskie z Vuka Karadžicia, s. 39–42.

1881

Rozproszone:

Ognik (ze zbioru braci Milutynowiczów), tłum. S. Duchńska,
„Tygodnik Powszechny”, nr 37, 1881, s. 580–582.

1925

Bajki słowiańskie

Edycja zawiera przekłady bajek różnych narodów, w tym cztery bajki bułgarskie.

Koło młyńskie, tłum. B. Londyński, s. 22–24.

Tchórzliwy diabeł, tłum. B. Londyński, s. 19–21.

Wielki Wezyr, tłum. B. Londyński, s. 21–22.

Złote jabłka i dziewięć pawic, tłum. B. Londyński, s. 25–36.

1930

Królewicz Ostronóz

Antologia bajki bułgarskiej zawierająca przekład pięciu tekstów.

Królewicz Ostronóz, tłum. M. Tarnowski, s. 75–96.

O królewiczu i wdzięcznych zwierzętach, tłum. M. Tarnowski, s. 7–28.

O Panu Bogu i czterech braciach, tłum. M. Tarnowski, s. 41–61.

O skąpym królu i jego szlachetnym synu, tłum. M. Tarnowski, s. 63–74.

Zazdrosny lekarz, tłum. M. Tarnowski, s. 29–40.

1934

Rozproszone:

Legenda o dzwonach na wyspie Bled (Veles), tłum. B. Majewski, „Przegląd Polsko-Jugosłowiański” nr 4, 1934, s. 4–5.

1938

Rozproszone:

Z legend dubrownickich: Św. Błażej – Anioł Stróż, „Przegląd Polsko-Jugosłowiański”, nr 1, 1938, s. 9.

1964

Za dziewiątą górą

Antologia zawiera wstęp, przekład 60 bułgarskich utworów ludowych, przypisy oraz wykaz źródeł, z których zaczerpnięto teksty.

Przypisy zawierają wybrane nazwy własne i pospolite, niejasne dla polskiego czytelnika.

Bóg i diabeł, tłum. H. Czajka, s. 107–110.

Car Trojan z oślimi uszami, tłum. H. Czajka, s. 131–134.

- Carewicz i drewniany koń*, tłum. H. Czajka, s. 167–178.
Carewicz, mrówka, orzeł, bocian i ryba, tłum. H. Czajka, s. 117–122.
Carski chrześniak, tłum. H. Czajka, s. 139–148.
Chłop sprzedaje zającą, tłum. H. Czajka, s. 245–249.
Chytry Piotr i jego żona, tłum. H. Czajka, s. 274–275.
Chytry Piotr na jarmarku, tłum. H. Czajka, s. 272–273.
Córka pastucha, tłum. H. Czajka, s. 188–194.
Dlaczego morze jest słone, tłum. H. Czajka, s. 198–201.
Dziad, baba i synowa, tłum. H. Czajka, s. 236–237.
Gąska, tłum. H. Czajka, s. 213.
Głupi chłop, tłum. H. Czajka, s. 256–262.
Głuptak i carewna, tłum. H. Czajka, s. 60–66.
Jaka to rodzina, tłum. H. Czajka, s. 254–255.
Kobieta i trzech popów, tłum. H. Czajka, s. 276–283.
Królewicz Marko, tłum. H. Czajka, s. 93–98.
Lisica kumę, tłum. H. Czajka, s. 225–227.
Łatwo przyszło, łatwo poszło, tłum. H. Czajka, s. 286–288.
Mara-Kopciuszek, tłum. H. Czajka, s. 149–152.
Mądry biedak, tłum. H. Czajka, s. 195–196.
Mysz i kret, tłum. H. Czajka, s. 202–204.
Nie łap ryb przed siecią, tłum. H. Czajka, s. 240–241.
Niedźwiedzi syn, tłum. H. Czajka, s. 99–106.
O biednym drwalu i żmii, tłum. H. Czajka, s. 29–35.
O carze i zakonniku, tłum. H. Czajka, s. 263–265.
O carze, oraczu i ministrach, tłum. H. Czajka, s. 252–253.
O czterdziestu carskich synach, tłum. H. Czajka, s. 179–187.
O dwóch braciach i złotym ptaku, tłum. H. Czajka, s. 77–85.
O dziewczynie, która różami się śmiała, a perłami płakała, tłum. H. Czajka, s. 17–21.
O dziewczynie, która wyszła za mąż za umarłego, tłum. H. Czajka, s. 111–116.
O kobiecie i jej dwóch mężach, tłum. H. Czajka, s. 296–297.
O leniwej kobiecie, tłum. H. Czajka, s. 266–271.
O leśnym zającą, tłum. H. Czajka, s. 208–209.
O mądrej dziewczynie, tłum. H. Czajka, s. 74–76.

- O sklepikarzu i jego żonie*, tłum. H. Czajka, s. 86–92.
O strachliwym Tonczu, tłum. H. Czajka, s. 22–28.
O trzech braciach i złotym jabłku, tłum. H. Czajka, s. 36–41.
O trzech rozbitkach, tłum. H. Czajka, s. 123–125.
O złodzieju, który został carem, tłum. H. Czajka, s. 153–161.
Opowieść o beczce, tłum. H. Czajka, s. 228–229.
Oracz, wilk i lisica, tłum. H. Czajka, s. 210–212.
Osiół i koń, tłum. H. Czajka, s. 223–224.
Owczarz poznaje mowę zwierząt, tłum. H. Czajka, s. 162–166.
Pan Bóg go ukarze, tłum. H. Czajka, s. 238–239.
Potrzeba, tłum. H. Czajka, s. 233–235.
Prawda i kłamstwo, tłum. H. Czajka, s. 67–73.
Prawdziwi złodzieje, tłum. H. Czajka, s. 284–285.
Przez nieszczęście do szczęścia, tłum. H. Czajka, s. 126–130.
Sieroty, tłum. H. Czajka, s. 55–59.
Skąd się wzięła jaskółka, tłum. H. Czajka, s. 250–251.
Starzy ludzie, tłum. H. Czajka, s. 230–232.
Śpiewające drzewo, tłum. H. Czajka, s. 49–54.
Tajemnica zachowana, tłum. H. Czajka, s. 242–244.
Wieśniak i Archanioł Michał, tłum. H. Czajka, s. 135–138.
Wilk i lisica, tłum. H. Czajka, s. 216–222.
Wilk, niedźwiedź, pies, kot i kaczka, tłum. H. Czajka, s. 205–207.
Wróbel i lisica, tłum. H. Czajka, s. 214–215.
Wróżbita, tłum. H. Czajka, s. 289–295.
Złota panna, tłum. H. Czajka, s. 42–48.

1972

Klechdy 1972

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu jednotomowe wydanie 68 klechd oraz przypisów K.Wł. Wójcickiego, opatrzone komentarzem.

[Morową zarazę nazywają...], s. 203.

Trojan, s. 59–62.

[W dzień trzech króli...], s. 202–203.

[W Hercogowinie słyhać...], s. 203.

Zajęcze serce, s. 82–84.

1974

Klechdy 1974

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu jednotomowe wydanie 68 klechd oraz przypisów K.Wł. Wójcickiego, opatrzone komentarzem.

[Morową zarazę nazywają...], s. 234.

Trojan, s. 81–85.

[W dzień trzech króli...], s. 234.

[W Hercogowinie słyhać...], s. 234.

Zajęcze serce, s. 106–108.

1981

Klechdy 1981

Zob. Klechdy 1974.

Samowiły i pasterze

Antologia zawiera wstęp, przekład 50 bajek, komentarze i słowniczek. Komentarz podaje numer i tytuł utworu, numer wątku z systematyki międzynarodowej (okazjonalnie także z polskiej), czas i okoliczności zapisu, dane dotyczące opowiadającego, informacje na temat źródeł drukowanych, komentarz do utworu. Słowniczek objaśnia nazwy własne oraz pospolite, które dla polskiego czytelnika mogą być niezrozumiałe.

Bogacz i Cygan, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 137–138.

Chłopak i zwierzęta, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 86–91.

Chrześcijanin i Turek w sądzie, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 181–182.

Chytry Pietrek i Nastradin-odża, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 165–170.

Cygańskie rządy, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 117–120.

Czarodziejski konik, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 115–117.

Czarodziejskie źródło, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 112–115.

Człowiekowi nie czyni dobrze, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 28–32.

[*Głupich nie brakuje*], tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 152–155.

- Jak pieczone gąski odleciały*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 155–159.
- Królewicz Marko i trzy wróżki*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 143–145.
- Lenistwo i szaleństwo*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 134–135.
- Lis, kot i ser*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 17–18.
- Macocha i jej pasierbica*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 70–74.
- Mulnik, karczmarz i gotowane jaja*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 131–133.
- Najmłodsza siostra*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 109–111.
- [*Nie każdemu po denarze*], tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 178–180.
- O biednym pasterzu*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 97–101.
- O carze i jego córce*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 138–142.
- O carze, co miał kozie uszy*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 126–129.
- O carze, co nie miał fachu*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 145–147.
- O chłopcu i trzech jabłkach*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 74–78.
- O chłopcu, co się ukrył w jabłku*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 50–54.
- O dwóch carach*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 61–67.
- O dwu sąsiadkach, co jadły kaczki*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 149–152.
- O dziewczynie, co nieboszczyka za męża dostała*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 78–82.
- O głupiej kobiecie*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 159–162.
- O jajku, kaczce, baranie i osle*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 20–23.
- O matce i siedmiu synach-gołębiach*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 82–86.
- O popie i zakrystianie*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 170–171.
- O samowilach i pasterzu*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 43–50.

- O skąpym popie*, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 162–165.
O śłudze, co o dziesięciu pracach na raz myślał, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 176–177.
O starym myśliwym, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 91–96.
O trzech braciach, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 32–43.
O wilku i ośle, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 18–20.
O złej krwi, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 129–131.
O znachorze, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 171–174.
Ojcowskie rady, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 136–137.
Patalewo, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 54–61.
Piec chlebowy hodży Stradina, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 181.
Pies i człowiek, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 26–28.
Prawda i krzywda, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 101–109.
Sąd jest, sprawiedliwości nie ma, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 120–125.
Trzej synowie i trzy gołębie, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 67–69.
[*Turecki żart trzy grosze wart*], tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 180.
Wdowa i wdowiec, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 148–149.
[*Z pastucha minister*], tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 174–175.
Zła synowa, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 133–134.
Zrób komu dobrze – doczekasz się zła, tłum. T. Vražinowski, K. Wrocławski, s. 23–26.

1986

Opowieść o wierchu

Antologia zawiera wstęp, 140 przetłumaczonych bułgarskich bajek ludowych, komentarze, bibliografię i spis przerywników. Przetłumaczonym tekstom bajek towarzyszą nieliczne przypisy pod linią, objaśniające nieznanne polskiemu czytelnikowi słowa. Komentarze właściwe zawierają numer bajki, tytuł polski, źródło tłumaczonego tekstu, bułgarski tytuł zapisany łacinką oraz odautorskie uwagi dotyczące danego wariantu, w miarę możliwości z odwołaniem do polskiej lub międzynarodowej systematyki bajkowej.

- Allach raczy wiedzieć*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 115–116.
- Binka Paraszkewowa z wioski Gortałowo koło Widynia*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 179–180.
- Budowa twierdzy hisarskiej w Płowdiwskim*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 165–166.
- Chciwiec w gościach*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 100–101.
- Chłopcy o złotych włosach*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 68–71.
- Chytra zupka z kloca*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 105.
- Co może zobaczyć sobotnik?*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 154.
- Cudowny ptak*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 63–65.
- Cwany Pietrek i hodża Nasreddin*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 107.
- Cwany Pietrek i nieproszony gość*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 108–109.
- Cwany Pietrek zna Ewangelię*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 106.
- Cygan w cebuli*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 102.
- Cyncarz-koczownik i diabeł*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 115.
- Czcij ojca swego*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 78.
- Człowiek i pies*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 127–128.
- Człowiek i żmija*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 39–40.
- Człowiek najsilniejszy*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 30–32.
- Człowiek-stworzenie boże*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 122–123.
- Czy człowiek żyje tylko własnym życiem*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 125–126.
- Czy ospa jest dana od Boga?*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 127.
- Dawaj głowę i ruszaj ze mną*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 88–89.
- Dlaczego niebo jest wysokie?*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz-Baszkiewicz, s. 135–136.
- Dlaczego niedźwiedź boi się człowieka*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 132–133.
- Dlaczego orzeł pije tylko wodę deszczową*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 130–131.
- Dlaczego poświata księżycowa i słońce nie mogą się spotkać*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 133.
- Dlaczego rzeka Struma jest mętna?*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 172.

- Dlaczego śmierć każdego dopadnie*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 138–139.
- Dlaczego wiatr południowy wieje słabiej*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 133–134.
- Dlaczego wilk nie rusza wołu?*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 130.
- Drewniane szaty carewny*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 71–74.
- Dwa momenty z rzezi Bataku*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 166.
- Dwa razy powtarzam, a trzeci raz w łeb!*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 89–90.
- Dwie teściowe*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 92–93.
- Dwóch popów w pułapce*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 118–119.
- Dzieciństwo królewicza Marka*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 180.
- Dziecko, rybce przyrzeczone*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 60–62.
- Gabrowianin i nowe buty*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 102.
- Gdzie diabeł nie może, tam kobietę pośle*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 83–85.
- Głodne muchy lecą do miodu*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 120–121.
- Głucha baba*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 97.
- Głupi wilk*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 21–22.
- Głupi zięć w gościach u teściowej*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 95–97.
- Hodża Nasreddin i jego osioł*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 108.
- Indze-zbójnik*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 178–179.
- Jak filut Dżerman został świętym*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 110–111.
- Jak królewicz Marko zdobył siłę i konia*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 181–183.
- Jak powstały myszy i koty*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 127.
- Jak powstały: niedźwiedź, małpa i słowik?*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiwicz, s. 128–129.
- Jak się babka zemściła na wilku*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 20–21.

- Jak święty Mikołaj oszukał złodzieja*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 113–114.
- Jak wróbel ukarał lisa*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 24–25.
- Jeleń i sarniątko*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 40–41.
- Kalifer-zbójnik*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 173–175.
- Kara za grzechy*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 139–141.
- Karakondżuły-topce wabią kobietę, aby ją utopić*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 161–162.
- Każdy żyje swoim życiem*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 144–145.
- Kelesz i carska córka*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 45–49.
- Kim był bocian*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 130.
- Kobieta z dwoma mężami*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 94.
- Kocur i lisica*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 28–29.
- Koszono, strzyżono*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 83.
- Kot i lew*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 32.
- Kot nikogo się nie boi, oprócz człowieka*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 26–28.
- Królewicz Marko zbiera siły do boju z Turkami*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 181.
- Leniwa młódka*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 90.
- Lis i jeź*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 17–19.
- Lis kumem*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 15–17.
- Lis ukarany (I)*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 19–20.
- Lis ukarany (II)*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 22–24.
- Lis, wilk, niedźwiedź i świnia*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 29–30.
- Mnich i Uzbrojony*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 142–143.
- Mokry deszczu się nie boi*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 107.
- Most Kadyni*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 172–173.
- Muradowy Wierch w Pirynie*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 164.
- Na upór nie ma lekarstwa*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 92.
- Na zarobek i z zarobku*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 101.
- Najden*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 74–77.
- Najśliczniejsze mamusine Cyganiątko*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 102.

- Narzeczony wampirem*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 158–159.
- Nie jest co prawda mądry, ale co za głos!*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 117.
- Nie przynosicie mi niedoumrzyków!*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 117–118.
- Niedomyślny car i mądry staruszek*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 113.
- O carstwie, w którym zabijano starców*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 78–81.
- O garncarstwie*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 136–137.
- O komarze, jaskółce i żmii*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 132.
- O kukulce i puchaczu*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 131.
- O niedźwiedziu i złym słowie*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 39.
- O świętym Iwanie Rylskim*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 169–172.
- O wilkołakach i upiorach*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 159–160.
- Odlepiaj, kumie, jeśli masz czyste ręce*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 87.
- Odważny zając*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 33–34.
- Opowieść o wierchu Lubaszu*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 164–165.
- Ośle uszy cara Trojana*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 57–58.
- Pająk i inne złe duchy*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 128.
- Pan Bóg stworzył ziemię, człowieka i wilka*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 123–125.
- Piękna dziewczyna ratuje wioskę Boboszewo od zagłady z ręki Turków*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 166–167.
- Podarunek węża*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 49–50.
- Pop w smole*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 116–117.
- Pracowita małżonka*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 81–83.
- Przeklęty car i jego córka*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 54–57.
- Przenoszenie przez rzekę*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 120.
- Przyjmują islam, żeby nie płacić daniny*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 167–168.
- Raz oszukasz, nikt ci już nie uwierzy*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 111.

- Rumena-zbójniczka*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 176–178.
- Rusałka juda lituje się nad jedną matką*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 151–152.
- Rusałka samodziwa dobrą żoną nie bywa*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 149–151.
- Skąd mamy zimę?*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 135.
- Skąd się wzięła kukulka*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 131.
- Skąd się wzięły wszy i pchły*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 128.
- Sofia*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 163.
- Sprawiedliwy lis*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 34–36.
- Sprytna synowa*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 90–91.
- Stary Szop sprzedaje zająca*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 103–105.
- Stary wilk*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 37–38.
- Stworzenie świata*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 121–122.
- Swarliwa baba i czary*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 85–87.
- Śmierć cara Iwana Szyszmana*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 162.
- Święty Ilija i pogoda na ziemi*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 146–148.
- Święty Piotr i zima*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 145.
- Święty Spirydion bieli kotły (czyli skąd mamy salmiak)*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 136.
- Trzej bracia i smok*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 42–45.
- Trzej oszuści*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 111–113.
- Turek i Cyganie*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 99.
- Tylko jedne judy wiedzą, ile jezior jest w górach Pirynu*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 152–153.
- Ucieczka cara Jasena na Ruś*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 162–163.
- Upiór i carewna*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 154–157.
- Uzbrojony Cygan*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 97–98.
- W cygańskim królestwie*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 146.
- Wdowiec szuka żony*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 93.
- Wielbłądnik i jego wielbłądy*, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 42.

- Wieśniak i Amerykanin*, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 97.
Większa przyjemność za te same pieniądze, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 100.
Wrona i rak, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 40.
Wypić je czy sprzedać?, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 99–100.
Za jedno zdanie – złota moneta, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 65–68.
Złota dziewczyna, tłum. M. Wiśniewska-Kacprzak, s. 51–54.
Złotousty mnich, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 107–108.
Żebyś miał cię w czym paść, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 78.
Żona i tajemnice, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 94–95.
Żyło nas dwóch braciszków, tłum. D. Tomczyk-Baszkiewicz, s. 101.

1985

O Bogu, Jego sługach

Antologia zawiera wstęp, 100 utworów podzielonych na siedem części: Jak to było na początku; O Jezusie Chrystusie i o Krzyżu Świętym; O Świętych i Świętobliwych; Anioł śmierci i inni aniołowie; Diabelskie intrygi; Bóg na Ziemi i człowiek w zaświatach. Inne opowieści; Opowieści komiczne, a następnie komentarze, tabelę i wykaz źródeł.

- A kto płot postawił?*, tłum. K. Wrocławski, s. 245–246.
Adam i Ewa wygnani z Raju, tłum. K. Wrocławski, s. 45–47.
Anioł i diabeł, tłum. K. Wrocławski, s. 40–41.
Bogurodzica i żaba, tłum. K. Wrocławski, s. 71–72.
Bóg ukarał zbuntowane duchy, tłum. K. Wrocławski, s. 171–172.
Co kobieta ma z diabła, tłum. K. Wrocławski, s. 204.
Co kto będzie w Raju jadł, tłum. K. Wrocławski, s. 220–222.
Czego się diabeł boi, tłum. K. Wrocławski, s. 205.
Czego w walce z diabłem należy unikać, tłum. K. Wrocławski, s. 205.
Dary pobratymca, tłum. K. Wrocławski, s. 186–189.
Diabelskie wesele, tłum. K. Wrocławski, s. 205.
Diabeł chytrzejszy od Boga, tłum. K. Wrocławski, s. 30–31.
Diabeł w kościele, tłum. K. Wrocławski, s. 250.
Dlaczego człowiek żyje osiemdziesiąt lat, tłum. K. Wrocławski, s. 43–44.

- Dlaczego ludzie nie mają płaskiej stopy*, tłum. K. Wrocławski, s. 41–42.
- Dlaczego Niebo jest tak wysoko*, tłum. K. Wrocławski, s. 36–37.
- Dlaczego Śmierć jest ślepa, głucha, niema, niewidzialna i niemiłosierna*, tłum. K. Wrocławski, s. 123–124.
- Flaszeczka łez*, tłum. K. Wrocławski, s. 118–119.
- Głowa Adama i krzyż Chrystusowy*, tłum. K. Wrocławski, s. 62–64.
- I Bóg też grzeszy*, tłum. K. Wrocławski, s. 129–137.
- Jak anioł wykradł diabłu Boży zapis*, tłum. K. Wrocławski, s. 28–30.
- Jak Bóg ludzi stwarzał*, tłum. K. Wrocławski, s. 38–40.
- Jak Bóg wygnał Adama z Raju*, tłum. K. Wrocławski, s. 47–49.
- Jak Maria Egipcjanka świętą została*, tłum. K. Wrocławski, s. 110–114.
- Jak pop pole błogosławił*, tłum. K. Wrocławski, s. 248–249.
- Jak powstało Słońce i gwiazdy*, tłum. K. Wrocławski, s. 18–19.
- Jak się miał papież ożenić*, tłum. K. Wrocławski, s. 178–179.
- Jak się mnich w osła zamieniał*, tłum. K. Wrocławski, s. 249–250.
- Jak się Pradziad Noe upił winem*, tłum. K. Wrocławski, s. 58–60.
- Jak święty Antoni dziewięćkroć zwraca*, tłum. K. Wrocławski, s. 247–248.
- Jak to było ze stworzeniem ludzi*, tłum. K. Wrocławski, s. 37–38.
- Jaką monetę dajesz, taką ci oddają*, tłum. K. Wrocławski, s. 223–229.
- Jeżyna*, tłum. K. Wrocławski, s. 41.
- Kain na Księżycu*, tłum. K. Wrocławski, s. 53–54.
- Kiedy chcesz być bogaty: w młodości czy na starość?*, tłum. K. Wrocławski, s. 230–236.
- Koniec przyjaźni Pana Boga z diabłem*, tłum. K. Wrocławski, s. 21–25.
- Kto mniej pragnie, ten więcej dostanie*, tłum. K. Wrocławski, s. 163–166.
- Kupmy diablika*, tłum. K. Wrocławski, s. 250–251.
- Lek na zły los*, tłum. K. Wrocławski, s. 214–218.
- Leniwy pasterz i dobra pasterka*, tłum. K. Wrocławski, s. 229.
- Łzy matczyne*, tłum. K. Wrocławski, s. 230.
- Michał Archanioł kumem*, tłum. K. Wrocławski, s. 124–129.
- Miłosierna synowa i niemiłosierna świekra*, tłum. K. Wrocławski, s. 222–223.

- Nieśmiertelny starzec*, tłum. K. Wrocławski, s. 140–143.
O biedaku, świętym Ilii i ośle, tłum. K. Wrocławski, s. 92.
O biednym drwalu, co ujrzał Niebo otwarte, tłum. K. Wrocławski, s. 240–243.
O Bogu, szatanie i wojnach, tłum. K. Wrocławski, s. 26–28.
O Bogu, świętych i o ludzkim szczęściu, tłum. K. Wrocławski, s. 74–78.
O człowieku, co był i w Raju, i w piekle, tłum. K. Wrocławski, s. 218–220.
O człowieku, co diabłu duszę zapisał, tłum. K. Wrocławski, s. 189–191.
O człowieku, co pożarł córkę diabła, tłum. K. Wrocławski, s. 195–197.
O człowieku, co wymyślał diabłu i go przeklinał, tłum. K. Wrocławski, s. 199–204.
O diable, co chciał ożenić czterdziestu mnichów, tłum. K. Wrocławski, s. 172–178.
O Locie i Krzyżu Świętym, tłum. K. Wrocławski, s. 64–69.
O niewdzięcznym kościelnym, co diabłu lampkę palił, tłum. K. Wrocławski, s. 191–195.
O pewnym prostaku i o świętym Mikołaju, tłum. K. Wrocławski, s. 94–96.
O pogromieniu piekieł, tłum. K. Wrocławski, s. 182–186.
O przyjaźni anioła z człowiekiem, tłum. K. Wrocławski, s. 152–155.
O sprawiedliwym igumencie i mnichach, tłum. K. Wrocławski, s. 116–117.
O stworzeniu człowieka i psa, tłum. K. Wrocławski, s. 40.
O synu ślepego bogacza i jego przyjacielu aniele, tłum. K. Wrocławski, s. 155–159.
O szczęściu ludzkim, tłum. K. Wrocławski, s. 207–214.
O świętych, tłum. K. Wrocławski, s. 73–74.
O świętym Łukaszu, tłum. K. Wrocławski, s. 90–92.
O świętym Spirydnie, patronie garncarzy, tłum. K. Wrocławski, s. 106.
O świętym Sysunie, tłum. K. Wrocławski, s. 107–110.
O świętym Tomaszu, tłum. K. Wrocławski, s. 88–90.
O ukaraniu pysznego cara, tłum. K. Wrocławski, s. 167–169.
O wymownym kamieniarzu, któremu Bóg dał bogactwo, a potem je odebrał, tłum. K. Wrocławski, s. 159–163.

- O żółwiu*, tłum. K. Wrocławski, s. 20–21.
- Od kiedy mężatki czeszą się z przedziałkiem*, tłum. K. Wrocławski, s. 93–94.
- Opatrzność Boża, czyli W Bogu tylko nadzieja*, tłum. K. Wrocławski, s. 146–152.
- Orał na Wielkanoc*, tłum. K. Wrocławski, s. 251–252.
- Ostatnie życzenie ojca*, tłum. K. Wrocławski, s. 236–240.
- Pan Bóg i Śmierć*, tłum. K. Wrocławski, s. 121–122.
- Panie Boże, nie pomagaj!*, tłum. K. Wrocławski, s. 248.
- Paweł pustelnik*, tłum. K. Wrocławski, s. 114–116.
- Pierwsza choroba Praojca Adama i jego śmierć*, tłum. K. Wrocławski, s. 49–52.
- Pierwsze spotkanie Jezusa Chrystusa i Jana Chrzyciela*, tłum. K. Wrocławski, s. 61–62.
- Pradziad Noe zbudował arkę, bo miał być potop*, tłum. K. Wrocławski, s. 54–56.
- Pradziad Noe, mysz i żmija*, tłum. K. Wrocławski, s. 56–58.
- Samym spojrzeniem niczego się nie stworzy*, tłum. K. Wrocławski, s. 83.
- Skąd na baby te bóle*, tłum. K. Wrocławski, s. 246–247.
- Skąd się wziął nietoperz*, tłum. K. Wrocławski, s. 69.
- Skąd się wzięły psy*, tłum. K. Wrocławski, s. 53.
- Skąd u diabła krzywe kolano*, tłum. K. Wrocławski, s. 35–36.
- Słońce i Księżyc*, tłum. K. Wrocławski, s. 19–20.
- Stworzenie Nieba i Ziemi*, tłum. K. Wrocławski, s. 17–18.
- Szatan sprzeciwił się Bogu, a Bóg surowo go ukarał*, tłum. K. Wrocławski, s. 31–35.
- Święty Mikołaj i biedak*, tłum. K. Wrocławski, s. 96–100.
- Święty Piotr i biedak*, tłum. K. Wrocławski, s. 83–88.
- Święty Sawa i diabeł*, tłum. K. Wrocławski, s. 100–102.
- Święty Sawa i sprawiedliwość*, tłum. K. Wrocławski, s. 102–106.
- Ukrzyżowanie Chrystusa albo skąd się wzięło jabłko Adamowe*, tłum. K. Wrocławski, s. 69–71.
- Walka Boga z diabłem, czyli O świętym Jerzym, pogromcy smoka*, tłum. K. Wrocławski, s. 78–83.

- Worek z diabłami*, tłum. K. Wrocławski, s. 197–199.
Zaprzędany diabłu, tłum. K. Wrocławski, s. 179–182.
Ziemia i Raj, tłum. K. Wrocławski, s. 37.
Żdźbło jasnowidzenia, tłum. K. Wrocławski, s. 143–146.
Żołnierz i Śmierć, tłum. K. Wrocławski, s. 137–140.

1991

Rządca Losu

Na antologię składa się wstęp, teksty 54 bajek, komentarze, źródła, wyjaśnienie skrótów, bibliografia i komentarz do każdego utworu, zawierający jego numer w systemie Aarnego-Thompsona (dalej: AT), informacje o źródle i opis fabuły. Publikację kończy tablica koordynacyjna bajek, porządkująca utwory według systemu AT oraz słowniczek pojęć, które dla polskiego czytelnika mogą być niezrozumiałe.

- Bajka z grą w chowanego*, tłum. K. Wrocławski, s. 224–229.
Basz-Czelik, czyli mocarz nad mocarze, tłum. K. Wrocławski, s. 69–83.
Carewicz i Cygan, tłum. K. Wrocławski, s. 147–153.
Carewicz mostowym, tłum. K. Wrocławski, s. 159–169.
Carski zięć i skrzydlata wiedźma, tłum. K. Wrocławski, s. 56–61.
Co wiła, to wiła, tłum. K. Wrocławski, s. 135–141.
Człowiekowi nie czyń dobrze, tłum. K. Wrocławski, s. 200–203.
Dunia-Dziuzel, tłum. K. Wrocławski, s. 247–252.
Dwa grosze, tłum. K. Wrocławski, s. 95–98.
Dziuzelkafe, tłum. K. Wrocławski, s. 272–275.
Jak dziewczyna w chłopca się przemieniła, tłum. K. Wrocławski, s. 240–246.
Jak jeden przestał ufać swej żonie, tłum. K. Wrocławski, s. 266–271.
Jak się dwoje młodych ogromnie kochało, tłum. K. Wrocławski, s. 230–233.
Język niemych, tłum. K. Wrocławski, s. 89–92.
Kłamstwo ma krótkie nogi, tłum. K. Wrocławski, s. 62–68.
Kopciuch, tłum. K. Wrocławski, s. 52–55.
Królewicz Marko, car Sulejman i Czarny Arab, tłum. K. Wrocławski, s. 307–310.

- Kto jest najszcześliwszy na świecie*, tłum. K. Wrocławski, s. 176–179.
- Kto jest największym wrogiem człowieka*, tłum. K. Wrocławski, s. 184–186.
- Kto lepiej skłamię*, tłum. K. Wrocławski, s. 99–101.
- Lek przeciw czarom*, tłum. K. Wrocławski, s. 102–103.
- Ludzkie oko nienasycone*, tłum. K. Wrocławski, s. 259–262.
- Mądry Salomon*, tłum. K. Wrocławski, s. 180–183.
- Największy grzech, czyli tylko w Bogu nadzieja*, tłum. K. Wrocławski, s. 170–175.
- Niedźwiedzi Syn*, tłum. K. Wrocławski, s. 84–88.
- O biedaku i Panu Bogu*, tłum. K. Wrocławski, s. 262–265.
- O dwóch bystrych braciach*, tłum. K. Wrocławski, s. 187–188.
- O dwóch złodziejach*, tłum. K. Wrocławski, s. 290–295.
- O Krowim Marku*, tłum. K. Wrocławski, s. 104–113.
- O miłosiernym żołnierzu*, tłum. K. Wrocławski, s. 129–134.
- O młodym rybaku*, tłum. K. Wrocławski, s. 253–258.
- O Niedźwiedzim Synu*, tłum. K. Wrocławski, s. 153–158.
- O pastuchu, co mu chcieli zabrać żonę i go zabić*, tłum. K. Wrocławski, s. 296–299.
- O popie i młodej mężatce*, tłum. K. Wrocławski, s. 300–304.
- O takim, który niczego się nie bał*, tłum. K. Wrocławski, s. 124–128.
- O trzech braciach i łami*, tłum. K. Wrocławski, s. 204–215.
- O wiernych przyjaciółach*, tłum. K. Wrocławski, s. 281–283.
- O złodzieju*, tłum. K. Wrocławski, s. 188–191.
- Ognisty Mąż i carewna*, tłum. K. Wrocławski, s. 114–118.
- Ożenek Słońca*, tłum. K. Wrocławski, s. 304–306.
- Pan młody – wąż*, tłum. K. Wrocławski, s. 36–40.
- Po trzy włosy diabelskie*, tłum. K. Wrocławski, s. 142–147.
- Pokręt*, tłum. K. Wrocławski, s. 192–196.
- Potwór i carewicz*, tłum. K. Wrocławski, s. 21–26.
- Rządca Losu*, tłum. K. Wrocławski, s. 45–51.
- Skąd widmo kowala na księżycu*, tłum. K. Wrocławski, s. 197–199.
- Trzy liry z błogosławieństwem*, tłum. K. Wrocławski, s. 283–290.
- Ufufuf*, tłum. K. Wrocławski, s. 216–223.

- Witaj, miłościwy carze!*, tłum. K. Wrocławski, s. 234–239.
Zakład o barana, tłum. K. Wrocławski, s. 276–280.
Zła macocha, tłum. K. Wrocławski, s. 93–94.
Złota jabłoń i dziewięć pawic, tłum. K. Wrocławski, s. 27–36.
Złoty koń, tłum. K. Wrocławski, s. 119–123.
Żelazny Mąż, tłum. K. Wrocławski, s. 41–44.

2002

Ziemszy aniołowie

Antologia zawiera słowo wstępne, ponad 20 przełożonych utworów o charakterze hagiograficznym lub hagiograficzno-ludowym, opatrzonych przypisami wraz z informacją na temat źródeł. Zawiera cykle: Legendy ludowe o św. Iwanie Rylskim; Legendy ludowe o św. Iwanie Rylskim, św. Gawraile Lesnowskim, św. Prochorze Pszyńskim i św. Joakimie Osogowskim; Legendy ludowe o wielebnej Stojnie.

- [Brat sklepikarza we wrześniu...], tłum. A. Pazik-Łuczak, s. 134.
Czterech świętych braci, tłum. M. Skowronek, s. 96–97.
Legenda z Kratowa, tłum. M. Skowronek, s. 63.
Legenda ze wsi Dragowisztica, tłum. M. Skowronek, s. 64.
Legenda ze wsi Kuryło, tłum. M. Skowronek, s. 62–63.
O świętym Gawraile Lesnowskim, tłum. M. Skowronek, s. 97–98.
Ofiary złożone Bogu, tłum. M. Skowronek, s. 95–96.
[Pewnego razu ukazała mi się we śnie...], tłum. A. Pazik-Łuczak, s. 134–135.
[Tak się stało, że tu w Petricz...], tłum. A. Pazik-Łuczak, s. 133–134.
[Wielebna nie jest zwyczajnym człowiekiem...], tłum. A. Pazik-Łuczak, s. 133.

2002

Ludowe obrzędy i podania

Etnograficzna monografia porównawcza, zawierająca fragmenty oraz pełne teksty macedońskich podań wierzeniowych.

- Cvetan Gioreski i grobnik*, tłum. K. Wrocławski, s. 195.
Dwaj bracia sklepikarze i grobnik, tłum. K. Wrocławski, s. 193–194.

- Grobnik Giore Čurkinski i jego pogromca – Sejmen*, tłum. K. Wrocławski, s. 201.
- Grobnik ze Zborište*, tłum. K. Wrocławski, s. 194.
- Grobnik, który się troskał o swoją rodzinę*, tłum. K. Wrocławski, s. 189–190.
- Korowód upiorów, czyli danse macabre*, tłum. K. Wrocławski, s. 185–187.
- Mąż wampir, co przychodził do swojej żony*, tłum. K. Wrocławski, s. 188.
- Młoda mężatka wampirem*, tłum. K. Wrocławski, s. 195–196.
- O dwojgu takich, co się kochali*, tłum. K. Wrocławski, s. 189.
- Ojciec-wampir i jego córka*, tłum. K. Wrocławski, s. 196–197.
- Pogromca grobnika – strażnik*, tłum. K. Wrocławski, s. 202–203.
- Pogromczyni wampirów Bosila*, tłum. K. Wrocławski, s. 199–200.
- Wampir a grobnik*, tłum. K. Wrocławski, s. 187.
- Wampir jako pies – zdemaskowany*, tłum. K. Wrocławski, s. 197–198.
- Wampir z Piskupštiny z wizytą*, tłum. K. Wrocławski, s. 191–193.
- Wampir-osioł z jaru Gorčinja*, tłum. K. Wrocławski, s. 199.
- Wampir-sklepikarz*, tłum. K. Wrocławski, s. 190–191.

2004

Kult Świętego Mikołaja

Publikacja zawiera przekłady 40 tekstów z dziedziny hagiografii i homiletyki, folkloru oraz poezji religijnej. Tłumaczenia zostały poprzedzone wprowadzeniem w zagadnienie kultu św. Mikołaja – genezy, tekstów, zaistnienia postaci w łacińskim kręgu kulturowym. Publikację zamyka posłowie i słowniczek. Każdemu z utworów towarzyszy krótka metryczka wprowadzająca w tematykę oraz informująca o źródłach tekstu.

- Bogurodzica jedzie na Świętą Górę*, tłum. A. Dejniewicz, s. 73.
- Chrzest Dobrego Boga*, tłum. A. Dejniewicz, s. 74.
- Dzielenie nieba*, tłum. A. Dejniewicz, s. 67–70.
- Jak Mikołaj został świętym*, tłum. A. Dejniewicz, s. 80.
- Mikołaj konia podkuwa*, tłum. A. Dejniewicz, s. 71.
- Święci Kasjan i Mikołaj, legenda bułgarska* [Święty gospodarz w lisim futrze...], tłum. A. Dejniewicz, s. 81.

- Święty Mikołaj do raju idzie*, tłum. A. Dejniewicz, s. 79.
Święty Mikołaj i smoki, tłum. A. Dejniewicz, s. 76.
Wszyscy święci na zgromadzeniu oprócz św. Mikołaja, który poszedł do Młodego Boga, tłum. A. Dejniewicz, s. 75.
Zawiały dwa białe wiatry [...], tłum. A. Dejniewicz, s. 77–78.
Zebrał się wszyscy święci, tłum. A. Dejniewicz, s. 71–72.

2006

Apokryfy i legendy

Edycja zawiera przekład 30 apokryfów starotestamentowych oraz 77 legend folklorystycznych. Każdy z tekstów został poprzedzony informacjami na temat przekładu, bibliografią, uwagami dotyczącymi tłumaczenia bądź rozumienia poszczególnych słów, a także informacjami odnoszącymi się do kultury i tradycji piśmienniczej Bałkanów. Dane o źródłach tekstów znajdują się w przypisie do tytułu legendy.

- Abraham jest święty, ale jego syn – bardziej*, tłum. M. Skowronek, s. 301–302.
Adam i Ewa wygnani z Raju, tłum. K. Wrocławski, s. 271–274.
Adam i Ewa, śnieg i grad, tłum. A. Kołłątaj, s. 282.
Adam nadaje imiona zwierzętom, tłum. A. Kołłątaj, s. 247–248.
Anioł i diabeł, tłum. K. Wrocławski, s. 234.
Bóg skazał ludzi na cierpienie z powodu jednego człowieka, tłum. M. Lewińska, s. 277.
Bóg uczy się od diabła, jak zmniejszyć ziemię, tłum. A. Kołłątaj, s. 225.
Choroba praojca Adama i jego śmierć, tłum. M. Skowronek, s. 279–281.
Choroby i lecznicze zioła, tłum. K. Lelewska, s. 245–246.
Chrześniak Świętego Archaniola, tłum. K. Krzeszewska, s. 265–268.
Chrześniak Świętego Eliasza, tłum. P. Hawryś, s. 346–347.
Diabeł dziurawi ciało człowieka, tłum. A. Kołłątaj, s. 244.
Dlaczego ludzie nie mają płaskich stóp, tłum. M. Lewińska, s. 233.
Dlaczego niebo jest wysoko, tłum. A. Kołłątaj, s. 220.
Dlaczego Pan Bóg nie widzi, co się dzieje na ziemi, tłum. K. Lelewska, s. 264.
Dlaczego Pan Bóg pobłogosławił pszczołę i sosnę, tłum. A. Kołłątaj, s. 227.

- Dlaczego Turcy nie jedzą wieprzowiny*, tłum. K. Lelewska, s. 345.
- Dlaczego wąż ma krótki ogon, a myszy chowają się po dziurach*, tłum. M. Skowronek, s. 295–296.
- Głowa Adama i Krzyż Chrystusowy*, tłum. K. Wrocławski, s. 355–357.
- Historia Jusufa*, tłum. A. Kawecka, s. 315–317.
- Jak anioł wykradł diabłu Boży zapis*, tłum. K. Wrocławski, s. 229–230.
- Jak Bóg i diabeł tworzyli świat*, tłum. A. Kołłątaj, s. 223–224.
- Jak dziadek Noe upił się winem*, tłum. M. Skowronek, s. 299–300.
- Jak Kain pochował swojego brata Abla*, tłum. A. Kołłątaj, s. 283–287.
- Jak król Salomon chciał się odrodzić*, tłum. A. Kawecka, s. 335.
- Jak król Salomon uchronił się od piekła*, tłum. K. Lelewska, s. 334.
- Jak Pan Bóg przeklął kobietę i jej pracę*, tłum. A. Kawecka, s. 276.
- Jak Pan Bóg stworzył ludzi*, tłum. M. Skowronek, s. 275.
- Jak powstało słońce i gwiazdy*, tłum. K. Wrocławski, s. 212–214.
- Jak powstały pagórki i góry*, tłum. P. Hawryś, s. 226.
- Jak Salomona przekłęta matka*, tłum. P. Hawryś, s. 320–321.
- Jak Święty Archanioł ukradł diabłu słońce*, tłum. A. Kawecka, s. 232.
- Kain na Księżycu*, tłum. A. Kołłątaj, s. 288.
- Kobieta jest z diablego ogona*, tłum. A. Kołłątaj, s. 241–242.
- Kocz bajram (Święto barana)*, tłum. M. Skowronek, s. 303–304.
- Król Dawid i kara Boska*, tłum. A. Kawecka, s. 319.
- Mądry Salomon i jego siostra*, tłum. A. Kawecka, s. 325–327.
- Mądry Salomon*, tłum. P. Hawryś, s. 322–324.
- Moc Świętego Eliasza*, tłum. K. Lelewska, s. 342.
- Największa grzesznica*, tłum. K. Krzeszewska, s. 269.
- O Bogu, Szatanie i wojnach*, tłum. K. Wrocławski, s. 235–236.
- O Drzewie Krzyżowym*, tłum. A. Kołłątaj, s. 358–362.
- O feniksie*, tłum. K. Lelewska, s. 249.
- O jeżu*, tłum. A. Kołłątaj, s. 216–217.
- O Józefie i jego braciach*, tłum. A. Kawecka, s. 311–314.
- O królu Salomonie i trzech diablach*, tłum. A. Kawecka, s. 328–333.
- O olbrzymach*, tłum. A. Kawecka, s. 237.
- O powstaniu diabła i jabłka Adama albo wypędzenie Adama i Ewy z raju*, tłum. P. Hawryś, s. 260–262.

- O Świętym Andrzeju*, tłum. P. Hawryś, s. 256–257.
O Świętym Janie Złotoustym (Samo spojrzenie nie wystarczy), tłum. A. Kołłątaj, s. 243.
O trzech rodach ludzkich, tłum. A. Kawecka, s. 238.
O tym, jak Pan Bóg i diabeł dzielili świat, tłum. A. Kawecka, s. 228.
O Ziemi – Środkowej, Górnej i Dolnej, tłum. A. Kołłątaj, s. 222.
O Ziemi, tłum. M. Skowronek, s. 221.
Pan Bóg lepi ludzi niczym garncarz, tłum. A. Kołłątaj, s. 239–240.
Pierwsi ludzie i diabeł, tłum. M. Skowronek, s. 278.
Pies i wilk, tłum. A. Kołłątaj, s. 250.
Pokuta rozbójnika, tłum. K. Lelewska, s. 310.
Potop, tłum. A. Kołłątaj, s. 291–292.
Prorok Eliasz i chała, tłum. A. Kawecka, s. 348–353.
Przyciemnienie Księżyca, tłum. A. Kołłątaj, s. 219.
Raj i Piekło, tłum. A. Kołłątaj, s. 259.
Skąd się wziął tytoń, tłum. K. Lelewska, s. 344.
Skąd się wzięli Pan Bóg i wszechświat, tłum. M. Skowronek, s. 211.
Skąd się wzięła kukulka, tłum. P. Hawryś, s. 254.
Skąd się wzięły pchły, tłum. P. Hawryś, s. 298.
Skruszony grzesznik, tłum. K. Lelewska, s. 308–309.
Słońce nie ożeni się, ale i nie umrze, tłum. A. Kołłątaj, s. 215.
Stary Noe i jego trzy córki, tłum. A. Kołłątaj, s. 293–294.
Święty Eliasz Gromowładca, tłum. K. Lelewska, s. 339.
Święty Eliasz i biedacy, tłum. M. Skowronek, s. 340–341.
Święty Eliasz, tłum. P. Hawryś, s. 337.
Święty Sawa i diabeł, tłum. P. Hawryś, s. 251–253.
Trzej bracia i Pan Bóg, tłum. A. Kawecka, s. 305–307.
Wino i rakija, tłum. A. Kołłątaj, s. 255.
Zasługiny Słońca, tłum. A. Kołłątaj, s. 218.
Ziemia i Raj, tłum. K. Wrocławski, s. 263.

2006

Złota moneta

Antologia zawiera przekład 129 utworów, wstęp, wykaz skrótów, bibliografię, komentarze, słownik istot i pojęć mitycznych oraz

bajkowych, słowniczek wyrazów obcych oraz indeks osób, przedmiotów i motywów charakterystycznych. Przetłumaczone utwory opatrzone numerami i umieszczono w czterech grupach: Bajki magiczne; Bajki zwierzęce; Bajki nowelistyczne i anegdoty; Legendy i podania ludowe.

- Abraham jest święty, ale jego syn – bardziej*, tłum. M. Skowronek, s. 226.
Adam nadaje imiona zwierzętom, tłum. A. Kołłątaj, s. 205–207.
Baba Marta pomaga biedakowi, tłum. K. Lelewska, s. 244–245.
Baba Żaba i Rak Nieborak, tłum. K. Krzeszewska, s. 166–168.
Bocian, tłum. K. Krzeszewska, s. 210.
Bogobojny owczarz, tłum. K. Lelewska, s. 252.
Bogurodzica błogosławi krowę i przeklina mulicę, tłum. A. Kołłątaj, s. 235.
Boża sprawiedliwość, tłum. K. Krzeszewska, s. 246–247.
Bóg uczy się od diabła, jak zmniejszyć ziemię, tłum. A. Kołłątaj, s. 202.
Braciszek-jelonek, tłum. K. Lelewska, s. 87–90.
Brat brata nie żywi, ale ciężko temu, kto go nie ma, tłum. K. Lelewska, s. 190–192.
Carski syn i trzy siostry samodiwy, tłum. K. Lelewska, s. 82–84.
Caryca Genowefa, tłum. K. Krzeszewska, s. 134–139.
Chłopiec, który nie wiedział, co to strach, tłum. K. Lelewska, s. 70–73.
Choroby i lecznicze zioła, tłum. K. Lelewska, s. 204.
Chrześniak Świętego Archaniola, tłum. K. Krzeszewska, s. 73–77.
Co orisnice przepowiedzą, to się stanie, tłum. K. Lelewska, s. 147.
Czarodziejskie woły, tłum. K. Krzeszewska, s. 115–117.
Człowiek, wół, pies i małpa albo ludzki żywot, tłum. K. Lelewska, s. 213–215.
Dar węża, tłum. K. Krzeszewska, s. 127–128.
Diabeł dziurawi ciało człowieka, tłum. A. Kołłątaj, s. 203–204.
Dlaczego miód jest słodki, tłum. A. Kołłątaj, s. 202–203.
Dlaczego nie zabija się starych ludzi, tłum. K. Lelewska, s. 188–189.
Dziewczyzna i psiołowi, tłum. A. Kawecka, s. 60–61.
Głupi wilk, tłum. A. Kawecka, s. 156–157.
Gororoden i orisnice, tłum. A. Michałowska, s. 98–101.

- Jak Bóg i diabeł tworzyli świat*, tłum. A. Kołłątaj, s. 200–202.
- Jak Bóg obdzielił różne narody*, tłum. K. Lelewska, s. 217–219.
- Jak domowe zwierzęta przepędziły zbójców*, tłum. K. Krzeszewska, s. 151–153.
- Jak German został świętym*, tłum. K. Lelewska, s. 242–243.
- Jak judy wyjawily, ile jest jezior i szczytów w górach Pirin*, tłum. K. Lelewska, s. 108.
- Jak Kain pochował swojego brata Abla*, tłum. A. Kołłątaj, s. 219–222.
- Jak król Salomon uwolnił się od piekła*, tłum. K. Lelewska, s. 231.
- Jak Królewicz Marko posiadał siłę*, tłum. A. Kawecka, s. 254–255.
- Jak Królewicz Marko zbierał siły na bitwę z Turkami*, tłum. A. Kawecka, s. 256.
- Jak najmłodszy brat przechrzył smoka*, tłum. K. Lelewska, s. 38–41.
- Jak owczarz został igumenem*, tłum. A. Kołłątaj, s. 175–177.
- Jak skrzydlate dziecko umarło od uroków*, tłum. K. Lelewska, s. 67.
- Jak święty Mikołaj ukarał złodzieja*, tłum. A. Kawecka, s. 240–241.
- Jaskółka*, tłum. K. Lelewska, s. 209–210.
- Język zwierząt*, tłum. K. Lelewska, s. 131–132.
- Junak z cudownym nożem*, tłum. A. Kołłątaj, s. 41–43.
- Kiedy lepiej cierpieć – za młodu, czy na stare lata*, tłum. K. Lelewska, s. 177–181.
- Kij-samobij*, tłum. K. Krzeszewska, s. 128–130.
- Kobiece rządy*, tłum. K. Lelewska, s. 247–249.
- Kobieta jest z diablego ogona*, tłum. A. Kołłątaj, s. 207–208.
- Kopciuszek*, tłum. K. Krzeszewska, s. 103–105.
- Kos i lisica*, tłum. K. Lelewska, s. 150–151.
- Kozioł*, tłum. K. Krzeszewska, s. 161–166.
- Kozucha Kłamczucha*, tłum. A. Michałowska, s. 160–161.
- Królewicz Marko i car Kostadin walczą z Turkami*, tłum. A. Kawecka, s. 256–257.
- Królewicz Marko w przepaści*, tłum. A. Kawecka, s. 255.
- Kto i ile żyje*, tłum. A. Kołłątaj, s. 215–216.
- Kukułka i puchacz*, tłum. K. Lelewska, s. 208–209.
- Kulawy gucik*, tłum. K. Lelewska, s. 141–143.

- Leniwej niewieście – zimny prysznic*, tłum. K. Lelewska, s. 170–171.
Lisica i Turan, tłum. K. Lelewska, s. 117–120.
Lis-sędzia, tłum. A. Kawecka, s. 157–159.
Ludzkie losy, tłum. K. Krzeszewska, s. 181–183.
Luty i Baba Marta, tłum. A. Michałowska, s. 243.
Łasica, tłum. K. Lelewska, s. 212–213.
Najsilniejszy jest człowiek, tłum. K. Krzeszewska, s. 159.
Największa grzesznica, tłum. K. Krzeszewska, s. 251.
Niedola, tłum. K. Krzeszewska, s. 172–173.
Nienarodzone dziewczę, tłum. K. Lelewska, s. 91–98.
Nieposłuszny niedźwiadek, tłum. A. Kawecka, s. 168–169.
Niewiasta-juda, tłum. K. Lelewska, s. 81–82.
O carze, który chciał pojąć własną córkę za żonę, tłum. K. Krzeszewska, s. 113–115.
O chłopcu i ślepym starcu, tłum. K. Lelewska, s. 79–81.
O człowieku, który zamienił się w bociana, tłum. K. Lelewska, s. 86–87.
O czterdziestu carewiczach, tłum. A. Kawecka, s. 43–48.
O Drzewie Krzyżowym, tłum. A. Kołłątaj, s. 232–235.
O dziadku, rybie i lisicy, tłum. A. Kawecka, s. 148–149.
O Filipie junaku i Królewiczu Marku, tłum. A. Kawecka, s. 257–259.
O jeżu, tłum. A. Kołłątaj, s. 198–199.
O Józefie i jego braciach, tłum. A. Kawecka, s. 229–231.
O kobiecie, która jadła trupy i przemieniła męża w psa, tłum. K. Lelewska, s. 61–63.
O mamnikach, tłum. K. Lelewska, s. 66–67.
O olbrzymach, tłum. A. Kawecka, s. 222–223.
O Świętym Janie Złotoustym (Samo spojrzenie nie wystarczy), tłum. A. Kołłątaj, s. 213.
O trzech rodach ludzkich, stworzonych przez Boga, tłum. A. Kawecka, s. 223.
O tym, gdzie jest Królewicz Marko i kiedy powróci, tłum. A. Kawecka, s. 259–260.
O tym, jak król Aleksander odnalazł wodę życia, tłum. A. Kawecka, s. 254.

- Ofiara na nic się zdała*, tłum. A. Michałowska, s. 171–172.
Owczarz i samodiwa, tłum. K. Lelewska, s. 58–59.
Owczarz nowożeniec, tłum. K. Lelewska, s. 196–197.
Owczarz-grajek i judy, tłum. K. Lelewska, s. 85–86.
Pasierbica i samodiwy we młynie, tłum. A. Kawecka, s. 101–103.
Pastuszek i grusza, tłum. A. Kawecka, s. 192–194.
Pies i wilk, tłum. A. Kołłątaj, s. 208.
Piękne dziewczę i trzech bracia, tłum. K. Lelewska, s. 139–141.
Podział płonów, tłum. A. Kawecka, s. 149–150.
Pokuta rozbójnika, tłum. K. Lelewska, s. 228–229.
Pop, niedźwiedź i lis, tłum. K. Krzeszewska, s. 153–156.
Popie prosię i hodża, tłum. K. Krzeszewska, s. 174–175.
Poślubiona człowiekowi-psu, tłum. K. Lelewska, s. 59–60.
Potop, tłum. A. Kołłątaj, s. 223–224.
Przechytrzony hodża, tłum. K. Lelewska, s. 195–196.
Przyciemnienie Księżyca, tłum. A. Kołłątaj, s. 199–200.
Roztropna dziewczyna, tłum. K. Krzeszewska, s. 173–174.
Siostra-ludojadka, tłum. K. Krzeszewska, s. 56–58.
Skąd się wzięła kościana żaba, czyli żółw, tłum. K. Lelewska, s. 212.
Skąd się wzięły myszy i koty, tłum. K. Lelewska, s. 210–212.
Skruszony grzesznik, tłum. K. Lelewska, s. 226–228.
Spotkanie z kościotrupem, tłum. A. Kawecka, s. 65–66.
Stara to prawda: nad własne dziecko nie ma piękniejszego, tłum. A. Michałowska, s. 190.
Stary Noe i jego trzy córki, tłum. A. Kołłątaj, s. 224–225.
Styczeń, Luty i Baba Marta, tłum. A. Kawecka, s. 243–244.
Święty Eliasz Gromowładca, tłum. K. Lelewska, s. 232.
Święty Jerzy zabija smoka, tłum. A. Kołłątaj, s. 238–240.
Święty Tryfon i Bogurodzica, tłum. K. Lelewska, s. 237–238.
Święty Tryfon obcina sobie nos, tłum. A. Kołłątaj, s. 238.
Tomcio paluch albo o wilku, co utopił się w Maricy, tłum. A. Kawecka, s. 132–134.
Trzej bracia i Pan Bóg, tłum. A. Kawecka, s. 143–146.
Trzej bracia i złote jabłko, tłum. K. Lelewska, s. 33–38.

- Trzej bracia i złoty ptak*, tłum. K. Lelewska, s. 120–127.
Trzy siostry i wielkolud ludożerca, tłum. K. Lelewska, s. 51–56.
Uchowaj Boże, żeby ślepiec przejrzał, tłum. A. Kawecka, s. 235–237.
Uczeń diabła, tłum. K. Krzeszewska, s. 67–70.
Wino i rakija, tłum. A. Kołłątaj, s. 204–205.
Wola Boża, tłum. K. Lelewska, s. 253.
Zamiana kobiety w brybniaczkę, tłum. K. Lelewska, s. 63–65.
Zasługibiny Słońca, tłum. A. Kołłątaj, s. 199.
Złodziej nad złodziej, tłum. K. Krzeszewska, s. 183–188.
Złota moneta za słowo, tłum. A. Kawecka, s. 109–113.
Złote dziewczę, tłum. K. Lelewska, s. 105–108.
Złoty chłopiec, tłum. K. Krzeszewska, s. 77–79.
Zwierciadło Pana Boga, tłum. K. Lelewska, s. 249–251.
Żywa woda, tłum. K. Krzeszewska, s. 48–51.

2010

Uczniowie Apostołów

Antologia jest podzielona na część teoretyczną, zawierającą m.in. eseje wprowadzające w problematykę przekładanych tekstów oraz część źródłową, podzieloną na utwory hagiograficzne, hymnograficzne oraz legendy ludowe i memoraty z okolic Ochrydy. Przełożono 32 teksty ludowe, którym towarzyszą komentarze odnoszące się do źródeł oraz wyjaśniające prezentowane sytuacje fabularne.

- Car Samuel i Święty Klemens*, tłum. M. Skowronek, s. 185–186.
Cud z głuchoniemą dziewczynką, tłum. M. Skowronek, s. 188.
Jak Turcy czczą Świętego Nauma, tłum. M. Skowronek, s. 196.
Jezioro Ochrydzkie, tłum. M. Skowronek, s. 177.
Nauczyciel Klemens, tłum. M. Skowronek, s. 184–185.
O Świętym Klemensie, tłum. M. Skowronek, s. 184.
Ochryda, tłum. M. Skowronek, s. 177.
*Podanie o Jeziorze Ochrydzkim i Pelisterskim oraz Markowej cyster-
nie*, tłum. M. Skowronek, s. 178–179.
Podanie o monasterze „Zaum”, tłum. M. Skowronek, s. 179–180.
Ślady stóp Świętego Klemensa, tłum. M. Skowronek, s. 185.

- Święty Klemencjusz (Aklemiusz)*, tłum. M. Skowronek, s. 186–187.
Święty Klemens – wybawca, tłum. M. Skowronek, s. 187.
Święty Klemens i wdowa, tłum. M. Skowronek, s. 182–183.
Święty Klemens lekarzem, tłum. M. Skowronek, s. 187–188.
Święty Klemens ratuje Grigora Pyrliczewa, tłum. M. Skowronek, s. 188.
Święty Klemens w Ochrydzie, tłum. M. Skowronek, s. 185.
Święty Naum chodzi po wodzie, tłum. M. Skowronek, s. 192–194.
Święty Naum i niedźwiedź (I), tłum. M. Pasik, s. 190–191.
Święty Naum i niedźwiedź (II), tłum. M. Skowronek, s. 192.
Święty Naum i smok, tłum. M. Skowronek, s. 189–190.
Święty Naum i Święty Klemens jednocześnie wznoszą swoje świątynie, tłum. M. Skowronek, s. 183.
Święty Naum i Żydzi, tłum. M. Skowronek, s. 181.
Święty Naum lecząc, zyskał ziemię, tłum. M. Skowronek, s. 194–195.
Święty Naum sprawił, że Albańczykom urodziło się dziecko, tłum. M. Skowronek, s. 196.
Święty Naum uzdrawia, tłum. M. Skowronek, s. 195.
Święty Naum zamienia diabła w kamień, tłum. M. Skowronek, s. 190.
Święty Naum żyje, tłum. M. Skowronek, s. 195.
Święty Naum, Święty Razmo i Święty Klemens, tłum. M. Pasik, s. 182.
Święty Razmo, Święty Naum i Święty Klemens, tłum. M. Skowronek, s. 181–182.
W dzień Świętych Cyryla i Metodego, tłum. M. Skowronek, s. 180.
Z Cyrylem i Metodym, tłum. M. Skowronek, s. 180–181.
Zmęczony orzeł, tłum. M. Pasik, s. 183–184.

Słowiańszczyzna Południowa

Śpiew, recytacja

1811

Podróże w krajach słowiańskich

Szkice i wspomnienia z podróży hrabiego zawierają pierwszą liryczną pieśń Słowian Południowych zapisaną i przełożoną na język polski. Pieśń została zasłyszana w okolicach Imotski, tekst prawdopodobnie nie ma pochodzenia ludowego.

[Twoje czoło iasne...], tłum. A.A. Sapieha, s. 219.

1819

Rozproszone:

Radosław: дума historyczna morlacka, tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik Warszawski”, t. 14, 1819, s. 368–371 [przekład na podst.: J.G. Herder, *Stimmen der Völker in Liedern*].

Żona Aza-Agi (pieśń morlacka), tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik Naukowy”, t. 1, 1819, s. 27–29 [przekład na podst.: J.G. Herder, *Stimmen der Völker in Liedern*].

1820

Rozproszone:

Miłość odmienia, pieśń serbska, tłum. L.S. [Krystyn Lach-Szyrma], „Pamiętnik Warszawski”, t. 17, 1820, s. 113–114.

1821

Pisma Brodziński t. 1

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady słowiańskich pieśni ludowych.

Radosław, дума historyczna morlacka, tłum. K. Brodziński, s. 153–158.

Żona Azan-Agi, pieśń morlacka, tłum. K. Brodziński, s. 55–59.

Pisma Brodziński t. 2

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady serbskich pieśni ludowych.

[Dwa czarne kruki...], tłum. K. Brodziński, s. 191–192.

[Dziewczę fiołku! tyś moją rozkoszą...], tłum. K. Brodziński, s. 189–190.

[Lata jastrzęb w Sarajewie...], tłum. K. Brodziński, s. 190.

[Leci jastrzęb pod obłokiem...], tłum. K. Brodziński, s. 189.

[O cicha rzeko Dunaju...], tłum. K. Brodziński, s. 188–189.

Rozproszone:

Pieśni serbskie, tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik Warszawski”, t. 21, 1821:

[Dwa czarne kruki lecą z dziobami krwawymi...], s. 235–236.

[Dziewczę, fiołku! tyś moją rozkoszą...], s. 234.

[Lata jastrzęb w Saraiewie...], s. 234–235.

[Leci jastrzęb pod obłokiem...], s. 233–234.

[O cicha rzeko Dunaiu!...], s. 233.

1826

Rozproszone:

Pieśni ludu, tłum. K. Brodziński, „Dziennik Warszawski”, nr 12, t. 4, 1826:

[Idzie do studni dziewica...], s. 187.

[Konda świat żegnał, płynęły łzy matki...], s. 188.

[O Sarajewo! Mrok cię okrył szary...], s. 189.

[O ty mój kwiatku nad kwiatki...], s. 190.

[Pierścionek wraca miłemu dziewczyna...], s. 190.

[Pięknież to pięknie patrzeć w nocney chwili...], s. 190–191.

[Powiedzże mi moja miła...], s. 187–188.

[Ptaszku lasu tego, ty wszystkich uspokoisz...], s. 189.

[Słowiku nie nuć tak z rana...], s. 188.

[Świałały zorze, iuż byłem na dworze...], s. 191.

1829

Rozproszone:

A. Chodźko, *Upiór, ballada morlacka*, „Melitele”, t. 2, 1829, s. 157–158.

1830

Rozproszone:

Wołoska dziewczica, pieśń serbska, tłum. A. Bielowski, „Haliczanin”, t. 1, 1830, s. 120.

Przekłady różnych poezji, tłum. A. Bielowski, „Haliczanin”, t. 2, 1830:

Daleka, s. 213.

Duka-Leka, s. 214–215.

Kochankowie, s. 211–212.

Konda, s. 213.

Marko i wiła, s. 208–210.

Naręczona księcia Stefana, s. 212.

Pamiętki, s. 213–214.

Przekleństwo Zeny, s. 217.

Sarajewo, s. 210.

Trzy kukułki, s. 215.

Udana branka, s. 216.

Usługa, s. 216.

Przekłady pieśni serbskich, tłum. A. Bielowski, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, nr 3, t. 4, 1830:

Daleka, s. 131.

Przekleństwo Zeny, s. 132.

Sarajewo, s. 132–133.

Usługa, s. 131–132.

Pieśni serbskie, tłum. K. Gaszyński, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, t. 3, 1830:

[Gdzieś mój kochanek! O miły Boże...], s. 16.

[Na gór wierzchołkach śniegi są białe...], s. 15 [przekład pieśni-mistyfikacji ze zbioru Prospera Merimeego].

[Nie nuć słowiku, jeszcze nie pora...], s. 15.

[O moje dziewczę! różyczko miła...], s. 14–15.

[Ponad strumykiem stała dziewica...], s. 13–14.

Przekłady pieśni serbskich, tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, t. 1, 1830:

[Dwie się tu razem zbiegają wody...], s. 187.

[Dwoje na łące późno siedziało...], s. 188.

[Gdyśmy przybyli wczoraj do gospody...], s. 188–189.

[Kłęła dziewczyna swoje czarne oczy...], s. 223.

[Między jałowcem płynie krynica...], s. 221–222.

[O wieczornym chłodzie woniącego maju], s. 186–187.

[Sen mię dręczy, sen mię męczy...], s. 184.

[Siały kwiaty trzy kochanki...], s. 186.

[Wciąż Boga prosił kochanek młody...], s. 222.

[Zima upływa...], s. 223.

Pieśni serbskie, tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, t. 2, 1830:

[Brwi ma podłużne piękna Milica...], s. 144–145.

[Konda świat zegnał, płynęły łzy matki...], s. 145–146.

[Nadobna siostra stoi przy chacie...], s. 146.

[Ptaszku lasu tego, ty wszystkich spokoisz...], s. 145.

Pieśni gminne serbskie, tłum. K. Brodziński, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, t. 3, 1830:

[Dziewczyno moja! ty rózo ogrodu!...], s. 233–324.

[Dziewica była w ogrodzie...], s. 232–233.

[Gdybym się mogła w strumyk przeistoczyć...], s. 230.

[Pasterka w krynicy...], s. 234.

[Pierścionek wraca miłemu dziewczyna...], s. 233.

[Ranko zasnął u topoli...], s. 231.

[Świtały zorze...], s. 231.

[Tam dziewica różę rwała...], s. 232.

Hajdacy, z serbskiego, tłum. A.E. Odyniec, „Melitele”, t. 2, 1830, s. 222–224.

Maxym i Helena, ballada serbska, tłum. K. Gaszyński, „Pamiętnik dla Płci Pięknej”, t. 2, 1830, s. 1–5.

Wesele Hajkony, ballada serbska, tłum. K. Gaszyński, „Melitele”, t. 2, 1830, s. 195–200.

1833

Rozproszone:

Przekłady pieśni serbskich, tłum. A. Bielowski, „Czasopism Naukowy”, z. 3, 1833:

Damian, s. 95.

Pożegnanie, s. 95–96.

Prośba, s. 93.

Rozłączenie, s. 94.

Skarga, s. 93.

Służba, s. 96.

Strażnica grodu, s. 94–95.

Trzy Greczynki, s. 94.

1834

Rozproszone:

Pieśni serbskie, tłum. E.St. Bojanowski, „Marzanna”, 1834 [tłumaczenie na podst. niemieckiego zbioru: Therese Albertine Luise von Jakob Robinson, *Volkslieder von Serben* z 1826 r.]:

[Ah! Cóż pocznę nieszczęśliwy!...], s. 197.

[Ah! gdybym rzeczka – choć strumykiem była...], s. 192.

[Chciałabym śpiewać, lecz dziś nieznanucę...], s. 192.

[Cóż się tam bieli pod Budy murami?...], s. 197–198.

[Kiedym z dziedzica wyjeżdżał na łowy...], s. 195.

- [Kochał się chłopiec w młodziuchnej dziewczynie...], s. 191.
[Młoda dziewczyna idzie do krynicy...], s. 194.
[Na łące pod klonem płynie strumyk mały...], s. 193–194.
[Pasłem w nocy konika na zroszonej łące...], s. 199.
[Szedłem przez bory jednego poranka...], s. 194–195.
[Śnieg spadł wielki w dniu Świętego Jerzego...], s. 198.
[Umarł Konda! ah! umarł matce jedyny...], s. 196.
[W ogródku melonowym dziewczyna haftuje...], s. 196–197.
[Wdzięczny, maleńki słowiku...], s. 199–200.
[Za górą w brzozowym lesie...], s. 192–193.

1835

Rozproszone:

- Piosnki serbskie*, tłum. A. Przeszkodziński, „Światowid”, t. 1, 1835:
Prośba dziewczyny, s. 374.
Przekleństwo, s. 374–375.

Wybudowanie Skodaru (Scuttari), powieść albańska, „Magazyn Mód”, 1835, s. 112–114 [przekład anonimowy, prawd. K. Brodzińskiego].

1836

Rozproszone:

- Starożytnie wesele serbskie, podług dawnej serbskiej dumy*, tłum. K. Wł. Wójcicki, „Muzeum Domowe”, 1836, s. 35.
Poddanie się, tłum. A. Przeszkodziński, „Wianek”, 1836, s. 188.

1837

Rozproszone:

- Pieśni serbskie*, tłum. A. Bielowski, „Wianek”, 1837:
Marko i Luty Bogdan, s. 34–37.
Śmierć smail-beja Begzadytia, s. 275–277.

1838

Rozproszone:

- Przekłady pieśni serbskich, tłum. A. Bielowski, „Prace Literackie”, t. 1, 1838:

Marko i Luty Bogdan, s. 206–208.

Śmierć Smań-beja Begzadytia, s. 209–210.

Ballada serbska (Koniu mój wierny! Koniu mój wrony!...), tłum.

M. Ossorya, „Biruta”, cz. 2, 1838, s. 49–51.

1841

Rozproszone:

Piosnki serbskie, tłum. L. W[branowski], „Dniestrzanka”, 1841:

[Dziewczę lice umywało...], s. 117.

[Młodym liściem gaj szeleści...], s. 118.

[Ponad świerkiem lata sokół siwy...], s. 116.

[Tam za górą, za zieloną...], s. 117–118.

Trzy kukułki, tłum. A. Bielowski, „Przyjaciel Ludu”, nr 52, t. 7, 1841,
s. 414–415.

Pieśń serbska, fragment artykułu dotyczącego wierzeń słowiańskich
związanych z kukułką.

1842

Dzieła Brodziński t. 2

Publikacja zawiera przekłady z różnych języków oraz poetyckie
utwory autorskie.

Radosław, powieść morlacka, tłum. K. Brodziński, s. 40–44.

Rozproszone:

Pieśni ludu iliryjskie (serbskie), z nowego zbioru Wuka Stefanowicza
„Srpske narodne pjesme”, Wiedeń 1841, „Jutrzenka”, 1842:

Ryba i dziewczyna, s. 53.

Nieszczęśliwa dziewczyna, s. 53.

Wrodzona swoboda, s. 53.

Przeklęcie, s. 132.

Przeklęta dziewczyna, s. 132–133.

Pieśń serbska [Rzysz mój koniu...], tłum. E. Znatowicz, „Przegląd
Warszawski”, t. 3, 1842, s. 196.

1843

Dzieła Brodziński t. 3

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady słowiańskich pieśni ludowych.

Belgrad gore, tłum. K. Brodziński, s. 20–21.

Brat i siostra, tłum. K. Brodziński, s. 39–40.

Czuwająca, tłum. K. Brodziński, s. 36.

Dunaj, tłum. K. Brodziński, s. 31.

Dwa kruki, tłum. K. Brodziński, s. 11–12.

Dwa słowiki, tłum. K. Brodziński, s. 26–27.

Dziewica nad rzeką, tłum. K. Brodziński, s. 31–32.

Grób kochanka, tłum. K. Brodziński, s. 38–39.

Jak się miłość łowi, tłum. K. Brodziński, s. 36.

Kochanek w perły zmieniony, tłum. K. Brodziński, s. 24–25.

Kochanek, tłum. K. Brodziński, s. 41.

Kochanka, tłum. K. Brodziński, s. 16.

Kochankowie, tłum. K. Brodziński, s. 34–35.

Krynica, tłum. K. Brodziński, s. 23–24.

Mała dziewczyna, tłum. K. Brodziński, s. 32.

Mądry wybór, tłum. K. Brodziński, s. 14.

Namysł, tłum. K. Brodziński, s. 15–16.

Obmowa, tłum. K. Brodziński, s. 33–34.

Pasterka nad Krynica, tłum. K. Brodziński, s. 35.

Piękna dziewczica, tłum. K. Brodziński, s. 17.

Porównanie, tłum. K. Brodziński, s. 32–33.

Przy studni, tłum. K. Brodziński, s. 27–28.

Sarajewo, tłum. K. Brodziński, s. 28.

Sąd, tłum. K. Brodziński, s. 17–18.

Skromność, tłum. K. Brodziński, s. 37.

Słowik, tłum. K. Brodziński, s. 20.

Służka, tłum. K. Brodziński, s. 30.

Strzelec, tłum. K. Brodziński, s. 13–14.

Tęskna, tłum. K. Brodziński, s. 40.

Uboga, tłum. K. Brodziński, s. 27.

- Wszystko mija*, tłum. K. Brodziński, s. 25–26.
Wybór, tłum. K. Brodziński, s. 18–19.
Wydana tajemnica, tłum. K. Brodziński, s. 21–22.
Wyrzuty, tłum. K. Brodziński, s. 29, s. 41.
Zakochany, tłum. K. Brodziński, s. 29–30.
Zdradzona, tłum. K. Brodziński, s. 14–15.
Zemsta, tłum. K. Brodziński, s. 25.
Żal młodzieńca, tłum. K. Brodziński, s. 38.
Życzenia, tłum. K. Brodziński, s. 13.
Życzenie, tłum. K. Brodziński, s. 22–23.
Pieśń morlacka: Żona Asan-Agi, tłum. K. Brodziński, s. 119–123.

Rozproszone:

- Piosnki serbskie*, tłum. L. Wiktorowicz, „Wdowi Grosz”, 1843:
[Dunajem śliznie łódka wesola...], s. 50–51.
[Dwoje rzek się jedna w drugą wlewa...], s. 51–52.
[Nad brzegiem morza siadło dziewczę młode...], s. 49.
[Oj Dunaju! Cicha rzeko...], s. 48.
[Pomnisz duszko, kiedyś moja była?], s. 48.
[Trzym gór przebył – nocą pociemniało...], s. 49–50.
Pieśni serbskie, tłum. L. Siemiński, „Orędownik Naukowy”, nr 42, 1843:
Liche myto, s. 329.
Słońce i dziewczyna, s. 329.
Dobre łowy, s. 329–330.

- Narodowa poezya plemion słowiańskich*, „Jutrzenka”, 1843:
Ojczyzna Słowian, poezya Jana Kukuljewicza Sakcińskiego, s. 149–151.
Pieśni sztajerskie (styryjskie) ze zbioru St. Wraza, s. 119–120.
Prośba (pieśń bośnińska), ze zbioru P. Serezniewskiego, s. 195.
Smutne ożenienie (Pieśń serbo-ilirska, z Bosny), s. 142.
Smutne rozstanie (Pieśń serbska ze zbioru Wuka Stefanowicza), s. 61.

1844

Rozproszone:

- Śmierć żony Hassan-agi (z serbskiego)*, tłum. L. Norwid, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1844, s. 584–587.

1846

Rozproszone:

Bitwa pod Kosową (z serbskiego), tłum. W. Padlewski, „Biblioteka Warszawska”, t. 3, 1846, s. 114–118.

1848

Rozproszone:

Ojczyzna słowiańska (wolny przekład chorwackiej pieśni), „Przyjaciel Ludu”, nr 37, 1848, s. 290.

1849

Rozproszone:

Cztery źródła po bitwie na Kosowem Polu (z illyryjskiego, Preradovića), tłum. R. Zmorski, „Stadło”, nr 11, 1849, s. 84.

Przeszłość Sławian (z serbskiego), tłum. R. Zmorski, „Stadło”, nr 4, 1849, s. 27.

Wybudowanie Skadru, tłum. R. Zmorski, „Stadło”, nr 3, 1849, s. 20–22 [część artykułu *O ofiarach ziemi składanych*].

Zakłęcia (z gminnych poezyj serbskich), tłum. R. Zmorski, „Stadło”, nr 8, 1849, s. 60–61.

1851

Rozproszone:

Ożenienie króla Wukaszina (z gminnych poezyj serbskich), „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1851, s. 105–112.

Wybudowanie Skadru (z gminnych poezyj serbskich), „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1851, s. 85–90.

Zakłęcia (z ludowych poezyj serbskich), tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1851, s. 285–288.

1852

Dzieła Olizarowski t. 3

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także dwa przekłady serbskich pieśni ludowych.

Kłątwa, z serbskiego, tłum. T.A. Olizarowski, s. 146.

Milica, z serbskiego, tłum. T.A. Olizarowski, s. 144–145.

Poezje Zaleski t. 4 1852

Edycja zawiera 58 serbskich pieśni ludowych, głównie ze zbiorów Vuka Stefanovicia Karadžicia. Towarzyszy im wstęp objaśniający historię i literaturę serbską.

Ani sposób ukryć się, tłum. J.B. Zaleski, s. 129.

Aż strach, tłum. J.B. Zaleski, s. 150–151.

Bardzo słodki całus, tłum. J.B. Zaleski, s. 166.

Belgrad się pali, tłum. J.B. Zaleski, s. 142–143.

Bożur i Róża, tłum. J.B. Zaleski, s. 119–120.

Car Łazarz i Carzyca Milica, tłum. J.B. Zaleski, s. 68–76.

Chłopiec Bisiozem, tłum. J.B. Zaleski, s. 130.

Czy kwiatki – czy dziewczę, tłum. J.B. Zaleski, s. 125–126.

Dziewczę Barjaktarem, tłum. J.B. Zaleski, s. 118.

Dziewczę na uwieżi, tłum. J.B. Zaleski, s. 174–175.

Dziewczyna i słońce, tłum. J.B. Zaleski, s. 127.

Erdelska Banowa, tłum. J.B. Zaleski, s. 152–153.

Głowa Świętego Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 81–84.

Gody przed bojem, tłum. J.B. Zaleski, s. 92–94.

I wy tu, tłum. J.B. Zaleski, s. 134.

Jeden z trzydziestu, tłum. J.B. Zaleski, s. 114–115.

Kapidzia Aniela, tłum. J.B. Zaleski, s. 161.

Kosowska Dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 85–90.

Matki winne, tłum. J.B. Zaleski, s. 138.

Mętny Dunaj, tłum. J.B. Zaleski, s. 113.

Mizina Jania, tłum. J.B. Zaleski, s. 109.

Mor, tłum. J.B. Zaleski, s. 131–133.

Myśliwy, tłum. J.B. Zaleski, s. 128.

Najmilsza woń, tłum. J.B. Zaleski, s. 123.

Niewiniątka, tłum. J.B. Zaleski, s. 169.

Odaliska Jowy Morniakowicza, tłum. J.B. Zaleski, s. 162–163.

Pobożność i Bój Kosowski, tłum. J.B. Zaleski, s. 77–80.

Podpalaczka, tłum. J.B. Zaleski, s. 149.

Prawowierny, tłum. J.B. Zaleski, s. 107.

Przekleństwa Junaka, tłum. J.B. Zaleski, s. 172.

- Rada junacka*, tłum. J.B. Zaleski, s. 160.
Rada taka i owaka, tłum. J.B. Zaleski, s. 173.
Rozmowa kochanków, tłum. J.B. Zaleski, s. 116–117.
Rozpamiętywanie, tłum. J.B. Zaleski, s. 139.
Samochwał dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 140–141.
Sąd dziewczęcy, tłum. J.B. Zaleski, s. 137.
Serb Janczar, tłum. J.B. Zaleski, s. 108.
Skromna Milica, tłum. J.B. Zaleski, s. 105–106.
Słowik ułowany, tłum. J.B. Zaleski, s. 170–171.
Sokół i Chłopiec, tłum. J.B. Zaleski, s. 167.
Sokół i dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 158.
Sowa i Orzeł, tłum. J.B. Zaleski, s. 146.
Strasznie strzeżona, tłum. J.B. Zaleski, s. 168.
Swat i dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 135–136.
Szczera, tłum. J.B. Zaleski, s. 121–122.
Śpiewałabym sobie, tłum. J.B. Zaleski, s. 111–112.
Tak czy owak, zawsześ moja, tłum. J.B. Zaleski, s. 147–149.
Trojaka miłość, tłum. J.B. Zaleski, s. 156–157.
Troska o męża, tłum. J.B. Zaleski, s. 164–165.
Uradowanie, tłum. J.B. Zaleski, s. 144–145.
Urodziwa, tłum. J.B. Zaleski, s. 154–155.
Wilk u Driny, tłum. J.B. Zaleski, s. 159.
Wyzwanie Muratowe, tłum. J.B. Zaleski, s. 91.
Założenie Kościoła Rawanicy, tłum. J.B. Zaleski, s. 98–102.
Zaręczyny Kniazia Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 61–67.
Zima, tłum. J.B. Zaleski, s. 124.
Zwiady, tłum. J.B. Zaleski, s. 95–97.
Żona Agi Hassan-Agi, tłum. J.B. Zaleski, s. 176–179.

Rozproszone:

- Piosnki serbskie, tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 4,
1852:
Chłopak i dziewczyna, s. 231.
Ciężko siostrze bez brata, a bratu bez siostry, s. 234–235.
Dziewczę chłopcom winem służy, s. 231.

Klątwy dziewczęce, s. 235.

Mętny Dunaj, s. 232.

Owczarz i dziewczyna, s. 233.

Prorocze tkanie, s. 233–234.

Służba źle nagrodzona, s. 232.

Śmierć Omera i Merimy (z pieśni Serbów muzułmańskiego wyznania),
tłum. R. Zmorski, „Dziennik Literacki”, nr 41, 1852, s. 322–324.

1853

Narodowe pieśni serbskie t. 1

Oba tomy zawierają 131 utworów, poprzedzonych opisem dziejów

Serbii. W tomie 1 umieszczono pieśni z grupy: Legendy i baśnie.

Błogosławiona Marja w piekle, tłum. R. Zmorski, s. 104–108.

Bóg każdemu słusznosc wymierza, tłum. R. Zmorski, s. 132–137.

Bracia i siostra, tłum. R. Zmorski, s. 145–150.

Car Konstantyn i dzieciak samouczek, tłum. R. Zmorski, s. 109–114.

Dyjakon Szczepan i dwaj anieli, tłum. R. Zmorski, s. 99–104.

Kto dzień swego świętego sławi, temu on pomaga, tłum. R. Zmorski,
s. 151–155.

Mara i Pero Bułgarzyn, tłum. R. Zmorski, s. 130–131.

Matka świętego Piotra, tłum. R. Zmorski, s. 182–183.

Nachod Symeon, tłum. R. Zmorski, s. 156–164.

Narzeczona Laza Radanowicza, tłum. R. Zmorski, s. 138–144.

Niewdzięczni synowie, tłum. R. Zmorski, s. 128–129.

Święci dzielą się światem, tłum. R. Zmorski s. 95–98.

Wąż młodożeniec, tłum. R. Zmorski, s. 114–127.

Wybudowanie Skadru, tłum. R. Zmorski, s. 165–175.

Zaklęcia, tłum. R. Zmorski, s. 184–189.

Żona bogatego Gawana, tłum. R. Zmorski, s. 176–181.

Narodowe pieśni serbskie t. 2

Zob. Narodowe pieśni serbskie t. 1. W tomie 2 pieśni zostały podzielone na grupy: Pieśni bohaterskie; Romanse; Piosnki miłosne, ucinki, drobne romanse itp.

- Andzielina i Ali-bej*, tłum. R. Zmorski, s. 327–328.
Bez lubego nie ma po co w koło, tłum. R. Zmorski, s. 235.
Bieda na junaków, tłum. R. Zmorski, s. 323.
Błogosławieństwo wiarołomnej, tłum. R. Zmorski, s. 261.
Brat, siostra i obca dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 245.
Budłańska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 221–222.
Cena brata i lubego, tłum. R. Zmorski, s. 321.
Cetynka i Mały-Radoica, tłum. R. Zmorski, s. 151–152.
Chłopiec i dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 201.
Chłopiec klnie na matkę za córkę, tłum. R. Zmorski, s. 244.
Choroba Muja carewicza, tłum. R. Zmorski, s. 185–187.
Ciężko siostrze bez brata, a bratu bez siostry, tłum. R. Zmorski, s. 234.
Ciężko słowikowi bez gaju, tłum. R. Zmorski, s. 237–238.
Co żona, to żona, tłum. R. Zmorski, s. 255–256.
Czego patrzeć u dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 324.
Dajczyn Piotr i król Matjasz, tłum. R. Zmorski, s. 232.
Dar niespodziany, tłum. R. Zmorski, s. 259–260.
Driński wilk, tłum. R. Zmorski, s. 322.
Dwa słowiki, tłum. R. Zmorski, s. 273.
Dział Jakszyczów, tłum. R. Zmorski, s. 117–121.
Dziewczę licu swemu, tłum. R. Zmorski, s. 219–220.
Dziewczę chłopcom winem służy, tłum. R. Zmorski, s. 202.
Dziewczę oswobodzone, tłum. R. Zmorski, s. 292–293.
Dziewczyna chłopca zawstydza, tłum. R. Zmorski, s. 258.
Dziewczyna do róży, tłum. R. Zmorski, s. 218.
Dziewczyna i Marko, tłum. R. Zmorski, s. 334–335.
Dziewczyna i ryba, tłum. R. Zmorski, s. 224.
Dziewczyna klnie jęczmień, tłum. R. Zmorski, s. 333.
Dziewczyna na grodzkiej bramie, tłum. R. Zmorski, s. 239.
Dziewczyna pas plecie, tłum. R. Zmorski, s. 300.
Dziewczyna Smederewska, tłum. R. Zmorski, s. 301.
Dziewczyna żali się róży, tłum. R. Zmorski, s. 263.
Jaki mąż najlepszy?, tłum. R. Zmorski, s. 303–305.
Janko Sibinianin i wdowa Jela, tłum. R. Zmorski, s. 272.

- Jeden kochanek, a i ten daleko*, tłum. R. Zmorski, s. 217.
Jeleń i Wila, tłum. R. Zmorski, s. 289–290.
Klątwa szkodnika, tłum. R. Zmorski, s. 271.
Klątwy dziewczęce, tłum. R. Zmorski, s. 236.
Koń się sierdzi na swojego pana, tłum. R. Zmorski, s. 262.
Kto najlepiej dzieli?, tłum. R. Zmorski, s. 240–241.
Kwiaty za dary, tłum. R. Zmorski, s. 285–286.
Lepsze złoto, choć stare, niż srebro, choć nowe, tłum. R. Zmorski,
s. 204–205.
Lubość we wspomnieniu, tłum. R. Zmorski, s. 212.
Lutyca Bogdan i jego siostra, tłum. R. Zmorski, s. 21–30.
Lutyca Bogdan i wojewoda Dragija, tłum. R. Zmorski, s. 31–36.
Marzenie Kara-Dziordziejwicy, tłum. R. Zmorski, s. 274–275.
Matka, siostra i żona, tłum. R. Zmorski, s. 136–137.
Matki winne!, tłum. R. Zmorski, s. 310–311.
Mętny Dunaj, tłum. R. Zmorski, s. 210.
Miły i nie miły, tłum. R. Zmorski, s. 246.
Młodzian z wdową ożeniony, tłum. R. Zmorski, s. 249.
Musisz być moja, tłum. R. Zmorski, s. 308–309.
Najdroższe to, co sercu mile, tłum. R. Zmorski, s. 291.
Najlepsza zdobycz, tłum. R. Zmorski, s. 203.
Najlepsze wezglowie, tłum. R. Zmorski, s. 331.
Narieczona księcia Szczepana, tłum. R. Zmorski, s. 215–216.
Nic się nie skryje, tłum. R. Zmorski, s. 206–207.
Nie kłopot o chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 243.
Nie patrzy się stroju, a urody, tłum. R. Zmorski, s. 325–326.
Nie trzeba gubić czasu, tłum. R. Zmorski, s. 211.
Nieposłuszna Mera, tłum. R. Zmorski, s. 147–148.
Owczarz i dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 226–227.
Ożenienie Jakszycza Dymitra, tłum. R. Zmorski, s. 113–116.
Ożenienie króla Wukaszyna, tłum. R. Zmorski, s. 7–20.
Paweł Zeczanin i jego matka, tłum. R. Zmorski, s. 133–135.
Pierścień jest znak prawej miłości, tłum. R. Zmorski, s. 267–268.
Pierwsza miłość, tłum. R. Zmorski, s. 280–281.

- Pieśń przy uczcie*, tłum. R. Zmorski, s. 313.
Predrag i Nienad, tłum. R. Zmorski, s. 138–146.
Prędko ukojona żałość, tłum. R. Zmorski, s. 306–307.
Prorocze tkanie, tłum. R. Zmorski, s. 149–150.
Prośba chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 330.
Prośba do jaworu, tłum. R. Zmorski, s. 297.
Prośba do kowala, tłum. R. Zmorski, s. 302.
Prośba do słowika, tłum. R. Zmorski, s. 287.
Przy uczcie, pijąc na sławę Bogu, tłum. R. Zmorski, s. 314.
Przy uczcie, pijąc za zdrowie gospodarza, tłum. R. Zmorski, s. 315.
Przy uczcie [I], tłum. R. Zmorski, s. 319.
Przy uczcie [II], tłum. R. Zmorski, s. 320.
Przy uczcie, zdrowie dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 317.
Przy uczcie, zdrowie narzeczonej, tłum. R. Zmorski, s. 316.
Przy uczcie, zdrowie pyszałka, tłum. R. Zmorski, s. 318.
Pyszna krasawica, tłum. R. Zmorski, s. 257.
Radość i żałość, tłum. R. Zmorski, s. 332.
Raduł-bej i Szyszman, król Bułgarski, tłum. R. Zmorski, s. 37–43.
Raduł-bejowica i jej pobratym, tłum. R. Zmorski, s. 247–248.
Różam, póki nie mam męża, tłum. R. Zmorski, s. 251.
Serdeczny kłopot, tłum. R. Zmorski, s. 231.
Siostra doświadcza brata, tłum. R. Zmorski, s. 233.
Siostry bez brata, tłum. R. Zmorski, s. 265.
Skadarska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 162–168.
Skromna Milica, tłum. R. Zmorski, s. 283–284.
Służba źle nagrodzona, tłum. R. Zmorski, s. 213–214.
Smutne pole, tłum. R. Zmorski, s. 282.
Sokole i diabelskie oczy, tłum. R. Zmorski, s. 230.
Sokół budzi dziewczynę, tłum. R. Zmorski, s. 329.
Sowa i orzeł, tłum. R. Zmorski, s. 264.
Sprawiedliwa klątwa, tłum. R. Zmorski, s. 250.
Staość w wierze, tłum. R. Zmorski, s. 312.
Straszna klątwa, tłum. R. Zmorski, s. 225.
Swaty jadą po dziewczynę, tłum. R. Zmorski, s. 254.

- Śmierć Omera i Merimy*, tłum. R. Zmorski, s. 169–179.
Śmierć Hassan-aginicy, tłum. R. Zmorski, s. 180–184.
Śmierć Jowa Despotowicza, tłum. R. Zmorski, s. 107–112.
Śpiewała bym, lecz nie mogę, tłum. R. Zmorski, s. 253.
Takiś zawsze moja, tłum. R. Zmorski, s. 223.
Troskliwa kochanka, tłum. R. Zmorski, s. 269–270.
Trzy krasawice, tłum. R. Zmorski, s. 242.
Trzy żalości, tłum. R. Zmorski, s. 208–209.
Wdowa Małego-Radoicy, tłum. R. Zmorski, s. 153–156.
Wesele Hajkuny, siostry Beja-Ljubowicza, tłum. R. Zmorski, s. 188–193.
Wesele Maksyma Czernojewicza, tłum. R. Zmorski, s. 55–106.
Wesele Wołoszyna Raduła, tłum. R. Zmorski, s. 49–54.
Woin i siostra Iwanowa, tłum. R. Zmorski, s. 159–161.
Wojewoda Oblak-Radosaw, tłum. R. Zmorski, s. 44–48.
Wybór, tłum. R. Zmorski, s. 252.
Wysłuchana modlitwa chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 228–229.
Wysłuchana modlitwa dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 288.
Wyznanie przed matką, tłum. R. Zmorski, s. 266.
Zima na sercu, tłum. R. Zmorski, s. 294.
Zjednoczenie po śmierci, tłum. R. Zmorski, s. 295–296.
Zniechęceni kochankowie, tłum. R. Zmorski, s. 298–299.
Żal dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 278–279.
Żaloszna tkala Jania, tłum. R. Zmorski, s. 157–158.
Żaloszne rozstanie, tłum. R. Zmorski, s. 276–277.

Rapsody historyczne i liryki

Zbiór poezji zawiera utwory oryginalne oraz przekłady europejskich pieśni ludowych.

- Dobre Łowy (serbska)*, tłum. L. Siemieński, s. 179.
Liche myto (serbska), tłum. L. Siemieński, s. 176.
Słońce i dziewczyna (serbska), tłum. L. Siemieński, s. 177–178.

Rozproszone:

- Dziewczyna u zdroju (z poezyj serbskich Branko Radiczewicza)*, tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 3, 1853, s. 548.

Marko królewicz i sokół, tłum. R. Zmorski, „Dziennik Literacki”, 1853, s. 188–189.

Wesele Maksyma Czernojewicza, tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1853, s. 23–51.

Żona Agi Hasan-Agi, z poezyj serbskich, tłum. Wikt[or] z Baw[orowa], „Dziennik Literacki”, nr 45, 1853, s. 355–356.

1855

Narodowe pieśni serbskie t. 1 II

Zamiast pieśni *Błogosławiona Marja w piekle: Sulejman i święty Sawa*, tłum. R. Zmorski, s. 104–108.

Zob. 1853 Narodowe pieśni serbskie t. 1.

Narodowe pieśni serbskie t. 2 II

Zob. 1853 Narodowe pieśni serbskie t. 2.

1855

Poezje Bielowski

Publikacja zawiera poetyckie przekłady oraz utwory inspirowane folklorem słowiańskim.

Damian, tłum. A. Bielowski, s. 140.

Marko, tłum. A. Bielowski, s. 131–134.

Pożegnanie, tłum. A. Bielowski, s. 141.

Proźba, tłum. A. Bielowski, s. 137.

Rozłączenie, tłum. A. Bielowski, s. 139.

Skarga, tłum. A. Bielowski, s. 137.

Służba, tłum. A. Bielowski, s. 142.

Strażnica ogrodu, tłum. A. Bielowski, s. 139.

Śmierć Ismail-beja, tłum. A. Bielowski, s. 135–136.

Trzy Greczynki, tłum. A. Bielowski, s. 138.

Powieści ludu i dumy I

Publikacja zawiera poetyckie utwory autorskie, przekłady oraz utwory inspirowane folklorem słowiańskim.

Janko Ślepy, дума serbska, tłum. A. Groza, s. 171–195.

1856

Wieża siedmiu wodzów I

Utwór poprzedzony wstępem i komentarzem autora. Pieśń inspirowana zabytkami słowiańskiego pieśniarstwa (eposem serbskim, pieśnią o wyprawie Igora, ruskimi bylinami), a także utworami J.B. Zaleskiego.

Rozproszone:

Przekład anonimowy: *Piosnka serbska: Co by która z nich woląta?*, „Rozmaitości”, nr 18, 1856, s. 144.

1857

Lud ukraiński t. 1

Dwutomowa publikacja poświęcona kulturze ukraińskiej, o charakterze monografii etnograficznej, prezentująca szerokie tło słowiańskich wierzeń na tle zdarzeń historycznych. Przytacza liczne teksty bajek i podań, fragmenty pieśni, opisy wierzeń i obrzędów, ubiorów, zabiegów medycznych, gier i zabaw. Komentarze do bajek zawierają liczne nawiązania do podobnych opowieści starożytnych oraz wschodnich.

[Rosła jabłonka przed dworem Ranka...], tłum. A. Nowosielski, s. 191 [tekst pieśni serbskiej].

Rozproszone:

Narodowe pieśni serbskie, tłum. E. Brzetysław, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1857:

Hajduk Nowak i trzysta Turków, s. 750–752.

Królewicz Marko w Karaokanie, s. 740–750.

Narodowe pieśni serbskie, tłum. E. Brzetysław, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1857:

Hajduk Nowak i dziewczyna, s. 406–411.

Jankowicz Stojan i Smiljanicz Ilija, s. 401–406.

Mijat hajduk i Komnen chorąży, s. 411–418.

Ożenienie Jakszyca Dymitra, s. 372–391.

Ryszlijanin Wuk i doża wenecki, s. 392–401.

Smail-Aga i Władyka Czarnogórski, s. 418–427.

Śmierć Urosza Nemanicza, tłum. R. Zmorski, „Rozmaitości”, nr 11, 1857, s. 85–87.

1858

Rozproszone:

Śmierć Urosza Nemanicza (duma serbska), tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 3, 1858, s. 289–293.

1859

Królewicz Marko

Antologia zawiera 30 przełożonych utworów. We wstępie wprowadzenie w tematykę serbskiego eposu bohaterskiego.

Andrzej i Marko, tłum. R. Zmorski, s. 108–113.

Kto najlepszy junak, tłum. R. Zmorski, s. 253–256.

Łów Marka z Turkami, tłum. R. Zmorski, s. 206–210.

Marko i Arab na Kosowem Polu, tłum. R. Zmorski, s. 222–232.

Marko i Lutyca Bogdan, tłum. R. Zmorski, s. 18–24.

Marko i Sekuła, tłum. R. Zmorski, s. 233–246.

Marko i Siostra Lekii-Kapetana, tłum. R. Zmorski, s. 25–48.

Marko i Sokół, tłum. R. Zmorski, s. 114–116.

Marko i Wiła, tłum. R. Zmorski, s. 12–17.

Marko królewicz i Alil-aga, tłum. R. Zmorski, s. 136–143.

Marko królewicz i Bej Kostadin, tłum. R. Zmorski, s. 133–135.

Marko królewicz i córka króla arabskiego, tłum. R. Zmorski, s. 148–151.

Marko królewicz i dwunastu Arabów, tłum. R. Zmorski, s. 144–147.

Marko królewicz i Dzień Berdzaniu, tłum. R. Zmorski, s. 179–187.

Marko królewicz i Filip Madziarzyn, tłum. R. Zmorski, s. 88–97.

Marko królewicz i Mina od Kostura, tłum. R. Zmorski, s. 152–166.

Marko królewicz i rozbójnik Musa, tłum. R. Zmorski, s. 167–178.

Marko królewicz i Wucza Wojewoda, tłum. R. Zmorski, s. 62–74.

Marko oswobadza córkę carską, tłum. R. Zmorski, s. 188–205.

Marko pije w Ramazan wino, tłum. R. Zmorski, s. 211–215.

Marko poznaje szablę swojego ojca, tłum. R. Zmorski, s. 216–221.

Marko w niewoli tatarskiej [I], tłum. R. Zmorski, s. 124–132.

Marko w niewoli tatarskiej [II], tłum. R. Zmorski, s. 247–252.

Orka Marka królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 106–107.

Sąd Marka Królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 1–11.

Śmierć Marka królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 257–263.

Turcy u Marka na uczcie, tłum. R. Zmorski, s. 117–123.

Wesele Dziurdzia Smederewca, tłum. R. Zmorski, s. 49–61.

Wesele Marka Królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 75–87.

Wesele Popowicza Stojana, tłum. R. Zmorski, s. 97–105.

Rozproszone:

Królewicz Marko. Narodowe pieśni serbskie, tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1859:

Marko i Lutyca Bogdan, s. 618–621.

Marko i siostra Lekiego Kapetana, s. 622–635.

Marko i wiła, s. 615–618.

Sąd Marka Królewicza, s. 609–615.

Królewicz Marko. Narodowe pieśni serbskie, tłum. R. Zmorski, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1859:

Andrzej i Marko, s. 109–112.

Królewicz Marko i bej Kostadin, s. 123–124.

Królewicz Marko i Dziecko Berdżanin, s. 393–399.

Królewicz Marko i Filip Madziarzyn, s. 98–103.

Królewicz Marko i rozbójnik Musa, s. 387–393.

Królewicz Marko i Wucza Wojewoda, s. 84–91.

Kto najlepszy junak?, s. 427–428.

Łów Marka z Turkami, s. 409–412.

Marko i Arab na Kosowem Polu, s. 417–423.

Marko i sokół, s. 112–114.

Marko Królewicz i Alil-aga, s. 125–129.

Marko Królewicz i córka króla arabskiego, s. 376–378.

Marko Królewicz i dwunastu Arabów, s. 374–376.

Marko Królewicz i Mina od Kostura, s. 378–386.

Marko oswobadza córkę carską, s. 399–409.

Marko pije w Ramazan wino, s. 412–414.

- Marko poznaje szablę swego ojca*, s. 414–417.
Marko w niewoli sarajewskiej, s. 423–427.
Marko w niewoli tatarskiej, s. 118–123.
Orka Królewicza Marka, s. 108–109.
Śmierć Marka Królewicza, s. 429–432.
Turcy u Marka na uczcie, s. 114–118.
Wesele Dziurdzia Smederewca, s. 76–83.
Wesele Marka Królewicza, s. 91–98.
Wesele popa Stojana, s. 103–108.
- Bracia i siostra (z serbskiego)*, tłum. A. G[roza], „Pismo Zbiorowe”,
t. 2, 1859, s. 303–306.

1860

Lazarica

Antologia zawiera 14 przełożonych pieśni. Utwory poprzedza słowo wstępne tłumacza. Przy każdej z pieśni wskazane jest źródło tekstu oryginalnego.

- Caryca Milica i bój na Kosowie*, tłum. R. Zmorski, s. 48–58.
Caryca Milica i Władeta wojewoda, tłum. R. Zmorski, s. 59–61.
Kosowska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 75–81.
Miłosz Obylicz i Kosańczyk Iwan, tłum. R. Zmorski, s. 39–42.
Miłosz u Łacinników, tłum. R. Zmorski, s. 18–25.
Musicz Stefan i bój na Kosowie, tłum. R. Zmorski, s. 62–69.
Ostatnia uczta cara Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 35–38.
Ożenienie kniazia Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 9–17.
Śmierć matki Jugowiczów, tłum. R. Zmorski, s. 70–74.
Śmierć Urosza Nemanicza, tłum. R. Zmorski, s. 89–98.
Wybór cara Lazara i bój na Kosowie, tłum. R. Zmorski, s. 43–47.
Wybudowanie Rawanicy, tłum. R. Zmorski, s. 26–32.
Wyzwanie do boju na Kosowo, tłum. R. Zmorski, s. 33–34.
Znalezienie głowy cara Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 82–88.

1860

Wieża siedmiu wodzów II

Zob. 1856 *Wieża siedmiu wodzów I*.

Rozproszone:

[Owce pasie czarnobrewa dziewa...], pieśń serbska, tłum. K.J. Turski, „Niewiasta”, nr 3, 1860, s. 3.

1862

Rozproszone:

Pieśni serbskie, tłum. St. Królikowska, „Niewiasta”, nr 24, 1862:

Dwa słowiki, s. 187.

Opis serbskiej piękności, s. 187.

Porównanie, s. 187–188.

Pieśni serbskie, tłum. St. Królikowska, „Niewiasta”, nr 27, 1862:

Pierścień: zadatek miłości, s. 211.

Tęskny jeleń, s. 211.

Pieśni serbskie, tłum. St. Królikowska, „Niewiasta”, nr 29, 1862:

Brat, siostra i obca, s. 298.

Kto wzorem?, s. 298.

Wybór, s. 297–298.

Pieśni serbskie, tłum. St. Królikowska, „Niewiasta”, nr 36, 1862:

Kochająca, s. 283.

Słowa Dziewicy, s. 282–283.

Przeczcucie (podług serbskiego), tłum. J.K. Turski, „Niewiasta”, nr 16, 1862, s. 123.

1865

Rozproszone:

Troskliwość kochanki (serbska piosenka), tłum. Liljana, „Tygodnik Mód i Nowości”, nr 14, 1865, s. 5–6.

1867

Rozproszone:

Z teki polskiego wędrowca: Czarnogóra [A w górach hajduk płacze i narzeka...], s. 764, „Dziennik Literacki”, nr 48, 1867 [studium zawiera drobne fragmenty ludowych pieśni czarnogórskich].

Z teki polskiego wędrowca: Czarnogóra, „Dziennik Literacki”, nr 49, 1867, s. 779–780 [studium zawiera drobne fragmenty ludowych pieśni czarnogórskich].

1868

Rozproszone:

Pieśń serbska ze zbioru Wuka Karadžicia: Podział opieki, tłum. A. Maszewski, „Kłosa”, nr 131, t. 6, 1868, s. 4–6.

Z serbskiego – ze zbioru Wuka Karadžicia [Z ranną jutrzeńką poszedłem na łowy...], tłum. T. Cieszyński, „Tygodnik Illustrowany”, nr 13, t. 1, 1868, s. 161.

1870

Ze starych zbroic

Tom poetycki T. Lenartowicza, gromadzący jego utwory powstałe do 1869 r., o tematyce przeważnie historycznej. Zawiera próby przekładu z serbskiego cyklu o królewiczu Marku.

Królewic Marko i Dymitr, tłum. T. Lenartowicz, s. 245–256.

Marko Królewic (z serbskiego), tłum. T. Lenartowicz, s. 236–244.

Zgon Marka Królewica, tłum. T. Lenartowicz, s. 275–281.

1871

Wybór poezji Lenartowicz t. 4

Tom poetycki T. Lenartowicza, gromadzący m.in. liryki inspirowane folklorem, w tym próby przekładu z serbskiego cyklu o królewiczu Marku. Por. *Ze starych zbroic*.

Królewic Marko i Dymitr, tłum. T. Lenartowicz, s. 79–87.

Marko Królewic (z serbskiego), tłum. T. Lenartowicz, s. 67–78.

Zgon Marka Królewica, tłum. T. Lenartowicz, s. 89–96.

1872

Pisma poprawne Brodziński t. 1

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady pieśni ludowych słowiańskich (w tym serbskich), greckich i innych.

Belgrad gore, tłum. K. Brodziński, s. 279.

- Brat i siostra*, tłum. K. Brodziński, s. 293.
Czuwająca, tłum. K. Brodziński, s. 290.
Dunaj, tłum. K. Brodziński, s. 286–287.
Dwa kruki, tłum. K. Brodziński, s. 272–273.
Dwa słowiki, tłum. K. Brodziński, s. 283.
Dziewica nad rzeką, tłum. K. Brodziński, s. 287.
Grób kochanka, tłum. K. Brodziński, s. 292.
Jak się miłość łowi, tłum. K. Brodziński, s. 290–291.
Kamień królewski (powieść sławiańska), tłum. K. Brodziński, s. 373–375.
Kochanek w perły zmieniony, tłum. K. Brodziński, s. 282.
Kochanka, tłum. K. Brodziński, s. 276.
Kochankowie, tłum. K. Brodziński, s. 289.
Krynica, tłum. K. Brodziński, s. 281.
Mała dziewczyna, tłum. K. Brodziński, s. 287.
Mądry wybór, tłum. K. Brodziński, s. 274.
Namysł, tłum. K. Brodziński, s. 275–276.
Obmowa, tłum. K. Brodziński, s. 288–289.
Pasterka nad Krynicą, tłum. K. Brodziński, s. 289–290.
Piękna dziewczica, tłum. K. Brodziński, s. 276.
Porównanie, tłum. K. Brodziński, s. 288.
Przy studni, tłum. K. Brodziński, s. 284.
Radosław (powieść morlacka), tłum. K. Brodziński, s. 383–386.
Sarajewo, tłum. K. Brodziński, s. 284–285.
Sąd, tłum. K. Brodziński, s. 277.
Skromność, tłum. K. Brodziński, s. 291.
Słowik, tłum. K. Brodziński, s. 278–279.
Służka, tłum. K. Brodziński, s. 286.
Strzelec, tłum. K. Brodziński, s. 274.
Tęskna, tłum. K. Brodziński, s. 293.
Uboga, tłum. K. Brodziński, s. 284.
Ułamek, tłum. K. Brodziński, s. 294.
Wszystko mija, tłum. K. Brodziński, s. 283.
Wybór, tłum. K. Brodziński, s. 277–278.
Wydana tajemnica, tłum. K. Brodziński, s. 279–280.
Wyrzuty, tłum. K. Brodziński, s. 285.

- Zakochany*, tłum. K. Brodziński, s. 285–286.
Zdradzona, tłum. K. Brodziński, s. 275.
Zemsta, tłum. K. Brodziński, s. 282.
Żal młodzieńca, tłum. K. Brodziński, s. 292.
Żona Asan-Agi (pieśń morlacka), tłum. K. Brodziński, s. 363–366.
Życzenia, tłum. K. Brodziński, s. 273.
Życzenie, tłum. K. Brodziński, s. 280–281.

Rozproszone:

- Wł. Ordon, *Przegląd rzeczy słowiańskich (zawiera fragmenty pieśni bułgarskich)*, „Świt”, nr 11, 1872, s. 132–134.
Wł. Ordon, *Przegląd rzeczy słowiańskich (zawiera fragmenty pieśni bułgarskich)*, „Świt”, nr 12, 1872, s. 145–147.

1875

Rozproszone:

- Nowoodkryte pomniki poezji bułgarskiej przez Sewerynę z Żoch Duchinią*, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1875:
Małżeństwo Wulkany ze Słońcem, s. 211–233.
Walka Sada z lamiją, s. 205–211.
Wędrówka ludu, s. 201–205.
Wędrówki ludu z dalekiego kraju na Dunaj, s. 198–201.
Pieśni ludu bułgarskiego w zbiorze Augusta Dozona (zawiera fragmenty utworów), „Biblioteka Warszawska”, t. 4, 1875, s. 440–446.

1876

Rozproszone:

- Pieśń o Marku Królewiczu, wolny przekład z motywów narodowych serbskich*, tłum. F.M. Eysymont, „Tygodnik Mód i Nowości”, nr 43, 1876, s. 505–506.

1879

Rozproszone:

- Kurs profesora Chodźki w kolegium francuzkiem: Historia i pieśni Bułgarów*, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1879 [odczyt przytacza fragmenty pieśni]:

O carze i carowej, s. 254–255.

O Marku i jego narzeczonej, s. 255–257.

[Pod grodem Budynem tańczują trzy koła...] – ze zbioru Vuka Karadžicia, s. 253–254.

[Usnęła dziewa i leży...], s. 254.

1880

Rozproszone:

Trzy bułgarskie pieśni: dwie o zgonie Władysława Warneńczyka, i jedna o Sobieskim pod Wiedniem, tłum. A. Chodźko, „Rozprawy i Sprawozdania I”, t. 7, 1880:

I. (1444) *Wojewoda Janko wyklada znaczenie snu jednej dziewczyny*, s. 340–342.

II. (1444) *Wojewoda Janko przynosi do Budy rękę Władysława Króla*, s. 342–344.

III. *Oswobodzenie Wiednia*, s. 344–349.

1885

Rozproszone:

Zabytki poezji bułgarskiej przez Sewerynę Duchieńską, krótki wstęp krytyczny, następnie obszernie fragmenty eposu o carze Krumie, „Tygodnik Mód i Powieści”, nr 44, 1885, s. 345–347.

Zabytki poezji bułgarskiej przez Sewerynę Duchieńską, cd. eposu o carze Krumie, „Tygodnik Mód i Powieści”, nr 45, 1885, s. 353–355.

1886

Rozproszone:

Zabytki poezji bułgarskiej przez Sewerynę Duchieńską, krótki wstęp krytyczny, następnie przekład ludowego poematu „Czarna doba”, „Tygodnik Mód i Powieści”, nr 1, 1886, s. 1–3.

Zabytki poezji bułgarskiej przez Sewerynę Duchieńską, ciąg dalszy przekładu ludowego poematu „Czarna doba”, „Tygodnik Mód i Powieści”, nr 2, 1886, s. 9–11.

Zabytki poezji bułgarskiej przez Sewerynę Duchieńską, ciąg dalszy przekładu ludowego poematu „Czarna doba”, „Tygodnik Mód i Powieści”, nr 3, 1886, s. 17–18.

Ufren – poemat bułgarski, tłum. S. Duchńska, zawiera krótki wstęp krytyczny, „Kronika Rodzinna”, nr 1, t. 13, 1886, s. 7–10.

Ufren – poemat bułgarski, tłum. S. Duchńska, ciąg dalszy poematu, „Kronika Rodzinna”, nr 2, t. 13, 1886, s. 36–41.

Ufren – poemat bułgarski, tłum. S. Duchńska, ciąg dalszy poematu, „Kronika Rodzinna”, nr 3, t. 13, 1886, s. 65–69.

1887

Pisma Zaleski t. 3

Edycja zawiera poetyckie utwory autorskie oraz przełożone pieśni serbskie. Towarzyszy im wstęp objaśniający historię i literaturę serbską.

Car Łazarz i Carzyca Milica, tłum. J.B. Zaleski, s. 76–84.

Głowa Świętego Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 89–92.

Gody przed bojem, tłum. J.B. Zaleski, s. 100–102.

Kosowska Dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 93–98.

Pobożność i Bój Kosowski, tłum. J.B. Zaleski, s. 85–88.

Wyzwanie Muratowe, tłum. J.B. Zaleski, s. 99.

Założenie Kościoła Rawanicy, tłum. J.B. Zaleski, s. 106–110.

Zaręczyny Kniazia Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 69–75.

Zwiady, tłum. J.B. Zaleski, s. 103–105.

Żona Agi Hassan-Agi, tłum. J.B. Zaleski, s. 182–185.

Poezje Zaleski t. 3 1877

Zob. *Pisma Zaleski t. 3* (wydanie identyczne).

1888

Rozproszone:

Rapsod ludowy serbski: Ban Strachinicz, tłum. I. Kopernicki, „Ate-neum”, t. 3, 1888, s. 428–446.

1889

Na Vidov-dan

Edycja zawiera przekład 15 pieśni, poprzedzonych wstępem T.T. Jeża, przybliżającym historię Serbii i problematykę serbskiej twórczości ludowej. W kilku akapitach T.T. Jeż komentuje wcześniejsze tłumaczenia eposu serbskiego autorstwa K. Brodzińskiego, B. Za-

leskiego i R. Zmorskiego, nazywając je „zanadto spolszczonymi”.

Przełożone przez I. Kopernickiego utwory posiadają drobne przypisy pod linią oraz obszerne na końcu książki.

Budowanie Rawanicy, tłum. I. Kopernicki, s. 37–42.

Budowanie Rawanicy – pieśń inna, tłum. I. Kopernicki, s. 43–53.

Car Łazarz i Carzyca Milica, tłum. I. Kopernicki, s. 54–62.

Carzyca Milica i wojewoda Władeta, tłum. I. Kopernicki, s. 79–81.

Juryszycz Janko, tłum. I. Kopernicki, s. 98–103.

Kosowska dziewczyna, tłum. I. Kopernicki, s. 92–97.

Musicz Stefan, tłum. I. Kopernicki, s. 67–74.

Ostatnia uczta, tłum. I. Kopernicki, s. 84–86.

Śmierć matki Jugowiczów, tłum. I. Kopernicki, s. 75–78.

Wspomnienia po bitwie, tłum. I. Kopernicki, s. 90–91.

Wyzwanie od Murata, tłum. I. Kopernicki, s. 82–83.

Zguba carstwa serbskiego, tłum. I. Kopernicki, s. 63–66.

Znalezienie głowy kniazia Łazara, tłum. I. Kopernicki, s. 104–107.

Zwiady na Kosowie, tłum. I. Kopernicki, s. 87–89.

Rozproszone:

Ułamki epepei kosowskiej, tłum. J.B. Zaleski, „Przegląd Literacki.

Dodatek”, nr 24, 1889:

Bój kosowski. Car Łazarz i caryca Milica, s. 5–7.

Gody przed bojem, s. 4–5.

Kosowska dziewczyna, s. 7–8.

Wyzwanie Muratowe, s. 4.

Założenie kościoła Rawanicy, s. 3–4.

Fragmenty z epepei kosowskiej, tłum. I. Kopernicki, „Przegląd Lite-

racki. Dodatek”, nr 24, 1889:

Carzyca Milica i wojewoda Władeta, s. 21–22.

Musicz Stefan, s. 19–21.

Śmierć matki Jugowiczów, s. 21.

1891

Rozproszone:

Śmierć Ali-Bega, tłum. S.C. [Stanisław Ciszewski], „Wisła”, t. 5, 1891.

1892

Rozproszone:

Próbki ludowej poezji chorwacko-serbskiej, tłum. S.C. [Stanisław Ciszewski], „Wisła”, t. 6, 1892, s. 908–910.

1894

Epos

Antologia zawiera zbiór fragmentów eposów różnych narodów w przekładzie na język polski, w tym epepei serbskiej. Przekłady poprzedzono wiadomościami na temat danego utworu, teksty opatrzone przypisami.

Kosowska dziewczyna, tłum. I. Kopernicki, s. 347–351.

Marko Królewicz i Bej Kostadin, tłum. R. Zmorski, s. 351–353.

Marko Królewicz i dwunastu Arabów, tłum. R. Zmorski, s. 353–355.

Zguba Carstwa Serbskiego, tłum. I. Kopernicki, s. 345–347.

1895

Obraz literatury powszechnej t. 1

Dwutomowa publikacja przytaczająca fragmenty tłumaczeń lub opracowania najważniejszych dzieł światowego piśmiennictwa od starożytności po czasy współczesne autorom.

Bój kossowski, tłum. J.B. Zaleski, s. 480–482.

Zgon Marka królewicza, tłum. T. Lenartowicz, s. 483–484.

Rozproszone:

Królewicz Marko, Pieśń I, tłum. A. Lange, „Tydzień”, nr 38, t. 7, 1895, s. 297.

Królewicz Marko, Pieśń I (ciąg dalszy), tłum. A. Lange, „Tydzień”, nr 39, t. 7, 1895, s. 305.

Królewicz Marko, Pieśń I (ciąg dalszy), tłum. A. Lange, „Tydzień”, nr 40, t. 7, 1895, s. 314–315.

Królewicz Marko, Pieśń I, tłum. A. Lange, „Tydzień”, nr 41, t. 7, 1895, s. 323–324.

Królewicz Marko, Pieśń I (dokończenie), tłum. A. Lange, „Tydzień”, nr 42, t. 7, 1895, s. 329.

1900

Pisma oryginalne Zmorski

Obszerna edycja twórczości R. Zmorskiego, zawierająca obok poetyckich dzieł autorskich tłumaczenie dramatu, drobne utwory prozy ludowej (bajki i powiastki) oraz przedruk utworów z następujących wydań: *Narodowe pieśni serbskie*, *Królewicz Marko*, *Lazarica*, wraz z komentarzami.

Andrzej i Marko, tłum. R. Zmorski, s. 486–489.

Andzielina i Ali-bej, tłum. R. Zmorski, s. 408–409.

Bez lubego nie ma po co w koło, tłum. R. Zmorski, s. 367–368.

Bieda na junaków, tłum. R. Zmorski, s. 406–407.

Błogosławieństwo wiarołomnej, tłum. R. Zmorski, s. 380.

Bóg każdemu słuszność wymierza, tłum. R. Zmorski, s. 213–216.

Bracia i siostra, tłum. R. Zmorski, s. 220–223.

Brat, siostra i obca dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 372–373.

Budłańska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 361–362.

Car Konstantyn i dziaćzek samouczek, tłum. R. Zmorski, s. 201–204.

Caryca Milica i bój na Kosowie, tłum. R. Zmorski, s. 731–736.

Caryca Milica i Władeta wojewoda, tłum. R. Zmorski, s. 737–738.

Cena brata i lubego, tłum. R. Zmorski, s. 406.

Cetynka i Mały-Radoica, tłum. R. Zmorski, s. 326–327.

Chłopiec i dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 353.

Chłopiec klnie na matkę za córkę, tłum. R. Zmorski, s. 372.

Choroba Muja carewicza, tłum. R. Zmorski, s. 343–345.

Ciężko siostrze bez brata, a bratu bez siostry, tłum. R. Zmorski, s. 367.

Ciężko słowikowi bez gaju, tłum. R. Zmorski, s. 369.

Co żona, to żona, tłum. R. Zmorski, s. 377–378.

Czego patrzeć u dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 407.

Dajczyn Piotr i król Matjasz, tłum. R. Zmorski, s. 366.

Dar niespodziany, tłum. R. Zmorski, s. 379–380.

Driński wilk, tłum. R. Zmorski, s. 406.

Dwa słowiki, tłum. R. Zmorski, s. 386.

Dyjakon Szczepan i dwaj anieli, tłum. R. Zmorski, s. 195–198.

Dział Jakszyczów, tłum. R. Zmorski, s. 307–309.

- Dziewczę licu swemu*, tłum. R. Zmorski, s. 361.
Dziewczę chłopcom winem służy, tłum. R. Zmorski, s. 353–354.
Dziewczę oswobodzone, tłum. R. Zmorski, s. 393–394.
Dziewczyzna chłopca zawstydzona, tłum. R. Zmorski, s. 379.
Dziewczyzna do róży, tłum. R. Zmorski, s. 360.
Dziewczyzna i Marko, tłum. R. Zmorski, s. 411–412.
Dziewczyzna i ryba, tłum. R. Zmorski, s. 362–363.
Dziewczyzna klnie jęczmień, tłum. R. Zmorski, s. 411.
Dziewczyzna na grodzkiej bramie, tłum. R. Zmorski, s. 369–370.
Dziewczyzna pas plecie, tłum. R. Zmorski, s. 397.
Dziewczyzna Smederewska, tłum. R. Zmorski, s. 397–398.
Dziewczyzna żali się róży, tłum. R. Zmorski, s. 381.
Jaki mąż najlepszy?, tłum. R. Zmorski, s. 398–399.
Janko Sibinianin i wdowa Jela, tłum. R. Zmorski, s. 385–386.
Jeden kochanek, a i ten daleko, tłum. R. Zmorski, s. 360.
Jeleń i Wila, tłum. R. Zmorski, s. 392–393.
Klątwa na szkodnika, tłum. R. Zmorski, s. 385.
Klątwy dziewczęce, tłum. R. Zmorski, s. 368.
Koń się sierdzi na swojego pana, tłum. R. Zmorski, s. 381.
Kosowska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 744–747.
Kto dzień swego świętego ślawi, temu on pomaga, tłum. R. Zmorski, s. 223–225.
Kto najlepiej dzieli?, tłum. R. Zmorski, s. 370–371.
Kto najlepszy junak, tłum. R. Zmorski, s. 575–577.
Kwiaty za dary, tłum. R. Zmorski, s. 390–391.
Lepsze złoto, choć stare, niż srebro, choć nowe, tłum. R. Zmorski, s. 354–355.
Lubość we wspomnieniu, tłum. R. Zmorski, s. 358.
Lutyca Bogdan i jego siostra, tłum. R. Zmorski, s. 256–261.
Lutyca Bogdan i wojewoda Dragija, tłum. R. Zmorski, s. 261–264.
Łów Marka z Turkami, tłum. R. Zmorski, s. 547–550.
Mara i Pero Bułgarzyn, tłum. R. Zmorski, s. 212–213.
Marko i Arab na Kosowem Polu, tłum. R. Zmorski, s. 556–562.
Marko i Lutyca Bogdan, tłum. R. Zmorski, s. 430–433.

- Marko i Sekuła*, tłum. R. Zmorski, s. 562–571.
Marko i Siostra Lek-Kapetana, tłum. R. Zmorski, s. 444–449.
Marko i Sokół, tłum. R. Zmorski, s. 489–491.
Marko i Wiła, tłum. R. Zmorski, s. 426–430.
Marko królewicz i Alil-aga, tłum. R. Zmorski, s. 503–508.
Marko królewicz i Bej Kostadin, tłum. R. Zmorski, s. 501–503.
Marko królewicz i córka króla arabskiego, tłum. R. Zmorski, s. 510–512.
Marko królewicz i dwunastu Arabów, tłum. R. Zmorski, s. 508–510.
Marko królewicz i Dzieńmo Berdzaniu, tłum. R. Zmorski, s. 529–535.
Marko królewicz i Filip Madziarzyn, tłum. R. Zmorski, s. 474–479.
Marko królewicz i Mina od Kostura, tłum. R. Zmorski, s. 512–521.
Marko królewicz i rozbójnik Musa, tłum. R. Zmorski, s. 521–529.
Marko królewicz i Wucza Wojewoda, tłum. R. Zmorski, s. 457–465.
Marko oswobadza córkę carską, tłum. R. Zmorski, s. 535–546.
Marko pije w Ramazan wino, tłum. R. Zmorski, s. 550–552.
Marko poznaje szablę swojego ojca, tłum. R. Zmorski, s. 552–555.
Marko w niewoli tatarskiej, tłum. R. Zmorski, s. 496–501.
Marko w niewoli tatarskiej, tłum. R. Zmorski, s. 571–575.
Marzenie Kara-Dziordżiewicz, tłum. R. Zmorski, s. 386–387.
Matka świętego Piotra, tłum. R. Zmorski, s. 239–240.
Matka, siostra i żona, tłum. R. Zmorski, s. 318–319.
Matki winne!, tłum. R. Zmorski, s. 402.
Mętny Dunaj, tłum. R. Zmorski, s. 357.
Miłosz Obylicz i Kosańczyk Iwan, tłum. R. Zmorski, s. 727–728.
Miłosz u Łacinników, tłum. R. Zmorski, s. 717–721.
Miły i niemiły, tłum. R. Zmorski, s. 373.
Młodzian z wdową ożeniony, tłum. R. Zmorski, s. 374.
Musicz Stefan i bój na Kosowie, tłum. R. Zmorski, s. 738–742.
Musisz być moja, tłum. R. Zmorski, s. 401.
Nachod Symeon, tłum. R. Zmorski, s. 226–230.
Najdroższe to, co sercu miłe, tłum. R. Zmorski, s. 393.
Najlepsza zdobycz, tłum. R. Zmorski, s. 354.
Najlepsze wezglowie, tłum. R. Zmorski, s. 410.
Narieczona księcia Szczepana, tłum. R. Zmorski, s. 359–359.

- Narieczona Laza Radanowicza*, tłum. R. Zmorski, s. 216–220.
Nic się nie skryje, tłum. R. Zmorski, s. 355.
Nie kłopot o chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 371–372.
Nie patrzy się stroju, a urody, tłum. R. Zmorski, s. 407–408.
Nie trzeba gubić czasu, tłum. R. Zmorski, s. 357.
Nieposłuszna Mera, tłum. R. Zmorski, s. 324–325.
Niewdzięczni synowie, tłum. R. Zmorski, s. 211–212.
Orka Marka królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 485.
Ostatnia uczta cara Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 725–727.
Owczarz i dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 363–364.
Ożenienie Jakszycza Dymitra, tłum. R. Zmorski, s. 305–307.
Ożenienie kniazia Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 713–717.
Ożenienie króla Wukaszyna, tłum. R. Zmorski, s. 249–256.
Paweł Zeczanin i jego matka, tłum. R. Zmorski, s. 317–318.
Pierścień jest znak prawej miłości, tłum. R. Zmorski, s. 383–384.
Pierwsza miłość, tłum. R. Zmorski, s. 389.
Pieśń przy uczcie, tłum. R. Zmorski, s. 403.
Predrag i Nienad, tłum. R. Zmorski, s. 319–323.
Prędko ukojona żałość, tłum. R. Zmorski, s. 400.
Prorocze tkanie, tłum. R. Zmorski, s. 325–326.
Prośba chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 410.
Prośba do jaworu, tłum. R. Zmorski, s. 395–396.
Prośba do kowala, tłum. R. Zmorski, s. 398.
Prośba do słowika, tłum. R. Zmorski, s. 391–392.
Przy uczcie, pijąc na sławę Bogu, tłum. R. Zmorski, s. 403.
Przy uczcie, pijąc za zdrowie gospodarza, tłum. R. Zmorski, s. 404.
Przy uczcie [I], tłum. R. Zmorski, s. 405.
Przy uczcie [II], tłum. R. Zmorski, s. 405.
Przy uczcie, zdrowie dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 404.
Przy uczcie, zdrowie narzeczonej, tłum. R. Zmorski, s. 404.
Przy uczcie, zdrowie pyszałka, tłum. R. Zmorski, s. 405.
Pyszna krasawica, tłum. R. Zmorski, s. 378–379.
Radość i żałość, tłum. R. Zmorski, s. 410–411.
Raduł-bej i Szyszman, król Bułgarski, tłum. R. Zmorski, s. 264–268.

- Raduł-bejowica i jej pobratym*, tłum. R. Zmorski, s. 373–374.
Różam, póki nie mam męża, tłum. R. Zmorski, s. 375.
Sąd Marka Królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 420–426.
Serdeczny kłopot, tłum. R. Zmorski, s. 365–366.
Siostra doświadcza brata, tłum. R. Zmorski, s. 366–367.
Siostry bez brata, tłum. R. Zmorski, s. 382.
Skadarska dziewczyna, tłum. R. Zmorski, s. 331–335.
Skromna Milica, tłum. R. Zmorski, s. 390.
Służba źle nagrodzona, tłum. R. Zmorski, s. 358.
Smutne pole, tłum. R. Zmorski, s. 389–390.
Sokole i diabelskie oczy, tłum. R. Zmorski, s. 365.
Sokół budzi dziewczynę, tłum. R. Zmorski, s. 409.
Sowa i orzeł, tłum. R. Zmorski, s. 382.
Sprawiedliwa klątwa, tłum. R. Zmorski, s. 375.
Stalość w wierze, tłum. R. Zmorski, s. 402–403.
Straszna klątwa, tłum. R. Zmorski, s. 363.
Sulejman i Święty Sawa, tłum. R. Zmorski, s. 198–201.
Swaty jadą po dziewczynę, tłum. R. Zmorski, s. 377.
Śmierć Omera i Merimy, tłum. R. Zmorski, s. 335–341.
Śmierć Hassan-aginicy, tłum. R. Zmorski, s. 341–343.
Śmierć Jowa Despotowicza, tłum. R. Zmorski, s. 302–305.
Śmierć Marka królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 577–581.
Śmierć matki Jugowiczów, tłum. R. Zmorski, s. 742–744.
Śmierć Urosza Nemanicza, tłum. R. Zmorski, s. 753–757.
Śpiewałabym, lecz nie mogę, tłum. R. Zmorski, s. 376.
Święci dzielą się światem, tłum. R. Zmorski, s. 193–195.
Takiś zawsze moja, tłum. R. Zmorski, s. 362.
Troskliwa kochanka, tłum. R. Zmorski, s. 384.
Trzy krasawice, tłum. R. Zmorski, s. 371.
Trzy żalości, tłum. R. Zmorski, s. 356.
Turcy u Marka na uczcie, tłum. R. Zmorski, s. 491–495.
Wąż młodożeniec, tłum. R. Zmorski, s. 204–211.
Wdowa Małego-Radoicy, tłum. R. Zmorski, s. 327–329.
Wesele Dziurdzia Smederewca, tłum. R. Zmorski, s. 449–457.

- Wesele Hajkuny, siostry Beja-Ljubowicza*, tłum. R. Zmorski, s. 345–348.
Wesele Maksyma Czernojewicza, tłum. R. Zmorski, s. 273–302.
Wesele Marka Królewicza, tłum. R. Zmorski, s. 465–474.
Wesele Popowicza Stojana, tłum. R. Zmorski, s. 479–484.
Wesele Wołoszyna Raduła, tłum. R. Zmorski, s. 270–273.
Woin i siostra Iwanowa, tłum. R. Zmorski, s. 330–331.
Wojewoda Obłak-Radosaw, tłum. R. Zmorski, s. 268–270.
Wybór cara Lazara i bój na Kosowie, tłum. R. Zmorski, s. 729–731.
Wybór, tłum. R. Zmorski, s. 376.
Wybudowanie Rawanicy, tłum. R. Zmorski, s. 721–724.
Wybudowanie Skadru, tłum. R. Zmorski, s. 230–236.
Wysłuchana modlitwa chłopca, tłum. R. Zmorski, s. 364–365.
Wysłuchana modlitwa dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 392.
Wyznanie przed matką, tłum. R. Zmorski, s. 382–383.
Wyzwanie do boju na Kosowo, tłum. R. Zmorski, s. 724–725.
Zakłęcia, tłum. R. Zmorski, s. 240–243.
Zima na sercu, tłum. R. Zmorski, s. 394.
Zjednoczenie po śmierci, tłum. R. Zmorski, s. 395.
Znalezienie głowy cara Lazara, tłum. R. Zmorski, s. 748–750.
Zniechęceni kochankowie, tłum. R. Zmorski, s. 396–397.
Żal dziewczyny, tłum. R. Zmorski, s. 388.
Żaloszna tkala Jania, tłum. R. Zmorski, s. 329–330.
Żaloszne rozstanie, tłum. R. Zmorski, s. 387–388.
Żona bogatego Gawana, tłum. R. Zmorski, s. 236–239.

Rozproszone:

- Wuk Stefan Karadžicz, *Pieśni serbskie. Pieśni junackie i najdawniejsze*, „Wisła”, t. 14, 1900:
Bóg nikomu dłużnym nie zostaje, tłum. R. Zmorski, s. 450–453.
Djakon Stefan i dwaj aniołowie, tłum. R. Zmorski, s. 327–331.
Kum przeniewierca, Grczicz Manojło, z Czarnej Góry, s. 453–455.
Narzczone Łaza Radanowicza, tłum. I. Kopernicki, s. 646–650.
Ogniowa Maryja w piekle, z Czarnej Góry, s. 447–450.
Święci darami się dzielą, tłum. R. Zmorski, s. 322–325.
Święci darami się dzielą, z Czarnogóry, tłum. I. Kopernicki, s. 325–327.

1901

Rozproszone:

Wuk Stefan Karadžić, *Pieśni serbskie. Pieśni junackie i najdawniejsze w tłumaczeniu d[okto]ra Izydora Kopernickiego*, „Wisła”, t. 15, 1901: *Bracia i siostra*, s. 605–608.

Jowan i naczelnik olbrzymów, s. 595–605.

Milan-beg i beg Dragutin, s. 608–613.

1903

Rozproszone:

A. Aszkerc, *Królewicz Marko*, tłum. R. Zmorski, „Nowa Reforma”, nr 115, 1903, s. 2.

St. Kosowski, *Opis wesela serbskiego*, „Lud”, t. 9, 1903, s. 31–46 [zawiera fragmenty pieśni ludowych].

1907

Rozproszone:

A.L. Szymański, *Polacy w pieśni ludowej słowieńskiej*; studium zawiera tłumaczenie autorskie kilku pieśni: dr. K. Štrekelja, „Świat Słowiański”, t. 2, 1907:

Królowa Polska, s. 314–315.

Turcy pod Wiedniem, s. 315–316.

Turek pod Wiedniem, s. 317.

1909

Pieśni gęślarskie serbskie I

Antologia zawiera tłumaczenie 9 pieśni. Tekstom towarzyszą przypisy pod linią objaśniające wydarzenia i postaci historyczne, wyrazy obcobrzmienne, wybrane elementy kultury.

Bój Kosowski. Car Łazarz i Carzyca Milica, tłum. J.B. Zaleski, s. 9–15.

Głowa świętego Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 19–22.

Gody przed bojem, tłum. J.B. Zaleski, s. 27–30.

Kosowska dziewczyna, tłum. J.B. Zaleski, s. 22–26.

Pobożność i bój Kosowski, tłum. J.B. Zaleski, s. 16–19.

Wyzwanie Muratowe, tłum. J.B. Zaleski, s. 27.

Założenie kościoła Rawanicy, tłum. J.B. Zaleski, s. 32–36.

Zaręczyny Kniazia Łazarza, tłum. J.B. Zaleski, s. 3–8.

Zwiady, tłum. J.B. Zaleski, s. 30–32.

Rozproszone:

Róża, pieśń bośniacka, tłum. D. Królikowski, „Literatura i Sztuka”, nr 5, t. 1, 1909, s. 70.

1910

Poezje nieznanne Brodziński

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady i parafrazy słowiańskich pieśni ludowych.

Pieśń Serbska, tłum. K. Brodziński, s. 177.

Wybudowanie Skutary (powieść serbska), tłum. K. Brodziński, s. 171–177.

1912

Rozproszone:

Z liryki bułgarskiej: Czar miłości, tłum. E. Meller, „Naprzód”, nr 295, 1912, s. 6.

1913

Rozproszone:

Róża (serbska piosnka ludowa), tłum. D. Królikowski, „Tygodnik Ilustrowany”, 1913, s. 34.

1915

Rozproszone:

Kosowe Pole, tłum. B. Zaleski, „Głos Narodu”, nr 582, 1915 (fragment), s. 1.

1922

Południowa Słowiańszczyzna

Publikacja o charakterze popularyzującym Bałkany.

Kto sam jest Serbem..., tłum. I.W. Kosmowska, s. 88 [pieśń serbska].

1925

Rozproszone:

Serbska pieśń ludowa, tłum. V. Nikolić, „Dziennik Poznański”, nr 73, 1925, s. 2–3.

1930

Rozproszone:

Serbska poezja ludowa. Lazarević Branko, tłum. I. Mareś, „Tygodnik Ilustrowany”, nr 3, 1930, s. 44–45 [fragmenty pieśni cyklu kosowskiego oraz o matce Jugowiczów].

Serbska poezja ludowa. Lazarević Branko, tłum. I. Mareś, „Tygodnik Ilustrowany”, nr 4, 1930, s. 65–66 [fragmenty pieśni o królewiczu Marku oraz innych].

Serbska poezja ludowa. Lazarević Branko, tłum. I. Mareś, „Tygodnik Ilustrowany”, nr 5, 1930, s. 90 [fragmenty pieśni *Święci skarby dzielą*].

1931

Rozproszone:

Królewicz Marko (epopea ludowa serbska), tłum. R. Zmorski, „Dzień Polski”, nr 331, 1931, s. 3 [pieśń serbska, fragmenty].

Waleczna Zofka, tłum. A. Bogusławski, „Kurier Warszawski”, nr 24, 1932, s. 8–9.

1933

Wielka Literatura Powszechna

Monumentalne wydawnictwo prezentujące w 16 tomach dorobek wszystkich literatur świata.

Śmierć matki Jugowiców (z Lazaricy), tłum. R. Zmorski, s. 809–810.

Rozproszone:

Śpiewaj Jano, śpiewaj miła córko..., tłum. L. Rubach, „Kamena”, nr 8, 1933/1934, s. 143 [macedońska pieśń ludowa].

1935

Rozproszone:

„Przegląd Polsko-Jugosłowiański”, nr 6, 1935, tłum. J.B. Zaleski:

Mętny Dunaj, s. 3.

Najmilsza woń, s. 3.

Przekleństwo junaka, s. 3.

Rada Junaczka, s. 3.

M. Staryćkyj, *Z serbskich dum*, tłum. B. Łepki, „Biuletyn Polsko-Ukraiński”, nr 5, 1935, s. 40 [utwór autorski, literacki].

1936

Rozproszone:

„Przegląd Polsko-Jugosłowiański”, nr 3, 1936, tłum. J.B. Zaleski:

I wy tu, s. 36.

Matki winne, s. 36.

1938

Jugosłowiańska poezja ludowa

Antologia zawiera przekład 128 utworów podzielonych na dwie grupy tematyczne: Pieśni liryczne, miłosne i rodzinne oraz Pieśni epickie (tu wyodrębniono podgrupy utworów: Legendy; Dawni królowie i bohaterzy; Kosowo; Królewicz Marko; Książęta i bohaterzy po bitwie na polu Kosowem; Zbójcy i uskoki; Cykl muzulmański; Czarnogórcy; Wojny o wyzwolenie). Przekładom towarzyszą informacje dotyczące źródła oraz obszerny wstęp wprowadzający w tematykę eposu serbskiej. Publikację zamyka słownik i rozdział traktujący o XIX-wiecznych przekładach serbskiej poezji ludowej.

Adem-pani, tłum. A. Bogusławski, s. 172–173.

Andzia odźwierna, tłum. A. Bogusławski, s. 132.

Ban Strachinicz, tłum. A. Bogusławski, s. 213–237.

Biada każdemu w trudnem zdarzeniu, tłum. A. Bogusławski, s. 167–168.

Bilana i winiarze, tłum. A. Bogusławski, s. 118–119.

Bitwa miszarska, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 435–441.

Bohaterstwo Rada Czewlanina, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 409–420.

Brat i siostra i obca dziewczyna, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 158.

Budowa Rawanicy, tłum. A. Bogusławski, s. 238–241.

Budowa Skadru, tłum. A. Bogusławski, s. 188–195.

Car Łazarz i caryca Milica, tłum. A. Bogusławski, s. 243–250.

Chłopiec i dziewczyna, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 125.

Chłopiec klnie matkę dziewczyny, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 149.

Chłopię oczy rozchmurzyło, tłum. A. Bogusławski, s. 158–159.

Chodźże, duszo, ze mną się miłować, tłum. A. Bogusławski, s. 144.

- Ciężka jest klątwa dziewczyny*, tłum. A. Bogusławski, s. 152–153.
Cmentarz weselny na Korytach, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 398–409.
Co jest miłsze, niż być wezyrem cara, tłum. A. Bogusławski, s. 133–134.
Co najbardziej która lubi, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 128.
Co najciężej koniowi, tłum. A. Bogusławski, s. 170–172.
Czary, tłum. A. Bogusławski, s. 114–115.
Czego nie można przeboleć, tłum. A. Bogusławski, s. 121.
Djakon Stewan i dwaj aniołowie, tłum. A. Bogusławski, s. 182–186.
Do słowika, żeby nie śpiewał za wcześnie, tłum. A. Bogusławski, s. 128.
Dwa kwiaty, tłum. A. Bogusławski, s. 110.
Dwa słowiki, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 154–155.
Dział Jaksziczów, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 297–300.
Dziewzcęcy sąd, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 156.
Dziewczyna chłopcom winem służy, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 135.
Dziewczyna czeka na swatów, tłum. A. Bogusławski, s. 121–122.
Dziewczyna do swojej twarzy, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 117.
Dziewczyna i junak okuty, tłum. A. Bogusławski, s. 162–163.
Dziewczyna i słońce, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 117–118.
Dziewczyna jest skarbem wiecznym, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 137–138.
Dziewczyna przed grodzką bramą, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 138.
Dziewczyna sama siebie opisuje, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 124.
Dziewczyna wybiera chłopca, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 129–131.
Dziewczyna z Kosowa, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 255–259.
Dziewczyna z Sarajewa, tłum. A. Bogusławski, s. 120.
Ej, dziewczyno!, tłum. A. Bogusławski, s. 116.
Jak przeklina dziewczyna, tłum. A. Bogusławski, s. 151.
Jeleń i wila, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 146–147.
Klątwa Zejny, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 148.
Klątwy dziewczyny, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 150–151.

- Kniaź Iwan Kneżewicz*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 427–435.
Kochany i niekochany, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 129.
Kołyśanka, tłum. A. Bogusławski, s. 107.
Królewicz Marko i Luty Bogdan, tłum. A. Bogusławski, s. 266–270.
Królewicz Marko i rozbójnik Musa, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 271–280.
Królewicz Marko i wiła Rawijojla, tłum. A. Bogusławski, s. 262–266.
Kupiec znad morza, tłum. A. Bogusławski, s. 132–133.
Laleczka, tłum. A. Bogusławski, s. 139.
Lepsze jest złoto choćby stare, niż srebro nowe, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 145–146.
Marna służba, tłum. A. Bogusławski, s. 159–160.
Matka grozi klątwą, tłum. A. Bogusławski, s. 155–156.
Matka i dziewczyna, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 126–127.
Matka, siostra i żona, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 175–176.
Matki to zawiniły, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 153.
Męka muezina, tłum. A. Bogusławski, s. 140.
Mętny Dunaj, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 157–158.
Najemnik u popa, tłum. A. Bogusławski, s. 168.
Najlepszy łów, tłum. A. Bogusławski, s. 165.
Najokropniejsze zło, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 111.
Najpiękniejszy kwiat na świecie, tłum. A. Bogusławski, s. 140–141.
Najpiękniejszy zapach, tłum. A. Bogusławski, s. 139–140.
Nic ukryć nie można, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 145.
Nie rozłączaj kochanków, tłum. A. Bogusławski, s. 111.
Niema urody bez wianka, tłum. A. Bogusławski, s. 119–120.
Nieszczęsa dziewczyna, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 149.
Niewola Stojana Jankowicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 353–358.
Orka Królewicza Marka, tłum. A. Bogusławski, s. 270–271.
Owczarz i dziewczyna, tłum. A. Bogusławski, s. 161–162.
Ożenek banowicza Michała, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 361–393.
Ożenek Maksyma Czarnojewicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 300–337.

- Paw się pasie*, tłum. A. Bogusławski, s. 112.
- Pierścień jest dowodem prawdziwej miłości*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 134–135.
- Początek powstania przeciwko odszczepieńcom*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 420–426.
- Ponad miłość większej męki nie ma*, tłum. A. Bogusławski, s. 143.
- Pragnienie obojga*, tłum. A. Bogusławski, s. 143–144.
- Predrag i Nenad*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 342–348.
- Radość, troska i pomysł*, tłum. A. Bogusławski, s. 136.
- Rozkosz we wspomnieniu*, tłum. A. Bogusławski, s. 131.
- Rozłąka miłosna*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 109.
- Ryba i dziewczyna*, tłum. A. Bogusławski, s. 123.
- Sekula schwycił wilę*, tłum. A. Bogusławski, s. 174–175.
- Serbska dziewczyna*, tłum. A. Bogusławski, s. 115–116.
- Serdeczna troska*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 153–154.
- Skąd jej piękność*, tłum. A. Bogusławski, s. 113–114.
- Służba źle wynagrodzona*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 160–161.
- Smutne pożegnanie*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 112–113.
- Spełnione życzenie*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 136–137.
- Staruszek Nowak i księżę Bogosaw*, tłum. A. Bogusławski, s. 348–351.
- Stary Wujadyn*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 351–353.
- Stefan Musicz*, tłum. A. Bogusławski, s. 250–255.
- Szczere złoto*, tłum. A. Bogusławski, s. 125–126.
- Szkoda po szkodzie*, tłum. A. Bogusławski, s. 169.
- Śmierć bana Derenczicza*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 338–342.
- Śmierć dwojga kochanków*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 176–177.
- Śmierć Iwana Senianina*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 358–360.
- Śmierć Królewicza Marka*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 280–285.
- Śmierć matki Jugowiczów*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 259–262.
- Śmierć Omera i Merymy*, tłum. A. Bogusławski, s. 177–179.
- Śmierć wojewody Kajicy*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 289–297.
- Śmierć wojewody Prijedzy*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 285–288.
- Śpiewałabym, lecz nie mogę sama*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 129.

- Święto święci serbski książę Łazarz*, tłum. A. Bogusławski, s. 241–243.
Święty Mikołaj, tłum. A. Bogusławski, s. 186–187.
Trawnik zapalony oczyma, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 132.
Trzy Greczynki i trzech Greków, tłum. A. Bogusławski, s. 157.
Trzy największe smutki, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 150.
Tuzla, tłum. A. Bogusławski, s. 166–167.
Urosz i Merlawczewicze, tłum. A. Bogusławski, s. 205–213.
W każdym razie będziesz moja, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 141–142.
Waradyński ban, tłum. A. Bogusławski, s. 163–164.
Wiara turecka i chrześcijańska, tłum. A. Bogusławski, s. 173–174.
Wiła wszystko wie, tłum. A. Bogusławski, s. 123–124.
Wiosna, tłum. A. Bogusławski, s. 108.
Wojewoda Momczył, tłum. A. Bogusławski, s. 195–205.
Wolność w naturze, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 108–109.
Wysłuchana modlitwa, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 166.
Za młody mąż, tłum. A. Bogusławski, s. 169–170.
Zemsta Alii Bojczicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 393–398.
Zimno na sercu, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 154.
Żal dziewczyny, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 147–148.
Żal po cieleciu, tłum. A. Bogusławski, s. 167.
Żona Hasan-agi, tłum. A. Bogusławski, s. 179–182.
Żona ważniejsza od siostry i bratowej, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 164–164.
Życzenie dziewczyny, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 127.

1947

Pieśni gęślarskie serbskie II

Zob. Pieśni gęślarskie serbskie I.

1948

Jugosłowiańska epika ludowa

Edycja zawiera obszerny wstęp oraz przekład 18 epickich pieśni historycznych opatrzonych licznymi komentarzami pod linią, odnoszącymi się m.in. do źródeł danego utworu.

- Bitwa Miszarska*, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 158–165.
Budowa Rawanicy, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 24–29.
Budowa Skadru, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 3–12.
Car Łazarz i Caryca Milica, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 30–34.
Dział Jaksziczów, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 81–85.
Dziewczyna z Kosowa, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 35–40.
Królewicz Marko i rozbójnik Musa, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 51–61.
Królewicz Marko i wiła, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 45–50.
Niewola Stojana Jankowicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 139–144.
Ożenek Maksyma Czarnojewicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 86–130.
Stary Wujadyn, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 136–138.
Śmierć bana Derenczicza, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 131–135.
Śmierć Iwana Senjanina, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 145–148.
Śmierć królewicza Marka, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 62–68.
Śmierć matki Jugowiczów, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 41–44.
Śmierć wojewody Kajicy, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 69–80.
Urosz i Mierniawczewicze, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 13–23.
Z powstania przeciwko odszczepieńcom, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 149–157.

1955

Materiały i notatki

Praca zawiera publikację nieznanymi wcześniej utworów K. Brodzińskiego z autografów poety.

Dianiza, duma morlacka, tłum. K. Brodziński, s. 61–62.

[*Myła dziewczynka swe lica...*], tłum. K. Brodziński, s. 55.

Święta Dianiza, duma morlacka, tłum. K. Brodziński, s. 62.

1956

Oj lesie, lesie

W antologii umieszczono 133 utwory liryczne, podzielone na cztery grupy: Rusałczane polany; Oj lesie, lesie zielony; Wiewilga śpiewa w ogrodzie; Gdzie jest to wino czerwone. Publikację otwiera

słowo wstępne od autorów, przybliżające historię i kulturę Bułgarii oraz specyfikę bułgarskiej poezji ludowej i trudności jej tłumaczenia. Na końcu umieszczono objaśnienia, które zawierają komentarze do wybranych fragmentów pieśni lub tłumaczenia obco brzmiących słów.

- Babskie proso*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 272.
Brat i siostra, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 83–86.
Chodziła ci Dona, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 38–40.
Chodziła Rumiana..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 263.
Chory Stojan i sokół, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 166–167.
Czemu, chłopcze, czemu..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 216.
Czy wydasz, wydasz, bałkandzi Jowo..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 131–132.
Dena i Wojewoda, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 90–92.
Dena po dworze chodziła..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 173–176.
Do żniwa za słaba, do koła – w to jej graj..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 271.
Drobny deszcz w polu perłami pada..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 222.
Dziewczę białe, czarnookie..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 224.
Dziewczę róża pod różą zasnęło, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 231.
Dziewczyna i smok, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 33–34.
Dziewczyna świeci jaśniej od słońca, A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 28–29.
Dziewica – smocza pannica, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 41–42.
Gdy rozczyniają kołacze i stroją weselne wiechy, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 245.
Gdy zaplatają warkocze panny młodej, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 247.
Gdzie jest wino..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 259.
Gdzie słończko zachodzi..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 234.
Głowa hajduka, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 181.
Głupi pasturek, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 267–268.

- Grają fujarki w gęstwinie*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 237.
- Gruchaj, gruchaj, wiosenna gołąbko...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 249.
- Hajduk i szubienica...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 185–186.
- Hajduk Welko*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 178–179.
- Hajduk związany...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 180.
- Hej, Bojo, Bojo, Bojano!*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 203–204.
- Hej, dzieweńko nie bardzo nadobna*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 226.
- Hej, hej, Dono...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 235.
- Hej, hej, Stojanie, Stojanie!*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 103–104.
- Hej, Stojanie!*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 169.
- Huknął wystrzał*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 177.
- Idzie młoda zieloną dębiną...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 251.
- Indze wojewoda...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 138–139.
- Jana opłakuje dziewięciu braci żniwiarzy...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 197.
- Janka i las*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 136–137.
- Jodła się zgina, ugina...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 244.
- Junak szuka żony...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 205–206.
- Jutro skoro świtu*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 241.
- Kalina, Jowan i Stojan*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 96–100.
- Kawaler w domu narzeczonej*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 269.
- Kiedy plotą wieniec dla młodej*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 246.
- Kiedy wiją wieniec*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 239.
- Koło Szumenu wczoraj mi zmierzchnęło...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 258.
- Koromysła pęd puściły*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 275–276.
- Kukułeczka kuka...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 227.
- Legła se piękna Giurga*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 214.
- Leniwa dziewczyna*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 273.
- Leży junak ranny...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 219.
- Łazarz i Petkana*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 61–67.

- Majster Manoił i zamurowana niewiasta*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 70–77.
- Malutka, drobna Rosiko*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 171–172.
- Mały synek*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 253.
- Manusz wojewoda...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 187.
- Marija i Ralin dzielny junak*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 112–114.
- Marko zbywa siły*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 58–60.
- Matus, matus, stara matko...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 211–212.
- Mgła i słońce...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 238.
- Miłe dziewczę czarnookie*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 217–218.
- Młoda żona Ugra...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 87–89.
- Młodzieniec idzie w zawody ze słońcem*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 30–32.
- Mnich niezdarzony*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 277.
- Niech szuka sobie innej*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 233.
- Nierozłączni*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 78–80.
- Niewolnica Dragana*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 122.
- Niewolnicy i dziwożony*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 35–37.
- Oj, lesie, lesie zielony...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 134.
- Ostawaj, mamó, ostawaj...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 243.
- Owoce*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 193.
- Ożenienie słońca z piękną Grozdanką*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 23–27.
- Parobek i kadi z Plewen...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 145–147.
- Płacz owcy*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 196.
- Podarek Matki Boskiej (kolęda)*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 254.
- Polecenie dla wiatru...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 215.
- Pożegnanie z lasem*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 188.
- Przed domem młodego*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 248.
- Przekłete miłowanie*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 278.
- Przy rozstaniu młodej z domownikami*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 242.

- Rada mówi do wiatru*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 232.
- Ranny junak i rusałka*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 53–54.
- Rdza niech mu zeżre pieniądze*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 230.
- Robotny chłopak...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 274.
- Rosły w boru dwa świerki*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 236.
- Rozproszyła się wołoska ziemia...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 125–126.
- Rozwijaj się las...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 168.
- Siostra kukawką*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 81–82.
- Skarga Janczara*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 123–124.
- Słoneczko zachodzi...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 135.
- Stałam się ja pstrym ptaszkiem*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 228.
- Stary Bałkan i niewolnica*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 120–121.
- Stary Dimo...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 133–134.
- Stefan i Magdalena*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 101–102.
- Stojan chory*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 105–109.
- Stojan i Dimana*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 93–95.
- Stojan i jagnię...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 194–195.
- Stojan Wojewoda*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 148–162.
- Stojan żeni się z rusałką...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 49–52.
- Stojanie, synku Stojanie*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 129–130.
- Stracił, groźny wojewoda*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 140–144.
- Szaleństwo...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 260–261.
- Śmierć hajduka*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 182–184.
- Śmierć Jankuły*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 110–111.
- Świecie skłamany...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 257.
- Święty Pieter i jego matka*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 45–48.
- Teodora hajdukiem*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 163–165.
- Treno, pstrokata ptaszyno...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 209–210.
- Trumna z okienkami...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 68–69.
- Trzy łańcuchy niewolników...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 117–119.
- Ty dziewczątko małe...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 225.

- Urodna Janka w ciemnicy...*, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 127–128.
W domu Nedy świeci słońce..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 207–208.
Wdowiec i kawaler, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 265.
Wicherek duje, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 266.
Wida dziwożona i królewicz Marko, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 55–57.
Wido, Wido..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 262.
Wieczna rozłąka, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 252.
Wiele mi są miłe bułgarskie dziewczyny, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 223.
Wiewilga śpiewa w ogrodzie, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 213.
Wiosna, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 191–192.
Wybujalo jedno drzewo..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 240.
Za dnia chora, nocą zdrowa, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 270.
Zakład, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 264.
Zakochany bez pamięci, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 220–221.
Zapłakało wielkie pole..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 200.
Zasłabnęła Nanka, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 202.
Zawody żniwne dziewczyny z woźniczeńkiem..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 198–199.
Zawołała, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 43–44.
Ze źródełka bije woda..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 279.
Zeszli się chłopcy, dziewczęta, tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 229.
Złatunku, serdeczko..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 250.
Żona hajduka..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 170.
Żywo, żywo, jasne słońko..., tłum. A. Kamińska, J. Śpiewak, s. 201.

1967

Perły i kamienie

- Publikacja zawiera wstęp oraz 144 utwory podzielone na: Epikę bohaterką; Ballady; Lirykę; Aforyzmy poetyckie. Umieszczone na końcu objaśnienia odnoszą się do nazw własnych; miejsc lub osób.
Aniela, tłum. A. Kamińska, s. 196.
Balsam i róża, tłum. A. Kamińska, s. 183.

- Bór i dziewczyna*, tłum. A. Kamińska, s. 201.
Budowanie Rawanicy, tłum. A. Kamińska, s. 33–37.
Budowanie Skadra..., tłum. A. Kamińska, s. 25–32.
Car Łazarz i Caryca Milica, tłum. A. Kamińska, s. 38–42.
Chłopcy na sprzedaż, tłum. A. Kamińska, s. 239–240.
Czyja dziewczyna, tłum. A. Kamińska, s. 204–205.
Czyli pojedziesz, tłum. A. Kamińska, s. 241.
Dobre, lepsze, najlepsze, tłum. A. Kamińska, s. 230.
Drobne drogie kamienie, tłum. A. Kamińska, s. 245.
Dział Jaksziczów, tłum. A. Kamińska, s. 107–110.
Dziewczyna i trawa, tłum. A. Kamińska, s. 198.
Głęboka woda, tłum. A. Kamińska, s. 242.
Gołąb i gołębicą, tłum. A. Kamińska, s. 185–187.
Grom i łyskawica, tłum. A. Kamińska, s. 195.
Hiacynt i lilija, tłum. A. Kamińska, s. 215.
Iwanowe pole, tłum. A. Kamińska, s. 243.
Jeleń i rusałka, tłum. A. Kamińska, s. 182.
Jęła wdowa, tłum. A. Kamińska, s. 154–156.
Jowo i Ana, tłum. A. Kamińska, s. 208–209.
Karłowczanin i karłowczanka, tłum. A. Kamińska, s. 238.
Kołysanka, tłum. A. Kamińska, s. 255.
Kołysanki, tłum. A. Kamińska, s. 252–254.
Komarowe wesele, tłum. A. Kamińska, s. 231–235.
Królewicz Marko i Bogdan Gniewosz, tłum. A. Kamińska, s. 70–74.
Królewicz Marko i Musa Zbójnik, tłum. A. Kamińska, s. 75–84.
Książęca wieczerza, tłum. A. Kamińska, s. 43–45.
Lament nad grobem, tłum. A. Kamińska, s. 256–257.
Lament po matce, tłum. A. Kamińska, s. 260.
Lament po synu, tłum. A. Kamińska, s. 261.
Lamenty zagorskie, tłum. A. Kamińska, s. 263–264.
Liść pomarańczy, tłum. A. Kamińska, s. 247.
Łgarstwa, tłum. A. Kamińska, s. 244.
Łowy, tłum. A. Kamińska, s. 217.
Mały Jowan w carskiej ciemnicy, tłum. A. Kamińska, s. 145–147.

- Matczyna kłątwa*, tłum. A. Kamińska, s. 148–149.
Matka Margarita, tłum. A. Kamińska, s. 140–144.
Miłosne zakłęcia, tłum. A. Kamińska, s. 181.
Na Nowy Rok, tłum. A. Kamińska, s. 189–190.
Nowak i książę Bogosaw, tłum. A. Kamińska, s. 111–114.
Oczekiwanie pani młodej, tłum. A. Kamińska, s. 223.
Oranie Królewicza Marka, tłum. A. Kamińska, s. 85–86.
Orka, tłum. A. Kamińska, s. 180.
Osuło się niebo gwiazdami, tłum. A. Kamińska, s. 214.
Owczarz i dziewczyna, tłum. A. Kamińska, s. 199–200.
Ożenienie chorego Jowana, tłum. A. Kamińska, s. 157–158.
Ożenienie miesiąca, tłum. A. Kamińska, s. 175.
Ożenienie wojewodzica Szczepana, tłum. A. Kamińska, s. 137–139.
Panna młoda i dziewierz, tłum. A. Kamińska, s. 225–226.
Pasła jelenie, tłum. A. Kamińska, s. 193.
Paw się pasie, tłum. A. Kamińska, s. 212–213.
Perowicz Batricz, tłum. A. Kamińska, s. 128–132.
Pieśni po szczęśliwym rozwiązaniu, tłum. A. Kamińska, s. 249–251.
Pieśń ślepca, tłum. A. Kamińska, s. 268–270.
Pisanie z obłoka, tłum. A. Kamińska, s. 150–151.
Pisz do mnie, tłum. A. Kamińska, s. 202.
Po dziewczynę, tłum. A. Kamińska, s. 220.
Potrzeba nam dziecka, tłum. A. Kamińska, s. 248.
Powrót z niewoli, tłum. A. Kamińska, s. 115–120.
Przed weselem, tłum. A. Kamińska, s. 221–222.
Przemawianki, tłum. A. Kamińska, s. 203.
Przemiał i Niespodzian, tłum. A. Kamińska, s. 121–127.
Przez rzekę, tłum. A. Kamińska, s. 210.
Przyjaciółstwo Marka z Miłozsem, tłum. A. Kamińska, s. 65–69.
Rusałka-lekarka, tłum. A. Kamińska, s. 178.
Ryba i dziewczyna, tłum. A. Kamińska, s. 188.
Siostry, tłum. A. Kamińska, s. 197.
Skromna wieczerza, tłum. A. Kamińska, s. 246.
Stary narzeczony, tłum. A. Kamińska, s. 152–153.

- Stefan Musicz*, tłum. A. Kamieńska, s. 46–52.
Stojan i Liliana, tłum. A. Kamieńska, s. 166–169.
Swaty, tłum. A. Kamieńska, s. 218–219.
Śmierć Królewicza Marka, tłum. A. Kamieńska, s. 87–92.
Śmierć matki Jugowiczów, tłum. A. Kamieńska, s. 53–55.
Śmierć Omera i Meriny, tłum. A. Kamieńska, s. 162–165.
Śmierć w drodze, tłum. A. Kamieńska, s. 258–259.
Śmierć wojewody Kajicy, tłum. A. Kamieńska, s. 98–106.
Śmierć wojewody Prijedy, tłum. A. Kamieńska, s. 93–97.
Świekra i synowa, tłum. A. Kamieńska, s. 228.
Święty Pieter i jego matka, tłum. A. Kamieńska, s. 135–136.
Topielica, tłum. A. Kamieńska, s. 191–192.
Troska Topoli, tłum. A. Kamieńska, s. 194.
Trzeciego dnia u mogiły, tłum. A. Kamieńska, s. 266–267.
U króla chorwackiego, tłum. A. Kamieńska, s. 185.
Walka o władzę, tłum. A. Kamieńska, s. 56–64.
Wędrowanie słońca, tłum. A. Kamieńska, s. 173.
Wyglądanie miłego, tłum. A. Kamieńska, s. 211.
Wywiła się złota nić, tłum. A. Kamieńska, s. 224.
Wzgardzona matka, tłum. A. Kamieńska, s. 159–161.
Za weselnym stołem, tłum. A. Kamieńska, s. 227.
Zdrada, tłum. A. Kamieńska, s. 216.
Złotnik i skoroprządka, tłum. A. Kamieńska, s. 236–237.
Żalność po miłym, tłum. A. Kamieńska, s. 206.
Żona Iwaberga, tłum. A. Kamieńska, s. 207.
Żona ognistego smoka, tłum. A. Kamieńska, s. 176–177.

1993

Rozproszone:

- Królewicz Marko, Grujo i Filip Madziarin*, tłum. J. Bukowski, „Literatura na Świecie”, nr 9, 1993, s. 3–9.
Królewicz Marko traci siłę, tłum. J. Bukowski, „Literatura na Świecie”, nr 9, 1993, s. 221–228.
Królewicz Marko i Filip Madziarin, tłum. J. Bukowski, „Literatura na Świecie”, nr 9, 1993, s. 179–185.

1994

Nimfy, herosi, antagoniści

Antologia zawiera 36 poematów epickich poprzedzonych szczegółowym wstępem, bibliografią oraz wykazem skrótów. Pieśni umieszczono w czterech grupach: Istoty nadprzyrodzone i Królewicz Marko; Herosi i antagoniści; Poszukiwania narzeczonej i wesele junackie; Odgłosy niewoli tureckiej. Każdy z utworów został opatrzony komentarzami pod linią, z których pierwszy podaje tytuł oryginalnego utworu zapisany łacinką oraz źródło tłumaczenia. Pozostałe komentarze odnoszą się do występujących w danej pieśni postaci, wydarzeń lub elementów kultury.

Car Soliman, Kulewicz ban i Królewicz Marko, tłum. T. Nowak, s. 244–253.

Chory Dojczin i Czarny Arapin, tłum. T. Nowak, s. 59–64.

Dziecię Tatulicze i jego wuj Marko, tłum. J. Bukowski, s. 65–69.

Filip Madżarin, Ognianczo-dziecię i Rusena-dziewojka, tłum. J. Bukowski, s. 211–221.

Gino Arwatin kradnie Markowi żonę, tłum. J. Bukowski, s. 168–174.

Junak Miłosz i Dziecię Gołomesze, tłum. J. Bukowski, s. 190–200.

Junak Momczil i król Petruszin, tłum. J. Waczków, s. 158–162.

Junak niezaproszony na wesele, tłum. T. Nowak, s. 222–230.

Królewicz Marko i orlątko krzywodziobe, tłum. T. Nowak, s. 262–265.

Królewicz Marko idzie z carem na polowanie, tłum. T. Nowak, s. 259–261.

Królewicz Marko, Grujo i Filip Madżarin, tłum. J. Bukowski, s. 181–189.

Marko i Chłopię Dukatincze, tłum. J. Waczków, s. 70–75.

Marko i Dziewczyna Arwacka, tłum. T. Nowak, s. 76–89.

Marko i Gino Łacinnik, tłum. J. Bukowski, s. 90–95.

Marko Królewicz i Belio Kosturianin, tłum. J. Bukowski, s. 116–131.

Marko Królewicz i Filip Madżarin, tłum. J. Bukowski, s. 132–140.

Marko Królewicz i Musa Kesedżija, tłum. T. Nowak, s. 33–45.

Marko Królewicz i Wiła samowiła, tłum. J. Bukowski, s. 12–13.

Marko Królewicz i Żółty Bazigrianin, tłum. J. Bukowski, s. 46–58.

- Marko Królewicz traci siłę*, tłum. J. Bukowski, s. 96–105.
- Marko Królewicz zabija trzygłowego smoka*, tłum. J. Bukowski, s. 24–26.
- Marko Królewicz znosi weselny podatek*, tłum. J. Bukowski, s. 254–258.
- Marko Królewicz, Iwo i Dziecię Dukatincze*, tłum. J. Bukowski, s. 14–23.
- Marko porywa żonę Filipa*, tłum. J. Waczków, s. 175–180.
- Marko uwalnia brata i siostrę wziętych w jasyr*, tłum. J. Waczków, s. 239–243.
- Marko uwalnia trzy łańcuchy jeńców*, tłum. J. Bukowski, s. 233–238.
- Marko wybawia carską córkę od smoka*, tłum. J. Bukowski, s. 27–30.
- Marko zbywa siły*, tłum. A. Kamieńska, J. Śpiewak, s. 106–108.
- Sekuła, junak Serb i Wida Ochrydzka*, tłum. T. Nowak, s. 153–157.
- Srogi Bogdan*, tłum. T. Nowak, s. 109–115.
- Sułtan Selim, Arapin i Marko Królewicz*, tłum. J. Bukowski, s. 143–152.
- Śmierć Marka i upadek carstwa*, tłum. J. Bukowski, s. 266–270.
- Timiszwarin Giuro, Marko Królewicz, Dziecię Gołomesze i Arapin*, tłum. J. Bukowski, s. 201–210.
- Wida dziwożona i Królewicz Marko*, tłum. A. Kamieńska, J. Śpiewak, s. 9–11.
- Wukaszin pozbywa się nowo narodzonego Marka z domu, a Wida samodiwa obdarowuje go nadludzką siłą i niezwykłym koniem*, tłum. J. Bukowski, s. 3–8.
- Zabójstwo Momczila junaka*, tłum. I. Doliński, s. 163–167.

Słowiańszczyzna Wschodnia

Opowiadanie

1830

Rozproszone:

E. Brodzki, *Opryszki w Karpatach*, „Haliczanin”, t. 2, 1830, s. 78
[opracowanie prozą ludowego wątku o Doboszu].

1835

Pisemka Turowski

Wydanie zawiera różne utwory: poetyckie, filozoficzne, ludowe (pieśni, przysłowia), opatrzone komentarzem autora, m.in. „Kaski, czyli powieści gminne, ruskie”:

[Był chłopiec sierota...], tłum. K.J. Turowski, s. 33–35.

[Była jedna czarnoksiężnica...], tłum. K.J. Turowski, s. 28–33.

[Jeden chłop był biedny...], tłum. K.J. Turowski, s. 35–37.

1837

Klechdy t. 1 1837

Dwutomowy zbiór fabuł ludowych w wersji opracowanej przez Kazimierza Władysława Wójcickiego. Każdemu z tekstów towarzyszy komentarz autora antologii, wyjaśniający m.in. tło kulturowe, opisy wierzeń, a nawet odwołania do folkloru europejskiego.

Dżuma, z podań ludu ruskiego, s. 127–129.

Jonek, z podań ludu ruskiego, s. 92–103.

Madej, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 174–181.
Oczy uroczne, klechda znana na Rusi, s. 55–72.
Porwany wichrem, podanie ukraińskie, s. 81–88.
Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 51–54.
Twardowski, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 182–190.
Wilkołaki, z podań ludu ruskiego, s. 104–113.

Klechdy t. 2 1837

Brat i Siostra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 62–65.
Dąb albo Barani Kozuszek, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 52–61.
Duch pogrzebanego, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 66–75.
Koszalki-Opalki, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 20–24.
Piszczalka, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 15–19.
Szklanna góra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 34–43.

1839

Kazimierz Władysław Wójcicki, *Dobosz (powieść z r. 1740)*, „Przyjaciel Ludu”, nr 40–43, 1839, s. 45.
Opowieść ludowa na motywach dum i legend ludowych o Doboszu.

1841

Rozproszone:

Podania gminne: wilkołak, tłum. A.K. Połujański „Tygodnik Petersburski”, nr 69, 1841, s. 382–383 [studium przytacza ukraińskie podania o wilkołaku].

Skazka o Wasylisie złotowłosej kosie, nie pokrytej piękności i o Iwanie Gorochu, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1841, s. 114–127 [zawiera przypisy i komentarz tłumacza].

1842

Rozproszone:

Skazka o siedmiu Siemionach, rodzonych braciach, wielkich Juna-kach. Podług gminnej powieści przerobiona przez Mikołaja Polewoja, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 1, 1842, s. 140–177 [zawiera przypisy i komentarz tłumacza; R. Podbereski dzieli się

z czytelnikiem swoimi planami translatorskimi; Przywołuje skazki P. Sacharowa, które zamierza przełożyć].

Skazka o Iwanie Kruczynie, kupieckim synie, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 2, 1842, s. 159–168.

Skazka o bohaterze Golu Bojańskim, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1842, s. 103–108.

Skazka o nieszczęsnym łowcu, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1842, s. 109–114.

1845

Podania i legendy 1845

Zbiór podań znanych w Polsce, na Ukrainie i Litwie, w większości będących przedrukami z innych wydawnictw, opatrzony przedmową.

Czajka, z *Izopolskiego*, oprac. L. Siemieński, s. 100–101.

Droga Serpiahy, oprac. L. Siemieński, s. 82–85.

Dżuma, z *Klechd Wójcickiego*, oprac. L. Siemieński, s. 125.

Krynica Parascewy, z „Biblioteki Warszawskiej” 1844 Kraszewskiego, oprac. L. Siemieński, s. 43–44.

Madej, z *Klechd Wójcickiego*, oprac. L. Siemieński, s. 145–148.

Mogiła Melanki, z *Izopolskiego zbioru pieśni i podań*, oprac. L. Siemieński, s. 36–37.

Mogiła Perepiat i Perepiatycha, z *Izopolskiego zbioru pieśni i podań*, oprac. L. Siemieński, s. 36.

Mogiły Soroki, Nepromacha i Praxedy, z *Izopolskiego zbioru pieśni i podań*, oprac. L. Siemieński, s. 35–36.

Morowa dziewczica, z *Klechd Wójcickiego*, oprac. L. Siemieński, s. 126–127.

Przepowiednia Znachora Wernyhory, z *podania ukraińskiego Izopolskiego*, oprac. L. Siemieński, s. 78–79.

Rozmowa bydłat, z *podania ukraińskiego Izopolskiego*, oprac. L. Siemieński, s. 93–94.

Świrydowa mogiła, z *Izopolskiego zbioru pieśni i podań*, oprac. L. Siemieński, s. 37–38.

Uroczę oczy, z *Klechd Wójcickiego*, oprac. L. Siemieński, s. 130–131.

Wał Olgi, z podania ustnego na Podolu, oprac. L. Siemieński, s. 38–39.

Wał Żmii, ze zbioru pieśni ukraińskich Izopolskiego, oprac. L. Siemieński, s. 39–41.

Założenie Kijowa, z podania ustnego, oprac. L. Siemieński, s. 77–78.

Rozproszone:

M. Grabowski, *O gminnych ukraińskich podaniach, szkic krytyczno-literacki odnoszący się do znajomości (lub jej braku) twórczości ustnej Ukrainy i często niewłaściwemu jej wyzyskiwaniu, zawiera ponadto obszernie wyjątki z rękopisu „Pana Kulesza”, małorosjani-na, który tworzy chrestomatię folkloru zawierającą pieśni i podania ludu, za jego pozwoleniem przełożone przez Grabowskiego na język polski oraz omówione*, „Rubon”, t. 6, 1845:

Chmielnicki przed królem, tłum. M. Grabowski, s. 165–166.

Druga legenda o Mazepie, tłum. M. Grabowski, s. 170–174.

Kłótnia Kozaków i Lachów nad Żółtymi Wodami, tłum. M. Grabowski, s. 164–165.

Legenda o Świętym Zozymie, tłum. M. Grabowski, s. 157–160.

Legenda o Złotej Bramie Kijowskiej, tłum. M. Grabowski, s. 161–162.

Legenda wołyńska (zanotowana też przez L. Siemieńskiego), tłum. M. Grabowski, s. 167–168.

O Mazepie i Paleju, tłum. M. Grabowski, s. 169–170.

Powieść o Duszach zmarłych, tłum. M. Grabowski, s. 193–202.

Powieść o Smoku, tłum. M. Grabowski, s. 175–179.

Wierzenia ukraińskie o: diable, tłum. M. Grabowski, s. 183–184.

Wierzenia ukraińskie o: wiedmach, tłum. M. Grabowski, s. 180–183.

Wierzenia ukraińskie o: wilkołakach, tłum. M. Grabowski, s. 184–186.

Wierzenia ukraińskie o: zmarłych, tłum. M. Grabowski, s. 191–193.

Wierzenia ukraińskie o: zwierzętach, roślinach, zjawiskach natury, tłum. M. Grabowski, s. 186–191.

1846

Dodatek do zbiorów pieśni

Zbiorek zawiera zapis 56 pieśni w oryginalnym brzmieniu, przysłowia oraz kilka bajek usłysanych w dzieciństwie od ojca K.J. Tu-

rowskiego, przełożonych na język polski. Utworom towarzyszą komentarze zbieracza dotyczące np. wymowy, okoliczności wykonywania, wydarzeń historycznych.

[Miał chłop konia...], tłum. K.J. Turowski, s. 29.

[Raz wrona wyleciała z gniazda...], tłum. K.J. Turowski, s. 29–30.

[Sokół prznosił dzieci...], tłum. K.J. Turowski, s. 30.

[Wyszedł sobie kot na łowy...], tłum. K.J. Turowski, s. 28.

1851

Klechdy t. 1 1851

Zob. Klechdy t. 1 1837.

Dżuma, z podań ludu ruskiego, s. 139–141.

Jonek, z podań ludu ruskiego, s. 104–115.

Madej, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 195–201.

Oczy uroczę, klechda znana na Rusi, s. 51–68.

Porwany wichrem, podanie ukraińskie, s. 94–100.

Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 82–86.

Twardowski, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 202–211.

Wilkołaki, z podań ludu ruskiego, s. 116–125.

1852

Klechdy t. 2 1852

Zob. Klechdy t. 1 1837.

Brat i Siostra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 61–64.

Dąb albo Barani Kożuszek, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 52–60.

Duch pogrzebanego, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 65–73.

Koszałki-Opałki, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 21–25.

Piszczątka, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 13–20.

Szklanna Góra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 34–43.

1857

Lud ukraiński t. 1

Dwutomowa publikacja poświęcona kulturze ukraińskiej, o charakterze monografii etnograficznej, prezentująca szerokie tło słowiańskich wierzeń na tle zdarzeń historycznych. Przytacza liczne

teksty bajek i podań, fragmenty pieśni, opisy wierzeń i obrzędów, ubiorów, zabiegów medycznych, gier i zabaw. Komentarze do bajek zawierają liczne nawiązania do podobnych opowieści starożytnych oraz wschodnich.

Tom 1 zawiera bajki ukraińskie.

Bajka o biednej dziewczynie i o odcisku stopy na skale, tłum. A. Nowosielski, s. 305–327.

Bajka o Suczycu, tłum. A. Nowosielski, s. 254–277.

Bajka o Szuciu (Figlarzu), tłum. A. Nowosielski, s. 339–343.

Bajka o wielkim wężu, tłum. A. Nowosielski, s. 285–287.

Bajka o Żar-ptaku i o morskiej królownie, tłum. A. Nowosielski, s. 327–338.

Bajka o Żmiju i o Cyryllu Skórniku, tłum. A. Nowosielski, s. 278–284.

Raka, tłum. A. Nowosielski, s. 293–299.

Lud ukraiński t. 2

Zob. Lud ukraiński t. 1.

Tom 2 zawiera utwory podzielone na: Stare podania; Klechdy o skarbach, palących się pieniądzech, o tym, jak objawiają się zakopane pieniądze; Klechdy o diabłach, duchach, upiorach; Zabobony, czary, prognostyki, sekreta lekarskie, zamawiania, zioła, ptaki, zwierzęta; Legendy; Dykteryjki o Cyganach, Żydach, Litwinach.

Ataman, do zapalania pieca dziegciowego, tłum. A. Nowosielski, s. 103–105.

Bajka o zasianiu światów ręką Wszechmocnego, tłum. A. Nowosielski, s. 2–3.

Bandura wieszca (ze zbioru Kulisza), tłum. A. Nowosielski, s. 109–112.

[Był kiedyś w Mestyszczach człowiek Ihnat Karapysz...], tłum. A. Nowosielski, s. 71–72.

[Było to, jak dziś sobie przypominam...], tłum. A. Nowosielski, s. 66–68.

[Chłop Harbar kopał loch...], tłum. A. Nowosielski, s. 70.

Gadki o Żydach, tłum. A. Nowosielski, s. 217–227.

Legenda ludu o ławrskiej dzwonnicy, tłum. A. Nowosielski, s. 119–122.

Legenda o Wernyhorze, tłum. A. Nowosielski, s. 117–119.

- [O pieczarach kijowskich...], tłum. A. Nowosielski, s. 122–123.
- O tem, co się przytrafiło w majdanie Semenowi Bolaczce*, tłum. A. Nowosielski, s. 32–34.
- O tem, jak Dziubenka diabeł uczył chodzić około pasieki*, tłum. A. Nowosielski, s. 34–38.
- O tem, jak kartofla śpiewała i tańcowała w lochu*, tłum. A. Nowosielski, s. 58–59.
- O tem, jak muzykę Benedia diabeł zaprowadził w błoto*, tłum. A. Nowosielski, s. 38–41.
- O tem, jak niebezpieczną jest rzeczą rozdawać komu swoje włosy*, tłum. A. Nowosielski, s. 105–108.
- O tem, jak umarła stara Pazioszycha i co potem było*, tłum. A. Nowosielski, s. 41–49.
- O tem, jakie to dziwy trafiają się na noclegach w lesie*, tłum. A. Nowosielski, s. 49–56.
- O tem, jakie to straszne rzeczy dają się widzieć w podróżach nocnych*, tłum. A. Nowosielski, s. 56–58.
- [Oto, co opowiadał jeszcze o skarbach Neczypor Pampuszka], tłum. A. Nowosielski, s. 68–70.
- [Pewien chłop bogaty miał wiele pieniędzy...], tłum. A. Nowosielski, s. 64–66.
- Płenety człowiek*, tłum. A. Nowosielski, s. 108.
- Pochodzenie Cyganów*, tłum. A. Nowosielski, s. 211–217.
- Poleszuki i Litwini*, tłum. A. Nowosielski, s. 227–230.
- Powieść o tem, jak baba u diabła babiła dziecko*, tłum. A. Nowosielski, s. 25–29.
- Powieść o tem, jak parobek jeden poczęstował był Kucego*, tłum. A. Nowosielski, s. 29–31.
- Szabla Stepana Żurby*, tłum. A. Nowosielski, s. 112–117.
- [Śniło mi się, opowiadał jeden pasiecznik...], tłum. A. Nowosielski, s. 63–64.
- Wicher*, tłum. A. Nowosielski, s. 100–101.
- Wilkołak*, tłum. A. Nowosielski, s. 96–99.
- Znachory, pasiecznicy*, tłum. A. Nowosielski, s. 101–103.

1858

Rozproszone:

Dumy, pieśni i skazki ludu ukraińskiego przez Erazma Izopolskiego, „Biblioteka Warszawska”, t. 2, 1858 [zarys wstępu do planowanego wydania ukraińskich utworów ludowych, zawiera również przekład dwóch bajek wraz z komentarzem]:

Skazka o Iwasyku Telesyku, tłum. E. Izopolski, s. 84–87.

Skazka o kozie brodatej, tłum. E. Izopolski, s. 81–84.

St. Miłkowski, *Klechdy podlaskie*, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1858 [studium zawiera krótki opis podlaskich obyczajów]:

Brat i siostra (I), s. 474–475.

Nakryte miasto, s. 471–473.

O szczęśliwej godzinie, s. 475–477.

O złotej jabłoni, s. 468–471.

Trupia główka (II), s. 477–479.

1861

Rozproszone:

St., *Miawki*, z podania ruskiego ludu, „Dziennik Literacki”, nr 53, 1861, s. 424–425.

1863

Rozproszone:

Józef z Mazowsza, *Król węzów (podanie ludowe wołyńskie)*, „Tygodnik Illustrowany”, t. 8, 1863, s. 489–490.

1866

Bajki, fraszki, podania

Zbiór opowiadań, podań, anegdot, kawałów, głównie polskich i ukraińskich, prezentujących folklor klasztorny Podola Zachodniego.

Araburda, tłum. S. Barącz, s. 3–9.

Bibułka, tłum. S. Barącz, s. 9.

Barszcz, tłum. S. Barącz, s. 9–11.

Bernardyni, tłum. S. Barącz, s. 11–12.

Bieda, tłum. S. Barącz, s. 12–14.

- Biedny Jaś*, tłum. S. Barącz, s. 14–23.
Błazen, tłum. S. Barącz, s. 23–25.
Bracia, tłum. S. Barącz, s. 25–26.
Burda, tłum. S. Barącz, s. 26–30.
Cebula, tłum. S. Barącz, s. 30–31.
Chłop, tłum. S. Barącz, s. 31.
Chłopiec, tłum. S. Barącz, s. 31.
Chłopy, tłum. S. Barącz, s. 31.
Chrystus, tłum. S. Barącz, s. 31.
Ciemny, tłum. S. Barącz, s. 32–33.
Córka, tłum. S. Barącz, s. 33–34.
Cygan, tłum. S. Barącz, s. 34–36.
Cygany, tłum. S. Barącz, s. 36.
Cyrograf, tłum. S. Barącz, s. 36–39.
Czarnoksiężstwo, tłum. S. Barącz, s. 39–40.
Deszcz, tłum. S. Barącz, s. 40–41.
Diabeł, tłum. S. Barącz, s. 41–42.
Diak [I], tłum. S. Barącz, s. 42–43.
Diak [II], tłum. S. Barącz, s. 43–44.
Diak [III], tłum. S. Barącz, s. 44–45.
Doświadczenie, tłum. S. Barącz, s. 45.
Droga, tłum. S. Barącz, s. 45.
Drzewo, tłum. S. Barącz, s. 45–46.
Dukaty, tłum. S. Barącz, s. 46.
Dyzmas, tłum. S. Barącz, s. 46.
Dziad, tłum. S. Barącz, s. 47–48.
Dziad, tłum. S. Barącz, s. 48.
Dziady, tłum. S. Barącz, s. 48–51.
Fanaberia, tłum. S. Barącz, s. 51–52.
Figle, tłum. S. Barącz, s. 52–55.
Figura, tłum. S. Barącz, s. 55.
Filuty, tłum. S. Barącz, s. 55–62.
Flak, tłum. S. Barącz, s. 62.
Gandziaboross, tłum. S. Barącz, s. 62–64.

- Gawęda*, tłum. S. Barącz, s. 64–67.
Generał, tłum. S. Barącz, s. 67.
Generałowie, tłum. S. Barącz, s. 67–71.
Głuchy, tłum. S. Barącz, s. 71.
Głupcy, tłum. S. Barącz, s. 71–75.
Gospodyni, tłum. S. Barącz, s. 75–79.
Groch, tłum. S. Barącz, s. 79.
Św. Grzegorz, tłum. S. Barącz, s. 80–81.
Helena, tłum. S. Barącz, s. 81–85.
Hreczuszki, tłum. S. Barącz, s. 86.
Jaga, tłum. S. Barącz, s. 86–87.
Jąkały, tłum. S. Barącz, s. 87.
Jarmark, tłum. S. Barącz, s. 88.
Julia, tłum. S. Barącz, s. 88–90.
Kłamstwa, tłum. S. Barącz, s. 91.
Knabe, tłum. S. Barącz, s. 91–92.
Kocigroszek, tłum. S. Barącz, s. 92–96.
Koń, tłum. S. Barącz, s. 97.
Kopciuszek, tłum. S. Barącz, s. 97–98.
Korona, tłum. S. Barącz, s. 98–100.
Kowal [I], tłum. S. Barącz, s. 100–101.
Kowal [II], tłum. S. Barącz, s. 102–104.
Kozak, tłum. S. Barącz, s. 104–113.
Królewicz, tłum. S. Barącz, s. 113–115.
Kruk, tłum. S. Barącz, s. 116.
Ktoś, tłum. S. Barącz, s. 116.
Kura, tłum. S. Barącz, s. 117.
Kwestarz, tłum. S. Barącz, s. 117–118.
Latarnie, tłum. S. Barącz, s. 118–125.
Lekarz, tłum. S. Barącz, s. 126–133.
Lokaje, tłum. S. Barącz, s. 134.
Łowiec, tłum. S. Barącz, s. 134–137.
Maciek, tłum. S. Barącz, s. 137.
Matematyka, tłum. S. Barącz, s. 137.

- Mazurka*, tłum. S. Barącz, s. 137–138.
Św. Mikołaj [I], tłum. S. Barącz, s. 138–139.
Św. Mikołaj [II], tłum. S. Barącz, s. 139.
Mucha, tłum. S. Barącz, s. 140.
Muszenka, tłum. S. Barącz, s. 140.
Muzykant, tłum. S. Barącz, s. 140–142.
Mydło, tłum. S. Barącz, s. 142.
Nabiał, tłum. S. Barącz, s. 142.
Nagrobek, tłum. S. Barącz, s. 142–143.
Niedźwiedzie, tłum. S. Barącz, s. 143–144.
Nieporozumienia, tłum. S. Barącz, s. 144–145.
Niepytaj, tłum. S. Barącz, s. 145.
Obcy, tłum. S. Barącz, s. 145–146.
Odwet, tłum. S. Barącz, s. 146–148.
Odyniec, tłum. S. Barącz, s. 148–149.
Olej, tłum. S. Barącz, s. 149–150.
Organista, tłum. S. Barącz, s. 150.
Paska, tłum. S. Barącz, s. 150–151.
Pijacy, tłum. S. Barącz, s. 151.
Pieczenia, tłum. S. Barącz, s. 151.
Piekło, tłum. S. Barącz, s. 152.
Pieniądze, tłum. S. Barącz, s. 152–153.
Plaster, tłum. S. Barącz, s. 153.
Plenipotencja, tłum. S. Barącz, s. 153–154.
Podobieństwo, tłum. S. Barącz, s. 154.
Polak, tłum. S. Barącz, s. 154.
Pomsta, tłum. S. Barącz, s. 154–156.
Popy, tłum. S. Barącz, s. 156–158.
Poseł, tłum. S. Barącz, s. 158–159.
Potomek, tłum. S. Barącz, s. 159.
Powinszowanie, tłum. S. Barącz, s. 159.
Prawo, tłum. S. Barącz, s. 159.
Prezent, tłum. S. Barącz, s. 159–160.
Promenada, tłum. S. Barącz, s. 160.

- Przekonanie*, tłum. S. Barącz, s. 160.
Przeznaczenie, tłum. S. Barącz, s. 160–161.
Przymierze, tłum. S. Barącz, s. 161.
Przysłowie, tłum. S. Barącz, s. 161.
Psy, tłum. S. Barącz, s. 162–163.
Raz a dobrze, tłum. S. Barącz, s. 164.
Rolnik, tłum. S. Barącz, s. 164.
Romega, tłum. S. Barącz, s. 164–167.
Roraty, tłum. S. Barącz, s. 167–168.
Rozbójnik, tłum. S. Barącz, s. 168–175.
Rozbójnicy, tłum. S. Barącz, s. 175–176.
Roztargnienie, tłum. S. Barącz, s. 176.
Rozum, tłum. S. Barącz, s. 176–177.
Ryba, tłum. S. Barącz, s. 177–180.
Serki, tłum. S. Barącz, s. 180.
Symeon, tłum. S. Barącz, s. 180–187.
Skarb, tłum. S. Barącz, s. 187–188.
Skarby, tłum. S. Barącz, s. 188–189.
Śledź, tłum. S. Barącz, s. 190.
Śmiech, tłum. S. Barącz, s. 190–192.
Sny, tłum. S. Barącz, s. 193–195.
Spekulacja, tłum. S. Barącz, s. 195–196.
Świeca, tłum. S. Barącz, s. 196.
Szczęście, tłum. S. Barącz, s. 196–197.
Szewc, tłum. S. Barącz, s. 197–207.
Teatr, tłum. S. Barącz, s. 207–208.
Testament, tłum. S. Barącz, s. 208.
Trójca, tłum. S. Barącz, s. 208.
Trzewik, tłum. S. Barącz, s. 208–210.
Turkuł, tłum. S. Barącz, s. 210–212.
Twardowski, tłum. S. Barącz, s. 213.
Ubogi, tłum. S. Barącz, s. 213–214.
Udało się, tłum. S. Barącz, s. 214.
Upor, tłum. S. Barącz, s. 215.

Wet za wet, tłum. S. Barącz, s. 215.
Wilk, tłum. S. Barącz, s. 215–219.
Wisielcy, tłum. S. Barącz, s. 219–220.
Wybiegi, tłum. S. Barącz, s. 220.
Wykradzenie, tłum. S. Barącz, s. 220–221.
Żaba, tłum. S. Barącz, s. 221–226.
Zakłęta, tłum. S. Barącz, s. 226–229.
Żart, tłum. S. Barącz, s. 229.
Złodzieje, tłum. S. Barącz, s. 229–230.
Zmartwychwstanie, tłum. S. Barącz, s. 230.
Zwyczaj, tłum. S. Barącz, s. 232–234.
Żołnierze, tłum. S. Barącz, s. 230–231.
Życzenia, tłum. S. Barącz, s. 234–235.
Żydzi, tłum. S. Barącz, s. 235–236.

Przysłowia, tłum. S. Barącz, s. 236–238.

Pieśni:

Kolędy (1–3), tłum. S. Barącz, s. 239–241.
Świątowe (1–22), tłum. S. Barącz, s. 241–248.

1876

Klechdy 1876

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu: wydanie jednotomowe.

Brat i Siostra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 177–180.

Dąb albo Barani Kozuszek, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 171–175.

Duch Pogrzebanego, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 181–185.

Dżuma, z podań ludu ruskiego, s. 73–75.

Jonek, z podań ludu ruskiego, s. 53–58.

Koszałki-Opałki, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 145–148.

Madziej, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 103–106.

Oczy uroczne, klechda znana na Rusi, s. 19–26.

Piszczalka, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 141–144.

Powietrze, klechda znana Rusinom i Serbom, s. 35–38.

Szklanna Góra, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 155–159.

Twardowski, klechda znana w Polsce i na Rusi, s. 107–111.

Wichrem porwany, podanie ukraińskie, s. 43–47.

Wilkołaki, z podań ludu ruskiego, s. 59–63.

1886

Bajki, fraszki, podania

Rozszerzony zbiór opowiadań, podań, anegdot, kawałów, głównie polskich i ukraińskich, prezentujących folklor klasztorny Podola Zachodniego.

Araburda, tłum. S. Barącz, s. 3–10.

Barszcz, tłum. S. Barącz, s. 10.

Bibułka, tłum. S. Barącz, s. 10–12.

Bieda, tłum. S. Barącz, s. 12–14.

Biedny Jaś, tłum. S. Barącz, s. 14–23.

Błazen, tłum. S. Barącz, s. 23–24.

Bracia, tłum. S. Barącz, s. 24–25.

Burda, tłum. S. Barącz, s. 25–29.

Chłop, tłum. S. Barącz, s. 29.

Chłopiec, tłum. S. Barącz, s. 29–30.

Chłopy, tłum. S. Barącz, s. 30.

Ciemny, tłum. S. Barącz, s. 30–31.

Córka, tłum. S. Barącz, s. 31–32.

Cygan, tłum. S. Barącz, s. 32–33.

Cygany, tłum. S. Barącz, s. 33–34.

Cyrograf, tłum. S. Barącz, s. 34–37.

Czarnoksiężstwo, tłum. S. Barącz, s. 37.

Diabeł, tłum. S. Barącz, s. 37–39.

Diak, tłum. S. Barącz, s. 39–40.

Diak [I], tłum. S. Barącz, s. 40–41.

Diak [II], tłum. S. Barącz, s. 41.

Dobra żona, tłum. S. Barącz, s. 247–248.

Doświadczenie, tłum. S. Barącz, s. 41.

Droga, tłum. S. Barącz, s. 41–42.

Drzewo, tłum. S. Barącz, s. 42.

- Dukaty*, tłum. S. Barącz, s. 42.
Dziad [I], tłum. S. Barącz, s. 42–43.
Dziad [II], tłum. S. Barącz, s. 43–44.
Dziady, tłum. S. Barącz, s. 44–47.
Fanaberia, tłum. S. Barącz, s. 47.
Figle, tłum. S. Barącz, s. 47–50.
Figura, tłum. S. Barącz, s. 50–51.
Filuty, tłum. S. Barącz, s. 51–56.
Flak, tłum. S. Barącz, s. 57.
Gandziaboross, tłum. S. Barącz, s. 57–59.
Gawęda, tłum. S. Barącz, s. 59–61.
General, tłum. S. Barącz, s. 61.
Generałowie, tłum. S. Barącz, s. 61–64.
Głuchy, tłum. S. Barącz, s. 64–65.
Głupcy, tłum. S. Barącz, s. 65–68.
Gospodyni, tłum. S. Barącz, s. 68–70.
Grzesio, tłum. S. Barącz, s. 72–76.
Helena, tłum. S. Barącz, s. 76–80.
Hreczuszki, tłum. S. Barącz, s. 81.
Jaga, tłum. S. Barącz, s. 81–82.
Jarmark, tłum. S. Barącz, s. 82.
Julia, tłum. S. Barącz, s. 83–84.
Kaniowski, tłum. S. Barącz, s. 85.
Kłamcy, tłum. S. Barącz, s. 85–88.
Knabe, tłum. S. Barącz, s. 88–89.
Kocigroszek, tłum. S. Barącz, s. 90–93.
Koń, tłum. S. Barącz, s. 93–94.
Kopciuszek, tłum. S. Barącz, s. 94–95.
Korona, tłum. S. Barącz, s. 95–97.
Kowal [I], tłum. S. Barącz, s. 97–98.
Kowal [II], tłum. S. Barącz, s. 98–100.
Kozak, tłum. S. Barącz, s. 100–108.
Królewicz, tłum. S. Barącz, s. 108–111.
Kruk, tłum. S. Barącz, s. 111.
Ktoś, tłum. S. Barącz, s. 111–112.

- Kura*, tłum. S. Barącz, s. 112.
Kwestarz, tłum. S. Barącz, s. 112–113.
Latarnie, tłum. S. Barącz, s. 113–120.
Lekarz, tłum. S. Barącz, s. 120–127.
Łowiec, tłum. S. Barącz, s. 127–130.
Maciek, tłum. S. Barącz, s. 130–132.
Matematyka, tłum. S. Barącz, s. 132.
Mazury, tłum. S. Barącz, s. 132–136.
Mikołajko, tłum. S. Barącz, s. 137–139.
Moszonka, tłum. S. Barącz, s. 139.
Mucha, tłum. S. Barącz, s. 139.
Muzykant, tłum. S. Barącz, s. 139–140.
Mydło, tłum. S. Barącz, s. 141.
Nabiał, tłum. S. Barącz, s. 141.
Nagrobki, tłum. S. Barącz, s. 141–142.
Niedźwiedzie, tłum. S. Barącz, s. 142–143.
Obcy, tłum. S. Barącz, s. 143–144.
Odwet, tłum. S. Barącz, s. 144–145.
Odyniec, tłum. S. Barącz, s. 146–147.
Olej, tłum. S. Barącz, s. 147.
Oman, tłum. S. Barącz, s. 147–151.
Organista, tłum. S. Barącz, s. 151.
Paska, tłum. S. Barącz, s. 151–152.
Pieczeń, tłum. S. Barącz, s. 152.
Piekło, tłum. S. Barącz, s. 152.
Pieniądze, tłum. S. Barącz, s. 152–153.
Plaster, tłum. S. Barącz, s. 153.
Podobieństwo, tłum. S. Barącz, s. 153.
Polak, tłum. S. Barącz, s. 154.
Pomsta, tłum. S. Barącz, s. 154–155.
Popy, tłum. S. Barącz, s. 155–158.
Potomek, tłum. S. Barącz, s. 158.
Powinszowanie, tłum. S. Barącz, s. 159.
Prawo, tłum. S. Barącz, s. 159.
Prezent, tłum. S. Barącz, s. 159.

- Promenada*, tłum. S. Barącz, s. 159.
Przekonanie, tłum. S. Barącz, s. 159.
Przeznaczenie, tłum. S. Barącz, s. 160.
Przymierze, tłum. S. Barącz, s. 160.
Przysłowie, tłum. S. Barącz, s. 160–161.
Psy, tłum. S. Barącz, s. 161–162.
Raz a dobrze, tłum. S. Barącz, s. 163.
Rolnik, tłum. S. Barącz, s. 163.
Romega, tłum. S. Barącz, s. 163–166.
Roraty, tłum. S. Barącz, s. 166–167.
Rozbójnicy, tłum. S. Barącz, s. 167–168.
Rozbójnik, tłum. S. Barącz, s. 168–174.
Roztargnienie, tłum. S. Barącz, s. 174.
Rozum, tłum. S. Barącz, s. 174–175.
Ryba, tłum. S. Barącz, s. 175–178.
Rybak, tłum. S. Barącz, s. 178–179.
Serki, tłum. S. Barącz, s. 180.
Skarb, tłum. S. Barącz, s. 186–187.
Skarby, tłum. S. Barącz, s. 187–188.
Sławosz Sulima, tłum. S. Barącz, s. 189–207.
Sny, tłum. S. Barącz, s. 209–211.
Spekulacja, tłum. S. Barącz, s. 211–212.
Szczęście, tłum. S. Barącz, s. 212–213.
Szewc, tłum. S. Barącz, s. 213–222.
Szymon, tłum. S. Barącz, s. 180–187.
Śmiech, tłum. S. Barącz, s. 207–209.
Św. Grzegorz, tłum. S. Barącz, s. 71–72.
Św. Mikołaj, tłum. S. Barącz, s. 136–137.
Świeca, tłum. S. Barącz, s. 212.
Teatr, tłum. S. Barącz, s. 222–223.
Testament, tłum. S. Barącz, s. 223.
Trójca, tłum. S. Barącz, s. 223.
Trzewik, tłum. S. Barącz, s. 223–225.
Turkuł, tłum. S. Barącz, s. 225–227.
Twardowski, tłum. S. Barącz, s. 227.

- Ubogi*, tłum. S. Barącz, s. 228.
Udało się, tłum. S. Barącz, s. 228–229.
Upór, tłum. S. Barącz, s. 229.
Wilk, tłum. S. Barącz, s. 229–232.
Wisielcy, tłum. S. Barącz, s. 233.
Wybiegi, tłum. S. Barącz, s. 233–234.
Wykradzenie, tłum. S. Barącz, s. 234–235.
Zakłęta, tłum. S. Barącz, s. 239–242.
Złodzieje, tłum. S. Barącz, s. 242–245.
Zmartwychwstanie, tłum. S. Barącz, s. 246.
Zwyczaj, tłum. S. Barącz, s. 248–253.
Żaba, tłum. S. Barącz, s. 235–239.
Żart, tłum. S. Barącz, s. 242.
Żołnierze, tłum. S. Barącz, s. 246–247.
Życzenia, tłum. S. Barącz, s. 253.
Żydzi, tłum. S. Barącz, s. 253–256.

Przysłowia, tłum. S. Barącz, s. 256–259.
Kołęda (1–2), tłum. S. Barącz, s. 259–260.
Pieśni światowe (3–9), s. 260–263.
Ruskie (10–26), tłum. S. Barącz, s. 263–271.

1889

Podania białoruskie

Publikacja objaśniająca we wstępie cechy języka białoruskiego. Następnie podaje teksty 23 bajek, z których jedna została przełożona na język polski. Teksty zapisano łacinką, starając się oddać cechy języka białoruskiego. Trudniejsze wyrazy i zwroty opatrzone wyjaśnieniem pod linią.

Kurka i kogutek, tłum. Władysław Weryha, s. 15.

1899

Z kraju Hucułów

Wydanie materiałów etnograficznych dotyczących Hucułów z okolic Tatarowa, w tym legend, podań, klechd i baśni.

Por. „Lud”, t. 5, 1899; t. 6, 1900; t. 7, 1901.

[Był w pewnej wsi pop bardzo dobry...], tłum. J. Schnaider, s. 63–64.

[Chodził raz Pan Bóg z św. Piotrem po żebrach...], tłum. J. Schnaider, s. 54.

[Kiedy Bóg z św. Piotrem chodzili po ziemi...], tłum. J. Schnaider, s. 54.

[Podanie ludowe niesie...], tłum. J. Schnaider, s. 55–57.

[Przyjechał pewien dziedzic do miasta...], tłum. J. Schnaider, s. 62–63.

[Raz idąc Pan Bóg z św. Piotrem...], tłum. J. Schnaider, s. 54–55.

[U stóp wspaniałej Czarnohory...], tłum. J. Schnaider, s. 57–60.

[Żyła w pewnej wsi wdowa biedna...], tłum. J. Schnaider, s. 60–62.

1900

Rozproszone:

H. Łopaciński, *Dwa podania ukraińskie o syrenach*, „Wisła”, t. 14, 1900 [teksty w brzmieniu oryginalnym oraz w tłumaczeniu]:

[Człowiek jeden był na wojnie...], s. 598.

[Na wiosnę, gdy morze gra falami...], s. 598.

1903

Rozproszone:

Teksty dwóch bajek małopolskich („wersje lenorowe”), tłum. M. Zborowski, „Lud”, t. 9, 1903:

[Chodził parobek do dziewczki...], s. 87.

[Kochali się parobek z dziewczką...], s. 88.

H. Grochowska, *Podania, zwyczaje i wierzenia we wsi Trościańcu – w powiecie śniatyńskim*, „Lud”, t. 9, 1903:

„Dobosz sławny” w Trościańcu, s. 381–383.

Kury piejące to zła przepowiednia, s. 386.

Lekarka na „Perepołoch” (Przestrach), s. 385–386.

O Kałynie Czarownicy, s. 389–390.

O Katerynie Wiwczarucdze, s. 387–389.

„On” albo „Szczezby” (Dyabeł), s. 384–385.

O odwracaniu gradu, s. 383–384.

Wełety czyli Wełykany, s. 386–387.

1909

Podania i legendy 1909

Ilustrowany wybór z wydania **Podania i legendy 1845**.

Bazyliiszek, oprac. L. Siemieński, s. 29–31.

Chleb kamienny w oliwie, oprac. L. Siemieński, s. 15–17.

Cień Barbary Radziwiłłówny, oprac. L. Siemieński, s. 13.

Dziwo w jeziorze krakowskim, oprac. L. Siemieński, s. 21–23.

Kościół Bożogrobców w Gnieźnie, oprac. L. Siemieński, s. 23–24.

Krzysztofor, oprac. L. Siemieński, s. 25–29.

Legenda Madeja, oprac. L. Siemieński, s. 5–7.

Morskie oko, oprac. L. Siemieński, s. 23.

Oblężenie Nakła, oprac. L. Siemieński, s. 21.

Pan Przyjemski w Koźminie, oprac. L. Siemieński, s. 17.

Świadectwo nieboszczyka, oprac. L. Siemieński, s. 11–13.

Trzebniczcy rycerze, oprac. L. Siemieński, s. 13–15.

Widmo w zamku Rydzyńskim, oprac. L. Siemieński, s. 7–11.

Zamek Kiszporg, oprac. L. Siemieński, s. 17–21.

1910

Rozproszone:

Z kraju Hucułów. Materiały etnograficzne, zebrał J. Schnaider; *Legendy, podania, klechdy i baśnie*, „Lud”, t. 6, 1910:

[Był w pewnej wsi pop bardzo dobry...], s. 360–361.

[Chodził raz Pan Bóg z św. Piotrem po żebrach...], s. 351.

[Kiedy Bóg z św. Piotrem chodzili po ziemi...], s. 351.

[Podanie ludowe niesie...], s. 352–354.

[Przyjechał pewien dziedzic do miasta...], s. 359–360.

[Raz idąc Pan Bóg z św. Piotrem...], s. 351–352.

[U stóp wspaniałej Czarnohory...], s. 354–357.

[Żyła w pewnej wsi wdowa biedna...], s. 357–359.

1911

Ze świata czarów

Edycja zawiera 14 utworów o nieznanym pochodzeniu źródłowym, w tym jedną bajkę litewsko-rusińską:

Dola, tłum. E. Jezierski, s. 5–11.

1925

Bajki słowiańskie

Edycja zawiera przekłady bajek różnych narodów, w tym bajki rosyjskie.

Dobre dzieci, tłum. B. Londyński, s. 157–159.

Sprawiedliwa różga, tłum. B. Londyński, s. 128–147.

Trzy pieśni, tłum. B. Londyński, s. 148–157 [prawd. bajka ukraińska].

1927

Zaczarowane zwierciadło

Publikacja zawiera przekłady bajek różnych narodów, przedmowę autora i drobne przypisy.

Drewniany orzeł, tłum. St. Dzikowski, s. 143–147 [bajka rosyjska].

1955

Rozproszone:

Białoruskie bajki współczesne, tłum. F. Swarzyca, „Trybuna Robotnicza”, nr 228, 1955:

Skąd się wzięły panny na Polesiu, s. 4.

Awans, s. 4.

Ojciec i syn, s. 4.

Białoruskie bajki współczesne: Skąd się wzięły panny na Polesiu?, tłum. F. Swarzyca, „Kultura i Życie”, nr 35, 1955, s. 4.

Dokuczliwi goście (Ludowa bajka białoruska), „Zielony Sztandar”, nr 16, 1956, s. 8.

1956

Rozproszone:

Maksym Tank, *Janko i Maria (białoruska legenda ludowa)*, tłum. R. Kwiatkowski, „Świat i Ludzie”, nr 3, 1956, s. 1.

1962

Bajki rosyjskie

Publikacja zawiera krótki wstęp tłumacza, wprowadzający w zagadnienia badania bajki ludowej. Przetłumaczono 29 utworów.

- Bajka o bohaterze Golcu Bitnym*, tłum. L. Flaszen, s. 161–168.
Bajka o Iwanie bohaterze synu chłopskim, tłum. L. Flaszen, s. 148–160.
Bajka o srebrnym talerzyku i kraśnym jabłuszku, tłum. L. Flaszen, s. 140–147.
Bajka o żabie i bohaterze, tłum. L. Flaszen, s. 127–139.
Bałdak Borysów syn, tłum. L. Flaszen, s. 169–181.
Dobrze, ale kiepsko, tłum. L. Flaszen, s. 11–14.
Dziw nad dziwy, tłum. L. Flaszen, s. 23–29.
Garncarz, tłum. L. Flaszen, s. 18–22.
Głupek i brzoza, tłum. L. Flaszen, s. 66–70.
Głupek zapamiętały, tłum. L. Flaszen, s. 63–65.
Iwan Byczy syn, tłum. L. Flaszen, s. 203–223.
Kościę Nieśmiertelny, tłum. L. Flaszen, s. 182–201.
Kupiona żona, tłum. L. Flaszen, s. 76–85.
Łutoniuszka, tłum. L. Flaszen, s. 102–104.
Nie odpowiada ci – nie słuchaj (I), tłum. L. Flaszen, s. 40–41.
Nie odpowiada ci – nie słuchaj (II), tłum. L. Flaszen, s. 42–46.
Opowieści o umrzykach (I), tłum. L. Flaszen, s. 47–49.
Opowieści o umrzykach (II), tłum. L. Flaszen, s. 50–51.
Opowieść o wiedźmie, tłum. L. Flaszen, s. 111–122.
Skąpiec, tłum. L. Flaszen, s. 123–126.
Skrzypek w piekle, tłum. L. Flaszen, s. 71–75.
Sól, tłum. L. Flaszen, s. 91–98.
Swarliwa żona, tłum. L. Flaszen, s. 15–17.
Wesołek, tłum. L. Flaszen, s. 30–39.
Wróżebny sen, tłum. L. Flaszen, s. 105–110.
Zagadka, tłum. L. Flaszen, s. 52–55.
Zamroczenie, tłum. L. Flaszen, s. 86–90.
Złodziej, tłum. L. Flaszen, s. 56–62.
Zmysłna nauka, tłum. L. Flaszen, s. 99–101.

1939

Na tle legend huculskich

Zbiór utworów w opracowaniu literackim, chociaż niewątpliwie inspirowane kulturą ludową.

Baśń zbójnicka, tłum. B. Kaprocki, s. 41–59.

Kwiat paproci, tłum. B. Kaprocki, s. 26–40.

Placz sosny, tłum. B. Kaprocki, s. 60–68.

Śmierć opryszka, tłum. B. Kaprocki, s. 5–25.

Wiosna, tłum. B. Kaprocki, s. 69–76.

1972

Klechdy 1972

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu: jednotomowe wydanie 68 klechd oraz przypisów K.Wł. Wójcickiego, opatrzone komentarzem.

Brat i siostra, s. 148–149.

Dąb albo barani kozuszek, s. 145–147.

Duch pogrzebanego, s. 150–152.

Dżuma, s. 103.

Jonek, s. 90–93.

Koszałki-opałki, s. 130–131.

Madej, s. 113–115.

Oczy uroczne, s. 69–74.

Piszczalka, s. 127–129.

Powietrze, s. 80–81.

Szklana Góra, s. 135–137.

Twardowski, s. 116–118.

Wichrem porwany, s. 85–87.

Wilkołaki, s. 94–97.

1974

Klechdy 1974

Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu: jednotomowe wydanie 68 klechd oraz przypisów K.Wł. Wójcickiego, opatrzone komentarzem.

Brat i siostra, s. 169–170.

Dąb albo barani kozuszek, s. 166–169.

Duch pogrzebanego, s. 170–174.

Dżuma, s. 125–126.

Jonek, s. 112–117.

Koszałki-opałki, s. 150–151.

- Madej*, s. 133–135.
Oczy uroczne, s. 92–99.
Piszczalka, s. 147–149.
Powietrze, s. 105.
Szklana Góra, s. 155–158.
Twardowski, s. 136–139.
Wichrem porwany, s. 109–111.
Wilkołaki, s. 117–120.

1973

Diabelskie skrzypce I

Edycja białoruskiej bajki ludowej oparta na tekstach pochodzących z *Ludu białoruskiego* Michała Federowskiego. Zawiera 155 utworów poprzedzonych przedmową autora. Publikację zamykają notki bibliograficzne, zawierające precyzyjne informacje o źródle, informatorze, miejscu zapisu tekstu.

- Baba i diabeł*, tłum. A. Barszczewski, s. 253–254.
Baba i jej diabelscy pomocnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 102.
Biedny w swatach, tłum. A. Barszczewski, s. 241–243.
Bóg i łusy, tłum. A. Barszczewski, s. 262.
Bóg i skąpiec, tłum. A. Barszczewski, s. 234.
Bóg, diabeł i koza, tłum. A. Barszczewski, s. 238.
Bóg, kowal i diabły, tłum. A. Barszczewski, s. 95–96.
Bździelik, tłum. A. Barszczewski, s. 144–147.
Chłop i cygan, tłum. A. Barszczewski, s. 264.
Chłop i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 256.
Chłop i rozbójnik, tłum. A. Barszczewski, s. 88–90.
Chłop, zbóje i pies, tłum. A. Barszczewski, s. 83–85.
Chłopczyk-zajaczek, tłum. A. Barszczewski, s. 123–125.
Chłopska zagadka, tłum. A. Barszczewski, s. 255.
Cygan i chłop, tłum. A. Barszczewski, s. 257.
Cygan i potwór, tłum. A. Barszczewski, s. 201–203.
Cygańskie sztuczki, tłum. A. Barszczewski, s. 256–257.
Czarownik i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 276–277.
Czarownik i znachor, tłum. A. Barszczewski, s. 274–275.

- Diabelski kontrakt o duszę*, tłum. A. Barszczewski, s. 100.
Diabelskie skrzypce i buty, tłum. A. Barszczewski, s. 90.
Diabeł i niedźwiedź, tłum. A. Barszczewski, s. 103–104.
Diabeł, anioł i dusza, tłum. A. Barszczewski, s. 262–263.
Diabeł, Bóg i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 238–239.
Diabły zięciami, tłum. A. Barszczewski, s. 98–99.
Dziad i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 43–44.
Dziadek, babcia i mucha, tłum. A. Barszczewski, s. 255.
Dziadek, babcia i synowie, tłum. A. Barszczewski, s. 132–133.
Dziadek, babcia, fasola i Bóg, tłum. A. Barszczewski, s. 141–143.
Dziadek, babcia, ich córki i król, tłum. A. Barszczewski, s. 120–123.
Dziewczyna i czarownica, tłum. A. Barszczewski, s. 279–282.
Dziewczyna i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 85–88.
Dziewczyna-brudas, tłum. A. Barszczewski, s. 252–253.
Grzechy i cnoty bogacza, tłum. A. Barszczewski, s. 217–218.
Jak baba na diable jeździła, tłum. A. Barszczewski, s. 92–94.
Jak baba świętego Piotra sprąła, tłum. A. Barszczewski, s. 247–248.
Jak diabeł pomógł wykryć niewierną żonę, tłum. A. Barszczewski, s. 266–271.
Jak diabeł z chłopem ziemię uprawiał, tłum. A. Barszczewski, s. 106–107.
Jak Helenka wyszła za mąż za węża, tłum. A. Barszczewski, s. 150–153.
Jak kogut dziadka wspomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 27–30.
Jak kogut i baran wilkowi napędzili strachu, tłum. A. Barszczewski, s. 17–18.
Jak kogut zajączkowi dopomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 18–20.
Jak kot sobie z lisami poradził, tłum. A. Barszczewski, s. 33–35.
Jak lis wilka wykończył, tłum. A. Barszczewski, s. 35–38.
Jak lisica niedźwiedzia z tego świata zglądziła, tłum. A. Barszczewski, s. 25–26.
Jak lokaj zmarłego pana oszukał, tłum. A. Barszczewski, s. 222–224.
Jak Pokrzyweczka-Helenczka swoich braci odnalazła, tłum. A. Barszczewski, s. 203–207.
Jak tubylec Poleszuków oszukał, tłum. A. Barszczewski, s. 261.

- Jak złem za dobroć zapłacono*, tłum. A. Barszczewski, s. 45–47.
Kobieca chytrość, tłum. A. Barszczewski, s. 107–109.
Kobieta – niańką niedźwiedziątka, tłum. A. Barszczewski, s. 48.
Kobieta i niedźwiedź, tłum. A. Barszczewski, s. 48–49.
Kochliwa wdowa, tłum. A. Barszczewski, s. 125–126.
Kogut i dziedzic, tłum. A. Barszczewski, s. 40–42.
Kogut-wybawca, tłum. A. Barszczewski, s. 291–292.
Kowal i Licho, tłum. A. Barszczewski, s. 215–216.
Kradzione nie tuczy, tłum. A. Barszczewski, s. 216–217.
Królewicz Nieznajko, tłum. A. Barszczewski, s. 178–184.
Krótkotrwałe panowanie, tłum. A. Barszczewski, s. 214.
Kruk wybawca, tłum. A. Barszczewski, s. 44–45.
Małżeńska zabawa, tłum. A. Barszczewski, s. 251–252.
Matoł w swatach, tłum. A. Barszczewski, s. 239–241.
Mazurska odpowiedź, tłum. A. Barszczewski, s. 258.
Mysliwy łgarz, tłum. A. Barszczewski, s. 249–250.
Nańduszek, tłum. A. Barszczewski, s. 221–222.
Nauczka, tłum. A. Barszczewski, s. 130.
Nauka nie idzie w las, tłum. A. Barszczewski, s. 77–78.
Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe, tłum. A. Barszczewski, s. 130–131.
Nie pożyczaj, zły obyczaj..., tłum. A. Barszczewski, s. 257–258.
Nie ufaj żonie w domu, a klaczy w podróży, tłum. A. Barszczewski, s. 135–136.
Niewierna żona, tłum. A. Barszczewski, s. 129–130.
Nosił wilk razy kilka..., tłum. A. Barszczewski, s. 159–160.
Nosił wilk razy kilka: ponieśli i wilka, tłum. A. Barszczewski, s. 290–291.
O babie, Bogu i żurawiu, tłum. A. Barszczewski, s. 115–116.
O Bogu i skąpym gospodarzu, tłum. A. Barszczewski, s. 236–237.
O Bogu, śmierci i matce, tłum. A. Barszczewski, s. 237.
O Bogu, wilkach i człowieku, tłum. A. Barszczewski, s. 232–233.
O buhajku, który dziewczynę wspomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 117–119.
O chłopaku, psach i królownie, tłum. A. Barszczewski, s. 194–198.

- O chłopcu, który ze śmiercią sobie poradził, tłum. A. Barszczewski, s. 218–219.
- O chłopie, który oszukał diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 105–106.
- O chłopie, panu i cudownej torbie, tłum. A. Barszczewski, s. 164–167.
- O człowieku, Bogu i śmierci, tłum. A. Barszczewski, s. 234–235.
- O człowieku, czarowniku i królu, tłum. A. Barszczewski, s. 273–274.
- O człowieku, który ożenił się z córką rozbójnika, tłum. A. Barszczewski, s. 78–79.
- O człowieku, który poznał mowę zwierząt, tłum. A. Barszczewski, s. 42–43.
- O człowieku, który współżył z niedźwiedzicą, tłum. A. Barszczewski, s. 47.
- O diable, chłopcu i słupie, tłum. A. Barszczewski, s. 292–293.
- O diable, którego przemogła kobieta, tłum. A. Barszczewski, s. 91–92.
- O dziewczynie, wilkołakach i królewiczu, tłum. A. Barszczewski, s. 287–288.
- O gamoniu i złotym ptaku, tłum. A. Barszczewski, s. 53–58.
- O głupcu, który mądrych przechytrzył, tłum. A. Barszczewski, s. 58–62.
- O głupcu, który mądrych prześcignął, tłum. A. Barszczewski, s. 49–52.
- O głuptasie i gryfie, tłum. A. Barszczewski, s. 63–67.
- O grajku, który niedźwiedzia gry na skrzypcach uczył, tłum. A. Barszczewski, s. 219–220.
- O gryfie, chłopie, jego dzieciach i diable, tłum. A. Barszczewski, s. 207–213.
- O Janku jedynaku i jego wyczynach, tłum. A. Barszczewski, s. 167–172.
- O kocie, który chłopaka wzbogacił, tłum. A. Barszczewski, s. 248–249.
- O kocie, który strachu zwierzętom napędził, tłum. A. Barszczewski, s. 24–25.
- O koniu, który zyskał przewagę nad lwem, tłum. A. Barszczewski, s. 20–22.
- O królewiczu i złotym ptaku, tłum. A. Barszczewski, s. 185–186.
- O królewiczu, który Biedy szukał, tłum. A. Barszczewski, s. 296–300.
- O królownie, która zaszła w ciążę od śmiechu, tłum. A. Barszczewski, s. 52–53.

- O królownie, Paskudnicy i zaczarowanej krainie*, tłum. A. Barszczewski, s. 173–178.
- O księdzu, który diabłu duszę zaprzedał*, tłum. A. Barszczewski, s. 101.
- O młodzieńcu, który diabolicę pojął za żonę*, tłum. A. Barszczewski, s. 153–157.
- O mrozie i wieśniaku*, tłum. A. Barszczewski, s. 250.
- O myśliwym Grzegorzcu i jego niewiernej żonie*, tłum. A. Barszczewski, s. 136–139.
- O Niemcu, który żrebaka wysiadywał*, tłum. A. Barszczewski, s. 261–262.
- O ojcu, córce, rozbójnikach i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 69–76.
- O panience, która zbója w pole wyprowadziła*, tłum. A. Barszczewski, s. 79–83.
- O panu poszukującym stracha*, tłum. A. Barszczewski, s. 224–227.
- O panu, który Mazura od śmierci uratował*, tłum. A. Barszczewski, s. 258–260.
- O pastuszkcu, który niebo odwiedził*, tłum. A. Barszczewski, s. 214–215.
- O siostrach morderczyniach*, tłum. A. Barszczewski, s. 126–128.
- O szczupaku i głupim*, tłum. A. Barszczewski, s. 67–69.
- O terminatorze czarownika*, tłum. A. Barszczewski, s. 282–287.
- O tokarzu, złotniku i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 228–232.
- O Turlajgroszku i smoku*, tłum. A. Barszczewski, s. 198–201.
- O wdzięcznym mrozie*, tłum. A. Barszczewski, s. 114–115.
- O wiedźmie, która męża w psa przemieniła*, tłum. A. Barszczewski, s. 294–296.
- O wiedźmie, która swoich synów pożarła*, tłum. A. Barszczewski, s. 289–290.
- O wiedźmie-trucicielce*, tłum. A. Barszczewski, s. 292.
- O zazdrosnym bracie*, tłum. A. Barszczewski, s. 133–135.
- O złodzieju, który pana i diabła oszukał*, tłum. A. Barszczewski, s. 264–266.
- O zwierzętach, które chłopą wspomogły*, tłum. A. Barszczewski, s. 39–40.

- O żonie-diablicy*, tłum. A. Barszczewski, s. 147–149.
Och i złota tabakierka, tłum. A. Barszczewski, s. 160–164.
Ojciec i syn, tłum. A. Barszczewski, s. 120.
Ojciec, synowie i ksiądz, tłum. A. Barszczewski, s. 143–144.
O panu, chłopie i diable, tłum. A. Barszczewski, s. 111–113.
Osilek – pogromca smoka, tłum. A. Barszczewski, s. 190–192.
Pani i jej dzieci, tłum. A. Barszczewski, s. 157–158.
Pięknym za nadobne, tłum. A. Barszczewski, s. 243–246.
Pop i Żyd, tłum. A. Barszczewski, s. 251.
Pop, chłop i lokaj, tłum. A. Barszczewski, s. 271–272.
Przebiegłość lisicy, tłum. A. Barszczewski, s. 22–24.
Raczek-królewicz, tłum. A. Barszczewski, s. 187–189.
Rozmowa Boga z diabłem, tłum. A. Barszczewski, s. 237–238.
Rozmowa pchły z muchą, tłum. A. Barszczewski, s. 260.
Sposób na diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 158–159.
Stary pies i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 30–32.
Starzec i śmierć, tłum. A. Barszczewski, s. 131–132.
Starzy, młodzi i dziedzic, tłum. A. Barszczewski, s. 128–129.
Sztuczka diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 253.
Śmierć czarownika, tłum. A. Barszczewski, s. 288–289.
Turlajgrostek, tłum. A. Barszczewski, s. 192–194.
Uczciwość diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 103.
Uczciwy diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 109–111.
Wdzięczny diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 97–98.
Zapłata czarownika, tłum. A. Barszczewski, s. 277–279.
Zawody z diabłem, tłum. A. Barszczewski, s. 113–114.
Zemsta dzbana, tłum. A. Barszczewski, s. 263–264.
Zimnica i chłop, tłum. A. Barszczewski, s. 213.
Żołnierskie serce, tłum. A. Barszczewski, s. 140–141.

1975

Podania i legendy 1975

Zob. **Podania i legendy 1845**. Edycja krytyczna, zbiór podań.

Czajka, oprac. L. Siemieński, s. 157.

Droga Serpiahy, oprac. L. Siemieński, s. 134.

- Dżuma*, oprac. L. Siemieński, s. 194.
Krynica Parascewy, oprac. L. Siemieński, s. 78.
Madej, oprac. L. Siemieński, s. 220.
Mogiła Melanki, oprac. L. Siemieński, s. 67.
Mogiła Perepiat i Perepiatycha, oprac. L. Siemieński, s. 67.
Mogiły Soroki, Nepromacha i Praxedy, oprac. L. Siemieński, s. 66.
Morowa dziewica, oprac. L. Siemieński, s. 196.
Przepowiednia Znachora Wernyhory, oprac. L. Siemieński, s. 127.
Rozmowa bydląt, oprac. L. Siemieński, s. 147.
Świrydowa mogiła, oprac. L. Siemieński, s. 68.
Uroczę oczy, oprac. L. Siemieński, s. 202.
Wał Olgi, oprac. L. Siemieński, s. 71.
Wał Żmii, oprac. L. Siemieński, s. 72.
Założenie Kijowa, oprac. L. Siemieński, s. 126.

1976

Niewyczerpany dzban

Edycja białoruskiej prozy ludowej oparta na baśniach pochodzących z centralnej, wschodniej i południowej Białorusi. Zawiera 49 utworów poprzedzonych przedmową autora. Publikację zamykają komentarze, zawierające precyzyjne informacje o źródle, informatorze, miejscu zapisu tekstu.

- Bohaterski kowal*, tłum. A. Barszczewski, s. 37–43.
Chłopak Paluch, tłum. A. Barszczewski, s. 139–140.
Chłopska chytróść, tłum. A. Barszczewski, s. 128–129.
Ciekawostka, tłum. A. Barszczewski, s. 44–45.
Czarodziejska woda, tłum. A. Barszczewski, s. 108–109.
Diabelskie trzęsawisko, tłum. A. Barszczewski, s. 176–177.
Gamoń, tłum. A. Barszczewski, s. 86–89.
Gęśle, tłum. A. Barszczewski, s. 89–92.
Grajek i diabły, tłum. A. Barszczewski, s. 175–176.
Jak zbój chłopa wzbogacił, tłum. A. Barszczewski, s. 154.
Jasio Prostaczek, tłum. A. Barszczewski, s. 93–96.
Kowal-Zuch, tłum. A. Barszczewski, s. 69–72.
Król Jan Białoruski, tłum. A. Barszczewski, s. 99–108.

- Maluch Udały*, tłum. A. Barszczewski, s. 169–171.
Marysia, tłum. A. Barszczewski, s. 72–75.
Nauczka panu, tłum. A. Barszczewski, s. 31–33.
Niech tak będzie – jak jest, tłum. A. Barszczewski, s. 68–69.
O braciach – bohaterach, tłum. A. Barszczewski, s. 33–36.
O chłopie, Wichrze i zachłannym proboszczu, tłum. A. Barszczewski, s. 135–139.
O dziadku, Żurawiu, sakiewce i panu, tłum. A. Barszczewski, s. 183–188.
O dziewczynie, która odszukała diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 52–53.
O Glińskim-Popiełińskim Marcinie i jego kocie Maksymie, tłum. A. Barszczewski, s. 163–166.
O Iwanie Iwanowiczu i Bułacie, tłum. A. Barszczewski, s. 148–153.
O Janie-Draganie, tłum. A. Barszczewski, s. 109–118.
O Janie-Żołnierzu i jego wyczynach, tłum. A. Barszczewski, s. 140–144.
O Janku Poleszuku i królownie, tłum. A. Barszczewski, s. 177–183.
O Janku-Psim Synu i jego wyczynach, tłum. A. Barszczewski, s. 119–128.
O Januszku Wiateruszku, tłum. A. Barszczewski, s. 21–30.
O Jasiu-Półgłupku i podziemnym królestwie, tłum. A. Barszczewski, s. 46–52.
O królewiczu i pięknej Helenie, tłum. A. Barszczewski, s. 60–68.
O popie, parobku i ukradzionym wole, tłum. A. Barszczewski, s. 57–60.
O Spizowym Potworze i królewiczu Janku, tłum. A. Barszczewski, s. 155–163.
O synu kupca, Janie, i jego przygodach, tłum. A. Barszczewski, s. 129–134.
O trzech braciach – myśliwych, tłum. A. Barszczewski, s. 166–169.
O trzech przez trzy smoki porwanych królowiach i o ich wybawcy, tłum. A. Barszczewski, s. 53–57.
O tym, jak księży wykurowano, tłum. A. Barszczewski, s. 36–37.
O tym, który pieniądze wymyślił, tłum. A. Barszczewski, s. 96–97.
Pies – odkrywca skarbu, tłum. A. Barszczewski, s. 85–86.
Pijanica, tłum. A. Barszczewski, s. 45–46.
Poleszucy i Polanie, tłum. A. Barszczewski, s. 188–191.

- Poleszuk i diabeł*, tłum. A. Barszczewski, s. 30–31.
Pomysłowy postanieniec, tłum. A. Barszczewski, s. 97–99.
Pszczelarz, tłum. A. Barszczewski, s. 172–175.
Skąd się wzięła bieda na świecie, tłum. A. Barszczewski, s. 191–192.
Syniątko, tłum. A. Barszczewski, s. 144–148.
Trom Bezimienny, tłum. A. Barszczewski, s. 76–85.
Zachłanny pop, tłum. A. Barszczewski, s. 169.
Zgoda buduje – niezgoda rujnuje, tłum. A. Barszczewski, s. 92–93.
Złotogłowy kotek, tłum. A. Barszczewski, s. 118–119.

1977

Diabelskie skrzypce II

Zob. **Diabelskie skrzypce I.**

W wydaniu drugim inna paginacja.

- Baba i diabeł*, tłum. A. Barszczewski, s. 157–158.
Baba i jej diabelscy pomocnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 71–72.
Biedny w swatach, tłum. A. Barszczewski, s. 150–151.
Bóg i łysy, tłum. A. Barszczewski, s. 161–162.
Bóg i skąpiec, tłum. A. Barszczewski, s. 146.
Bóg, diabeł i koza, tłum. A. Barszczewski, s. 148.
Bóg, kowal i diabły, tłum. A. Barszczewski, s. 67–68.
Bździelik, tłum. A. Barszczewski, s. 94–95.
Chłop i cygan, tłum. A. Barszczewski, s. 162.
Chłop i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 158.
Chłop i rozbójnik, tłum. A. Barszczewski, s. 63–64.
Chłop, zbóje i pies, tłum. A. Barszczewski, s. 60–62.
Chłopczyk-zajaczek, tłum. A. Barszczewski, s. 82–83.
Chłopska zagadka, tłum. A. Barszczewski, s. 158.
Cygan i chłop, tłum. A. Barszczewski, s. 159.
Cygan i potwór, tłum. A. Barszczewski, s. 127–128.
Cygańskie sztuczki, tłum. A. Barszczewski, s. 159.
Czarownik i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 168–169.
Czarownik i znachor, tłum. A. Barszczewski, s. 168.
Diabelski kontrakt o duszę, tłum. A. Barszczewski, s. 70.
Diabelskie skrzypce i buty, tłum. A. Barszczewski, s. 64.

- Diabeł i niedźwiedź*, tłum. A. Barszczewski, s. 72.
Diabeł, anioł i dusza, tłum. A. Barszczewski, s. 162.
Diabeł, Bóg i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 148–149.
Diabły zięciami, tłum. A. Barszczewski, s. 69–70.
Dziad i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 38.
Dziadek, babcia i mucha, tłum. A. Barszczewski, s. 158.
Dziadek, babcia i synowie, tłum. A. Barszczewski, s. 87–88.
Dziadek, babcia, fasola i Bóg, tłum. A. Barszczewski, s. 92–94.
Dziadek, babcia, ich córki i król, tłum. A. Barszczewski, s. 81–82.
Dziewczyna i czarownica, tłum. A. Barszczewski, s. 169–170.
Dziewczyna i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 62–63.
Dziewczyna-brudas, tłum. A. Barszczewski, s. 156.
Grzechy i cnoty bogacza, tłum. A. Barszczewski, s. 137.
Jak baba na diable jeździła, tłum. A. Barszczewski, s. 66–67.
Jak baba świętego Piotra sprąła, tłum. A. Barszczewski, s. 153–154.
Jak diabeł pomógł wykryć niewierną żonę, tłum. A. Barszczewski, s. 163–166.
Jak diabeł z chłopem ziemię uprawiał, tłum. A. Barszczewski, s. 73–74.
Jak Helenka wyszła za mąż za węża, tłum. A. Barszczewski, s. 97–99.
Jak kogut dziadka wspomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 28–30.
Jak kogut i baran wilkowi napędzili strachu, tłum. A. Barszczewski, s. 23.
Jak kogut zajączkowi dopomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 23–24.
Jak kot sobie z lisami poradził, tłum. A. Barszczewski, s. 32–33.
Jak lis wilka wykończył, tłum. A. Barszczewski, s. 33–35.
Jak lisica niedźwiedzia z tego świata zgładziła, tłum. A. Barszczewski, s. 27–28.
Jak lokaj zmarłego pana oszukał, tłum. A. Barszczewski, s. 134–135.
Jak Pokrzyweczka-Heleneczka swoich braci odnalazła, tłum. A. Barszczewski, s. 128–131.
Jak tubylec Poleszuków oszukał, tłum. A. Barszczewski, s. 161.
Jak złem za dobroć zapłacono, tłum. A. Barszczewski, s. 39–40.
Kobieca chytrość, tłum. A. Barszczewski, s. 74–75.
Kobieta – niańką niedźwiedziątka, tłum. A. Barszczewski, s. 40–41.

- Kobieta i niedźwiedź*, tłum. A. Barszczewski, s. 41.
Kochliwa wdowa, tłum. A. Barszczewski, s. 83–84.
Kogut i dziedzic, tłum. A. Barszczewski, s. 36–37.
Kogut-wybawca, tłum. A. Barszczewski, s. 177.
Kowal i Licho, tłum. A. Barszczewski, s. 135–136.
Kradzione nie tuczy, tłum. A. Barszczewski, s. 136.
Królewicz Nieznajko, tłum. A. Barszczewski, s. 113–118.
Krótkotrwałe panowanie, tłum. A. Barszczewski, s. 134–135.
Kruk wybawca, tłum. A. Barszczewski, s. 39.
Małżeńska zabawa, tłum. A. Barszczewski, s. 156.
Matoł w swatach, tłum. A. Barszczewski, s. 149–150.
Mazurska odpowiedź, tłum. A. Barszczewski, s. 159–160.
Mysliwy łgarz, tłum. A. Barszczewski, s. 151–153.
Nańduszek, tłum. A. Barszczewski, s. 138–139.
Nauczka, tłum. A. Barszczewski, s. 86.
Nauka nie idzie w las, tłum. A. Barszczewski, s. 57.
Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe, tłum. A. Barszczewski, s. 87.
Nie pożyczaj, zły obyczaj..., tłum. A. Barszczewski, s. 159.
Nie ufaj żonie w domu, a klaczy w podróży, tłum. A. Barszczewski, s. 89.
Niewierna żona, tłum. A. Barszczewski, s. 86.
Nosił wilk razy kilka..., tłum. A. Barszczewski, s. 103.
Nosił wilk razy kilka: ponieśli i wilka, tłum. A. Barszczewski, s. 176–177.
O babie, Bogu i żurawiu, tłum. A. Barszczewski, s. 78–79.
O Bogu i skąpym gospodarzu, tłum. A. Barszczewski, s. 147.
O Bogu, śmierci i matce, tłum. A. Barszczewski, s. 148.
O Bogu, wilkach i człowieku, tłum. A. Barszczewski, s. 145–146.
O buhajku, który dziewczynę wspomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 79–80.
O chłopaku, psach i królownie, tłum. A. Barszczewski, s. 124–126.
O chłopcu, który ze śmiercią sobie poradził, tłum. A. Barszczewski, s. 137–138.
O chłopie, który oszukał diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 73.
O chłopie, panu i cudownej torbie, tłum. A. Barszczewski, s. 106–107.

- O człowieku, Bogu i śmierci, tłum. A. Barszczewski, s. 146–147.
- O człowieku, czarowniku i królu, tłum. A. Barszczewski, s. 167–168.
- O człowieku, który ożenił się z córką rozbójnika, tłum. A. Barszczewski, s. 58.
- O człowieku, który poznał mowę zwierząt, tłum. A. Barszczewski, s. 37–38.
- O człowieku, który współżył z niedźwiedzicą, tłum. A. Barszczewski, s. 40.
- O diable, chłopcu i słupie, tłum. A. Barszczewski, s. 177–178.
- O diable, którego przemogła kobieta, tłum. A. Barszczewski, s. 65–66.
- O dziewczynie, wilkołakach i królewiczu, tłum. A. Barszczewski, s. 174–175.
- O gamoniu i złotym ptaku, tłum. A. Barszczewski, s. 44–46.
- O głupcu, który mądrych przechytrzył, tłum. A. Barszczewski, s. 47–49.
- O głupcu, który mądrych prześcignął, tłum. A. Barszczewski, s. 41–43.
- O głuptasie i gryfie, tłum. A. Barszczewski, s. 49–51.
- O grajku, który niedźwiedzia gry na skrzypcach uczył, tłum. A. Barszczewski, s. 138.
- O gryfie, chłopie, jego dzieciach i diable, tłum. A. Barszczewski, s. 131–134.
- O Janku jedynaku i jego wyczynach, tłum. A. Barszczewski, s. 107–110.
- O kocie, który chłopaka wzbogacił, tłum. A. Barszczewski, s. 154–155.
- O kocie, który strachu zwierzętom napędził, tłum. A. Barszczewski, s. 27.
- O koniu, który zyskał przewagę nad lwem, tłum. A. Barszczewski, s. 25–26.
- O królewiczu i złotym ptaku, tłum. A. Barszczewski, s. 118–119.
- O królewiczu, który Biedy szukał, tłum. A. Barszczewski, s. 189–182.
- O królownie, która zaszła w ciążę od śmiechu, tłum. A. Barszczewski, s. 43–44.
- O królownie, Paskudnicy i zaczarowanej krainie, tłum. A. Barszczewski, s. 110–113.
- O księdzu, który diabłu duszę zaprzedał, tłum. A. Barszczewski, s. 71.

- O młodzieńcu, który diabolicę pojął za żonę*, tłum. A. Barszczewski, s. 99–101.
- O mrozie i wieśniaku*, tłum. A. Barszczewski, s. 155.
- O myśliwym Grzegorzcu i jego niewiernej żonie*, tłum. A. Barszczewski, s. 89–91.
- O Niemcu, który żrebaka wysiadywał*, tłum. A. Barszczewski, s. 161.
- O ojcu, córce, rozbójnikach i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 52–57.
- O panience, która zbója w pole wyprowadziła*, tłum. A. Barszczewski, s. 58–60.
- O panu poszukującym stracha*, tłum. A. Barszczewski, s. 139–140.
- O panu, chłopie i diable*, tłum. A. Barszczewski, s. 76–77.
- O panu, który Mazura od śmierci uratował*, tłum. A. Barszczewski, s. 160.
- O pastuszku, który niebo odwiedził*, tłum. A. Barszczewski, s. 135.
- O siostrach morderczyniach*, tłum. A. Barszczewski, s. 84–85.
- O szczupaku i głupim*, tłum. A. Barszczewski, s. 51–52.
- O terminatorze czarownika*, tłum. A. Barszczewski, s. 172–174.
- O tokarzu, złotniku i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 143–145.
- O Turlajgroszku i smoku*, tłum. A. Barszczewski, s. 126–127.
- O wdzięcznym mrozie*, tłum. A. Barszczewski, s. 78.
- O wiedźmie, która męża w psa przemieniła*, tłum. A. Barszczewski, s. 178–179.
- O wiedźmie, która swoich synów pożarła*, tłum. A. Barszczewski, s. 176.
- O wiedźmie-trucicielce*, tłum. A. Barszczewski, s. 177.
- O zazdrosnym bracie*, tłum. A. Barszczewski, s. 88–89.
- O złodzieju, który pana i diabła oszukał*, tłum. A. Barszczewski, s. 162–163.
- O zwierzętach, które chłopca wspomogły*, tłum. A. Barszczewski, s. 35–36.
- O żonie-diablicy*, tłum. A. Barszczewski, s. 95–97.
- Och i złota tabakierka*, tłum. A. Barszczewski, s. 103–106.
- Ojciec i syn*, tłum. A. Barszczewski, s. 80–81.
- Ojciec, synowie i ksiądz*, tłum. A. Barszczewski, s. 94.
- Osilek – pogromca smoka*, tłum. A. Barszczewski, s. 121–122.

- Pani i jej dzieci*, tłum. A. Barszczewski, s. 101–102.
Pięknym za nadobne, tłum. A. Barszczewski, s. 151–153.
Pop i Żyd, tłum. A. Barszczewski, s. 155.
Pop, chłop i lokaj, tłum. A. Barszczewski, s. 166–167.
Przebiegłość lisicy, tłum. A. Barszczewski, s. 26–27.
Raczek-królewicz, tłum. A. Barszczewski, s. 119–121.
Rozmowa Boga z diabłem, tłum. A. Barszczewski, s. 148.
Rozmowa pchły z muchą, tłum. A. Barszczewski, s. 160–161.
Sposób na diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 102–103.
Stary pies i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 30–31.
Starzec i śmierć, tłum. A. Barszczewski, s. 87.
Starzy, młodzi i dziedzic, tłum. A. Barszczewski, s. 85–86.
Sztuczka diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 157.
Śmierć czarownika, tłum. A. Barszczewski, s. 175–176.
Turlajgrostek, tłum. A. Barszczewski, s. 122–124.
Ucziwość diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 72.
Ucziwy diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 75–76.
Wdzięczny diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 69.
Zapłata czarownika, tłum. A. Barszczewski, s. 162–163.
Zawody z diabłem, tłum. A. Barszczewski, s. 77–78.
Zemsta dzbana, tłum. A. Barszczewski, s. 162.
Zimnica i chłop, tłum. A. Barszczewski, s. 134.
Żołnierskie serce, tłum. A. Barszczewski, s. 91–92.

1981

Klechdy 1981

- Zob. Klechdy t. 1 1837 – tu: jednotomowe wydanie 68 klechd oraz przypisów K.Wł. Wójcickiego, opatrzone komentarzem.
Brat i siostra, s. 148–149.
Dąb albo barani kozuszek, s. 145–147.
Duch pogrzebanego, s. 150–152.
Dżuma, s. 103.
Jonek, s. 90–93.
Koszałki-opałki, s. 130–131.
Madej, s. 113–115.

Oczy uroczone, s. 69–74.

Piszczalka, s. 127–129.

Powietrze, s. 80–81.

Szklana Góra, s. 135–137.

Twardowski, s. 116–118.

Wichrem porwany, s. 85–87.

Wilkołaki, s. 94–97.

Rozproszone:

Opowieści i anegdoty staroobrzędowców w przekładzie na język polski, tłum. E. Iwaniec, [w:] E. Iwaniec, *Folklor staroobrzędowców na ziemiach polskich*, „Studia Polono-Slavica-Orientalia. Acta Litteraria”, t. 7, 1981 [artykuł zawiera wprowadzenie teoretyczne oraz teksty 22 utworów (bajek, pieśni, anegdot) w językach oryginalnych, z których dwa zostały przełożone z języka rosyjskiego na polski]:

Czarny mostek, s. 276–277.

Jak baba sprzedawała sołoduchę, s. 277–278.

1983

Mocarni czarodzieje

Edycja rosyjskich bajek ludowych zawierająca 38 utworów. Publikację zamyka posłowie i przypisy, podające precyzyjne informacje o źródle tekstu.

Andrzej-Mysliwy, tłum. A. Barszczewski, s. 102–129.

Bajka-bylina o Ilji Muromcu, tłum. A. Barszczewski, s. 162–187.

Bogaty i biedny, tłum. A. Barszczewski, s. 237–240.

Chłop i zając, tłum. A. Barszczewski, s. 218.

Czarodziejskie jagody, tłum. A. Barszczewski, s. 129–141.

Dobry pop, tłum. A. Barszczewski, s. 222–223.

Finist – Sokół Promienisty, tłum. A. Barszczewski, s. 74–84.

Garnek, tłum. A. Barszczewski, s. 234–237.

Konik Garbusek, tłum. A. Barszczewski, s. 24–35.

Kot i lisica, tłum. A. Barszczewski, s. 5–8.

Kot, kozioł i baran, tłum. A. Barszczewski, s. 9–12.

- Krupnik na toporze*, tłum. A. Barszczewski, s. 216–218.
Kto nie ma w głowie – ten ma w nogach, tłum. A. Barszczewski, s. 219.
Lisica i żuraw, tłum. A. Barszczewski, s. 18–20.
Lisiczka siostrzyczka i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 15–18.
Lodowate Wzgórze, tłum. A. Barszczewski, s. 208–215.
Łabędzice, tłum. A. Barszczewski, s. 20–24.
Matiusza Popiołek, tłum. A. Barszczewski, s. 84–101.
Mądry chłop, tłum. A. Barszczewski, s. 219–221.
Mikula Sielaninowicz, tłum. A. Barszczewski, s. 196–199.
Najmity Aleksiej, tłum. A. Barszczewski, s. 240–245.
Nie ma tego złego..., tłum. A. Barszczewski, s. 215–216.
O biedaku, którego pan obiadem podejmował, tłum. A. Barszczewski, s. 249–250.
O Dobryni Nikiticzu i Smoku Gorynyczu, tłum. A. Barszczewski, s. 187–196.
O Iwanie i soli, tłum. A. Barszczewski, s. 229–234.
O młodzieńcu Koli i Pięknej Nastazji, tłum. A. Barszczewski, s. 45–74.
O tym, jak chłop dług panu spłacał, tłum. A. Barszczewski, s. 226–229.
O tym, jak piękna Wasilisa Mikuliszna męża wybawiła z kłopotu, tłum. A. Barszczewski, s. 200–207.
Przypadki dwóch carewiczów, tłum. A. Barszczewski, s. 35–45.
Rozbójnik – Triszka Sybirak, tłum. A. Barszczewski, s. 251–255.
Siedmiu Symeonów, tłum. A. Barszczewski, s. 151–156.
Sprawiedliwość, tłum. A. Barszczewski, s. 245–247.
Wymienił stryjek..., tłum. A. Barszczewski, s. 223–226.
Zachłanny pop, tłum. A. Barszczewski, s. 248–249.
Ziarnko bobu, tłum. A. Barszczewski, s. 12–14.
Złota Góra, tłum. A. Barszczewski, s. 157–162.
Żołnierz i Śmierć, tłum. A. Barszczewski, s. 141–151.
Żuraw i czapla, tłum. A. Barszczewski, s. 14–15.

Rozproszone:

- Mściwy lis (białoruska bajka ludowa)*, tłum. B. Drozdowski, „Poezja”, nr 8, 1983, s. 81–96.

1987

Zakłęte barwy stepu

Edycja zawiera 141 utworów ukraińskiej prozy ludowej. Antologię otwiera przedmowa autora, zamyka ją posłowie oraz komentarze podające informacje o źródle tekstu.

Baśń o Bowie królewiczu, tłum. A. Barszczewski, s. 77–83.

Bezręka siostra, tłum. A. Barszczewski, s. 119–120.

Bieda, tłum. A. Barszczewski, s. 192.

Biedny wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 43–45.

Buty, tłum. A. Barszczewski, s. 202.

Bystra dziewczyna, tłum. A. Barszczewski, s. 166–167.

Car Piotr i Palij, tłum. A. Barszczewski, s. 209–210.

Cena funta licha, tłum. A. Barszczewski, s. 183–184.

Cena wiedzy, tłum. A. Barszczewski, s. 203–204.

Chłopska jednomyślność, tłum. A. Barszczewski, s. 171.

Chochliki, tłum. A. Barszczewski, s. 88–89.

Chweśko – gaduła, tłum. A. Barszczewski, s. 158–161.

Cygan kosiarcz, tłum. A. Barszczewski, s. 190–191.

Czarodziejska laska, tłum. A. Barszczewski, s. 186–187.

Czarodziejskie lustro, kilim i jabłko, tłum. A. Barszczewski, s. 114.

Czyja cięższa robota, tłum. A. Barszczewski, s. 163.

Diak kłamczuch, tłum. A. Barszczewski, s. 173.

Dowbusz karze pana, tłum. A. Barszczewski, s. 212–214.

Dziadkowa córka i babcina córka, tłum. A. Barszczewski, s. 74–77.

Dziadkowa córka i złota jabłonka, tłum. A. Barszczewski, s. 104–108.

Dziesiętnik, tłum. A. Barszczewski, s. 153–155.

Ilija Muromiec i Słowik Rozbójnik, tłum. A. Barszczewski, s. 206–209.

Iwan – Syn Ratajowy, tłum. A. Barszczewski, s. 132–139.

Iwan Golec i jego brat, tłum. A. Barszczewski, s. 58–65.

Iwan Pobywan, tłum. A. Barszczewski, s. 108–109.

Iwanko – król zwierząt, tłum. A. Barszczewski, s. 123–129.

Jajko-Rajko, tłum. A. Barszczewski, s. 110–114.

Jak Karmaluk zdobył pieniądze, tłum. A. Barszczewski, s. 218–219.

Jak pan po niemiecku rozmawiał, tłum. A. Barszczewski, s. 188–189

- Jak rozmnażają się plotki*, tłum. A. Barszczewski, s. 185.
Jak woźnica ze sługą dali panu nauczkę, tłum. A. Barszczewski, s. 202–203.
Jastrząb-wójt, tłum. A. Barszczewski, s. 30–31.
Jewdoszka-Świętoszka, tłum. A. Barszczewski, s. 168–169.
Jurza-Murza i strzelec – dziarski zuch, tłum. A. Barszczewski, s. 147–149.
Karmaluk i biedak, tłum. A. Barszczewski, s. 219.
Karmaluk i bogacz, tłum. A. Barszczewski, s. 217.
Kiryło Kozumiaka, tłum. A. Barszczewski, s. 204–206.
Koń i osioł, tłum. A. Barszczewski, s. 39–40.
Koń i pies, tłum. A. Barszczewski, s. 39.
Kozacy i śmierć, tłum. A. Barszczewski, s. 89.
Kozak Mamaryha, tłum. A. Barszczewski, s. 68–74.
Kozioł i baran, tłum. A. Barszczewski, s. 24–25.
Kulawa kaczuszka, tłum. A. Barszczewski, s. 23–24.
Kuma-lisica, tłum. A. Barszczewski, s. 27–28.
Laska, tłum. A. Barszczewski, s. 179–180.
Latający korab, tłum. A. Barszczewski, s. 83–87.
Lekarstwo na lenistwo, tłum. A. Barszczewski, s. 170.
Lew i komary, tłum. A. Barszczewski, s. 40.
Lew i myszątka, tłum. A. Barszczewski, s. 23.
Lew królem, tłum. A. Barszczewski, s. 33–37.
Lisica i cietrzew, tłum. A. Barszczewski, s. 41.
Lisiczka-siostrzyczka, tłum. A. Barszczewski, s. 45–47.
Mądrość jeża, tłum. A. Barszczewski, s. 42.
Mądry po szkodzie, tłum. A. Barszczewski, s. 38.
Miotlarz, tłum. A. Barszczewski, s. 197–198.
Mrówka i gołąb, tłum. A. Barszczewski, s. 40–41.
Na jarmarku, tłum. A. Barszczewski, s. 214.
Nauczka, tłum. A. Barszczewski, s. 182–183.
Nauka nie idzie w las, tłum. A. Barszczewski, s. 42–43.
Nechajło, tłum. A. Barszczewski, s. 37–38.
Nie udało się lisia sztuczka, tłum. A. Barszczewski, s. 38–39.

- Nieodbrane koleżeństwo*, tłum. A. Barszczewski, s. 29–30.
Niedomyślna córka, tłum. A. Barszczewski, s. 201.
Niedźwiedź i Hucuł, tłum. A. Barszczewski, s. 32.
Nieszczęśliwy Danyło, tłum. A. Barszczewski, s. 129–132.
Niezwykły konik, tłum. A. Barszczewski, s. 151–152.
O biedaku, który oszukał diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 53–54.
O biednym chłopcu i bogatym kupcu, tłum. A. Barszczewski, s. 65–67.
O dziadku, który trzech osłów wydoił, tłum. A. Barszczewski, s. 198–199.
O Iwanie Bogatym, tłum. A. Barszczewski, s. 55–56.
O Iwanie, który cara przechytrzył, tłum. A. Barszczewski, s. 189–190.
O jałoszcze i panu, tłum. A. Barszczewski, s. 179.
O koniu, który wielbłądowi zazdrościł, tłum. A. Barszczewski, s. 32–33.
O lwie – królu zwierząt – przez lisicę oszukanym, tłum. A. Barszczewski, s. 19–23.
O mężu, który żonę z lenistwa wyleczył, tłum. A. Barszczewski, s. 161–162.
O miłości dziewczęcej, która ocaliła zaklętego królewicza, tłum. A. Barszczewski, s. 121–123.
O Mykole, który krową został, tłum. A. Barszczewski, s. 188.
O najmieście, który skąpego popa przechytrzył, tłum. A. Barszczewski, s. 177.
O pastuchu, który córkę cara przechytrzył, tłum. A. Barszczewski, s. 168.
O popie, który trzysta lat przespał w niebie, tłum. A. Barszczewski, s. 56–57.
O prawdzie i fałszu, tłum. A. Barszczewski, s. 93–95.
O siedmiu braciach gawronach oraz ich siostrze, tłum. A. Barszczewski, s. 98–101.
O siłaczu Dimce i jego zięciu Andruszce, tłum. A. Barszczewski, s. 143–146.
O słowiku, który człowieka uczył rozumu, tłum. A. Barszczewski, s. 37.
O szczęśliwym biedaku i nieszczęśliwym bogaczem, tłum. A. Barszczewski, s. 178.

- O tym jak Karmaluk pana wypowiedał*, tłum. A. Barszczewski, s. 218.
- O tym jak Zaporozcy parobka ożenili*, tłum. A. Barszczewski, s. 219–220.
- O tym, jak Mordko Boga oszukał*, tłum. A. Barszczewski, s. 199.
- O Zaporozcach i carowej Katarzynie*, tłum. A. Barszczewski, s. 220.
- O zbójniku i panu*, tłum. A. Barszczewski, s. 187–188.
- Obaj jednako mądrzy*, tłum. A. Barszczewski, s. 174.
- Och*, tłum. A. Barszczewski, s. 49–53.
- Odmladzająca woda*, tłum. A. Barszczewski, s. 139–142.
- Omyłka*, tłum. A. Barszczewski, s. 179.
- Opłacalne banialuki*, tłum. A. Barszczewski, s. 175–176.
- Orzeł i lis*, tłum. A. Barszczewski, s. 39.
- Osiółek Buch i Kopytowicz*, tłum. A. Barszczewski, s. 114–118.
- Palij i Mazepa*, tłum. A. Barszczewski, s. 210–211.
- Pan Kotecki*, tłum. A. Barszczewski, s. 25–26.
- Pańskie oko konia tuczy*, tłum. A. Barszczewski, s. 161.
- Perekotypole*, tłum. A. Barszczewski, s. 181.
- Pieniądze to śmierć*, tłum. A. Barszczewski, s. 174–175.
- Pieniądze wstrętu nie budzą*, tłum. A. Barszczewski, s. 175.
- Piesiński, Żabiński, Suchiński i troje carewiał o złotych kędziorach*, tłum. A. Barszczewski, s. 102–104.
- Pięknym za nadobne*, tłum. A. Barszczewski, s. 176–177.
- Pogodził*, tłum. A. Barszczewski, s. 174.
- Pojętny uczeń*, tłum. A. Barszczewski, s. 180–181.
- Pomoc Dowbusza biedakowi*, tłum. A. Barszczewski, s. 211–212.
- Pop i jego sługa*, tłum. A. Barszczewski, s. 193–195.
- Pożyczanie rozumu*, tłum. A. Barszczewski, s. 33.
- Prawda i Nieprawda*, tłum. A. Barszczewski, s. 48–49.
- Prawda*, tłum. A. Barszczewski, s. 184–185.
- Przedwczesne swary*, tłum. A. Barszczewski, s. 181–182.
- Przybrany ojciec*, tłum. A. Barszczewski, s. 149–150.
- Przygody znajdka*, tłum. A. Barszczewski, s. 57–58.
- Rozgrzeszenie*, tłum. A. Barszczewski, s. 178.

- Rozplodnik*, tłum. A. Barszczewski, s. 196.
Roztropna, tłum. A. Barszczewski, s. 164–166.
Sakiewka, tłum. A. Barszczewski, s. 200–201.
Salomonowa rada, tłum. A. Barszczewski, s. 184.
Serdeczność kumotrów, tłum. A. Barszczewski, s. 171–172.
Skąpiec, tłum. A. Barszczewski, s. 177.
Sołtys, tłum. A. Barszczewski, s. 175.
Sposób na bogacza, tłum. A. Barszczewski, s. 173–174.
Spotkanie Karmaluka z panem, tłum. A. Barszczewski, s. 214–217.
Szczerść za szczerść, tłum. A. Barszczewski, s. 177–178.
Ślepiec, tłum. A. Barszczewski, s. 204.
Telesyk, tłum. A. Barszczewski, s. 95–98.
Trafiła kosa na kamień, tłum. A. Barszczewski, s. 156–158.
Udany fortel, tłum. A. Barszczewski, s. 176.
Ukarany skąpiec, tłum. A. Barszczewski, s. 170.
W marcu jak w garncu, tłum. A. Barszczewski, s. 186.
Widzialne i niewidziane, tłum. A. Barszczewski, s. 89–91.
Wilk i jagnię, tłum. A. Barszczewski, s. 43.
Wilk, pies i kot, tłum. A. Barszczewski, s. 28–29.
Wspólnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 196.
Zachłanny pop, tłum. A. Barszczewski, s. 203.
Zła rada, tłum. A. Barszczewski, s. 38.
Żalose żarty, tłum. A. Barszczewski, s. 32.
Żołnierz i śmierć, tłum. A. Barszczewski, s. 91–93.
Żołnierz na spowiedzi, tłum. A. Barszczewski, s. 171.

1988

Opowieść o Kicieżu

Wydanie zawiera obszerny wstęp tłumacza, następnie 60 utworów podzielonych na trzy części, a następnie na podgrupy. W części pierwszej są to: U początków chrześcijaństwa na Rusi, Plony z posiewu Włodzimierzowego, Opowieści z „Pateryku Kijowsko-Pieczerskiego”, Ludzie i zdarzenia ruskiego średniowiecza, Żywoty z „Prologu”; w części drugiej: Legendy ludowe, Opowieść o niewidzialnym grodzie Kicieżu; w części trzeciej: Dziedzictwo

legendy staroruskiej w nowożytnej literaturze rosyjskiej. Każda podgrupa utworów z części pierwszej i drugiej posiada dodatkowe omówienie, wyjaśniające m.in. genezę utworu oraz podającą źródło przekładu. Każdy utwór został opatrzony przypisami końcowymi. Utwory z części trzeciej opatrzone są omówieniami i przypisami, podobnie jak wyżej wymienione.

Anioł, czyli dzięki czemu człowiek żyje, tłum. R. Łużny, s. 325–346.

Anioł, tłum. R. Łużny, s. 215–217.

Brat Chrystusowy, tłum. R. Łużny, s. 199–200.

Chrzest księżny Olgi, tłum. R. Łużny, s. 42–45.

Chrzest Rusi w Kijowie, tłum. R. Łużny, s. 53–56.

Chrześniak, tłum. R. Łużny, s. 309–324.

Cud we młynie, tłum. R. Łużny, s. 196.

Epistoła biskupa Szymona do mnicha pieczerskiego, Polikarpa: O pokornym i cierpliwym wielce ojcu Nikonie, tłum. R. Łużny, s. 76–79.

Epistoła biskupa Szymona do mnicha pieczerskiego, Polikarpa: O Światoszy, księciu czernihowskim, tłum. R. Łużny, s. 79–84.

Epistoła do archimandryty pieczerskiego Akindina [...], napisana przez Polikarpa, mnicha tego klasztoru: O Laurentym Pustelniku, tłum. R. Łużny, s. 84–86.

Epistoła do archimandryty pieczerskiego Akindina [...], napisana przez Polikarpa, mnicha tego klasztoru: O Mojżesz-Węgrzynie, tłum. R. Łużny, s. 86–93.

Grzech i pokuta, tłum. R. Łużny, s. 217–219.

Job i Magdalena, tłum. R. Łużny, s. 378–381.

Książę Jarosław, zwany Mądrym, krzewicielem kultury chrześcijańskiej, tłum. R. Łużny, s. 68–69.

Książę Włodzimierz szuka prawdziwej wiary, tłum. R. Łużny, s. 46–49.

Legenda o apostołe Andrzeju i jego wędrówce po ziemiach ruskich, tłum. R. Łużny, s. 39–40.

Legenda o wielkim inkwizytorze, tłum. R. Łużny, s. 287–307.

Lew starca Gierasyma (Legenda wschodnia), tłum. R. Łużny, s. 248–256.

O Antonim Nowogrodzkim, tłum. R. Łużny, s. 189–190.

- O dwóch świętych hierarchach*, tłum. R. Łużny, s. 359–364.
- O Filipie Moskiewskim*, tłum. R. Łużny, s. 185–189.
- O Mikołaju – Świętym Pańskim*, tłum. R. Łużny, s. 374–377.
- O Noem sprawiedliwym*, tłum. R. Łużny, s. 201–206.
- O Panajezusowym zmartwychwstaniu*, tłum. R. Łużny, s. 381–382.
- O pierwszych ruskich męczennikach za wiarę*, tłum. R. Łużny, s. 45–46.
- O tym, jak ikona Matki Bożej przybyła do Włodzimierza*, tłum. R. Łużny, s. 396–402.
- O tym, jak książę Włodzimierz się ochrzcił*, tłum. R. Łużny, s. 51–53.
- O tym, jak powstał Klasztor Pieczerski w Kijowie*, tłum. R. Łużny, s. 69–73.
- O Wasylim, synu Agrikowym*, tłum. R. Łużny, s. 183–185.
- O zabójstwie księcia Michała Czernihowskiego i jego bojara Fiodora*, tłum. R. Łużny, s. 182–183.
- Odeście Chama*, tłum. R. Łużny, s. 384–395.
- Ogród Przczystej Dziewicy*, tłum. R. Łużny, s. 364–367.
- Opowieść o drwalu wielce Bogu miłym*, tłum. R. Łużny, s. 256–260.
- Opowieść o dwóch wielkich grzesznikach*, tłum. R. Łużny, s. 273–275.
- Opowieść o Julianii Osorzinej*, tłum. R. Łużny, s. 151–161.
- Opowieść o Klasztorze Otrockim w Twerze*, tłum. R. Łużny, s. 140–150.
- Opowieść o królu Aggeuszu oraz o tym, jak ucierpiał on z powodu swojej pychy*, tłum. R. Łużny, s. 212–214.
- Opowieść o Lichu-Złym Losie*, tłum. R. Łużny, s. 161–176.
- Opowieść o Marcie i Marii*, tłum. R. Łużny, s. 134–140.
- Opowieść o Merkury Smoleńskim*, tłum. R. Łużny, s. 117–120.
- Opowieść o niewidzialnym grodzie Kitieżu*, tłum. R. Łużny, s. 229–238.
- Opowieść o pijaku*, tłum. R. Łużny, s. 211–212.
- Opowieść o Piotrze i Fiewronii z Muromia*, tłum. R. Łużny, s. 123–134.
- Opowieść o Piotrze, Tatarzynie z Ordy*, tłum. R. Łużny, s. 106–117.
- Opowieść o pysznym Aggeuszu. Parafraza starej legendy*, tłum. R. Łużny, s. 276–286.
- Opowieść o Temir-Aksaku*, tłum. R. Łużny, s. 100–106.

- Opowieść o tym, jak powstał alfabet i piśmiennictwo Słowian*, tłum. R. Łużny, s. 40–42.
- Opowieść u Łukaszu Kołockim*, tłum. R. Łużny, s. 120–123.
- Pierwsi święci*, tłum. R. Łużny, s. 61–68.
- Pieśń o Jegorze Chrobrym*, tłum. R. Łużny, s. 222–228.
- Piękna Aza*, tłum. R. Łużny, s. 261–271.
- Pijanica*, tłum. R. Łużny, s. 220–221.
- Posłowie Włodzimierza w poszukiwaniu najlepszego obrządku*, tłum. R. Łużny, s. 49–51.
- Student*, tłum. R. Łużny, s. 354–357.
- Świątobliwy pasterz*, tłum. R. Łużny, s. 369–370.
- Święci Kasjan i Mikołaj*, tłum. R. Łużny, s. 200–201.
- Trzej starcy*, tłum. R. Łużny, s. 346–352.
- Uboga wdowa*, tłum. R. Łużny, s. 196–198.
- Zbeczczeszczony Zbawiciel*, tłum. R. Łużny, s. 370–372.
- Żołnierz i Śmierć*, tłum. R. Łużny, s. 206–211.

1994

Na przełęczy światów

Edycja ukraińskiej prozy ludowej zawiera 150 utworów, podzielonych na 8 grup: Baśnie czarodziejskie, Bajki o zwierzętach, Powiastki o początku świata, ludzi, stworzeń i rzeczy, Legendy, Nowele – powiastki o niezwykłych zdarzeniach i przygodach, Kawały, anegdoty, niestworzone rzeczy, Opowiastki o duchach, strachach, czarownikach i demonach, Podania.

Antologia zawiera rozbudowany aparat krytyczny, na który składają się słowniczki, posłowie oraz przypisy objaśniające okoliczności zapisu utworu i wyjaśnienie wybranych elementów fabuły.

- Baba i garnuszek mleka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 331.
- Bajka o głupim wilku*, tłum. J.M. Kasjan, s. 171–172.
- Bajka o Iwanku, majstrze nad majstrami*, tłum. J.M. Kasjan, s. 153–155.
- Berkut-zbawca*, tłum. J.M. Kasjan, s. 388–389.
- Biedny człowiek i śmierć*, tłum. J.M. Kasjan, s. 23–24.
- Carewna Oleńka i piękna branka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 68–72.
- Chrystus i święty Piotr młóćący ogniem*, tłum. J.M. Kasjan, s. 222–223.

- Chrystus, święty Piotr i podkowa*, tłum. J.M. Kasjan, s. 225.
Co prawda, to prawda, tłum. J.M. Kasjan, s. 331.
Córka i pasierbica, tłum. J.M. Kasjan, s. 57–60.
Cygańskie przekleństwo, tłum. J.M. Kasjan, s. 340–341.
Czarodziejskie skrzypce, tłum. J.M. Kasjan, s. 113–115.
Człowiek o dwóch sercach, tłum. J.M. Kasjan, s. 360–361.
Czuprynka-Siedmiolatka, tłum. J.M. Kasjan, s. 257–261.
Czy wiedźmy kradną gwiazdy z nieba, tłum. J.M. Kasjan, s. 374–375.
Demon kopalni soli, tłum. J.M. Kasjan, s. 364–365.
Diabeł, tłum. J.M. Kasjan, s. 355.
Dlaczego kozy mają krótkie ogony, tłum. J.M. Kasjan, s. 208.
Dola, tłum. J.M. Kasjan, s. 370.
Dwaj bohaterowie, tłum. J.M. Kasjan, s. 379.
Dwaj bracia, tłum. J.M. Kasjan, s. 297.
Dwaj carowie ptaków, tłum. J.M. Kasjan, s. 194.
Dwaj cesarze i jeden Herasym, tłum. J.M. Kasjan, s. 48–53.
Dwunastu bohaterów, tłum. J.M. Kasjan, s. 132–144.
Dziadek i babka, tłum. J.M. Kasjan, s. 315.
Dziecko i skarby, tłum. J.M. Kasjan, s. 373.
Dzielny Piotr i hartowany miecz, tłum. J.M. Kasjan, s. 123–127.
Dziesięć krów, tłum. J.M. Kasjan, s. 339.
Gadatliwa żona, tłum. J.M. Kasjan, s. 322–323.
Genowefa – nieszczęsna królowa, tłum. J.M. Kasjan, s. 231–233.
Góra Łysina, tłum. J.M. Kasjan, s. 396–398.
Jak boginki chciały zabrać dziecko, tłum. J.M. Kasjan, s. 64–65.
Jak cesarz pojął za żonę sierotę Maryjkę, tłum. J.M. Kasjan, s. 66–67.
Jak chleb uratował ludzi przed czartem, tłum. J.M. Kasjan, s. 240–242.
Jak chłopiec przechytrzył diabła, tłum. J.M. Kasjan, s. 305–307.
Jak Chrystus bawił się ptaszkiem, tłum. J.M. Kasjan, s. 218.
Jak diabeł spada z nieba, tłum. J.M. Kasjan, s. 204.
Jak garnuszek utopił lisicę, tłum. J.M. Kasjan, s. 160.
Jak Hucuł nauczył carewnę gazdować, tłum. J.M. Kasjan, s. 316–320.
Jak Hucuł wysiadywał żrebaka, tłum. J.M. Kasjan, s. 310–311.
Jak jeden człowiek zamienił woły, tłum. J.M. Kasjan, s. 328–330.

- Jak kogut zmartwychwstał*, tłum. J.M. Kasjan, s. 218.
- Jak lichy podróżnych sprowadzało z drogi*, tłum. J.M. Kasjan, s. 366.
- Jak Pan Bóg stworzył szlachtę*, tłum. J.M. Kasjan, s. 212.
- Jak to kozioł z baranem nastraszyli wilka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 173–175.
- Jak to Salomon badał ziemię i morze*, tłum. J.M. Kasjan, s. 266–269.
- Jak to święty Piotr był Bogiem*, tłum. J.M. Kasjan, s. 224.
- Jak wróbel sprawił uciechę psu*, tłum. J.M. Kasjan, s. 196–197.
- Jak zając szukał śmierci*, tłum. J.M. Kasjan, s. 162–164.
- Jak żołnierz oszukał cara*, tłum. J.M. Kasjan, s. 298–299.
- Jakeśmy to z dziadkiem gospodarowali, gdy ojca jeszcze nie było na świecie*, tłum. J.M. Kasjan, s. 344–350.
- Jaworowy Iwanko*, tłum. J.M. Kasjan, s. 10–19.
- Kąkol i pszenica*, tłum. J.M. Kasjan, s. 399.
- Kąpiel przed Zielonymi Świętami*, tłum. J.M. Kasjan, s. 357.
- Kelemenowa Góra*, tłum. J.M. Kasjan, s. 362–363.
- Kiedy będzie kaptań ze strzechy*, tłum. J.M. Kasjan, s. 300.
- Kim był dawniej dzięcioł*, tłum. J.M. Kasjan, s. 210.
- Kogucik i kurka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 351–352.
- Koza w zajęczym domku*, tłum. J.M. Kasjan, s. 190–193.
- Krikus-Kakus*, tłum. J.M. Kasjan, s. 116–120.
- Krupnik*, tłum. J.M. Kasjan, s. 312–314.
- Kto drugiemu nieszczęścia życzy, ten sam nie zazna słodyczy*, tłum. J.M. Kasjan, s. 291–293.
- Kwiat paproci*, tłum. J.M. Kasjan, s. 367.
- Leniwa kuma*, tłum. J.M. Kasjan, s. 324.
- Lew i myszka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 165.
- Lisiczka-siostrzyczka i wilczek-braciszek*, tłum. J.M. Kasjan, s. 178–182.
- Los biedaka*, tłum. J.M. Kasjan, s. 283–285.
- Miłosierna pani*, tłum. J.M. Kasjan, s. 334–335.
- Morskie panny*, tłum. J.M. Kasjan, s. 358.
- Niedźwiedź i muzykant*, tłum. J.M. Kasjan, s. 161.
- Niewidzialny mąż*, tłum. J.M. Kasjan, s. 39–42.
- Niewinnie zasądzony*, tłum. J.M. Kasjan, s. 294–296.

- O babie i o dziku*, tłum. J.M. Kasjan, s. 187.
O carewiczach Wasylkach, tłum. J.M. Kasjan, s. 27–31.
O carze pijaku i dziewczynie piękniejszej od róży, tłum. J.M. Kasjan, s. 73–81
O Cyganie i kielbasie, tłum. J.M. Kasjan, s. 336.
O dziewczynie-fujarce, tłum. J.M. Kasjan, s. 32–34.
O jednym takim, co duszę diabłu zapisał, a nie poszedł do piekła, tłum. J.M. Kasjan, s. 238–239.
O Kalince i dobrym Iwońciu, tłum. J.M. Kasjan, s. 128–131.
O Kiryle Garbarzu, tłum. J.M. Kasjan, s. 7–9.
O kobiecie, która wypędzała diabły, tłum. J.M. Kasjan, s. 308–309.
O królowie rozmiłowanej w zagadkach, tłum. J.M. Kasjan, s. 249–256.
O leniwej żonie, tłum. J.M. Kasjan, s. 262–265.
O Marku bogaczu i jego zięciu, tłum. J.M. Kasjan, s. 270–282.
O miłosiernym chłopcu, tłum. J.M. Kasjan, s. 94–98.
O niemądrej żonie, tłum. J.M. Kasjan, s. 325–327.
O niemądrym chłopcu, mądrym zającem i smutnej królowie, tłum. J.M. Kasjan, s. 109–112.
O owczarzu i cudownych owcach, tłum. J.M. Kasjan, s. 82–86.
O Perepiacie i Perepiatysze, tłum. J.M. Kasjan, s. 380.
O pysznym carze Ijonie, tłum. J.M. Kasjan, s. 227–230.
O smoku, tłum. J.M. Kasjan, s. 369.
O świętych Kozakach, tłum. J.M. Kasjan, s. 390–392.
O trzech braciach pogrążonych we śnie, tłum. J.M. Kasjan, s. 234.
O tym, jak gad zabił się sam, tłum. J.M. Kasjan, s. 198.
O ucieczce Matki Boskiej, tłum. J.M. Kasjan, s. 217.
O woźnicy, który umiał odpędzać chmury, tłum. J.M. Kasjan, s. 359.
O żołnierzach, diabłach i cudownych darach, tłum. J.M. Kasjan, s. 99–108.
Okrutna baba i wilk niewiniątka, tłum. J.M. Kasjan, s. 188.
Osobliwa nagroda, tłum. J.M. Kasjan, s. 337–338.
Owczarz Wasylko i złote góry, tłum. J.M. Kasjan, s. 286–288.
Pan Kocicki, tłum. J.M. Kasjan, s. 168–169.
Pastuszek Świętego Mikołaja, tłum. J.M. Kasjan, s. 54–56.

- Pies i wilk*, tłum. J.M. Kasjan, s. 189.
Piszczalka wydaje tajemnicę, tłum. J.M. Kasjan, s. 235–237.
Pochodzenie kreta, tłum. J.M. Kasjan, s. 211.
Podział, tłum. J.M. Kasjan, s. 332.
Pojedynek, tłum. J.M. Kasjan, s. 385–386.
Pokuta małego diabełka, tłum. J.M. Kasjan, s. 243–245.
Pomór, tłum. J.M. Kasjan, s. 371–372.
Próba, tłum. J.M. Kasjan, s. 393–394.
Przebiegła młódka i diabeł, tłum. J.M. Kasjan, s. 61–63.
Rak-nieborak i jego wierna żona, tłum. J.M. Kasjan, s. 43–47.
Rezolutna dziewczyna i złodzieje, tłum. J.M. Kasjan, s. 301.
Rodzina leniuchów, tłum. J.M. Kasjan, s. 321.
Rozum i Szczęście, tłum. J.M. Kasjan, s. 289–290.
Sen Herasyma, tłum. J.M. Kasjan, s. 145–152.
Serce lisa, tłum. J.M. Kasjan, s. 159.
Silacz Baczyński, tłum. J.M. Kasjan, s. 400.
Skąd się wziął ogień w krzemieniu, tłum. J.M. Kasjan, s. 205.
Skąd wziął się bocian, tłum. J.M. Kasjan, s. 209.
Skąd wziął się żółw, tłum. J.M. Kasjan, s. 206.
Słomiany byczek, tłum. J.M. Kasjan, s. 183–186.
Spotkanie jeża z lisem i wilkiem, tłum. J.M. Kasjan, s. 166–167.
Sprawiedliwość i Krzywda, tłum. J.M. Kasjan, s. 121–122.
Stworzenie wilka, tłum. J.M. Kasjan, s. 207.
Stworzenie ziemi, tłum. J.M. Kasjan, s. 201–203.
Synowa-żaba, tłum. J.M. Kasjan, s. 25–26.
Śmierć księcia Olega, tłum. J.M. Kasjan, s. 383–384.
Śpiąca królewna i jej wyzwoliciel, tłum. J.M. Kasjan, s. 35–36.
Święty Andrzej Apostoł wędruje po Rusi, tłum. J.M. Kasjan, s. 381.
Święty Eliasz na weselu, tłum. J.M. Kasjan, s. 246.
Święty Piotr w tarapatach, tłum. J.M. Kasjan, s. 226.
Trzy pierścienie, tłum. J.M. Kasjan, s. 219–221.
Trzy włoski Ołeksy Dobosza, tłum. J.M. Kasjan, s. 395.
Uczeń diabła, tłum. J.M. Kasjan, s. 20–22.
Uwięziona febra, tłum. J.M. Kasjan, s. 153.

- Wielce uczona lisica i kot nieuk*, tłum. J.M. Kasjan, s. 170.
Wielkoludy, tłum. J.M. Kasjan, s. 213.
Wodnik goni pastuchów, tłum. J.M. Kasjan, s. 456.
Wrona i żmija, tłum. J.M. Kasjan, s. 195.
Z czego powstały perły, tłum. J.M. Kasjan, s. 205.
Z czego wyrosła herbata, tłum. J.M. Kasjan, s. 206.
Zając ratuje wołu przed wilkiem, tłum. J.M. Kasjan, s. 176–177.
Zajęcze sadło, tłum. J.M. Kasjan, s. 342–343.
Zakłęty loch, tłum. J.M. Kasjan, s. 368.
Założenie Kijowa, tłum. J.M. Kasjan, s. 382.
Złote Wrota Kijowskie, tłum. J.M. Kasjan, s. 387.
Złoty ptak i morska panna, tłum. J.M. Kasjan, s. 87–93.
Żebrak i wszyscy święci, tłum. J.M. Kasjan, s. 333.
Żona-wiatr, tłum. J.M. Kasjan, s. 37–38.

1997

Wiedzmy, czarty i święci

Publikacja zawiera 161 utworów ukraińskiej prozy ludowej, umieszczonych w czterech grupach: Bóg, świat i święci; Czarty; Wiedzmy; Czarownicy, mawki, upiory i...; bibliografię, na którą składają się informacje dotyczące źródła każdego z tekstów, wykaz skrótów oraz posłowie O. Hnatiuk.

- Anioł w służbie na ziemi*, tłum. O. Hnatiuk, s. 80–81.
Baba i wilkołak, tłum. O. Hnatiuk, s. 215.
Bal u czartów, tłum. R. Rusnak, s. 114–116.
Błąd na pastwisku, tłum. O. Hnatiuk, s. 211.
Chmarnik z Szeszor, tłum. O. Hnatiuk, s. 166.
Choroba Salomona, tłum. T. Hołyńska, s. 44.
Chowaniec z jajka, tłum. O. Hnatiuk, s. 127.
Czart i Cygan, tłum. O. Hnatiuk, s. 103–104.
Czart i grajek, tłum. O. Hnatiuk, s. 95.
Czart i kowal, tłum. O. Hnatiuk, s. 97–98.
Czart i muzykant, tłum. O. Hnatiuk, s. 96.
Czart w dworskiej stajni, tłum. O. Kolberg, s. 90.
Czart w miechu kowalskim, tłum. O. Hnatiuk, s. 92.

- Czary na strzelbę*, tłum. O. Hnatiuk, s. 154–155.
- Czemu na ciepłego Mikołaja nie można w polu robić*, tłum. O. Hnatiuk, s. 72.
- Czemu nie godzi się w huculskie święta pracować?*, tłum. O. Hnatiuk, s. 73–74.
- Czemu Wołosi mają krótkie koszule?*, tłum. O. Hnatiuk, s. 124.
- Diak i więdźmy*, tłum. O. Hnatiuk, s. 150–153.
- Dlaczego wilkołaki chcą pożreć księżyc*, tłum. W. Szuchewycz, s. 213.
- Dlaczego zabitych czartów nie znajdują?*, tłum. O. Hnatiuk, s. 127.
- Dwa ceberki jaszczurek*, tłum. O. Hnatiuk, s. 143.
- Dwaj chmarnicy*, tłum. O. Hnatiuk, s. 166.
- Dzięcioł*, tłum. T. Hołyńska, s. 174.
- Furman – chmarnik*, tłum. O. Hnatiuk, s. 167.
- Hucul planetnik*, tłum. O. Hnatiuk, s. 157–158.
- Jak biedak grad odganiał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 170–171.
- Jak biedak zabrał dusze z piekła*, tłum. O. Hnatiuk, s. 107–108.
- Jak Bojko więdźmy pokazywał*, tłum. R. Rusnak, s. 138.
- Jak Bóg zakuł czarta w łańcuchy*, tłum. T. Hołyńska, s. 49.
- Jak chłop chodził czarta kupować*, tłum. O. Hnatiuk, s. 131.
- Jak chowaniec szkodził*, tłum. O. Hnatiuk, s. 128–129.
- Jak Chrystus ze świętym Piotrem po świecie wędrowali*, tłum. K. Kotyńska, s. 50–51.
- Jak czarci i grzesznicy grad mieszkami nosili*, tłum. O. Hnatiuk, s. 169.
- Jak czart akuszerkę zawiózł do żony*, tłum. O. Hnatiuk, s. 101–102.
- Jak czart do dziewczki chadzał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 94.
- Jak czart pieniędzy pilnował*, tłum. O. Hnatiuk, s. 177.
- Jak czart przed świętym Ilją umykał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 62.
- Jak Czuhajster chłopca przed Latawicą wyratował*, tłum. O. Hnatiuk, s. 182.
- Jak diabllica dziecko podmieniła*, tłum. T. Hołyńska, s. 93–94.
- Jak dziecko biegało po sznurze*, tłum. R. Rusnak, s. 140.
- Jak dziewczka upiorowi palce ucięła*, tłum. R. Rusnak, s. 201.
- Jak Hucul mleko wydoił*, tłum. O. Hnatiuk, s. 159.
- Jak Hucul strażników w lesie przetrzymał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 160–161.

- Jak kot grał na basie*, tłum. O. Hnatiuk, s. 117.
- Jak mieszczanin czarta ocyganił*, tłum. O. Hnatiuk, s. 111–113.
- Jak muzykant czartom grał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 118.
- Jak nieboszczyk mąż do żony przychodził*, tłum. O. Hnatiuk, s. 205.
- Jak niedobra żona wypędziła czartów z piekła*, tłum. R. Rusnak, s. 105–106.
- Jak odkopywali wiedźmę*, tłum. R. Rusnak, s. 134.
- Jak Ołeksza czarta kupił, by się zięcia pozbyć*, tłum. O. Hnatiuk, s. 132.
- Jak Pan Bóg ze świętym Piotrem zboże młócili*, tłum. K. Kotyńska, s. 52–53.
- Jak pan przeganiał przez wieś stado*, tłum. O. Hnatiuk, s. 168.
- Jak pastuch Czuhajstra przywołał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 179.
- Jak pijanica zapisał duszę diabłu i jak ją uwolnił*, tłum. R. Rusnak, s. 109–110.
- Jak Salomon ziemię chciał zmierzyć*, tłum. O. Hnatiuk, s. 43.
- Jak się rozmnożyli czarci i jak Aridnyk z Bogiem wojował*, tłum. T. Hołyńska, s. 19.
- Jak się wiedźmom na tamtym świecie dzieje*, tłum. O. Hnatiuk, s. 135.
- Jak strzelec czarta przywołał*, tłum. O. Hnatiuk, s. 91.
- Jak strzelec dziecko mawki ukołysał*, tłum. T. Hołyńska, s. 187.
- Jak strzelec Ilko wznosił się do nieba*, tłum. O. Hnatiuk, s. 58.
- Jak strzelec pieniądze znalazł*, tłum. O. Hnatiuk, s. 175.
- Jak strzelec wykradł dziecko*, tłum. T. Hołyńska, s. 188.
- Jak święty Mikołaj zgrzeszył*, tłum. R. Rusnak, s. 64.
- Jak święty Piotr czartowi ryzy wykradł*, tłum. T. Hołyńska, s. 23.
- Jak umarli śpiewali na cmentarzu*, tłum. O. Hnatiuk, s. 208.
- Jak umarli pokazał się sąsiadowi*, tłum. O. Hnatiuk, s. 207.
- Jak upiór wojował*, tłum. R. Rusnak, s. 198–199.
- Jak wiedźma ukryła Jezusa przed Herodem*, tłum. O. Hnatiuk, s. 133.
- Jak wiedźmę przywołać*, tłum. R. Rusnak, s. 137.
- Jak wilczyca urok na chłopca rzuciła*, tłum. O. Hnatiuk, s. 217.
- Jak z krwi świętego Jana kiła powstała*, tłum. T. Hołyńska, s. 38.
- Jak żona po świeczkę przychodziła*, tłum. O. Hnatiuk, s. 206.
- Jawor*, tłum. T. Hołyńska, s. 32–34.

- Judasz z Kariotu*, tłum. O. Hnatiuk, s. 39–40.
Kogucia rada, tłum. O. Hnatiuk, s. 162–165.
Koniec świata, tłum. K. Kotyńska, s. 47.
Koza i kobza, tłum. O. Hnatiuk, s. 25.
Królowna wiedźma i stary żołnierz, tłum. O. Hnatiuk, s. 229–232.
Kryjówka wiedźmy, tłum. R. Rusnak, s. 135.
Kto wóz wymyślił?, tłum. O. Hnatiuk, s. 55–56.
Kukurydza, tłum. O. Hnatiuk, s. 30.
Kurzyk, tłum. O. Hnatiuk, s. 123–124.
Kwiat paproci, tłum. O. Hnatiuk, s. 173.
Leniwy parobek i robotna dziewczka, tłum. J. Schnaider, s. 54.
Leśni ludzie, tłum. T. Hołyńska, s. 184.
Lipy z dwóch boków palić nie wolno, tłum. R. Rusnak, s. 138.
Litościwa dusza, tłum. O. Hnatiuk, s. 212–213.
Madejowe łoże, tłum. O. Hnatiuk, s. 119–122.
Miedza, tłum. O. Hnatiuk, s. 204.
Noe i jednorożec, tłum. K. Kotyńska, s. 35.
O bogaczu, babie i gęsi, tłum. O. Hnatiuk, s. 219.
O Ilji, co gromy ciska, tłum. T. Hołyńska, s. 59–61.
O Iwanku, Marusi i mawce, tłum. J. Schnaider, s. 193–195.
O pastuchu, żmii i diamencie, tłum. T. Hołyńska, s. 210.
O strzelcu, czarcie i mawkach, tłum. T. Hołyńska, s. 186.
O tym, co się pod gruszą przyśniło, tłum. T. Hołyńska, s. 185.
O tym, jak Czuhajster pasterzy odwiedził, tłum. O. Hnatiuk, s. 180.
O tym, jak kania prosi Boga o deszcz, tłum. T. Hołyńska, s. 31.
O tym, jak kogut piał i biedakowi reńskie dał, tłum. O. Hnatiuk, s. 99–100.
O tym, jak leśniczy potęgę przeciw sobie obrócił, tłum. O. Hnatiuk, s. 145–146.
O tym, jaki koniec świata szczuni gotują i jak święty Ilja im przeszkodzi, tłum. T. Hołyńska, s. 48.
Od czego nazwano gorzałkę?, tłum. O. Hnatiuk, s. 56.
Pieróg z czosnkiem na wiedźmę, tłum. R. Rusnak, s. 137.
Pierwszy młyn, tłum. K. Kotyńska, s. 27.

- Podkuta wiedźma*, tłum. O. Hnatiuk, s. 142.
Podróż po niebie i po piekle, tłum. O. Hnatiuk, s. 82–85.
Przyjaciel, tłum. T. Hołyńska, s. 74.
Przysługa Czuhajstra, tłum. O. Hnatiuk, s. 181.
Pszczelarz w Michalczu, tłum. O. Hnatiuk, s. 130.
Ptak o dwunastu skrzydłach, tłum. O. Hnatiuk, s. 209.
Rachmani, tłum. O. Kolberg, s. 178.
Salomon i Chrystus, tłum. O. Hnatiuk, s. 41–43.
Sejmik wiedźm, tłum. Julian Schnaider, s. 148–149.
Sen, tłum. O. Hnatiuk, s. 86–87.
Siwy koń na poloninie, tłum. O. Hnatiuk, s. 175.
Skąd Huculi pochodzą, tłum. O. Hnatiuk, s. 125–126.
Skąd pochodzi Matka Boska?, tłum. O. Hnatiuk, s. 18.
Skąd się dudy wzięły, tłum. O. Hnatiuk, s. 26.
Skąd się pszczoły wzięły?, tłum. Julian Schnaider, s. 54.
Skąd się skrzypce wzięły, tłum. O. Hnatiuk, s. 40.
Skąd się wziął Czuhajster?, tłum. T. Hołyńska, s. 178.
Skąd się wziął młyn, wóz, koń i skrzypce, tłum. O. Hnatiuk, s. 28–29.
Skąd to na świecie wzięły się źródła i stawy, jeziora, potoki i rzeki, tłum. T. Hołyńska, s. 20–22.
Służba trzech braci u Boga, tłum. R. Rusnak, s. 75–79.
Smok Żertwa, tłum. K. Kotyńska, s. 36.
Stółek na wiedźmy, tłum. R. Rusnak, s. 136.
Strzelec znachor, tłum. O. Hnatiuk, s. 156.
Stworzenie Świata i pierwsi ludzie, tłum. O. Hnatiuk, s. 13–17.
Stworzenie świata, tłum. T. Hołyńska, s. 5–12.
Śmierć Mojżesza, tłum. K. Kotyńska, s. 37.
Śmierć, tłum. R. Rusnak, s. 227–228.
Święci Mikołaj i Jakub, tłum. R. Rusnak, s. 65.
Święty Mikołaj i Helena Konstantyna, tłum. O. Hnatiuk, s. 70–72.
Święty Mikołaj i strzelcy, tłum. R. Rusnak, s. 67.
Święty Mikołaj opiekunem zwierząt, tłum. O. Hnatiuk, s. 68–69.
Święty Paweł, tłum. O. Hnatiuk, s. 57–58.
Święty Walenty, tłum. O. Hnatiuk, s. 63.

- Taniec Czuhaistra*, tłum. O. Hnatiuk, s. 183.
Upiór i złodziej, tłum. R. Rusnak, s. 196–197.
Upiór pyta Boga o urodzaj, tłum. R. Rusnak, s. 202–203.
Upiór w stajni, tłum. R. Rusnak, s. 195.
Wełyty, tłum. K. Kotyńska, s. 35.
Werchobłud, tłum. W. Szuchewycz, s. 172.
Wędrówka wysłużonego żołnierza, tłum. O. Hnatiuk, s. 221–229.
Wiedźma i Bóg, tłum. O. Hnatiuk, s. 133.
Wiedźma nad wiedźmami, tłum. O. Hnatiuk, s. 141.
Wiedźma nie trafia do swego ciała, tłum. R. Rusnak, s. 139.
Wiedźma w mieszk, tłum. R. Rusnak, s. 138.
Wiedźma z Kosmacza, tłum. O. Hnatiuk, s. 147.
Wiedźmine dziatki, tłum. R. Rusnak, s. 144.
Wilczyca, tłum. O. Hnatiuk, s. 218.
Wilk i czart, tłum. T. Hołyńska, s. 24.
Wilk i święty Mikołaj, tłum. T. Hołyńska, s. 66.
Wilkołak i rybacy, tłum. O. Hnatiuk, s. 216.
Wojak i upiór, tłum. R. Rusnak, s. 200.
Wojna czarta z Panem Bogiem, tłum. T. Hołyńska, s. 88–89.
Zakłęty skarb, tłum. O. Hnatiuk, s. 176.
Zaprzeczenie ludzkiego rodu i koniec świata, tłum. T. Hołyńska,
s. 45–46.
Zawziętość wilkołaków, tłum. R. Rusnak, s. 214.
Żmija, tłum. O. Hnatiuk, s. 220.
Żona-anioł, tłum. O. Hnatiuk, s. 189–192.

2001

Rosyjskie bajki ludowe

Na tom rosyjskich bajek składa się nota redaktora, nota wydawnicza, wprowadzenie, 146 przełożonych bajek oraz słownik wybranych pojęć. Tytuły zostały ułożone zgodnie z zasadami systematyki przyjętymi przez Aleksandra Afanasjewa. Każdej bajce towarzyszy numer porządkowy oraz numer w nawiasie, który odsyła do liczby porządkowej, pod jaką utwór figuruje w oryginale rosyjskim.

- Alosza Popowicz*, tłum. M. Biernacka, s. 307–309.
Bajda o dawnych, bardzo dawnych czasach, tłum. R. Łużny, s. 410–411.
Bajka o carewiczu Iwanie, żar-ptaku i o szarym wilku, tłum. H. Kowalska, s. 173–180.
Bajka o Jazgarzu Jazgarzowiczu, synu Szczetinnikowym, tłum. A. Woźniak, s. 63–64.
Bajka o pewnym jednobokim baranie, tłum. A. Woźniak, s. 49–50.
Bajka o szczupaku zębatym, tłum. A. Woźniak, s. 65.
Bajki dokuczliwe [4 utwory], tłum. R. Łużny, s. 429.
Bajki żartobliwe [6 utworów], tłum. R. Łużny, s. 430–432.
Bajki-anegdoty [21 utworów], tłum. R. Łużny, s. 420–428.
Bezręka dziewczyna, tłum. A. Barszczewski, s. 264–268.
Bieda, tłum. A. Barszczewski, s. 292–295.
Bułany, tłum. A. Barszczewski, s. 181–184.
Buleczka, tłum. H. Kowalska, s. 36–37.
Carewicz Iwan i carówna Marfa, tłum. H. Kowalska, s. 102–106.
Carewicz-podrzutek, tłum. M. Biernacka, s. 324.
Caryca – gęślarzem, tłum. M. Biernacka, s. 334–335.
Chciwa baba, tłum. A. Woźniak, s. 61–62.
Chłopska zagadka, tłum. M. Biernacka, s. 318.
Co się działo na tamtym, nie naszym brzegu, tłum. R. Łużny, s. 409.
Córka cara – kaczuszka szara, tłum. A. Barszczewski, s. 252–254.
Córka pastucha, tłum. M. Biernacka, s. 329–330.
Czarodziejska skrzynka, tłum. A. Barszczewski, s. 187–189.
Daniło Nieszczęsny, tłum. M. Biernacka, s. 310–314.
Dąb-wróżbita, tłum. R. Łużny, s. 415–416.
Dobre słowo, tłum. M. Biernacka, s. 327–328.
Dobro i zło, tłum. H. Kowalska, s. 92–96.
Dobrze, ale i źle równocześnie, tłum. R. Łużny, s. 408.
Dwóch Iwanów, żołnierskich synów, tłum. A. Woźniak, s. 145–152.
Dziad w niebie, tłum. H. Kowalska, s. 28.
Dzikię gęsi, tłum. H. Kowalska, s. 86–87.
Dziwo, tłum. A. Barszczewski, s. 242–244.
Figlarz, tłum. M. Biernacka, s. 397–401.

- Frołka-Piecuch*, tłum. H. Kowalska, s. 111–113.
Garncarz, tłum. M. Biernacka, s. 319–320.
Gęśle samograje, tłum. A. Barszczewski, s. 226–227.
Głupi wilk, tłum. A. Woźniak, s. 44–45.
Grzyby, tłum. H. Kowalska, s. 69.
Helena Arcymądra, tłum. A. Barszczewski, s. 222–225.
Historia o sławnym i mężnym witeziu Ilji Muromcu i o Słowiku-Rozbójniku, tłum. A. Barszczewski, s. 302–305.
Iwan carewicz, jego siostra i smok Gorynych, tłum. A. Barszczewski, s. 204–210.
Jednookie lichy, tłum. A. Barszczewski, s. 290–291.
Kniaź Daniła-Szaławiła, tłum. H. Kowalska, s. 88–91.
Kogutek i żarna, tłum. A. Barszczewski, s. 185–186.
Kościę Nieśmiertelny, tłum. A. Woźniak, s. 153–158.
Koza, tłum. A. Woźniak, s. 47–48.
Królewicz i jego służa, tłum. H. Kowalska, s. 97–101.
Kryształowa góra, tłum. A. Woźniak, s. 165–166.
Krzyż – poręczyciel, tłum. R. Łużny, s. 417–418.
Kupiecka córka i służąca, tłum. H. Kowalska, s. 107–110.
Latający statek, tłum. A. Woźniak, s. 123–126.
Leśny diabeł, tłum. M. Biernacka, s. 384.
Lisica-płaczka, tłum. H. Kowalska, s. 29–30.
Lis-spowiednik, tłum. H. Kowalska, s. 27.
Maluszek-Paluszek, tłum. A. Barszczewski, s. 287–289.
Maria Moriewna, tłum. A. Woźniak, s. 159–164.
Marko Bogaty i Wasyl Nieszczęsny, tłum. A. Barszczewski, s. 296–301.
Martyszka i królowna Anastazja, tłum. A. Barszczewski, s. 190–194.
Mądra dziewczyna i siedmiu rozbójników, tłum. M. Biernacka, s. 347–352.
Mądre odpowiedzi, tłum. M. Biernacka, s. 321–322.
Mąż i żona, tłum. R. Łużny, s. 414.
Mrózko, tłum. A. Woźniak, s. 74–76.
Muszy pałac, tłum. H. Kowalska, s. 66.

- Myśliwy i jego żona*, tłum. A. Barszczewski, s. 237–238.
Myśliwy i orzeł, tłum. A. Barszczewski, s. 211–215.
Na szczupaka polecenie, tłum. H. Kowalska, s. 169–172.
Nauczyciel i jego uczeń, tłum. A. Barszczewski, s. 239–241.
Nędzkarz, tłum. M. Biernacka, s. 353–354.
Nieboszczka, tłum. M. Biernacka, s. 395–396.
Niechluj, tłum. A. Barszczewski, s. 261–263.
Niedźwiadek, Wąsał, Waligóra i Wyrwidąb – siłacze, tłum. A. Woźniak, s. 118–122.
Niedźwiedź i kogut, tłum. A. Woźniak, s. 53.
Niedźwiedź i wilki, tłum. H. Kowalska, s. 38–40.
Niedźwiedź z lipową łapą, tłum. A. Woźniak, s. 46.
Nieznajko, tłum. A. Barszczewski, s. 278–284.
Nikita Garbiskóra, tłum. A. Woźniak, s. 129–130.
Nikita Kołtoma i groźny car, tłum. A. Barszczewski, s. 195–203.
Nocne płasy, tłum. A. Barszczewski, s. 285–286.
O mądrym chłopcu Łutoniuszce, tłum. M. Biernacka, s. 402–403.
O przysłudze prędko się zapomina, tłum. H. Kowalska, s. 31–32.
O świętym ojcu Mikołaju, tłum. R. Łużny, s. 419.
Ojciec i córka, tłum. M. Biernacka, s. 336–337.
Opowieści o nieboszczykach I, tłum. M. Biernacka, s. 357–358.
Opowieści o nieboszczykach II, tłum. M. Biernacka, s. 359.
Opowieści o nieboszczykach III, tłum. M. Biernacka, s. 360–362.
Opowieści o nieboszczykach IV, tłum. M. Biernacka, s. 363.
Opowieści o nieboszczykach V, tłum. M. Biernacka, s. 364.
Opowieści o nieboszczykach VI, tłum. M. Biernacka, s. 365.
Opowieści o wiedźmach I, tłum. M. Biernacka, s. 371.
Opowieści o wiedźmach II, tłum. M. Biernacka, s. 372–373.
Opowieści o wiedźmach III, tłum. M. Biernacka, s. 374–379.
Opowieść o Aleksandrze Macedońskim, tłum. M. Biernacka, s. 315.
Opowieść o dwóch braciach: Fomie i Jeromie, tłum. R. Łużny, s. 406–407.
Orzeł i wrona, tłum. A. Woźniak, s. 60.
Pająk, tłum. H. Kowalska, s. 67.

- Parobek*, tłum. A. Woźniak, s. 133–135.
Pęcherz, słomka i łapeć, tłum. H. Kowalska, s. 68.
Pies i dzięcioł, tłum. A. Woźniak, s. 54–55.
Piękna Wasyliśa, tłum. H. Kowalska, s. 77–82.
Pióro Fenista Jasnego Sokoła, tłum. A. Barszczewski, s. 216–221.
Pleciuga, tłum. A. Woźniak, s. 136–137.
Popi parobek, tłum. M. Biernacka, s. 323.
Poranek, Wieczorek i Północek, tłum. A. Woźniak, s. 114–117.
Ptak-gawędziarz i drzewo śpiewające, tłum. A. Barszczewski, s. 269–272.
Ptasia mowa, tłum. A. Barszczewski, s. 235–236.
Rozbójnicy, tłum. M. Biernacka, s. 343–346.
Sąd Szemiaki, tłum. M. Biernacka, s. 316–317.
Siedmiu Siemionów, tłum. A. Woźniak, s. 127–128.
Siostrzyczka Alonuszka i braciszek Iwanuszka, tłum. A. Barszczewski, s. 248–251.
Skamieniałe cesarstwo, tłum. A. Barszczewski, s. 258–260.
Skarb, tłum. A. Barszczewski, s. 245–247.
Skrzypek w piekle, tłum. M. Biernacka, s. 381–382.
Smok i Cygan, tłum. A. Woźniak, s. 131–132.
Sól, tłum. A. Barszczewski, s. 231–234.
Spotwarzona córka kupiecka, tłum. M. Biernacka, s. 331–333.
Szczapka, tłum. H. Kowalska, s. 83–85.
Ślepcy, tłum. M. Biernacka, s. 392–393.
Śmiałek, tłum. M. Biernacka, s. 355–356.
Śmierć kogucika, tłum. A. Woźniak, s. 56–57.
Śmierć skąpca, tłum. M. Biernacka, s. 380.
Świnia i wilk, tłum. A. Woźniak, s. 41.
Świńska skóra, tłum. A. Barszczewski, s. 273–275.
Tłuścioch Tłuściochowicz, tłum. A. Woźniak, s. 167–168.
Trafiła kosa na kamień, tłum. M. Biernacka, s. 386–387.
Upiór, tłum. M. Biernacka, s. 366–370.
Wasył Busłajewicz, tłum. A. Barszczewski, s. 306.
Wazuza i Wołga, tłum. A. Woźniak, s. 73.

- Wdowa i bies*, tłum. M. Biernacka, s. 383.
Wiedźma i siostra Słońca, tłum. H. Kowalska, s. 70–72.
Wilk i koza, tłum. A. Woźniak, s. 42–43.
Wrona i rak, tłum. A. Woźniak, s. 59.
Wróżbiarka, tłum. M. Biernacka, s. 388–391.
Wyswatane dzieci, tłum. M. Biernacka, s. 325–326.
Zagadkowy sen, tłum. A. Barszczewski, s. 228–230.
Zamienił stryjek sierkierkę na kijek, tłum. R. Łużny, s. 404–405.
Zbiegły żołnierz i czart, tłum. A. Woźniak, s. 142–144.
Zimowisko zwierząt, tłum. A. Woźniak, s. 51–52.
Zła żona, tłum. R. Łużny, s. 412–413.
Złoty pantofelek, tłum. A. Barszczewski, s. 276–277.
Zwierzęta w parowie, tłum. H. Kowalska, s. 33–35.
Żart burlaka, tłum. M. Biernacka, s. 385.
Żmija – cesarska córka, tłum. A. Barszczewski, s. 255–257.
Żołnierska zagadka, tłum. M. Biernacka, s. 394.
Żołnierz i car w lesie, tłum. M. Biernacka, s. 338–341.
Żołnierz i rozbójnik, tłum. M. Biernacka, s. 342.
Żołnierz ratuje carównę, tłum. A. Woźniak, s. 138–141.
Żuraw i czapla, tłum. A. Woźniak, s. 58.

2004

Kult Świętego Mikołaja

Publikacja zawiera przekłady 40 tekstów z dziedziny prawosławnej hagiografii i homiletyki, kultury ludowej oraz poezji religijnej. Tłumaczenia zostały poprzedzone wprowadzeniem w zagadnienie kultu św. Mikołaja, genezy tekstów, zaistnienia postaci w łacińskim kręgu kulturowym. Publikację zamyka posłowie i słowniczek. Każdemu z utworów towarzyszy krótka metryczka wprowadzająca w tematykę oraz informująca o źródłach tekstu.

[Pewnego razu – a było to jakoś tak jesienią...], legenda ruska *Święci Kasjan i Mikołaj*, tłum. R. Łużny, s. 81–82 [przedruk z: **Opowieść o Kiciezu**, s. 200–201].

2013

Diabelskie wesele

Antologia zawiera przedmowę, 87 przetłumaczonych bajek oraz noty bibliograficzne. Jest to okrojona edycja wydania **Diabelskie skrzypce**.

Baba i diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 220.

Biedny w swatach, tłum. A. Barszczewski, s. 207–209.

Bóg, diabeł i koza, tłum. A. Barszczewski, s. 203.

Bóg, kowal i diabły, tłum. A. Barszczewski, s. 78–80.

Chłop i rozbójnik, tłum. A. Barszczewski, s. 70–72.

Chłop, zbóje i pies, tłum. A. Barszczewski, s. 65–66.

Chłopczyk-zajaczek, tłum. A. Barszczewski, s. 108–109.

Chłopska zagadka, tłum. A. Barszczewski, s. 223–224.

Czarownik i znachor, tłum. A. Barszczewski, s. 221–222.

Diabelski kontrakt o duszę, tłum. A. Barszczewski, s. 83.

Diabelskie skrzypce i buty, tłum. A. Barszczewski, s. 75.

Diabeł i niedźwiedź, tłum. A. Barszczewski, s. 99.

Dziadek, babcia i mucha, tłum. A. Barszczewski, s. 228.

Dziadek, babcia, ich córki i król, tłum. A. Barszczewski, s. 104–107.

Dziewczyna i czarownica, tłum. A. Barszczewski, s. 225–227.

Dziewczyna i rozbójnicy, tłum. A. Barszczewski, s. 67–69.

Jak baba na diable jeździła, tłum. A. Barszczewski, s. 76–77.

Jak diabeł z chłopem ziemię uprawiał, tłum. A. Barszczewski, s. 87–88.

Jak Helenka wyszła za mąż za węża, tłum. A. Barszczewski, s. 122–124.

Jak kogut zajaczkowi dopomógł, tłum. A. Barszczewski, s. 9–10.

Jak kot sobie z lisami poradził, tłum. A. Barszczewski, s. 17–19.

Jak lis wilka wykończył, tłum. A. Barszczewski, s. 20–24.

Jak lisica niedźwiedzia z tego świata zgładziła, tłum. A. Barszczewski, s. 11–12.

Jak lokaj zmarłego pana oszukał, tłum. A. Barszczewski, s. 186–189.

Jak Pokrzyweczka-Heleneczka swoich braci odnalazła, tłum. A. Barszczewski, s. 172–178.

- Jak złem za dobroć zapłacono*, tłum. A. Barszczewski, s. 28–29.
- Kobieca chytryść*, tłum. A. Barszczewski, s. 89–90.
- Kowal i Licho*, tłum. A. Barszczewski, s. 179.
- Kradzione nie tuczy*, tłum. A. Barszczewski, s. 185.
- Królewicz Nieznajko*, tłum. A. Barszczewski, s. 153–158.
- Matoł w swatach*, tłum. A. Barszczewski, s. 204–205.
- Nauczka*, tłum. A. Barszczewski, s. 125.
- Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe*, tłum. A. Barszczewski, s. 135.
- Nie ufaj żonie w domu, a klaczy w podróży*, tłum. A. Barszczewski, s. 113–114.
- O Bogu i skąpym gospodarzu*, tłum. A. Barszczewski, s. 201–202.
- O Bogu, wilkach i człowieku*, tłum. A. Barszczewski, s. 206.
- O buhajku, który dziewczynę wspomógł*, tłum. A. Barszczewski, s. 100–102.
- O chłopaku, psach i królownie*, tłum. A. Barszczewski, s. 166–168.
- O chłopie, który oszukał diabła*, tłum. A. Barszczewski, s. 84–85.
- O chłopie, panu i cudownej torbie*, tłum. A. Barszczewski, s. 136–138.
- O człowieku, Bogu i śmierci*, tłum. A. Barszczewski, s. 199–200
- O człowieku, który ożenił się z córką rozbójnika*, tłum. A. Barszczewski, s. 59–60.
- O diable, chłopcu i słupie*, tłum. A. Barszczewski, s. 233–234.
- O diable, którego przemogła kobieta*, tłum. A. Barszczewski, s. 73–74.
- O gamoniu i złotym ptaku*, tłum. A. Barszczewski, s. 34–38.
- O głupcu, który mądrych przechytrzył*, tłum. A. Barszczewski, s. 39–44.
- O głupcu, który mądrych prześcignął*, tłum. A. Barszczewski, s. 30–33.
- O głuptasie i gryfie*, tłum. A. Barszczewski, s. 45–48.
- O gryfie, chłopie, jego dzieciach i diable*, tłum. A. Barszczewski, s. 180–184.
- O Janku jedynaku i jego wyczynach*, tłum. A. Barszczewski, s. 140–145.
- O kocie, który chłopaka wzbogacił*, tłum. A. Barszczewski, s. 214.
- O kocie, który strachu zwierzętom napędził*, tłum. A. Barszczewski, s. 13.
- O królewiczu, który Biedy szukał*, tłum. A. Barszczewski, s. 239–243.

- O królownie, która zaszła w ciążę od śmiechu*, tłum. A. Barszczewski, s. 27.
- O królownie, Paskudnicy i zaczarowanej krainie*, tłum. A. Barszczewski, s. 146–151.
- O księdzu, który diabłu duszę zaprzedał*, tłum. A. Barszczewski, s. 86.
- O młodzieńcu, który diabolicę pojął za żonę*, tłum. A. Barszczewski, s. 126–129.
- O mrozie i wieśniaku*, tłum. A. Barszczewski, s. 217.
- O myśliwym Grzegorz i jego niewiernej żonie*, tłum. A. Barszczewski, s. 115–118.
- O ojcu, córce, rozbójnikach i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 51–58.
- O panience, która zbója w pole wyprowadziła*, tłum. A. Barszczewski, s. 61–64.
- O panu poszukującym stracha*, tłum. A. Barszczewski, s. 190–192.
- O panu, chłopie i diable*, tłum. A. Barszczewski, s. 95–96.
- O panu, który Mazura od śmierci uratował*, tłum. A. Barszczewski, s. 215–216.
- O szczupaku i głupim*, tłum. A. Barszczewski, s. 49–50.
- O terminatorze czarownika*, tłum. A. Barszczewski, s. 229–232.
- O tokarzu, złotniku i królewiczu*, tłum. A. Barszczewski, s. 193–198.
- O Turlajgroszku i smoku*, tłum. A. Barszczewski, s. 169–171.
- O wiedźmie, która męża w psa przemieniła*, tłum. A. Barszczewski, s. 235–238.
- O zazdrosnym bracie*, tłum. A. Barszczewski, s. 111–112.
- O złodzieju, który pana i diabła oszukał*, tłum. A. Barszczewski, s. 218–219.
- O zwierzętach, które chłopca wspomogły*, tłum. A. Barszczewski, s. 25–26.
- Och i złota tabakierka*, tłum. A. Barszczewski, s. 130–134.
- Ojciec i syn*, tłum. A. Barszczewski, s. 103.
- Ojciec, synowie i ksiądz*, tłum. A. Barszczewski, s. 121.
- Pani i jej dzieci*, tłum. A. Barszczewski, s. 139.
- Pięknym za nadobne*, tłum. A. Barszczewski, s. 210–213.

Wykaz bibliograficzny przekładów

- Raczek-królewicz*, tłum. A. Barszczewski, s. 159–162.
Sposób na diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 152.
Stary pies i wilk, tłum. A. Barszczewski, s. 14–16.
Starzy, młodzi i dziedzic, tłum. A. Barszczewski, s. 110.
Turlajgroszek, tłum. A. Barszczewski, s. 163–165.
Uczciwość diabła, tłum. A. Barszczewski, s. 91.
Uczciwy diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 92–94.
Wdzięczny diabeł, tłum. A. Barszczewski, s. 81–82.
Zawody z diabłem, tłum. A. Barszczewski, s. 97–98.
Żołnierskie serce, tłum. A. Barszczewski, s. 119–120.

Słowiańszczyzna Wschodnia

Śpiew, recytacja

1818

Rozproszone:

Dumki ze śpiewów ludu wiejskiego Czerwonej Rusi, tłum. K. Lach-Szyrma, „Dziennik Wileński”, t. 1, 1818 [utwory poprzedzone listem do redakcji, pod linią oryginalne brzmienie przełożonych utworów]:

Jaś i Zosia, s. 489–492.

Zdanek i Helina, s. 492–496.

Kozak, śpiewka z ruskiego, tłum. K. Brodziński, „Tygodnik Polski i Zagraniczny”, t. 2, 1818, s. 237–238.

1819

Rozproszone:

Obrzędy weselne ludu wiejskiego w guberni mińskiej, w powiecie boryowskim w parafii hayeńskiej, obserwowane w latach 1800, 1-szym i 2-gim, z niektórymi piosnkami i ich zwyczajną nutą, „Tygodnik Wileński”, nr 130, t. 7, 1819 [obszerna rozprawa etnograficzna, przełożone utwory mają podane wersje oryginalne w przypisie pod linią, autor rozprawy i przekładów to prawd. Ignacy Szydłowski]:

Piosnka Pierwsza [*Nadobne dziewczę nasze...*], s. 11.

Piosnka Druga [*Pogasły wieczorne zorze...*], s. 12–13.

Piosnka Trzecia [*Iak ta zagroda chędogo!...*], s. 14–17.

Piosnka Czwarta [*Brzmiąła komora pieśniami, brzmiąła...*], s. 18.

Obrzędy weselne ludu wieyskiego w guberni mińskiej, w powiecie borysowskim w parafii hayeńskiej, obserwowane w latach 1800, 1-szym i 2-gim, z niektórymi piosnkami i ich zwyczajną nótą, „Tygodnik Wileński”, nr 132, t. 7, 1819 [obszerna rozprawa etnograficzna, przełożone utwory mają podane wersje oryginalne w przypisie pod linią, autor rozprawy i przekładów to prawd. Ignacy Szydłowski]:

Piosnka Piąta [*Niepatrz Tacianko na stronę...*], s. 97.

Piosnka Szósta [*Leciała przez me podworze...*], s. 100.

Piosnka Siódma [*Na ganeczku ia stałam...*], s. 101–102.

Piosnka Ósma [*Piianico gorzki piianico!...*], s. 102–103.

1820

Rozproszone:

Piosnka ukraińska. O Bohdanie Chmielnickim, tłum. L. Rogalski, „Tygodnik Wileński”, t. 9, 1820, s. 347–350.

1826

Rozproszone:

Pieśni ludu, tłum. K. Brodziński, ruska [*Tam za górą stoi skała...*], „Dziennik Warszawski”, nr 12, t. 4, 1826, s. 200.

1830

Rozproszone:

Trójziele, tłum. A. Bielowski, „Haliczanin”, t. 1, 1830, s. 115–119.

Ballada oparta na motywach ludowych.

Kozak, tłum. A. Dunin Borkowski, „Haliczanin”, t. 1, 1830, s. 37–70.

1834

Rozproszone:

L. Jabłonowski, *Hetman Żmija*, „Ziewonia”, t. 1, 1834, s. 29–34 [utwór inspirowany].

A. Bielowski, *Dumy*, „Ziewonia”, 1834 [utwory inspirowane]:

[Czarna rola, wyorana...], s. 150.

Cztery brody, s. 249.

Dumki ruskie: Smutek, s. 247.

Nastia, s. 138–142.

Pobojowisko, s. 143–146.

[Pod ostrogskim borem...], s. 148–150.

Sawa, s. 133–137.

Spoczynek, s. 248.

1835

Rozproszone:

[Na zielonej, na carynie...], tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 9, 1835, s. 68 [duma ruskiego ludu ze zbioru W. z Oleska].

[Nie zapieją nocą kury...], tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 7, 1835, s. 53 [duma ruskiego ludu ze zbioru W. z Oleska].

Odjazd na wojnę, s. 324–325, *Powrót Kozaka*, s. 325, tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 41, 1835 [dumy i pieśni ruskie ze zbioru Maksymowicza].

Pieśń ruska weselna (z osad nad Bugiem, województwa podlaskiego), tłum. K. Wł. Wójcicki, „Muzeum Domowe”, 1835, s. 43–44.

Wesele księcia Włodzimierza, tłum. L. Siemieński, z Kirszy Daniłowa, „Powszechny Pamiętnik”, t. 2, 1835, s. 325–339.

Wyprawa Chmielnickiego na Multany, tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 13, 1835, s. 100 [dumy i pieśni ruskie ze zbioru Maksymowicza].

Wyprawa Chmielnickiego na Multany, tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 18, 1835, s. 142 [dumy i pieśni ruskie ze zbioru Maksymowicza].

Wyprawa Igora na Połowców: Żal Jarosławny, „Muzeum Domowe”, 1835, s. 114.

1837

Literatura i krytyka

Publikacja zawiera krytyczne rozprawy historyczno-literackie, z dołączeniem przekładów ukraińskiej poezji ludowej.

[A w miasteczku sławnym Beresteczku...], tłum. M. Grabowski, s. 60–62.

[Co to za konie wrone są w tym Czarnogórze...!], tłum. M. Grabowski, s. 72.

Czarnomorska burza, tłum. M. Grabowski, s. 73–77.

Duma o Fedorze Bezrodnym, tłum. M. Grabowski, s. 85–87.

Duma o Iwasiu Konowczenku, tłum. M. Grabowski, s. 77–84.

[Gdy tego Pana Jana...], tłum. M. Grabowski, s. 52–53.

[Hej od ujścia Dniepru od źródeł...], tłum. M. Grabowski, s. 58.

[Najechali Kozacy do Marusi w goście...], tłum. M. Grabowski, s. 71–72.

[Oj miała matka syna Sokoła...], tłum. M. Grabowski, s. 63–64.

[Oj na morzu, na morzu sinem...], tłum. M. Grabowski, s. 62–63.

[Oj Panowie młodcy skądto wracacie?...], tłum. M. Grabowski, s. 68.

Pieśń o Bohdanku (Oj Bohdanie, Bohdanie, Zaporozski Hetmanie...), tłum. M. Grabowski, s. 56–57.

[Płakała stara baba Hryccha...], tłum. M. Grabowski, s. 54.

[Szum, szum po dąbrowie...], tłum. M. Grabowski, s. 66–68.

[Tuman pole pokrywa...], tłum. M. Grabowski, s. 59–60.

Ucieczka trzech braci z Azowa, tłum. M. Grabowski, s. 87–92.

[Wiater wieje, trawa szumi...], tłum. M. Grabowski, s. 69.

Piosnki wieśniacze 1837

Tłumaczenia i naśladowania pieśni ludowych śpiewanych nad Niemnem w okolicach Bielicy, na podstawie tekstów zebranych.

Ach daleko zamąż matka mię oddała, tłum. J. Czeczot, s. 4–6.

Ach nieszczęsna moja dola, tłum. J. Czeczot, s. 16–17.

Ach spod sadu, spod winnicy, tłum. J. Czeczot, s. 61.

Ach w niedzieli świętej ranek, tłum. J. Czeczot, s. 34–35.

Basia szła po wodę, tłum. J. Czeczot, s. 68–69.

Brzęcząc po lesie pszczołka latała, tłum. J. Czeczot, s. 38.

Brzozko, czemuś niezielona, tłum. J. Czeczot, s. 86–87.

Chmielek wijąc się po płocie, tłum. J. Czeczot, s. 12–13.

Ciemna nocka, co na ziemię, tłum. J. Czeczot, s. 52–53.

Ciemno, ciemno za dworem, tłum. J. Czeczot, s. 78–79.

Co to za kwiatek zawsze zielony, tłum. J. Czeczot, s. 27–28.

- Czemuś ty Karolku w parze*, tłum. J. Czczot, s. 22–23.
Czyś słyszała Maryleczko, tłum. J. Czczot, s. 24–25.
Dawnom u matuli była, tłum. J. Czczot, s. 38–39.
Dobry Boże, bądź ty z nami, tłum. J. Czczot, s. 75–76.
Dość zielenić się kalino, tłum. J. Czczot, s. 59–60.
Dzisiaj tu się bawię, tłum. J. Czczot, s. 106.
Ej kalina, kalineczka, tłum. J. Czczot, s. 92–93.
Ej pod zielonym gaikiem, tłum. J. Czczot, s. 29–30.
Ej przestańcie szumieć gaje, tłum. J. Czczot, s. 105.
Ej w niedzielę, w jasny ranek, tłum. J. Czczot, s. 103–104.
Gdzież to Maryleczko droga, tłum. J. Czczot, s. 66.
Gdzieżeś stracił głos słowiku, tłum. J. Czczot, s. 100.
Gęgni gąska gdzieś na rzeczce, tłum. J. Czczot, s. 71–72.
Hej pod wiśnią, pod czeremchą, tłum. J. Czczot, s. 89.
Idę z pola, biegnę lasem, tłum. J. Czczot, s. 83–84.
Igra koń Jerzego, tłum. J. Czczot, s. 44–45.
Jam się w biedzie nie rodziła, tłum. J. Czczot, s. 97.
Jedziesz o paniczu, tłum. J. Czczot, s. 9.
Już zielenią się ogrody, tłum. J. Czczot, s. 60–61.
Kalina i malina w lesie rozkwitała, tłum. J. Czczot, s. 48.
Każ mi wolej matko droga, tłum. J. Czczot, s. 63–64.
Klon wysoko ponad wodą, tłum. J. Czczot, s. 94.
Klonowy listku, jako ty polecisz, tłum. J. Czczot, s. 87.
Kruk nad morzem się unosi, tłum. J. Czczot, s. 10–11.
Kto to huczy jako pszczoły, tłum. J. Czczot, s. 33–34.
Któż tak nieszczęśliwy, tłum. J. Czczot, s. 49–50.
Kukowała kukuleczka w poranku, tłum. J. Czczot, s. 77.
Kukuleczko, mija pora, tłum. J. Czczot, s. 65–66.
Kuma sobie siedziała, tłum. J. Czczot, s. 47–48.
Leci z lasu kukuleczka, tłum. J. Czczot, s. 43–44.
Luby kumie, gdzie ty tam, tłum. J. Czczot, s. 47.
Łosiu, czemu ty nieboże, tłum. J. Czczot, s. 79–80.
Matka zięcia prosi, tłum. J. Czczot, s. 70–71.
Miałam teścię, odpuść Boże, tłum. J. Czczot, s. 82–83.

- Miły słowiku, nie noc w gaiku*, tłum. J. Czczot, s. 40–41.
Młoda mężateczka żęła za gajami, tłum. J. Czczot, s. 81–82.
Na dolinie kalinę wodą zalewało, tłum. J. Czczot, s. 18–19.
Na łące kosarz kosi, tłum. J. Czczot, s. 93–94.
Na Warszawskim polu, tłum. J. Czczot, s. 99.
Na wysokim niebie, tłum. J. Czczot, s. 76–77.
Nasz panek tem słynie złem, tłum. J. Czczot, s. 31–32.
Nie gnij się klonowy moście, tłum. J. Czczot, s. 73–74.
Nie trać serca dziewczę, tłum. J. Czczot, s. 74–75.
O Boże mój, Boże, z wysokiego nieba, tłum. J. Czczot, s. 96.
O zielona ruto, żółty kwiatek twój, tłum. J. Czczot, s. 42–43.
Oj za lasem, lasem, tłum. J. Czczot, s. 97–98.
Piękna Zosiu, zawsześ sama, tłum. J. Czczot, s. 75.
Pod lipowym gajem Wilia płynie, tłum. J. Czczot, s. 95–96.
Pod zielonym gajem, tłum. J. Czczot, s. 6–7.
Ponad góry, ponad doły, tłum. J. Czczot, s. 45–47.
Pójdę do kowali młodych, tłum. J. Czczot, s. 91.
Pójdę drogą, gdzie jawory, tłum. J. Czczot, s. 84.
Pójdę, pójdę w kraj daleki, tłum. J. Czczot, s. 41–42.
Przech mężowi mam zlorzeczyć, tłum. J. Czczot, s. 13–14.
Przez mój dworek droga krzywa, tłum. J. Czczot, s. 69–70.
Przyleciały zórawie, tłum. J. Czczot, s. 100–101.
Przylecieli sokołowie pod wiśniowy sad, tłum. J. Czczot, s. 35–36.
Puk, matulu, puk, tłum. J. Czczot, s. 39–40.
Rano jedzie do miasteczka, tłum. J. Czczot, s. 81.
Rośnie kalineczka w dali, tłum. J. Czczot, s. 90.
Rozważ dobrze mamó, tłum. J. Czczot, s. 62–63.
Rozwiń listki mokry dębie, tłum. J. Czczot, s. 30–31.
Rumiana w gaju kalina, tłum. J. Czczot, s. 72–73.
Sama nie wiem co lepszego, tłum. J. Czczot, s. 62.
Siwy słowik milczy w krzaku, tłum. J. Czczot, s. 67–68.
Słońce zmierza na spoczynek, tłum. J. Czczot, s. 7–8.
Smutna łąka bez słowika, tłum. J. Czczot, s. 55–56.
Stojąc Basia pod gaikiem, tłum. J. Czczot, s. 88.

- Szumi, szumi gaj zielony*, tłum. J. Czczot, s. 50–51.
Świeci xiężyc, świeci, tłum. J. Czczot, s. 20.
Tam pod gajem zielonym, tłum. J. Czczot, s. 54–55.
Toczył się kryształ, tłum. J. Czczot, s. 104.
Tuman, tuman na dolinie, tłum. J. Czczot, s. 11–12.
Ty zielona ląko i wy wdzięczne róże, tłum. J. Czczot, s. 23–24.
U naszego pana śliczniuteńki dwór, tłum. J. Czczot, s. 32.
U naszego Wojewody, tłum. J. Czczot, s. 20–21.
U sąsiada dom bielony, tłum. J. Czczot, s. 17.
W czystym polu na Grzybowie, tłum. J. Czczot, s. 101–103.
W czystym polu trzy ogródki, tłum. J. Czczot, s. 26–27.
W naszym sadzie ponad rzeczką, tłum. J. Czczot, s. 14–16.
W polu dym, w polu dym, tłum. J. Czczot, s. 85.
W polu się rozwijaj piękna kalineczko, tłum. J. Czczot, s. 36–38.
Wkoło drogi grzybki, tłum. J. Czczot, s. 51–52.
Woły moje płowe, tłum. J. Czczot, s. 56.
Wyjdę śród uliczki, tłum. J. Czczot, s. 3–4.
Wysoko na lipie siedziała ptaszyna, tłum. J. Czczot, s. 34.
Za lasami kruki kraczą, tłum. J. Czczot, s. 28.
Ze soboty na niedzielę, tłum. J. Czczot, s. 64–65.
Zpod zielonych krzewin w lesie, tłum. J. Czczot, s. 53–54.

Rozproszone:

- Piosnki z ukraińskiej [mowy]*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Biruta”, cz. 1, 1837,
s. 288–360 [pierwszy wers podany w oryginalnym brzmieniu]:
[Leżę, wzdycham, sen nie bierze...], s. 290–291.
[Na ogrodzie bodjak rośnie...], s. 290.
[Na ogrodzie tarnina...], s. 289.
[Oj miała matka sokoła syna...], s. 291–292.
[Tam na górze dębina...], s. 288–289.
- Poezya gminu: piosnki z ukraińskiej mowy*, tłum. F. Jałowiecki, „Tygodnik Petersburski”, nr 43, 1837:
[Chmiel w ogrodzie gałązki...], s. 252.
[Do ciemnego gaju...], s. 252.

[Rozlały się wody...], s. 252.

[W miasteczku Niemirowo grono dziewczek chodzi...], s. 252.

Dobosz. Pieśń huculska gór karpackich w okolicy Mikuliczyna, tłum.

K. Antoniewicz, „Sławianin”, t. 1, 1837, s. 41–43.

Duma ukraińska o Chwedorze Bezrodnym Kurennym Atamanie,

tłum. A. Pieńkiewicz, „Biruta”, cz. 1, 1837, s. 357–360.

Ucieczka trzech braci z Azowa, дума ze zbioru pieśni ruskich Mak-

symowicza, tłum. A. Bielowski, „Pamiętnik Naukowy”, t. 3, 1837,
s. 365–368.

1838

Dumki

Wydanie zawiera polszczone dumki oraz pieśni stylizowane na ludową twórczość ukraińską.

Bolesław wysoki, tłum. A. Bielowski, s. 10–12.

Branka tatarska, tłum. L. Siemieński, s. 55–57.

Cyganka, tłum. L. Siemieński, s. 60–61.

Czajka, tłum. A. Bielowski, s. 70–72.

Czerniawa, tłum. L. Siemieński, s. 100–101.

Cztery strony, tłum. A. Bielowski, s. 96–97.

Dobosz, tłum. A. Bielowski, s. 28–32.

Kniaź Dymitr Wiśniowiecki, tłum. L. Siemieński, s. 6–9.

Kukułka, tłum. L. Siemieński, s. 98–99.

[Młody kozak wyjeżdża na łowy], tłum. L. Siemieński, s. 19–20.

[Na mogile puchacz drzemie], tłum. L. Siemieński, s. 69–70.

[Na zielonej, na carynie], tłum. L. Siemieński, s. 47–48.

Napierski, tłum. L. Siemieński, s. 38–40.

Narzeczony, tłum. L. Siemieński, s. 25–27.

Nastia, tłum. A. Bielowski, s. 49–54.

Odjazd na wojnę, tłum. L. Siemieński, s. 58–59.

Pobojowisko, tłum. A. Bielowski, s. 73–82.

Pochód kozacki, tłum. L. Siemieński, s. 21–22.

Powrót kozaka, tłum. L. Siemieński, s. 23–24.

Przyjazd, tłum. L. Siemieński, s. 89–91.

- Rekrucka*, tłum. A. Bielowski, s. 85–86.
Rusałka, tłum. A. Bielowski, s. 3–5.
Sawa, tłum. A. Bielowski, s. 33–37.
Sen, tłum. A. Bielowski, s. 16–18.
Siwy konik, tłum. A. Bielowski, s. 83–84.
Smutek, tłum. A. Bielowski, s. 92–93.
Spoczynek, tłum. A. Bielowski, s. 94–95.
[*Stoi jawor, zgiął majowe*], tłum. A. Bielowski, s. 87–88.
Trójziele, tłum. A. Bielowski, s. 62–68.
Trzy kukułki, tłum. L. Siemieński, s. 41–42.
Wiosna, tłum. A. Bielowski, s. 102–104.
Wyprawa Chmielnickiego na Multany, tłum. L. Siemieński, s. 13–15.
Zaprzędana, tłum. A. Bielowski, s. 43–46.

Rozproszone:

Dumki z mowy wołyńsko-ukraińskiej, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838:

- [*Biada mi! och! biada!*], s. 163–164.
[*Drzemał puhacz na mogile...*], s. 166.
[*Jasiu rzuć wieczory!...*], s. 162–163.
[*Na ogrodzie ta chmielina...*], s. 161–162.
[*Przyszła kolej na jawora...*], s. 160–161.
[*Wichry świszczą, chylą trzcinę...*], s. 165.

Pieśni ludu ukraińskiego, tłum. M. Ossoryja z Cieplic (Ciepliński), „Bojan”, 1838:

- [*Ja: czyś dobrze mi zdrowa?...*], s. 216–217.
[*Kto dokoła staw objeżdża...*], s. 219–220.
[*On: cożbym za to oddał miła...*], s. 218–219.

Pieśni ludu ukraińskiego, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838:

- [*Gdzie ty jedziesz, mój Czumacze?...*], s. 220–221.
[*Porzuć nieszczerze śpiewać piosenki...*], s. 221.
[*Przy pożegnaniu: O jak trudno! Ty wiesz Boże!...*], s. 222–223.
[*Z Ukrainy tu przychodzę...*], s. 222.

- T. Padurra, *Ukrainki*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838:
Koszowy, s. 122–123.
Niżowy, s. 123–125.
- Ballada ludu ukraińskiego*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838,
s. 131–133.
- Czarnomorska burza. Ballada ludu ukraińskiego*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 116–121.
- Duch Bojana. Duma*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 4–7.
- Duma ludu ukraińskiego. O wyprawie Bohdana Chmielnickiego na Mołdawię*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 108–111.
- Duma Mazepy, atamana Kozaczyzny (z narzecza małosyjskiego)*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 181–184.
- Duma o Sawie Człym Kozaku (ze szkicu małosyjskiego)*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 152–156.
- Duma ukraińska o Chwedorze Bezrodnym Kurennym Atamanie*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 156–158.
- Fedor Bezrodny*, tłum. A. Bielowski, „Niezapominajki”, 1838, s. 55–57.
- Rozmowa (myśl z pieśni małosyjskiej)*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 159–160.
- Słów kilka o Bojanie (Bo wieszcy Bojan, jeśli kćzyjej cześci...)*, tłum. A. Bielowski, „Bojan”, 1838, s. 1–3.
- Śpiew Ukrainca*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 130–131.
- Śpiewek z białoruskiego narzecza*, [brak informacji dotyczącej tłumacza – prawdopodobnie A. Pieńkiewicz], „Bojan”, 1838, s. 224.
- T. Padurra, *Duma ukraińska*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 105–108.
- T. Padurra, *Dwie piosnki z ukraińskiej mowy*, tłum. A. Pieńkiewicz, „Bojan”, 1838, s. 127–129.
- Uciezka trzech braci z Azowa*, tłum. A. Bielowski, „Pamiętnik Naukowy”, z. 9, 1838, s. 365–368 [duma ze zbioru pieśni gminnych małosyjskich Maksymowicza].
- Ukrainiec*, tłum. M. Ossorya, „Biruta”, cz. 2, 1838, s. 200–203 [pieśń o charakterze literackim].

Dobosz, tłum. A. [August Bielowski], „Tygodnik Literacki”, nr 20, 1838, s. 154–155.

Literatura krajowa, poezja, tłum. A. [August Bielowski], „Tygodnik Literacki”, nr 19, 1838:

Trzy branki, s. 146.

Rozłączenie, s. 146–147.

Dumka bolszowiecka, literatura krajowa: poezja, tłum. A. [August Bielowski], „Tygodnik Literacki”, nr 30, 1838, s. 234 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].

Dobosz, tłum. A. Bielowski, „Prace Literackie”, t. 1, 1838, s. 221–223.

1839

Piosnki wieśniacze 1839

Tłumaczenia i naśladowania pieśni ludowych śpiewanych nad Niemnem i Dźwinią, na podstawie tekstów zebranych.

Ach cisowe moje stoły, tłum. J. Czeczot, s. 70.

Biała brzołka roniąc liście, tłum. J. Czeczot, s. 72–73.

Biała brzołka rzecze, tłum. J. Czeczot, s. 46–47.

Bierz dziewczkę, bierz, tłum. J. Czeczot, s. 53.

Boże mój miły, tłum. J. Czeczot, s. 99.

Brat na posad siostrę wiedzie, tłum. J. Czeczot, s. 34–35.

Co za bieda, co za szkoda, tłum. J. Czeczot, s. 108–109.

Coś tak Zosiu zmarniała, tłum. J. Czeczot, s. 52.

Cóż tak cenisz mało miłość moją stałą, tłum. J. Czeczot, s. 27–28.

Czego nie sądzono, to się stać nie może, tłum. J. Czeczot, s. 26–27.

Czego rysiu, czego łosiu, tłum. J. Czeczot, s. 83–84.

Czego siedzisz zamysłona, tłum. J. Czeczot, s. 37–38.

Czegoś rzeczko mętna, tłum. J. Czeczot, s. 75–76.

Czemu o łabędzie smutnie tak pływacie, tłum. J. Czeczot, s. 89–91.

Czemuś mię matulu droga nie budziła rano, tłum. J. Czeczot, s. 17–18.

Dałeś Boże pożąć, tłum. J. Czeczot, s. 61.

Dąb na górze sękowaty, tłum. J. Czeczot, s. 102–103.

Drzemiące lasy, drzemiące, tłum. J. Czeczot, s. 101.

- Dziewczę ładne do gajku po grzyby chodziło*, tłum. J. Czczot, s. 25–26.
Dźwięczą ściany tej komory, tłum. J. Czczot, s. 45–46.
Ej po miodek szła dziewczyna, tłum. J. Czczot, s. 10–11.
Gaju nad ruczajem, tłum. J. Czczot, s. 105–106.
Gdyby mnie co ranek, tłum. J. Czczot, s. 24–25.
Głośny słowik łkowy, tłum. J. Czczot, s. 13–14.
Idzie Jaś w zielone bory, tłum. J. Czczot, s. 63.
Idźże zimo ty leniwa, tłum. J. Czczot, s. 66.
Jak ci kraśna zorzo rozstać się z xiężycem, tłum. J. Czczot, s. 44–45.
Jak doczekam niedzieli, tłum. J. Czczot, s. 22–23.
Jakież w polu ognie, tłum. J. Czczot, s. 74–75.
Jasne słońce moje, tłum. J. Czczot, s. 82–83.
Jedźcie swaty w swe domy, tłum. J. Czczot, s. 59.
Kalino, malino, nad wodą nie stójcie, tłum. J. Czczot, s. 100.
Każdy w swym wianeczku, tłum. J. Czczot, s. 43.
Kędy dróżka i dolina, tłum. J. Czczot, s. 103–104.
Kędy płynie rzeczka, chodzi młodzianeczka, tłum. J. Czczot, s. 14–16.
Kiedyż to Zosiu widziano, tłum. J. Czczot, s. 35–36.
Klon wysoko ponad morzem, tłum. J. Czczot, s. 86–87.
Komu nocka wielka, tłum. J. Czczot, s. 76–77.
Korowaju mój, tłum. J. Czczot, s. 56–57.
Kukowała kukuleczka [I], tłum. J. Czczot, s. 36.
Kukowała kukuleczka [II], tłum. J. Czczot, s. 36–37.
Kukuleczko miła, tłum. J. Czczot, s. 49.
Kupalniczka woła, tłum. J. Czczot, s. 60.
Kwitną w sadzie maki, tłum. J. Czczot, s. 114–115.
Latem brzożka biała, tłum. J. Czczot, s. 63–64.
Lecą gąski rząd po rzędzie, tłum. J. Czczot, s. 106–107.
Leci kukuleczka po wiśniowym sadzie, tłum. J. Czczot, s. 32–33.
Leci stado gołąbeczków, tłum. J. Czczot, s. 57–58.
Lepiej było żyto żać, tłum. J. Czczot, s. 92–93.
Maryli matka przed Bogiem stała, tłum. J. Czczot, s. 39.
Marylo moja, tłum. J. Czczot, s. 29–31.
Mego teścia ogród mały, tłum. J. Czczot, s. 21.

- Miotąc chatkę, sionki*, tłum. J. Czczot, s. 31–32.
Młodą mnieście zwiodły, tłum. J. Czczot, s. 54.
Mój klonowy listku, tłum. J. Czczot, s. 50–51.
Mój Ty Boże, twojaż wola, tłum. J. Czczot, s. 62–63.
Na coś zwiodła gołąbeczka, tłum. J. Czczot, s. 116–118.
Na łące kalina, tłum. J. Czczot, s. 107–108.
Nasza piękna Basia, tłum. J. Czczot, s. 46.
Nie masz Kupalnika jak nasz Jan, tłum. J. Czczot, s. 59–60.
Nie przystawaj do mnie, tłum. J. Czczot, s. 73–74.
Nie trnij ojczyznie brzozy, tłum. J. Czczot, s. 43–44.
Nie wiej wietrze sieni, tłum. J. Czczot, s. 19–20.
Nie znasz ty słoneczko, tłum. J. Czczot, s. 93–94.
Nieprawdziwa kalinka, tłum. J. Czczot, s. 51–52.
O Janku, mój Janku, tłum. J. Czczot, s. 100–101.
O zielona ruto, żółte twe kwiateczki, tłum. J. Czczot, s. 16–17.
Oddał mnie mój tata, tłum. J. Czczot, s. 84–86.
Oj na dworze u płoteczka, tłum. J. Czczot, s. 91–92.
Panie dobry, panie, tłum. J. Czczot, s. 61–62.
Piękne dziewczę gnało byczki ku lipce, tłum. J. Czczot, s. 11–12.
Piękne wiejskie dziewczę, tłum. J. Czczot, s. 6–8.
Płynie nurek Dźwiną, tłum. J. Czczot, s. 48.
Płynie rzeczka wążiutka, tłum. J. Czczot, s. 15–16.
Po czym kalinkę w lesie poznamy, tłum. J. Czczot, s. 118.
Po czym poznać kalinę, tłum. J. Czczot, s. 49–50.
Po nowych sionkach żona chodziła, tłum. J. Czczot, s. 78.
Po weselu twem poznaję, tłum. J. Czczot, s. 39–40.
Pod kim się rozigrał ten koniczek wrony, tłum. J. Czczot, s. 105.
Postój piękna gołąbeczko, tłum. J. Czczot, s. 53.
Postradałam wiek mój marnie, tłum. J. Czczot, s. 19.
Pójdę łąką wedle rzeczki, tłum. J. Czczot, s. 18–19.
Pójdę mostkiem poza płotek, tłum. J. Czczot, s. 23–24.
Pójdę w sad wiśniowy, tłum. J. Czczot, s. 21–22.
Przebiegała Maryneczka po borze, tłum. J. Czczot, s. 56.
Przez ogródek ulatała siwa kukuleczka, tłum. J. Czczot, s. 34.

- Przyjechała Kupalniczka*, tłum. J. Czczot, s. 5–6.
Przyleciała jaskółeczka, cze cze cze, tłum. J. Czczot, s. 12–13.
Rzę koniki na zagrodzie, tłum. J. Czczot, s. 41–42.
Sokołowie przylatali, tłum. J. Czczot, s. 40–41.
Stańcie wy panowie w rzędy, tłum. J. Czczot, s. 38–39.
Stojąc przed zorzą kalina, tłum. J. Czczot, s. 98–99.
Szedł przez pola młodzian biały, tłum. J. Czczot, s. 71–72.
Śpiewajcie ptaszki w dolinie, tłum. J. Czczot, s. 104–105.
Tam gdzie dolina zielona, tłum. J. Czczot, s. 9–10.
Tam gdzie sine morze, tłum. J. Czczot, s. 111–112.
Tam za bystrą rzeczką kwitnie wonna róża, tłum. J. Czczot, s. 94–95.
Toczy się koło po rosie, tłum. J. Czczot, s. 47–48.
Tuman, tuman na dolinie, tłum. J. Czczot, s. 112–113.
W czystym polu młodzian biały, tłum. J. Czczot, s. 69–70.
W czystym polu sad zielony, tłum. J. Czczot, s. 80.
W wieczór nasz Ignalko, tłum. J. Czczot, s. 67–69.
We wsi studnia nowa, tłum. J. Czczot, s. 42–43.
Wedle mego domku, tłum. J. Czczot, s. 79–80.
Weźże błaznie, weź dzieweczkę, tłum. J. Czczot, s. 58.
Woły moje płowe, tłum. J. Czczot, s. 81–82.
Wracam s pola późną porą, tłum. J. Czczot, s. 24.
Wstanęz rano, raniusieńko, tłum. J. Czczot, s. 110–111.
Wyjdę wśród wioszczki, tłum. J. Czczot, s. 64–65.
Wyorano lasy, bory, tłum. J. Czczot, s. 8–9.
Wyszła Zosia za wrota, tłum. J. Czczot, s. 55.
Wźnijdz xiężycu jasny, tłum. J. Czczot, s. 65.
Xiężyc dwa ma rogi, tłum. J. Czczot, s. 86.
Za jednemi wrotami, tłum. J. Czczot, s. 87–88.
Za lasem niedźwiedź ryczy, tłum. J. Czczot, s. 20.
Zdarz mi Boże szczęsną godzinę, tłum. J. Czczot, s. 89.
Ze soboty na niedzielę, tłum. J. Czczot, s. 13.
Zgadnij matko dziwny sen, tłum. J. Czczot, s. 96–98.
Zorza klucze pogubiła, tłum. J. Czczot, s. 92–93.
Żal mi młodej niepomału, tłum. J. Czczot, s. 95–96.

Rozproszone:

Konanie Kozaka, tłum. L. Siemieński, „Ziewonia”, t. 2, 1839, s. 300–303.

Wesele księcia Włodzimierza, tłum. L. Siemieński z Kirszy Daniłowa, „Przyjaciel Ludu”, t. 2, 1839, s. 230–231, 237–238.

1840

Piosnki wieśniacze 1840

Tłumaczenia i naśladowania pieśni ludowych śpiewanych nad Dźwi-
ną, na podstawie tekstów zebranych.

Ach gorszego nie masz kata, tłum. J. Czczot, s. 16.

Ach ja młodam, nie widziała, tłum. J. Czczot, s. 55–56.

Ach jak niema snu, tak nie ma, tłum. J. Czczot, s. 38–39.

Ach po górze, po wysokiej, tłum. J. Czczot, s. 78–79.

Ach rozzielen ty się dębie czteroliści, tłum. J. Czczot, s. 67–68.

Ach słowiku pięknośy, tłum. J. Czczot, s. 83–84.

Aha, aha, luli, lulki, tłum. J. Czczot, s. 24.

Ani wielkie, ani małe, tłum. J. Czczot, s. 62.

Biadaż mi, ach biada, tłum. J. Czczot, s. 73.

Białe me łabędzie, tłum. J. Czczot, s. 25–27.

Chodzi łabędzica po zielonej błoni, tłum. J. Czczot, s. 37–38.

Ciekła rzeczka od miasteczka, tłum. J. Czczot, s. 65–66.

Ciemna nocka kupalneczki, tłum. J. Czczot, s. 3.

Ciemno, ciemno na dworze, tłum. J. Czczot, s. 12.

Czarna rola nie orana, tłum. J. Czczot, s. 45–47.

Czego siedzisz, czem nie płaczesz, tłum. J. Czczot, s. 14–15.

Czy u ciebie brzegi strome, tłum. J. Czczot, s. 52.

Czy wyszła ciemna chmura, tłum. J. Czczot, s. 6.

Czyje pszczołki w dąbrowie, tłum. J. Czczot, s. 30.

Czyjże to dwór, tłum. J. Czczot, s. 7.

Czyż to wszystkie kwitną sady, tłum. J. Czczot, s. 35–36.

Do ślubu, do ślubu Jasiońko, tłum. J. Czczot, s. 18–19.

Dokąd to pojedziesz miły, tłum. J. Czczot, s. 48–49.

Dość kalino, dość malino, tłum. J. Czczot, s. 40.

Dziękowała brzożka biała, tłum. J. Czczot, s. 19–20.

- Ej gdzie droga gdzie szeroka*, tłum. J. Czczot, s. 81–82.
Ej latał słowiczek w krzewistej ustroni, tłum. J. Czczot, s. 87–88.
Ej pokrzywa piecze, parzy, tłum. J. Czczot, s. 80.
Gdzie koza chodzi, tłum. J. Czczot, s. 56–57.
Gdzież cię sadzić winogradzie, tłum. J. Czczot, s. 18–19.
Goście moi przyjacioły, tłum. J. Czczot, s. 75–76.
Idą chłopcy idą, piosnki nocą radzi, tłum. J. Czczot, s. 44–45.
Iść na wojnę zamysłali, tłum. J. Czczot, s. 29–30.
Jaś konika poi, Kasia wodę brała, tłum. J. Czczot, s. 41–43.
Jedzie synek z Ukrainy, tłum. J. Czczot, s. 54–55.
Jeszcze kury nie piałły, tłum. J. Czczot, s. 57–58.
Komużeś to duszo Zosiu podobna, tłum. J. Czczot, s. 16–17.
Lasy, bory zaszumiały, tłum. J. Czczot, s. 50–51.
Leć sokole nie przysiadaj, tłum. J. Czczot, s. 13.
Luli dziecię, ach luli, tłum. J. Czczot, s. 23–24.
Luli luli dziecię spać, tłum. J. Czczot, s. 24.
Luli luli luli, przyleciały kury, tłum. J. Czczot, s. 22.
Miła kupalneczka, tłum. J. Czczot, s. 1–2.
Na górze Lucyjka pszeniczkę żnie, tłum. J. Czczot, s. 84.
Na koteczka barmotanie, tłum. J. Czczot, s. 21.
Na tym boku Dunaju, tłum. J. Czczot, s. 58–59.
Naleciało sokołów pełen bór, tłum. J. Czczot, s. 14.
Nawarzyli bracia piwa, tłum. J. Czczot, s. 71–73.
Nie nagingaj zimą drzewka, tłum. J. Czczot, s. 47.
Nie świtanie, nie jutrzeńka, tłum. J. Czczot, s. 49–50.
O rodzinny ty mój kraju, tłum. J. Czczot, s. 86–87.
Oj mówiło bujne żyto, tłum. J. Czczot, s. 69.
Oj pod brzosem ja stała, tłum. J. Czczot, s. 39–40.
Oj słowiku ty nie spiewaj, tłum. J. Czczot, s. 31–33.
Oj w Połocku wśród ryneczka, tłum. J. Czczot, s. 66–67.
Otoż masz Zosieńku za swoje, tłum. J. Czczot, s. 16.
Otwórz matuleńko, tłum. J. Czczot, s. 20–21.
Panie, rozlicz ty się z nami, tłum. J. Czczot, s. 9.
Piękny Ignas lecz Ignasia, tłum. J. Czczot, s. 76–77.

- Pochylił się dąb zielony*, tłum. J. Czczot, s. 75.
Pod dębem w lesie trawka zielona, tłum. J. Czczot, s. 76.
Pole, pole przy kurhanku, tłum. J. Czczot, s. 13–14.
Poszedł chłopak orać pole, tłum. J. Czczot, s. 47–48.
Poszedł kotek w piękny las, tłum. J. Czczot, s. 23.
Pośród gór brzezinka kędzierzawa stała, tłum. J. Czczot, s. 36–37.
Powiedz piękny Kazienieczko, tłum. J. Czczot, s. 60–61.
Pójdę cichuteńko k ojcu pod okienko, tłum. J. Czczot, s. 74.
Rano Staś w niedzielę, tłum. J. Czczot, s. 53.
Rosła brzoska wśród boru, tłum. J. Czczot, s. 27–28.
Rozmawiało pełne żyto, tłum. J. Czczot, s. 5.
Rozpał się wieczorna zorzo, tłum. J. Czczot, s. 7–8.
Rycerz konia poił, Kasia wodę brała, tłum. J. Czczot, s. 88–89.
Siedzi na ławeczce żołnierz, tłum. J. Czczot, s. 31.
Siedzi zając pod jedliną, tłum. J. Czczot, s. 60.
Sina pajęczyna pole otoczyła, tłum. J. Czczot, s. 51–52.
Słysząc głos za progiem, tłum. J. Czczot, s. 17–18.
Smutny Jasio, że w pół drogi, tłum. J. Czczot, s. 64.
Stała Zosia pod wianeczkiem, tłum. J. Czczot, s. 19.
Szara przepióreczka pole przelatała [I], tłum. J. Czczot, s. 69–70.
Szara przepióreczka pole przelatała [II], tłum. J. Czczot, s. 70–71.
Szare gęsi przelatały i w polocie rozmawiały, tłum. J. Czczot, s. 85–86.
Szły dziewczęta po jagody, tłum. J. Czczot, s. 63.
Śpiew za lasem i muzyka, tłum. J. Czczot, s. 53–54.
Śpiewy tam skrzypaki, piją gdzie chłopaki, tłum. J. Czczot, s. 77–78.
Święty Antoni dziecię racz hodować, tłum. J. Czczot, s. 25.
U nas dzisiaj zaręczynki, tłum. J. Czczot, s. 11–12.
W czystym polu przy gościńcu, tłum. J. Czczot, s. 69.
W dzień majowy w swym ogródku, tłum. J. Czczot, s. 84–85.
W polu bystry wietrzyk wieje, tłum. J. Czczot, s. 43.
W Wilnie wielki huk się dzwonoń, tłum. J. Czczot, s. 63.
Winszujemy pana wiankiem, tłum. J. Czczot, s. 8.
Wybór, przebór u xiężyca, tłum. J. Czczot, s. 61–62.

- Wysoko słowik wije gniazdeczko*, tłum. J. Czczot, s. 31.
Zajeżdżiłem konia mego wronieńskiego, tłum. J. Czczot, s. 33–35.
Zaręcznicy przyjechali, tłum. J. Czczot, s. 10–11.
Zaszumiała ciemna jodła, tłum. J. Czczot, s. 28–29.
Zielony bór nasz zielony, tłum. J. Czczot, s. 9–10.
Zimna padła rosa, tłum. J. Czczot, s. 3–4.
Żal mnie matko, żal do ciebie, tłum. J. Czczot, s. 27.
Żniwiaraczki, lebiodeczki, tłum. J. Czczot, s. 4–5.
Żona męża ukarała, tłum. J. Czczot, s. 82–83.

Białoruś

Zapis odczytu wygłoszonego na posiedzeniu Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Paryżu w 1839 r., przynoszący interesujące uwagi dotyczące folkloru Białorusi, w tym białoruskie pieśni ludowe, cytowane fragmentarycznie i głównie w brzmieniu oryginalnym.

- [Józef, staruszek brodaty...], tłum. A. Rypiński, s. 38–41.
Pieśń o Bajdzie, tłum. A. Rypiński, s. 74.
[Idź Maryło na pańszczyznę...], [Pójdź Maryło do roboty...], tłum. A. Rypiński, s. 95 [fragmenty przyśpiewki weselnej].
[Nie patrz na to, że ja płaczę...], tłum. A. Rypiński, s. 104 [przyśpiewka weselna].
[Hop, hop! wołam noc całą...], tłum. A. Rypiński, s. 168 [przyśpiewka taneczna].

Rozproszone:

Duma o Sawie Czałym Kozaku, tłum. A. Pieńkiewicz, „Lwowianin”, 1840, s. 12–13 [przegląd pieśni o Sawie].

1841

Rozproszone:

- Rozmaite dumy i pieśni polskie, ukraińskie i Rusinów*, tłum. I. Wołłowicz, „Wizerunki i Roztrząsania Naukowe”, t. 19, 1841:
Pieśń I: Kukawka, s. 138–139.
Pieśń II [Zaczynajmy marsz wędrować...], s. 139–140.

Pieśń III [Gdzieżeś chodziła? W pokoju była...], s. 140–142.

Pieśń IV: Biada, s. 142.

Przekład pieśni ludu. Z mowy ukraińskiej, tłum. F. Jałowiecki,
„Linksmine”, 1841:

Wijut witry, wijut bujny, s. 67–69.

Wże mij susid żyto sije, s. 69–70.

Pierwsza pokuta Żeleźniaka. Duma ukraińska, tłum. E. Izopolski,
„Rusalka”, 1841, s. 183–205.

Sachajdaczny, powiastka ukraińska przez Ludwika Zielińskiego, zawiera spolszczone fragmenty śpiewu w narzeczu ruskim z okolic Stawiszcz, „Lwowianin”, z. 1, 1841, s. 1–11, 29–39.

Fragmety pieśni ruskich, „Przyjaciół Ludu”, nr 52, t. 7, 1841 [fragmenty artykułu dotyczącego wierzeń słowiańskich związanych z kukułką]:

[Była tam kukułeczka...], s. 416.

[Kukułka siadła na drzewinie...], s. 416.

[Poszłą wronę...], s. 417.

[Przybłądził aż do gaju...], s. 416.

[Przyleciała kukułeczka...], s. 416.

[Siwa kukułeczko...], s. 415.

1842

Rozproszone:

Dumy wołyńskie zebrane i przełożone przez Adama Słowikowskiego,
„Athenaeum”, t. 6, 1842 [utwory opatrzone przypisami autora]:

[A w miasteczku Beresteczku...], s. 148–150.

[Bieży konik drogą nową...], s. 142–143.

[Ciemna, ciemna, noc Kupala...], s. 162–163.

[Dwaj Laszkowie w Łucku stali...], s. 163–165.

[Gdy umrę, będę patrzyła...], s. 169–170.

[Hej jest u mnie jedno ziele...], s. 163.

[Igra z falami głębiny...], s. 156–157.

[Już miłą wiosna...], s. 143–144.

- [Kędyż się podział mój miły?...], s. 150–152.
[Miły, piękny mój kochanek...], s. 144–147.
[Na zielonem błoniu jasne...], s. 152–153.
[Oh zaszumiała kalina...], s. 158–159.
[Oh! Niemirowa miodek lubiła!...], s. 165–166.
[Pani męża miała, Piotrunia kochała...], s. 168–169.
[Piękny barwaku zielony...], s. 167–168.
[Pije Kozak, tańczy...], s. 161–162.
[Płynie rzeczulka w cichości...], s. 153–154.
[Pójdę ja brzegiem smugu zielonym...], s. 166.
[Przy rannej zorzy promyku...], s. 160–161.
[Sama ja pszenicę żęła...], s. 154–155.
[Tam na błoniu z bystrą wodą...], s. 155–156.
[Wyjdęż ja w duszy żałobie...], s. 147–148.
[Z za góry krętej ku błoniu...], s. 157–158.

Odgłos pieśni ruskich, z „Odgłosów pieśni ruskich” Czelakowskiego, 1829, „Jutrzenka”, 1842 [nie są to przekłady ani naśladowania, ale pieśni pisane „w duchu ludu”]:

Odsiwiaty, s. 205–206.

Wielka panichida, s. 205.

Więzień, s. 212–213.

Wypytywanie, s. 213–214.

[Na zielonym rynku pili wódkę Tatarzy...], tłum. K.Wł. Wójcicki, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1842, s. 157 [pieśń przełożona prozą, fragm. artykułu *Tatarzy* K.Wł. Wójcickiego; ten sam tekst znajduje się w wydaniu: K.Wł. Wójcicki, *Obrazy starodawne*, Warszawa 1843, s. 86].

Kozak Ukrainiec, tłum. E. Chojecki, „Niezapominajki”, 1842, s. 184–186.

Maryna, powiastka białoruska, tłum. A. Groza, „Rubon”, 1842, s. 87–112 [pieśń inspirowana utworami ludowymi].

1843

Dzieła Brodziński t. 3

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady pieśni ludowych.

Oddalona (pieśń ruska), tłum. K. Brodziński, s. 101.

Rozpaczająca (pieśń małosyjska), tłum. K. Brodziński, s. 101–102.

Poezje Groza t. 1

Publikacja zawiera poetyckie utwory autorskie, przekłady oraz utwory inspirowane folklorem ukraińskim.

Alina, legenda, z powieści gminnej, tłum. A. Groza, s. 27–42.

Do A., tłum. A. Groza, s. 21–22.

Do J.K. i T.D., tłum. A. Groza, s. 22–23.

Kniaźnin, poemat uczuciowy, tłum. A. Groza, s. 63–100.

Maryna, powiastka białoruska, tłum. A. Groza, s. 133–161.

Mogiły, tłum. A. Groza, s. 101–132.

Rozmyślanie, tłum. A. Groza, s. 23–25.

Skargi Tatara, pieśń, tłum. A. Groza, s. 18–20.

Sonet do A., tłum. A. Groza, s. 20–21.

Wacław i Helena, fantazja, tłum. A. Groza, s. 43–62.

Wiersz z powodu samobójstwa P., tłum. A. Groza, s. 11–15.

Z powieści: Zemsta Czarnego Boga, tłum. A. Groza, s. 7–11.

Poezje Groza t. 2

Zob. *Poezje Groza t. 1*.

Bohdan, ułomek, tłum. A. Groza, s. 14–16.

Lacki, дума z czasów Żółkiewskiego, tłum. A. Groza, s. 16–19.

Pierwsza pokuta Żelezniaka, дума ukraińska, tłum. A. Groza, s. 23–48.

Pieśni, tłum. A. Groza, s. 7–10.

Soroka, дума ukraińska, дума z podań ukraińskich, tłum. A. Groza, s. 51–96.

Starosta Kaniowski, powieść ukraińska, tłum. A. Groza, s. 99–203.

Śpiew Zaporozców, tłum. A. Groza, s. 12–14.

Zaporozec, myśl z pieśni gminnej, tłum. A. Groza, s. 10–12.

Rozproszone:

Pieśni gminne, tłum. i koment. R. Zienkiewicz, „Radegast”, 1843

[utwory z powiatu pińskiego, tłumaczeniu towarzyszą zapisy oryginalne]:

Cykl pieśni orszaku Kusta, s. 92–104.

Do panicza lub syna gospodarza, s. 90.

Do panienki lub córki gospodarza, s. 90.

Idąc do dworu lub gospodarza jakiego, s. 88.

Koza, s. 80–86.

We dworze lub u gospodarza, s. 88–90.

Piosnki gminne białoruskie, „Rubon”, t. 3, 1843:

[Ach! Ja młoda nie myślałam...], tłum. I. Chrapowicki, s. 157–158.

[Biały gołąb, biały gołąb...], tłum. I. Chrapowicki, s. 161.

[Dlaczego, Hanulko, siedzisz...], tłum. I. Chrapowicki, s. 156.

[Leciały gąski...], tłum. I. Chrapowicki, s. 154.

Maryna, powiastka białoruska, tłum. A. Groza, s. 147–150 [tekst polski przeplatany z oryginalnym].

[Nie zlatujcie się gołębiu...], tłum. I. Chrapowicki, s. 159.

[Pójdę młoda zbierać kwiatki...], tłum. I. Chrapowicki, s. 158–159.

[Rozwijaj swe listki...], tłum. I. Chrapowicki, s. 160–161.

[Skargami, gderaniem...], tłum. I. Chrapowicki, s. 157.

[Tam za górą, za wysoką...], tłum. W. Reutt, s. 152.

[Tęskno, nudno młodej...], tłum. I. Chrapowicki, s. 155–156.

[Ty, kalino! Ty, malino!...], tłum. W. Reutt, s. 153.

[Zosia żegna chatę ojca...], tłum. P.H. Marcinkiewicz, s. 162–163.

[Zpod wioseczki Jasia wdzięczny wietrzyk wieje...], tłum. P.H. Marcinkiewicz, s. 162.

E. Izopolski, *Wyobrażenia Ukraińców, połączone z publicznymi obchodami religijnymi – i zabawy*, „Athenaeum”, t. 5, 1843, s. 61–74

[studium zawiera przełożone fragmenty utworów]:

[A u krzywego tańca...], s. 62.

[Doświczanko ładna...], s. 66.

*Narodowa poezya plemion słowiańskich: Dwie mogiły (pieśń [u]kra-
ińska)*, s. 130, „Jutrzenka”, 1843.

Kukułki, z pieśni ludu, „Niezapominajki”, 1843, s. 108–109 [anoni-
mowy utwór inspirowany tradycją ludową].

1844

Piosnki wieśniacze 1844

Przekłady białoruskich (sławiano-krewickich) pieśni ludowych
śpiewanych nad Niemnem i Dźwiną, wraz z zapisem tekstów ory-
ginalnych.

A mójże ty kwiateczku, tłum. J. Czczot, s. 123.

Ach Morozie, Morożeńku, tłum. J. Czczot, s. 34–35.

Biedaź moja bieda, tłum. J. Czczot, s. 25–26.

Biednaż, biedna moja głowa, tłum. J. Czczot, s. 42–44.

Borem, borem szła panienka, tłum. J. Czczot, s. 15–16.

Bóg nie na to dał nam żyć, tłum. J. Czczot, s. 115, 117.

By się w karczmie nie siedziało, tłum. J. Czczot, s. 89, 91.

Byłem niegdyś kowal, tłum. J. Czczot, s. 91, 93.

Chłopek ja chłopieczek, tłum. J. Czczot, s. 46–47.

Choć ubogi biednie żyję, tłum. J. Czczot, s. 113, 115.

Czem nie pijesz koniu wody, tłum. J. Czczot, s. 15.

Czem tak rano, o dąbrowo, tłum. J. Czczot, s. 24–25.

Czemu kukułeczko, tłum. J. Czczot, s. 125, 127.

Czy to dym, czy to pył, tłum. J. Czczot, s. 13–14.

Czyś ty znał, kogo brał, tłum. J. Czczot, s. 41.

Długoś spała dziewczeczko, tłum. J. Czczot, s. 121.

Dokąd jedziesz opętany, tłum. J. Czczot, s. 31–32.

Dosyc spania, wstań synowo, tłum. J. Czczot, s. 42.

Dzień dobrydzień, panie gospodarzu, tłum. J. Czczot, s. 3–5.

Ej co za gospodarz z niego zawołany, tłum. J. Czczot, s. 119, 121.

Ej leciały gęsi w cudzy kraj, tłum. J. Czczot, s. 14.

Ej pracujmy działki szczerze, tłum. J. Czczot, s. 117, 119.

Hejże, hejże do mazura, tłum. J. Czczot, s. 41.

Idą woły równą drogą, tłum. J. Czczot, s. 38.

Jak to dobrze, kiedy chłopek, tłum. J. Czczot, s. 75, 77, 79.

- Kiedy w ziemię ziarno rzucisz*, tłum. J. Czczot, s. 101, 103.
Kto Anulkę poznać chce, tłum. J. Czczot, s. 39.
Kto powiedział: mąż mój dobry, tłum. J. Czczot, s. 45.
Kto tu pijak, taki z wioski, tłum. J. Czczot, s. 81.
Nie chodź Grzegorzu na wieczornice, tłum. J. Czczot, s. 32–33.
Niech cię spali błyskawica, tłum. J. Czczot, s. 123, 125.
Nikt ciebie, mój ojcie, pochować nie idzie, tłum. J. Czczot, s. 111, 113.
Nióśł mię konik wrony, tłum. J. Czczot, s. 5–6.
O dziewico, siostró nasza, tłum. J. Czczot, s. 11–12.
O pole, pole szerokie, tłum. J. Czczot, s. 129.
Oj czarna gospoś, gdyby kominy, tłum. J. Czczot, s. 85, 87.
Oj czyi to ludzie piją i hulają, tłum. J. Czczot, s. 79.
Oj na co nam dym, wyjada oczy, tłum. J. Czczot, s. 105, 107.
Oj sąsiedzie ty bogaty, tłum. J. Czczot, s. 109, 111.
Oj w krzaku, w chrośniaku, tłum. J. Czczot, s. 83, 85.
Oj wy młode męzateczki, tłum. J. Czczot, s. 93, 95.
Paniczyku, nasz króliku, tłum. J. Czczot, s. 47.
Panowie nasi, kwiateczki, tłum. J. Czczot, s. 107, 109.
Piją gęsi wodę, tłum. J. Czczot, s. 19–20.
Plakała brzozka i tak mówiła, tłum. J. Czczot, s. 99, 101.
Pod czerwoną jarzębinką, tłum. J. Czczot, s. 23–24.
Posłali na wojnę Jasieńka, tłum. J. Czczot, s. 20–21.
Póki słońce wejdzie, tłum. J. Czczot, s. 127.
Przech w małżeński Pan Chamicki, tłum. J. Czczot, s. 26–28.
Przestań szumieć gaju zielony, tłum. J. Czczot, s. 33–34.
Przyjechała Kolada, tłum. J. Czczot, s. 8–9.
Siodłał biały młodzian konia, tłum. J. Czczot, s. 29.
Słoneczko, niewielka noc Ś. Jana, tłum. J. Czczot, s. 10.
Słoneczko, słoneczko, Jan i Piotr chodzili, tłum. J. Czczot, s. 10–11.
Szczebioczenie jako sroki, tłum. J. Czczot, s. 97.
Szła Kolada kołędujący, tłum. J. Czczot, s. 9.
Śmierć męzowej lichej matce, tłum. J. Czczot, s. 35–36.
Tydzień, tydzień do Kolady, tłum. J. Czczot, s. 7.
U Leona kucię tłuką, tłum. J. Czczot, s. 7–8.

- U sąsiada chata biała*, tłum. J. Czczot, s. 30–31.
W chacie gorzko, dymno, tłum. J. Czczot, s. 44–45.
W lesie cietrzew gądzieś tokuje, tłum. J. Czczot, s. 87, 89.
W polu ani dym, ni tuman, tłum. J. Czczot, s. 17–19.
W sadzie winograd się rozpościera, tłum. J. Czczot, s. 37.
Wczoraj tu nie byłeś, tłum. J. Czczot, s. 22.
Wieczor, wieczor, wieczorynka, tłum. J. Czczot, s. 9–10.
Wznijdź, xiężycu! zorzo jasna, tłum. J. Czczot, s. 17.
Z góry woda leci, tłum. J. Czczot, s. 39.
Zasypcie w nowe jasła pszeniczki, tłum. J. Czczot, s. 12.
Zazulko, kukujesz niegłośno, tłum. J. Czczot, s. 12–13.
Zgadnij miła mamó, tłum. J. Czczot, s. 46.
Zrzuć kochana rękawiczki, tłum. J. Czczot, s. 40.
Żle robimy żoneczki, tłum. J. Czczot, s. 95, 97.
Żony wyprowadźcie, tłum. J. Czczot, s. 103, 105.

Rozproszone:

Dalibor Jan Wagilewicz, *Szełudywy Buniak (z podań ludu)*, Biblioteka Naukowego Zakładu imienia Ossolińskich, t. 11, 1844, s. 181–195 [studium zawiera przytoczone treści podań ludu południoworuskiego oraz przekład jednej pieśni].

Śpiewy historyczne Ukrainy, zebrane przez Erazma Izopolskiego, „Athenaeum”, t. 1, 1844 [teksty zostały podane najpierw w wersji oryginalnej, następnie przełożone; towarzyszą im objaśnienia i komentarze E. Izopolskiego]:

Duma I: O stafim Daszkiewiczu, s. 142–146.

Duma II: O Bajdzie, s. 151–160.

Śpiewy historyczne Ukrainy, tłum. J. Gośniewski, „Athenaeum”, t. 2, 1844 [teksty zostały podane najpierw w wersji oryginalnej, następnie przełożone; towarzyszą im objaśnienia i komentarze E. Izopolskiego]:

Duma trzecia z wariantami: O Janie Swirgowskim nazywanym od Historyków polskich Swirczowskim, s. 72–76.

Duma czwarta: O Bohdanku czyli Bohdanie Xięciu Rożyńskim, s. 79.
Dumy tej naśladowanie, s. 80–81.

Śpiewy historyczne Ukrainy, zebrane przez Erazma Izopolskiego, tłum. J. Gośniewski, „Athenaeum”, t. 4, 1844 [teksty zostały podane najpierw w wersji oryginalnej, następnie przełożone; towarzyszą im objaśnienia i komentarze E. Izopolskiego]:

Duma piąta: O Serpiaże, czyli Podkowie, s. 55–60.

Duma szósta: O Morożeńku, s. 65–76.

Śpiewy historyczne Ukrainy, zebrane przez Erazma Izopolskiego, „Athenaeum”, t. 5, 1844 [teksty zostały podane najpierw w wersji oryginalnej, następnie przełożone; towarzyszą im objaśnienia i komentarze E. Izopolskiego]:

Duma siódma: Czarnomorska burza, tłum. M. Grabowski, s. 20–26.

Duma ósma: O Samujłenku Kołomyjenku, s. 26–31.

Śpiewy historyczne Ukrainy, zebrane przez Erazma Izopolskiego, „Athenaeum”, t. 6, 1844 [teksty zostały podane najpierw w wersji oryginalnej, następnie przełożone; towarzyszą im objaśnienia i komentarze E. Izopolskiego]:

Duma dziewiąta: O Fedorze Bezrodnym (I), tłum. M. Grabowski, s. 43–46.

Duma dziesiąta: O Skałozubie, s. 49–53.

M. Ossorya (Ciepliński), *Pieśni ukraińskie*, „Biblioteka Warszawska”, t. 1, 1844:

[Burza bliska...], s. 376.

[Chmurno na niebie, tuman w dolinie...], s. 371–372.

[Kopytami step zorany...], s. 377–378.

[Na stepie krynicę...], s. 374–375.

[Nad Dunajem, nad szerokim...], s. 373–374.

Orzeł, s. 375.

[Tam za rzeką łączka cała...], s. 372–373.

[Tuman, tuman po dolinie...], s. 376–377.

1845

Piosnki wieśniacze 1845

Tłumaczenia pieśni ludowych śpiewanych nad Niemnem, Dnieprem i Dniestrem, na podstawie tekstów wydanych.

Ach ja nieszczęsny, co s sobą uczynię, tłum. J. Czeczot, s. 37–38.

Bieda temu najmitowi, tłum. J. Czeczot, s. 63–65.

Biedem sobie kupiła, tłum. J. Czeczot, s. 46–47.

Biedny człowiek, biedny, tłum. J. Czeczot, s. 19–20.

Bodaj ciebie, bodajże mię, tłum. J. Czeczot, s. 44–45.

Bojan aż za Dunaj ciekł, tłum. J. Czeczot, s. 36–37.

Boże w dobrą daj godzinę zażyć żniejkom, tłum. J. Czeczot, s. 87.

Boże wszystkim zmarłym wieczne odpocznienie, tłum. J. Czeczot, s. 101.

Czarna chmura idzie w dali, tłum. J. Czeczot, s. 21–22.

Czarna rola zaorana, hej, hej, tłum. J. Czeczot, s. 47–49.

Czemu Halu nie tańczujesz, tłum. J. Czeczot, s. 67.

Czemu kury nie piejecie?, tłum. J. Czeczot, s. 34–35.

Czemu złośliwem patrzysz wejrzeniem, tłum. J. Czeczot, s. 51–52.

Czumak z Donu szedł do domu, tłum. J. Czeczot, s. 26–27.

Czyjeż woły czyje, tłum. J. Czeczot, s. 25–26.

Czyż ja w lesie nie bywała [I], tłum. J. Czeczot, s. 68.

Czyż ja w lesie nie bywała [II], tłum. J. Czeczot, s. 68.

Dałaś mnie matulu moja, tłum. J. Czeczot, s. 60–61.

Dzięki Tobie Boże żeś mię stworzył chłopkiem, tłum. J. Czeczot, s. 82.

Ej na górze na wysokiej malowali dwa malarze, tłum. J. Czeczot, s. 15.

Ej na polu niwka, tłum. J. Czeczot, s. 62–63.

Ej po drodze żuczku, tłum. J. Czeczot, s. 14.

Ej posadzę ja przy chatce, tłum. J. Czeczot, s. 84–85.

Ej śpiewała matka na miodzie, tłum. J. Czeczot, s. 20–21.

Ej wyjdę ja wyjdę na górę wysoką, tłum. J. Czeczot, s. 66.

Gdzież to jedziesz Romanie?, tłum. J. Czeczot, s. 71–72.

Gdzieżeś był słowiku, tłum. J. Czeczot, s. 6–7.

Hej dwojeczko dzieci, tłum. J. Czeczot, s. 61–62.

Hej ja Kozak z Ukrainy, tłum. J. Czeczot, s. 43–44.

- Het precz, próżna rzecz*, tłum. J. Czczot, s. 16.
Jakem była ja młoda, tłum. J. Czczot, s. 30–31.
Jakże miły dla mnie Stach, tłum. J. Czczot, s. 35–36.
Jasny sokoł się zasmucił, tłum. J. Czczot, s. 8–9.
Jedna góra zbyt wysoka, tłum. J. Czczot, s. 16–17.
Kiedy bieda dojmuje, tłum. J. Czczot, s. 100–101.
Kołomyjki, od miasta Kołomyi tak nazwane, piosnki w rodzaju Krakowiaków (1–80), tłum. J. Czczot, s. 74–81.
Leci orzeł pod niebiosy, tłum. J. Czczot, s. 2–24.
Leciał orzeł po nad morzem, tłum. J. Czczot, s. 12–14.
Luli, luli duszeczko, luli, luli córeczko, tłum. J. Czczot, s. 91.
Luli, luli, luleńki, mój synaczkę maleńki, tłum. J. Czczot, s. 90.
Matula kazała, bym kury zwołała, tłum. J. Czczot, s. 72–73.
Miejmy dziatki miłość Boga, miłość dla bliźniego, tłum. J. Czczot, s. 92–93.
Miły xiężę ty nasz pasterz, tłum. J. Czczot, s. 97–98.
Na co zda się zalot wasz, tłum. J. Czczot, s. 33.
Na coś mnie matulu moja, tłum. J. Czczot, s. 45–46.
Nie bez Boga moje dzieci, tłum. J. Czczot, s. 102–103.
Nie gospodarz, co wolika swego nieszanuje, tłum. J. Czczot, s. 94.
Nie tak boli, gdy ukąsi okrutna gadzina, tłum. J. Czczot, s. 30.
Niesiem wieniec dożynkowy, tłum. J. Czczot, s. 88–89.
Nim zejdziesz dziewczę z mojej mogiły, tłum. J. Czczot, s. 32.
O wódko, wódko tyś nas zgubiła, tłum. J. Czczot, s. 98–99.
O żoneczko moja miła, tłum. J. Czczot, s. 89–90.
Oj dajże Boże doczekać niedzielki, tłum. J. Czczot, s. 38–39.
Oj dąbrowo, dąbroweczko, tłum. J. Czczot, s. 68.
Oj kochane niebożątka, tłum. J. Czczot, s. 101–102.
Oj stuknęło w bujnym lesie, tłum. J. Czczot, s. 55–56.
Oj ty dziewczyno i harda i pyszna, tłum. J. Czczot, s. 39–40.
Oj zgubiła nas gorzałka, tłum. J. Czczot, s. 95.
Pan Dąbrowa zaręczony, tłum. J. Czczot, s. 1–3.
Panie gospodarzu pszczołka brzęczy, tłum. J. Czczot, s. 99–100.
Podał swaty bogaty, tłum. J. Czczot, s. 31.

- Prosi dziewojeczka*, tłum. J. Czczot, s. 69.
Przed Twym Boże majestatem, tłum. J. Czczot, s. 83.
Przez mój biały dwór cieciera leciała, tłum. J. Czczot, s. 8.
Przychodź miły, dzień już biały, tłum. J. Czczot, s. 70–71.
Rają żoną bym została, tłum. J. Czczot, s. 33.
Różę w ogródku postrzegła, tłum. J. Czczot, s. 5–6.
Siedzi Kozak na mogile, tłum. J. Czczot, s. 49–50.
Siwy gołąbeczek, tłum. J. Czczot, s. 7.
Siwy koniu siwy koniu, tłum. J. Czczot, s. 57–58.
Skądś rodem? Z Biłgoraju, tłum. J. Czczot, s. 96–97.
Słońce grzeje wietrzyk wieje, tłum. J. Czczot, s. 42–43.
Słyszę, słyszę, mówią ludzie, tłum. J. Czczot, s. 58–60.
Szczęściem jest małżeńska wiara, tłum. J. Czczot, s. 84.
Szczygiel mały, a gromadę, tłum. J. Czczot, s. 3–5.
Szła dziewczyna z ganku, tłum. J. Czczot, s. 3.
Święty Janie święty, tłum. J. Czczot, s. 85–86.
Tam na górze jawor stoi, tłum. J. Czczot, s. 41–42.
Tam się w polu dwa topole trzeci dąb zieleni, tłum. J. Czczot, s. 18.
Ten na pewną zgubę godzi, tłum. J. Czczot, s. 53–55.
Trzeba bóta i trzewika, tłum. J. Czczot, s. 93–94.
Tyżeś pojechał, mnieżeś zaniechał, tłum. J. Czczot, s. 65.
Uccie się kochane dziatki, tłum. J. Czczot, s. 91–92.
W Berdyczewie sławnem mieście, tłum. J. Czczot, s. 24–25.
W całej wiosieczce szeregowi stali, tłum. J. Czczot, s. 69–70.
W gaju zielonym pogodnego ranku, tłum. J. Czczot, s. 73–74.
Wiej wietrzyku bystro wiej, tłum. J. Czczot, s. 10.
Wieją wiatry wieją bujne, tłum. J. Czczot, s. 11–12.
Wszystkie sady roskwitnęły, tłum. J. Czczot, s. 17–18.
Z góry wozy się toczyły, tłum. J. Czczot, s. 28–30.
Z Ukrainy tu przychodzę, tłum. J. Czczot, s. 40.
Zabił tato sojkę, tłum. J. Czczot, s. 56–57.
Zapomnij o mnie, najdziesz na świecie, tłum. J. Czczot, s. 52–53.
Zażęłyśmy żyto panie, tłum. J. Czczot, s. 87–88.
Znać kto kogo lubi, tłum. J. Czczot, s. 18–19.

1846

Rozproszone:

Dumy wołyńskie zebrane i przełożone przez Adama Słowikowskiego,
„Athenaeum”, t. 5, 1846:

[Chociaż pójdziesz w cudzą krainę...], s. 205–206.

[Choć kwitnie łąki kalina...], s. 174–175.

[Chodzi wojak przy ruczaju...], s. 202–204.

[Cożem ja biedna zrobiła!...], s. 191–193.

[Czemżeś mnie moja matko...], s. 202.

[Dwa prześliczne gołąbeczki...], s. 213–214.

[Gęste łozy zaszumiały...], s. 208–209.

[Hej gołębiu, gołąbeczku...], s. 200–201.

[Hej zaszumiała murawa...], s. 210.

[I socha w ziemi, woły w jarzmie stoją...], s. 189–190.

[I wyjść nie bierze ochota...], s. 210–212.

[Jak Polesie jak Wołyńie...], s. 217–218.

[Jużże tej pięknej doliny...], s. 214–215.

[Ku morzu, sinemu morzu...], s. 189.

[Kukała kukułka z pięknej kaliny...], s. 177.

[Matka syna ożeniła...], s. 178–179.

[Miesiąc świeci a nie grzeje...], s. 200.

[Mówią zem się odmieniła...], s. 185–186.

[Na polu stoi tarnina...], s. 196–198.

[Nie rzucaj mnie mój jedyny...], s. 195–196.

[Odemknę okienko – jak huczno na dworze!...], s. 190.

[Oj pójdeż ja gdzie kryice...], s. 205.

[Oj ty krzywy panku!...], s. 193–194.

[Paś się mój siwy koniku...], s. 188–189.

[Po krasnym łąki kobiercu...], s. 212–213.

[Po zielonej łące miła...], s. 179–180.

[Posłała matka dziewczynę...], s. 191.

[Powiem matce prawdę całą...], s. 194–195.

[Pójde ja górą, pójde ja górą...], s. 198–199.

[Przyleciał sokół na mój nowy dwór...], s. 198.

- [Przyleć mój jasny sokole...], s. 216.
[Raz jeszcze dumkę zanóczę...], s. 206–208.
[Samotny dębie doliny...], s. 172–173.
[Samotny u brodu...], s. 216–217.
[Serwinie! Młody chłopczyno...], s. 182–183.
[Spadła z nieba zorza, jasności słońeczka...], s. 181.
[Szumi, szumi w mojej główce...], s. 183–185.
[Tam na polu chatka stała...], s. 175–177.
[Tuman, tuman po dolinie...], s. 186–187.
[Wczoraj nie byłeś i dziś nie byłeś...], s. 204–205.
[Wyjdziesz ja za nowe wrota...], s. 169–172.

Wyprawa, tłum. A. Bielowski, „Dziennik Mód Paryskich”, nr 2, 1846, s. 11 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej, fragment artykułu *Przypomnienia z podróży po kraju*].

1847

Rozproszone:

- Pieśni ludu zebrane w Pińszczyźnie i przełożone przez Romualda Zienkiewicza, „Athenaeum”, t. 4, 1847:
[Ach cóż dziwny sen mój znaczy...], s. 172.
[Ach czemuż to nie mogłam pierwej o tem wiedzieć...], s. 175.
[Bardzo rano w niedzielę...], s. 172–173.
[Cieszymy się w tych dniach...], s. 155–156.
[Czemu dąbrowo zielona...], s. 171–172.
[Cześć niebieskiemu...], s. 153–155.
[Drożyny się wiją...], s. 164–166.
[Gdzie przewóz, rzeka...], s. 147–148.
[Górą idzie ścieżka bita...], s. 161–162.
[Górą ścieżka bita idzie...], s. 160–161.
[Już powrócił mąż mój z pola...], s. 167–168.
[Matka sokoła gdy na świat wydała...], s. 183–185.
[Na dolinie ogień płonie...], s. 159–160.
[Na końcu wioski wdowa mieszkała...], s. 179–180.
[Na łowy biegł Jaś sobie...], s. 181–183.

- [Na morzu sinem ściszyły się fale...], s. 151–152.
[Nie jedź swateczku w porze opóźnionej...], s. 173–174.
[O niedola, nieszczęście!...], s. 178–179.
[O szybko skrzydlate...], s. 185–186.
[O wierzbo! wierzbo zielona...], s. 158–159.
[Schylały się wierzb gęstwiny...], s. 164.
[Smutek mnie chyli do ziemi...], s. 162–164.
[Szczodry wam wieczór...] s. 146–147.
[Śnieżnie łabędzie przez jezioro płyną...], s. 168–170.
[Święty wieczór nam...], s. 152–153.
[Święty wieczór ten...], s. 156–158.
[Tam pod lasem wysokim...], s. 149–150.
[W rycerski wieniec...], s. 150–151.
[W serduszku Hanusi...], s. 175–176.
[W swych wiosnach ledwie rozwite...], s. 170.
[W zrębie z dębowego drzewa...], s. 177–178.
[Wstałam sobie raniutko...], s. 166–167.
[Wysłałam sobie na wzgórek...], s. 159.
[Zażądała Hanneczka...], s. 174–175.

1849

Rozproszone:

- Wyjazd Kozaka (z piosnek ukraińskich)*, tłum. T.A. Olizarowski, „Stadło”, nr 1, 1849, s. 4.
Opuszczona (melodia ukraińska), tłum. T.A. Olizarowski, „Stadło”, nr 2, 1849, s. 10–11.

1851

Piosenki gminne

Publikacja zawiera słowo wstępne tłumacza oraz 219 przetłumaczonych pieśni ludowych. Utwory zostały podzielone na grupy pieśni: kołędowe, weselne na zaręczyny, przed ślubem, po ślubie, wiosenne, kustowe, kupalne, letnie, żniwiarskie, treści religijnej, rozmaite, z Polesia Wołyńskiego (dodatek). Pieśniom towarzyszą drobne przypisy oraz informacje na temat danego obrzędu lub

- okoliczności wykonywania. Tytuły utworów wymienione w spisie treści stanowią na ogół pierwszy wers utworu i różnią się od tytułów w środku antologii.
- Ach cóż dziwny sen mój znaczy, sen z Soboty na Niedzielę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 57.
- Ach czemuż to nie mogłam pierwszej o tem wiedzieć, że mi w rodziców domu dłużej już nie siedzieć!*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 113.
- Ach jest u mnie jeden i drugi brat młody, poją oni wrone konie swe u wody*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 173.
- Ach pójdę sobie tam gdzie mnie wesoło*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 173.
- Ach tam na górze drzewo leżało*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 231–235.
- Ach zielonego gaju nie ścinajcie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 165.
- Bardzo rano w Niedzielę sień zamiata Hanusia miotełką złotą*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 59.
- Barwineczek w chłodzie sadzę po ogrodzie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 341.
- Boże mój, Boże! Mąż mię tak zasmucił*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 293–295.
- Brzozka różzczkami zwisłemi w dolinę schyla się czołem*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 113–115.
- Byliśmy w Kościele, widzieli trój-ziele*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 63.
- Był pan Sawa w Niemirowie na pańskim obiedzie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 385–389.
- Całe trzy lata deptałem ja rynki, z miłością moją dla lubej Marynki*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 167.
- Co też wyrabia, dla Boga! ta wdowa, pszenicę sieje, a rola jałowa*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 169–171.
- Czaban*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 405–409.
- Czemu dąbrowo zielona szumisz smutnie nachylona*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 189–191.
- Czemu dziewczę chodzisz dumnie, czemu nie chcesz wyniść ku mnie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 329–333.
- Czerpiąc wodę, w brodzie się zmoczyłam*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 301.
- Czumak woła: hej hej, do czary lej*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 379–383.

- Czyjże to ojciec, ulicą sadzoną, z rękoma na krzyż i głową spuszczoną*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 69.
- Daj Boże zachód złocisty i czysty – mąż mój wyjechał za domek ojczy-
sty*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 157–159.
- Dąb zieleni, z pod korzeni chłodny zdrój wybija*, tłum. R. Zienkie-
wicz, s. 209–211.
- Deszcz po deszczu na dworze, świece świecą w komorze*, tłum. R. Zień-
kiewicz, s. 49–51.
- Do domu chłopcy, dosyć już hulanki*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 281–
283.
- Do sadu dziewczeczki biegnijcie, z grząd ruty zielonej narwijcie*, tłum.
R. Zienkiewicz, s. 59.
- Dość pszenicy złocistej leżeć w stercie kłosistej*, tłum. R. Zienkiewicz,
s. 71.
- Drogą bitą a szeroką, szedł sam Pan Bóg z wielką tłoką*, tłum. R. Zień-
kiewicz, s. 225.
- Drożyny się wiją, żółcą się piaseczki*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 181–183.
- Dwaj mnie od Boga braciszkuwie dani*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 169.
- Dwóch jak śnieg jasnych zlatuje Aniołów, przypada, siada tam gdzie
czoło stołów*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 101–103.
- Dziewczyzna po sadzie chodzi*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 211–213.
- Dzisiaj Kupała, jutro święty Jan*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 179.
- Ej Grzegorz drogi, rzuć te wieczornice*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 317–
321.
- Ej wy koguty rano nie śpiewajcie*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 125.
- Gdybyż to mnie siwa szuba, a do szuby żupan siwy*, tłum. R. Zienkie-
wicz, s. 383–385.
- Gdzie przewóz staje, brzoza cień daje*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 17–21
- Gdzie wzgórek ukrzemieniony tańczą dziewice i żony*, tłum. R. Zień-
kiewicz, s. 161.
- Gdzież gołąbka nam miła co z nami jadła, piła?*, tłum. R. Zienkie-
wicz, s. 131.
- Gnij się, zginaj, lecz nie łamaj się moście świdwowy*, tłum. R. Zień-
kiewicz, s. 89–91.

- Górą ścieżka bita idzie, tam sierota idzie w biedzie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 139–141.
- Górą ścieżka idzie bita, tędy młoda szła kobieta*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 141–143.
- Gromadzą się dziewczeczki koło młodej Haneczki, nie iść po rutę w ogródek*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 67.
- Hanna do ślubu już wyjeżdżała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 59–61.
- Hanna gości przeprowadza*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 51–53.
- Hanna na progu stanęła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 117.
- Hanna w bogatej falistej sukience za stół zachodząc, fałdy zbiera w ręce*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 101.
- Hanna zapłakała, u swachy pytała: w jakąż jedziem stronę?*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 117–119.
- Haneczka do ślubu jechała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 61.
- Hejże lecion otwierajcie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 133.
- Hejże nabok wy wrogi, nie przechodźcie nam drogi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 83.
- Hyla, hyla gęsi białe, nuż na wodę z wonnych łąk*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 351–353.
- I czyjaż świeca jaśniej się pali?*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 107–109.
- I dąb i brzoza chylą się ku sobie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 283–285.
- Jacyż to błędzą tłoczanie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 227.
- Jakiż to Sokoł na tych wrotach siedzi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 103.
- Jedna z wiszeniek stojących rzędami*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 83–85.
- Jeszcze słońce złoci strzechy, w pościeli już leżę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 243–245.
- Jezu Chryste miłościwy*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 237–243.
- Już księżyc Nowy po niebiosach brodzi, Jaś hoży, młody już za stół zachodzi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 77–79.
- Już powrócił mąż mój z pola, w łzach przy koniu stoi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 183–185.
- Kalina z kraśną jagodą pochylała się nad wodą*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 203–205.
- Koza*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 39–45.

- Księżyc z dwoma różkami świeci między gwiazdami, ma dwóch braci*
Jaś młody, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 85–87.
- Matka córkę karała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 149–151.
- Matka Sokoła gdy na świat wydała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 271–273.
- Matka syna pyta: synu, czy już świta?*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 123–125.
- Matka woła mię do domu*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 203.
- Maxim stary i brodaty*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 5–9.
- Mężateczko nasza młoda, tobie stała się przygoda*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 221–223.
- Miedzą dziewczki szły wesole*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 179.
- Miodem płynęły rzeki a nie tylko źródła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 173–175.
- Młodej ciemność się sprzykrzyła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 127.
- Mogłoby to przyjść na myśl z nas komu, ot nasz Ksiądz Dobrodziej nie w domu*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 61.
- Moja ty koso złocisto-włosa! ja cię rozpuszczę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 105–107.
- Moja zielona jedlino*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 147–149.
- Mój zamorski słowiku*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 191–193.
- Na dolinie ogień płonie, dziewczę we łzach łamie dłonie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 137–139.
- Na końcu wioski wdowa mieszkała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 263–265.
- Na łowy biegł Jaś sobie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 265–271.
- Na morzu słońce igrało*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 193.
- Na poletku zorany wrzasnę w stadzie żórawie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 325–327.
- Na polu jaśniej uświewy złocone*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 221.
- Na polu krzą się tumany*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 291.
- Na sinim morzu ściszyły się fale, a jaskółeczka kąpie się na skale*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 25–27.
- Na wzgórku wysokim dąb z liściem szerokim*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 347–349.
- Nacóż poszłam jagód szukać, w lesie zabłądziłam*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 213–217.

- Nad Dnieprem, nad olchami dwa księżyce jasno-lice*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 79–81.
- Nad sadem krzyknie śnieżnych gęsi stado: Hanno! już ciebie czekają z posadą*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 105.
- Napad Tatarów*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 193–195.
- Napomnienie dane Antosi przez Sokoła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 27–29.
- Nasz pan dzisiaj tak wesoły*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 229–231.
- Nie jedź swateczku w porze opóźnionej*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 81–83.
- Nie jeść już matce jagód z lasów, z błoni, kubeczek złoty upuściłaś z dłoni*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 49.
- Nie kopyt konika te dźwięki, podkówki to Jasia te brzęki*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 77.
- Nie nuć słowiku w sadowym gaiku w porannej porze*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 217.
- Nie są daremne dumania moje*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 357.
- Nie swarz się, nie swarz mateczko miła, że twa córeczka tak się spóźniła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 65.
- Niebo tak czyste, jasne, przejrzyste, a tam za dworem chmura pod bo-rem*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 29–33.
- Niegdyś hoża, piękna byłam*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 337–341.
- Nieszczęsne losu sieroty koleje*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 167–169.
- O dębie, mój dębie, zielony kamracie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 309–311.
- O Gońcie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 393–397.
- O niedolo, nieszczęście, o smutne zamężcie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 259–263.
- O szybkostrzydlate gęsi popielate, może wy co wiecie o jasnym Sokole*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 273–277.
- O Święty Antoni, o Święty Urwinie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 245–249.
- O wierzbo, wierzbo zielona, czemuś nad morze nachylona?*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 135–137.
- O wiosno, wiosno miła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 133–135.
- O! Kupało, Kupało! gdzież ty zimę zimowało*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 179.

- Ogród zasadzałam, winem polewałam*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 315–317.
- Oj panowie swatowie cóżeśmy wam zrobiły?*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 105.
- Okolo krzewu gęsta soczewica, kto tę soczewkę wszystko powyrywa*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 161–163.
- Okolo krzewu gęsta soczewica, okolo dęba dąbrowa zielona*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 161.
- Oto lasek rozpuszczony, po nim buja wrzos zielony*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 129.
- Oźwiej się rodzie bogaty*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 111.
- Perezwiankę matkę prosim w naszą chatkę*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 131.
- Piękną zielen, piękną masz ogrodowy jaworze*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 229.
- Po łąkach latała kukuleczka mała*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 11–15.
- Po nad łąką zieloną kukułka latała, gdzie ma usłać gniazdeczko słowika pytała*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 127.
- Pod gajem wonnym, pod gajem zielonym*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 363–365.
- Popieść mię matko rodzona, przytul mię dzisiaj do łona*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 115–117.
- Porastaj koprze nad moje ogrody*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 201–203.
- Poszedłem sobie do Księdza Nasteczki*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 165.
- Poszłam ja sobie pod gaj zieleniutki*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 163.
- Poszłam po wodę tam gdzie rozlew płynie*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 165.
- Powiejcie wiatry z góry na doliny*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 377–379.
- Pójdę do strumienia, obmoczę się cała*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 349–351.
- Pójdę drogą użyć wczasu, głos mój pójdzie gęstwą lasu*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 201.
- Pójdę w czyste pole, gdzie brat orze rolę*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 175–177.
- Przed wrotami po żwirze Dunaj cichy bieży*, tłum. R. Zienkiewicz, s. 73.

- Przenajświętsza Matko nie wzgardź naszą chatką*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 73.
- Prześliczni a liczni stanęli Anieli*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 3–5.
- Przez Bohdanówki ulice wojskiem ciągnęły dziewice*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 159–161.
- Przez mój podwórek cieciorka leciała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 171.
- Przy pochodni zapalonej jechał Jaś do narzeczonej*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 311–315.
- Raz po rynku Słuckim była rozeszła się wieść*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 285–287.
- Rycerski zapał młodzieńca palił, konia swojego przed królem chwalił*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 23–25.
- Rzeczko ty bystra i nie unoszona, tyś jeszcze wczora z szumem biegła żwawo*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 109–111.
- Schylały się wierzb gęstwiny, kozak zbłąkał się z dróżyny*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 147.
- Siedliśmy hulać ni późno, ni rano*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 281.
- Sieni kalinowe, podłoga w świetlicy*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 409–413.
- Sieroto biedna, tyś sama jedna a dzisiaj twoje wesele*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 73–75.
- Skrzypią jodły, skrzypią sosny, wiatry silnie wieją*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 341–345.
- Słońce już niziutko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 223–225.
- Słowiczek siedzi na klonie z posępną główką na łonie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 103–104.
- Słowiku malutki, pocóż ci te smutki*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 345–347.
- Smuci się Sokół, biednaż ma główeczka*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 217–219.
- Smutek mię chyli do ziemi, jam tu między swojemi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 143–147.
- Spojrzyj matko w okieneczko, już tve dziecię jak słoneczko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 63.
- Spokojnie, smutnie Dunaj wody niesie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 365.
- Stadem śnieżne łabędzie Dunaj przepływają, odezwą się wodzowie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 87–89.

- Szara ty kukuleczko, ty nieszczera ptaszeczko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 47.
- Szaro-biały mój Sokole leć do ojca, siądź na stole*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 119–121.
- Szczodry wam wieczór*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 1–3.
- Szkatuła ciężka złotem zabrzęczała, Hanna po ślubie w domu zapłakała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 65–67.
- Szłą do mnie swatów abym słowo dała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 305–309.
- Szumi sosna choć spokojnie, w polu u nas już po wojnie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 227–229.
- Ślubną obrączką okutą rączką Hanno daj wody matce rodzonej*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 65.
- Śnieżne łabędzie przez jezioro płyną*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 185–189.
- Świątynia w Turowie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 33–37.
- Święta Helena chodziła, błędziła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 235–237.
- Święty Bazyli czartów odgania*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 249–253.
- Takoż o Sawie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 389–393.
- Tam pod lasem wysokim koników gromada*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 21–23.
- Tatarzyn, braciszku, Tatarzyn zaprzedał to naszą siestrzyczkę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 109.
- Te gwiazdy zaledwie się wleką, daleko Hanneczka, daleko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 87.
- Tęskność wieździe rybę w haty, puście swata wy do chaty!*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 95.
- Tłoczniaki me miłe rzędem się szykujcie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 225–227.
- Ty listeczku z kloniny, dokąd ciebie wietrzyk niesie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 299–301.
- U ojca mego gór i dolin w koło*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 171.
- U ojca mego, u rodzonego*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 197–201.
- W borze stoi sosna z wierzchołkiem zielonym, ukędzierzawionym*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 367.
- W czystym polu brzożka powiewała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 397–401.

- W dąbrowie tętent się rozlega, z niej rączych koni dwa wybiega*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 91–92.
- W domku Marysi gładzona podłoga*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 373–375.
- W dzień świąteczny o świcie matka woła na dziecię*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 121–123.
- W gęstwinie, na leszczynie kukulka gniazdo złożyła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 153–155.
- W Jerozolimie rano dzwonili*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 15–17.
- W Jeruzalem jeszcze rano już się dzisiaj radowano*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 33.
- W Niedzielę a z dnia połowy szedł Bóg w różne świata strony*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 253–255.
- W Niedzielę rano ledwie zorze wstały, huczliwe bębny wojenne zabrzmiały*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 327–329.
- W ogrodzie drzew wierzchołek do ziemi się zniża*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 69–71.
- W okolo woda nad brzegi wylana*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 171.
- W okół błotka mężateczka siała kawiaty z podoleczka*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 155.
- W polu czerwony krzyż wystawiony*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 9–11.
- W rannej jutrzence koła się toczą po rosie, lzy biegną Hannie z żalu po złotawej kosie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 109.
- W sadzie dróżka mała z traw się wywijała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 295–299.
- W spokojnym Dunaj pędzie, po nim płyną łabędzie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 301–303.
- W zrębie z dębowego drzewa źródło przejrzyste cicho stoi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 257–259.
- Wasilu, Wasileńku, miły nasz wojaku*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 361–363.
- Wejdz, wejdz na niebo wieczorna gwiazdeczko, wynijdz z izdebki nieszczęсна dziewczeczko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 155.
- Wierzchołek suchy nagięła leszczyna, powzięli miłość z kozakiem dziewczyna*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 167.
- Wrzaskliwe krzyczki łąkowe*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 291–293.

- Wstałam sobie raniutko, umyłam się bielutko*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 205–209.
- Wstańże synowo, bodajes nie wstała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 213.
- Wstąpiła niewiastka w jurydzień*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 125–127.
- Wszak na kozaku koszula jedwabna*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 173.
- Wszedł i księżyc, i zorza*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 287–289.
- Wśród ruty, mięty, młoda Hanna siedzi, splata wianeczek i mocno się biedzi*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 51.
- Wydaj mię już za mąż, bracie, proszę ciebie*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 353–357.
- Wyjdź Haneczko kochaneczko, za wrotami, za brzożami twarzą przypadnij ku drodze*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 95–97.
- Wyjechał Marko zbrojny wojować z wrogami*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 277–281.
- Wysmukła i cienka sosenko, z kąd ci to tak gładko i cienko?*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 97–99.
- Wyszła Haneczka aż za wrótecza, tam pod kaliną stanęła*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 53–55.
- Wyszłam sobie na wzgórek, zorza świeci z pod chmurek*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 137.
- Wznosi się dwie gór*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 357–361.
- Z dzieckiem wdowa szła doliną*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 401–405.
- Z obcych krain leci kawka*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 371–373.
- Z po góry pędzą woły, na drodze kurzawa*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 367–371.
- Za trawami, za roślinami nad rzeczką dziewczyna stała, zamysłona dolę siała*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 151–153.
- Zachrzęsto w cieniach dąbrowy, idą myśliwi na łowy, trwoży to samkę turowę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 93–94.
- Zapał matko świecę, obejrzyj świetlicę*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 121.
- Zarośl mokra, w niej kalina przy drodze rozwiła kwiat*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 335–337.
- Zaszumiała nad rzeczką wierzba liściem zawieszonym*, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 305.

Zażądała Hanneczka kalinowego wianeczka, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 99–101.

Zginie z trosków, zginie z nędzy, kto się żeni dla pieniędzy, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 321–325.

Zielona leszczyna na pole wylega, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 155–157.

Zkąd idziesz? – Nie z tej, idę z obcej strony, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 245.

Żenić się umyślił raczek, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 179–181.

Żniejcie żeńcy, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 221.

Rozproszone:

K.Wł. Wójcicki, *Piosenki gminne ludu pińskiego*, zebrał i przekładał R. Zieńkiewicz, Kowno, w drukarni M. Zymelowicza typografa, „Biblioteka Warszawska”, t. 4, 1851, s. 356–366 [recenzja publikacji przytacza wybrane utwory w tłumaczeniu Romualda Zieńkiewicza oraz kilka utworów w tłumaczeniu recenzenta, K.Wł. Wójcickiego]:

[Daj Boże zachód złocisty i czysty...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 361.

[Gdzie przewóz staje...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 357.

Koza, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 358.

[O siwe gęsi, białe łabędzie...], tłum. K.Wł. Wójcicki, s. 364.

[Oj huknęły żurawie...], tłum. K.Wł. Wójcicki, s. 364.

[Oj ty słowiczku malutki...], tłum. K.Wł. Wójcicki, s. 364.

Pieśń dla sieroty, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 359.

[Płyną łabędzie cichą wodą...], tłum. K.Wł. Wójcicki, s. 362–363.

[Pójdę w czyste pole...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 362.

Przy wyjeździe z domu rodziców, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 360.

[Schylały się wierzb gęstwiny...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 360.

[Święty wieczór, świat!...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 358–359.

[Tam pod lasem wysokim koników gromada...], tłum. R. Zieńkiewicz, s. 358.

W dzień ślubu, tłum. R. Zieńkiewicz, s. 359.

[Zielono dąbrowo, czemu szumisz rano...], tłum. K.Wł. Wójcicki, s. 363.

Poezje Zaleski t. 1 1851

Utwory mocno inspirowane folklorem, zawierające naśladowania utworów ludowych.

Czajki. Śpiew Zaporozców w powrocie z wyprawy morskiej Konaszewicza, tłum. J.B. Zaleski, s. 113–116.

Czarnoksiężniczka, tłum. J.B. Zaleski, s. 269–274.

Duma z pieśni ludu ukraińskiego, tłum. J.B. Zaleski, s. 167–171.

Dumka hetmana Kosińskiego, tłum. J.B. Zaleski, s. 109–112.

Dumka Mazepy, tłum. J.B. Zaleski, s. 119–124.

Janusz Bieniawski, wyjątek z rycerskiego rapsodu, tłum. J.B. Zaleski, s. 127–141.

Kalinowy most (na finał), tłum. J.B. Zaleski, s. 247–263.

Ladaco, tłum. J.B. Zaleski, s. 282–284.

Latawiec, tłum. J.B. Zaleski, s. 288–291.

Lubor, ballada z powieści ludu, tłum. J.B. Zaleski, s. 149–151.

Ludmiła, duma z pieśni ukraińskiej, tłum. J.B. Zaleski, s. 152–153.

Nieszczęśliwa rodzina, dumka ukraińska, tłum. J.B. Zaleski, s. 157–158.

Nuże, tłum. J.B. Zaleski, s. 274–276.

Po rosie, tłum. J.B. Zaleski, s. 280–281.

Przepióreczka [zawiera fragmenty przetłumaczonej ukraińskiej pieśni gminnej], tłum. J.B. Zaleski, s. 75–79.

Rojenia wiosenne, podstuchane (dumka przy krosienkach), tłum. J.B. Zaleski, s. 180–182.

Śliczny chłopiec, tłum. J.B. Zaleski, s. 284–286.

Śmierć w obławie, tłum. J.B. Zaleski, s. 277–278 (z kroniki Bielskiego, z podań guślarskich).

Śpiewak tęskniący, dumka, tłum. J.B. Zaleski, s. 176–177.

Ta-na-na-na – ti-ni-ni-ni, tłum. J.B. Zaleski, s. 286–287.

Trzeci szturm do Stawiszcz, śpiew historyczny, tłum. J.B. Zaleski, s. 141–144.

Ukaranie, dumka ukraińska, tłum. J.B. Zaleski, s. 154–156.

W spółce ze słowikiem. Wiośnianka, tłum. J.B. Zaleski, s. 183–185.

Wzgórek pożegnania, dumka ukraińska, tłum. J.B. Zaleski, s. 159–163.

1852

Poezje Zaleski t. 3 1852

Zob. *Poezje Zaleski t. 1 1851*.

Księżna Hanka, s. 3–29.

Damian Książę Wiśniowiecki, urywek z poematu ukraińskiego w sześciu dumach, s. 33–59.

Luli niemowlęciu Iwoni, s. 78–80.

1853

Rapsody historyczne i liryki

Zbiór poezji zawiera utwory oryginalne oraz przekłady europejskich pieśni ludowych.

Branka Tatarska (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 161–163.

Cyganka (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 166–167.

Dumka (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 170–171.

Kniaź Dymitr Wiśniowiecki (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 139–141.

Konanie Kozaka (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 142–144.

Odjazd na wojnę (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 164–165.

Pochód Kozacki (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 152–153.

Powrót Kozaka (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 154–155.

Przyjazd (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 168–169.

Trzy kukulki (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 156–157.

Wesele kniazia Włodzimierza (z drewnych stichotworeni), tłum. L. Siemieński, s. 125–138.

Wyjazd (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 150–151.

Wyprawa Chmielnickiego na Multany (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 147–149.

Wyprawa Zamorska (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 145–146.

Zaprzędana (ruska), tłum. L. Siemieński, s. 158–160.

1855

Poezje Bielowski

Publikacja zawiera poetyckie przekłady oraz utwory inspirowane folklorem słowiańskim.

Bolesław wysoki, tłum. A. Bielowski, s. 65–67.

- Cztery brody*, tłum. A. Bielowski, s. 110.
Dobosz, tłum. A. Bielowski, s. 75–78.
Jeniec, tłum. A. Bielowski, s. 128–129 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Nastia, tłum. A. Bielowski, s. 79–83.
Ochotnicy, tłum. A. Bielowski, s. 126 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Pobojowisko, tłum. A. Bielowski, s. 100–108.
Powrót, tłum. A. Bielowski, s. 123–124 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Rada, tłum. A. Bielowski, s. 127 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Rozłączenie, tłum. A. Bielowski, s. 117–118.
Rusałka, tłum. A. Bielowski, s. 62–64.
Sawa, tłum. A. Bielowski, s. 91–95.
Sen, tłum. A. Bielowski, s. 68–70.
Siwy konik, tłum. A. Bielowski, s. 113–114.
Smutek, tłum. A. Bielowski, s. 112.
Spoczynek, tłum. A. Bielowski, s. 109.
Trójziele, tłum. A. Bielowski, s. 84–90.
Trzej towarzysze, tłum. A. Bielowski, s. 111.
Trzy branki, tłum. A. Bielowski, s. 115–116.
Trzy trąby, tłum. A. Bielowski, s. 130 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Ucieczka trzech braci, tłum. A. Bielowski, s. 96–99.
Wiosna, tłum. A. Bielowski, s. 119–121.
Wyprawa, tłum. A. Bielowski, s. 125 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
Zaprzędana, tłum. A. Bielowski, s. 71–74.
Zbudowanie cerkwi, tłum. A. Bielowski, s. 122 [adaptacja świeckiej kolędy ruskiej].
- Powieści ludu i dumy t. 1*
Publikacja zawiera poetyckie utwory autorskie, przekłady oraz utwory inspirowane folklorem słowiańskim.
Głuche jezioro, tłum. A. Groza, s. 27–41.
Martyn, powieść ukraińska, tłum. A. Groza, s. 15–25.

Maryna, powieść białoruska, tłum. A. Groza, s. 43–51.

Maryna, powieść białoruska, tłum. A. Groza, s. 53–74.

O duszach umarłych, powieść ukraińska, tłum. A. Groza, s. 3–14.

Soroka, duma ukraińska, tłum. A. Groza, s. 117–170.

Powieści ludu i dumy t. 2

Zob. *Powieści ludu i dumy t. 1*.

Starosta Kaniowski, powieść ukraińska z podań ludu, tłum. A. Groza, s. 3–136.

1856

Wieża siedmiu wodzów

Utwór poprzedzony wstępem i komentarzem autora. Pieśń inspirowana zabytkami słowiańskiego pieśniarstwa (eposem serbskim, pieśnią o wyprawie Igora, ruskimi bylinami), a także utworami B. Zaleskiego.

1858

Rozproszone:

[*Miła Kapelniczka...*], tłum. J. Czeczot, „Biblioteka Warszawska”, t. 3, 1858, s. 317–318 [obszerne omówienie kolęd podolskich autorstwa E. Dulskiego, przedruk pieśni za: *Piosnki wieśniacze* 1840].

1860

Wieża siedmiu wodzów

1863

Poezje Siemieński 1863

Zbiór poezji zawiera utwory oryginalne, inspirowane pieśnią ludową oraz przekłady ruskich pieśni ludowych.

Trąby w Dnieprze, tłum. L. Siemieński, s. 155–159.

Potrzeba warneńska, tłum. L. Siemieński, s. 159–167.

Burza Czarnomorska, tłum. L. Siemieński, s. 167–170.

Kniaź Dymitr Wiśniowiecki, tłum. L. Siemieński, s. 186–188.

Konanie Kozaka, tłum. L. Siemieński, s. 192–194.

Wyprawa Chmielnickiego na Multany, tłum. L. Siemieński, s. 194–195.

- Zaprzędana*, tłum. L. Siemieński, s. 196–197.
Branka Tatarska, tłum. L. Siemieński, s. 197–199.
Odjazd na wojnę, tłum. L. Siemieński, s. 199–200.
Cyganka, tłum. L. Siemieński, s. 200–201.
Przyjazd, tłum. L. Siemieński, s. 201–201.
Trzy kukułki, tłum. L. Siemieński, s. 202–203.

1865

Rozproszone:

- Słoneczko (z piosnki ukraińskiej)*, „Tygodnik Mód i Nowości”, nr 34, 1865, s. 7.

1871

Rozproszone:

- Podania i pieśni narodowe* – tekst krytyczny tłumaczony z rosyjskiego, zawiera jedną piosenkę ludową: [Tam na górze jodła...], „Biblioteka Warszawska”, t. 4, 1871, s. 219.

1872

Pisma poprawne Brodziński t. 1

Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady pieśni ludowych słowiańskich, greckich i innych.

- [Ach! po łące...], (mało-ruska), tłum. K. Brodziński, s. 336.
[Lilio moja, nadobna dziewczyno...], tłum. K. Brodziński, s. 335.
[O mnie dziewczynie...], tłum. K. Brodziński, s. 333–334.
Oddalona (pieśń ruska), tłum. K. Brodziński, s. 332.
[Po co ja chodził do tego sioła...], tłum. K. Brodziński, s. 335.
Rozpaczająca (pieśń małorosyjska), tłum. K. Brodziński, s. 332.
Sierota, tłum. K. Brodziński, s. 334–336.
Zgon komara (z podań ustnych ludu ruskiego), tłum. K. Brodziński, s. 337–338.

1874

Rozproszone:

- Seweryna Duchcińska, *Do rzeczutki, z pieśni ludu halickiego*, „Tygodnik Mód i Powieści”, t. 7, 1874, s. 1.

1875

Rozproszone:

Duma o Maryi Bogusławiance, tłum. z małopruskiego L. Sowiński, „Kłosy”, nr 509, 1875, s. 195, 198.

1883

Rozproszone:

Z białorusińskich piosnek, tłum. J. Kuczyński, „Kurier Warszawski”, nr 260b, 1883:

[Ej ty brzózko, grzędą siana...], s. 3.

[Świeci słońko, lecz nie grzeje...], s. 3.

1887

Pisma Krzywicki

Wydanie pośmiertne, zawierające utwory poetyckie, w tym także przekłady-adaptacje pieśni ludowych inspirowane folklorem Wschodniej Słowiańszczyzny.

[A w Głuchowie, w pięknym godzie...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 206–207.

[Boli głowa, niewiem, z czego...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 212–214.

[Cóżem winien, że sam ginę?...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 224.

[Czy ja w ługu nie kalina...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 214–215.

Duma o pochodzie Chmielnickiego w Mołdawię, tłum. T. Krzywicki, s. 233–235.

[Gdzie ty chodzisz, moje życie...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 221–222.

[Hej! tam lecą dwa sokoły...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 220–221.

[Idzie kozak z Ukrainy...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 222–223.

[Młody kozak szedł po wzgórzu...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 210–212.

- [Na gniazdeczku zakwiliła...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 217.
- [Nad strumieniem u młyna...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 229–232.
- Oblężenie Rodu, fragment historyczny z XV-go wieku*, tłum. T. Krzywicki, s. 297–328.
- [Oj, miała wdowa syna sokoła...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 200–201.
- [Oj, sam-że ja niewiem, czemu...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 217.
- [Ojczyzna nasz, stary, sławny, cichy Donie...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 225.
- Ostatnia spowiedź wieszczka*, tłum. T. Krzywicki, s. 329–334.
- [Poleć kawko, w tamte strony...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 209–210.
- [Ponad morzem, nad Dunajem...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 202–203.
- Powieść kozacka*, tłum. T. Krzywicki, s. 236–269.
- Sawa, pieśń lirnika*, tłum. T. Krzywicki, s. 270–296.
- [Sąsiad w polu żyto sieje...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 215–217.
- Sen kozaka, pieśni małopruskie*, tłum. T. Krzywicki, s. 226–228.
- [Siedzi gołąb na brzezynie...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 218–220.
- [Siedzi sokół na topoli...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 218.
- [Słońce nisko, wieczór blisko...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 228–229.
- [Stoi jawor nad potokiem...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 199–200.
- [W bujnym polu śnieżek pruszy...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 201–202.
- [W niedzielę rano dzwonyli w dzwony...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 203–205.

[Wiatry wieją, wiatry wieją...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 207–209.

[Za Zariajskim grodem, za Razanią starą...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 225–226.

[Zaświstali Zaporozcy...], pieśni małopruskie, tłum. T. Krzywicki, s. 205–206.

1894

Epos

Antologia zawiera zbiór fragmentów eposów różnych narodów w przekładzie na język polski. W przedmowie umieszczono informacje o eposie jako gatunku. Przekłady poprzedzono wiadomościami na temat danego utworu, teksty opatrzone przypisami. *Pieśń o Sołowieju Rozbójniku*, tłum. A. Lange, s. 359–360 [fragment]. *Wesele księcia Włodzimierza*, tłum. A. Lange, s. 360 [fragment].

1916

Ilja Muromiec

Powieść poetycka A. Langego stylizowana na rosyjską pieśń epicką.

1933

Dawne wiersze ruskie

Edycja zawiera wstęp *Od tłumacza*, 11 przełożonych wierszy, *Przypisy* oraz *Od wydawcy*.

Alosza Popowicz, tłum. T. Łopalewski, s. 75–85.

Czterdziestu pątników, tłum. T. Łopalewski, s. 87–96.

Ilja Muromiec, tłum. T. Łopalewski, s. 41–58.

Jak wyginęli wiciądze na Świętej Rusi, tłum. T. Łopalewski, s. 127–134.

Mikula Sielaninowicz, tłum. T. Łopalewski, s. 26–30.

Sadko Bogacz, tłum. T. Łopalewski, s. 111–126.

Sołowiej syn Budzimira, tłum. T. Łopalewski, s. 59–66.

Suchman, tłum. T. Łopalewski, s. 67–73.

Świętogor, tłum. T. Łopalewski, s. 19–23.

Wasył Busłajów, tłum. T. Łopalewski, s. 97–110.

Wolga Wszesławic, tłum. T. Łopalewski, s. 31–39.

Wielka Literatura Powszechna

Monumentalne wydawnictwo prezentujące w 16 tomach dorobek wszystkich literatur świata.

Z bylin o Światogorze, tłum. A. Maryńska, s. 618–619.

Z pieśni ludowych: pieśń o najściu Batyja, tłum. A. Maryńska, s. 619–620.

Z pieśni ludowych: mimo lasu ciemnego..., tłum. A. Maryńska, s. 620.

Rozproszone:

Kołomyjki, tłum. B. Łepki, „Biuletyn Polsko-Ukraiński”, nr 12, 1933, s. 3 [krótkie piosenki ludowe].

Na zburzenie Siczy pieśń ludowa..., tłum. B. Łepki, „Biuletyn Polsko-Ukraiński”, nr 24, 1933, s. 3.

Z ukraińskiej liryki ludowej: Miłosna, Kozacka, tłum. B. Łepki, „Biuletyn Polsko-Ukraiński”, nr 15, 1933, s. 2.

1946

Rozproszone:

Bylina o Suchmanie, tłum. T. Chróścielewski, „Wieś”, nr 4 (32), 1946, s. 4.

Bylina o Wasylim Pijanicy, tłum. T. Chróścielewski, „Wieś”, nr 24 (52), 1946, s. 3.

1950

40 pieśni radzieckich

Edycja 40 radzieckich pieśni masowych, z podaniem tekstu oryginalnego i jego przekładu, wraz z zapisem nutowym.

Ostańcie zdrowi, tekst ludowy białoruski, tłum. L. Lewin, s. 95–96.

1951

Rozproszone:

Przepióreczka, białoruska pieśń ludowa, tłum. J. Tomski, „Materiały Świetlicowe”, nr 1, 1951, s. 13.

1955

Byliny

Edycja zawiera 18 przełożonych utworów, poprzedzonych wstępem historyczno-literackim.

Alosza Popowicz i Tuharyn, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 52–62.

Czapaj, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 154–167.

Diuk Stepanowicz, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 79–97.

Dobrynia i Smok, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 36–51.

Ilja Muromiec, tłum. T. Łopalewski, s. 3–12.

Ilja Muromiec i chan Kalin, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 25–32.

Ilja Muromiec i Sołowiej Rozbójnik, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 13–19.

Ilja Muromiec i Straszycło, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 20–24.

Kłótnia Ilji z Włodzimierzem, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 33–35.

Sadko – bogacz, tłum. T. Łopalewski, s. 107–122.

Sadko – bogaty kupiec, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 98–106.

Suchman, tłum. T. Chróścielewski, s. 63–68.

Swiatogor, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 133–134.

Świątogor, tłum. T. Łopalewski, s. 135–139.

Wasył Busłajewicz, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 123–132.

Wasyli-Pijanica, tłum. T. Chróścielewski, s. 69–78.

Wolga i Mikuł Sielaninowicz, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 147–153.

Wolga, tłum. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, s. 140–146.

Rozproszone:

Białoruskie pieśni ludowe, „Świetlica”, nr 8, 1955 [obok tekstu zapis nutowy]:

Oj, ty gruszo..., tłum. R. Stiller, s. 24.

Ostańcie zdrowi, tłum. L. Lewin, s. 24.

Pieśni białoruskie, „Praca Świetlicowa”, nr 7/8, 1955 [obok tekstu zapis nutowy]:

Ach, gdzież na rzece (ludowa pieśń białoruska), tłum. A. Stern, s. 71–73.

Chodził, chodził kozak (ludowa pieśń białoruska), tekst spolszczył A. Stern, s. 74.

Hej, leci sroka (ludowa pieśń białoruska), tłum. L. Lewin, s. 61–63.

Oj, obrodziły jagódeczki (ludowa pieśń białoruska), tłum. A. Stern, s. 68–70.

Tam gdzie w polu (ludowa piosenka białoruska), tłum. A. Stern, s. 64–67.

Tam koło młyna (ludowa pieśń białoruska), tłum. L. Lewin, s. 75–77.

Oj, ja wiem... (białoruska pieśń ludowa), spolszczyła A. Maliniak, „Przyjaźń”, nr 8, 1955, s. 14 [tekst białoruski obok polskiego, nuty].

Pójdę za mąż, Jasiu miły... (białoruska pieśń ludowa), tłum. Z. Kalinowski, „Przyjaźń”, nr 39, 1955, s. 9.

1957

Byliny Mongird

Edycja zawiera 14 przełożonych utworów, poprzedzonych wstępem historyczno-literackim. Każda z bylin ma swoją metryczkę informującą o źródle przekładu i objaśniającą potencjalnie niejasne dla czytelnika kwestie.

Alosza Popowicz i Tuharyn, tłum. T. Mongird, s. 95–105.

Czuryło Plenkowicz, tłum. T. Mongird, s. 107–114.

Diuk Stiepanowicz, tłum. T. Mongird, s. 115–132.

Dobrynia i Żmij, tłum. T. Mongird, s. 71–84.

Ilja Muromiec i Kalin car, tłum. T. Mongird, s. 47–53.

Ilja Muromiec i zbój Sołowiej, tłum. T. Mongird, s. 29–37.

Sadko, tłum. T. Mongird, s. 139–150.

Sołowiej Budymirowicz, tłum. T. Mongird, s. 85–93.

Suchman, tłum. T. Mongird, s. 133–138.

Światogor i Ilja Muromiec, tłum. T. Mongird, s. 39–46.

Uzdrowienie Ilji Muromca, tłum. T. Mongird, s. 17–28.

Wasyli Busłajew, tłum. T. Mongird, s. 151–160.

Wolga i Mikuła Sielaninowicz, tłum. T. Mongird, s. 63–69.

Wolga, tłum. T. Mongird, s. 55–61.

1961

Piołunowe ziele

Publikacja zawiera *Przedmowę* wprowadzającą w zagadnienia historycznoliterackie rosyjskiej poezji ludowej oraz 138 przełożonych utworów.

- A ty, ojczyzno nasz...*, tłum. A. Kamieńska, s. 129.
Ach, na cóż mi było..., tłum. A. Kamieńska, s. 112–113.
Awdotia Riazananka, tłum. A. Kamieńska, s. 120–124.
Biała łania, tłum. A. Kamieńska, s. 116.
Bóbr, tłum. A. Kamieńska, s. 43.
Brat i siostra, tłum. A. Kamieńska, s. 98.
Carskie obietnice, tłum. A. Kamieńska, s. 183.
Carskie śledztwo, tłum. A. Kamieńska, s. 141.
Cichy Don, tłum. A. Kamieńska, s. 144.
Ciężka służba, tłum. A. Kamieńska, s. 20.
Cudackie spanie, tłum. A. Kamieńska, s. 111.
Do ślubu, tłum. A. Kamieńska, s. 87.
Dola sieroty, tłum. A. Kamieńska, s. 24.
Dość już hulać, tłum. A. Kamieńska, s. 66.
Dwie matki, tłum. A. Kamieńska, s. 23.
Dziewczęcy klasztor, tłum. A. Kamieńska, s. 75.
Dziewczyzna bieży z niewoli, tłum. A. Kamieńska, s. 125.
Gęśle, tłum. A. Kamieńska, s. 65.
Gniazdo słowicze, tłum. A. Kamieńska, s. 60.
Gniazdo sokole, tłum. A. Kamieńska, s. 34.
Gniew ojcowski, tłum. A. Kamieńska, s. 39.
Godzina rozstania, tłum. A. Kamieńska, s. 47.
Gorzki kamień, tłum. A. Kamieńska, s. 32.
Gość, tłum. A. Kamieńska, s. 59.
Grzybobranie, tłum. A. Kamieńska, s. 37.
Jak kamień, tłum. A. Kamieńska, s. 54.
Jak na świecie się żyje, tłum. A. Kamieńska, s. 13.
Jak pawiczka, tłum. A. Kamieńska, s. 62.
Jak pójdiesz na służbę, tłum. A. Kamieńska, s. 171.
Jedwabny kobierzec, tłum. A. Kamieńska, s. 29.
Jegomościu nasz, tłum. A. Kamieńska, s. 118–119.
Jemielian nad Kamą, tłum. A. Kamieńska, s. 159–160.
Jesienna nocka, tłum. A. Kamieńska, s. 63.
Kaczory, tłum. A. Kamieńska, s. 30–31.

- Kalinowa strzała*, tłum. A. Kamińska, s. 41.
Kędzierzawy chłopiec, tłum. A. Kamińska, s. 67.
Klasztorne suknie, tłum. A. Kamińska, s. 78.
Kogo lubić, tłum. A. Kamińska, s. 52.
Kołęda, tłum. A. Kamińska, s. 14–16.
Kołysanka [I], tłum. A. Kamińska, s. 18.
Kołysanka [II], tłum. A. Kamińska, s. 19.
Koniec miłości, tłum. A. Kamińska, s. 82–83.
Konopie, tłum. A. Kamińska, s. 53.
Koń Jemieliana potyka się, tłum. A. Kamińska, s. 162.
Kozak i koń, tłum. A. Kamińska, s. 145–146.
Kraina, tłum. A. Kamińska, s. 163.
Krzyczy perkoz, tłum. A. Kamińska, s. 106.
Kubeczki, tłum. A. Kamińska, s. 84.
Łabędź i sokół, tłum. A. Kamińska, s. 27.
Macocha, tłum. A. Kamińska, s. 22.
Matczyne rady, tłum. A. Kamińska, s. 26.
Matka-choina, tłum. A. Kamińska, s. 147–148.
Miły na odwachu, tłum. A. Kamińska, s. 179–180.
Młocka, tłum. A. Kamińska, s. 157–158.
Młoda wdowa, tłum. A. Kamińska, s. 117.
Młodość, tłum. A. Kamińska, s. 85.
Na morzu Wierejskim, tłum. A. Kamińska, s. 115.
Na obczyźnie, tłum. A. Kamińska, s. 25.
Na Placu Czerwonym, tłum. A. Kamińska, s. 137–138.
Na pokojach Kremla, tłum. A. Kamińska, s. 155.
Na stepie, tłum. A. Kamińska, s. 143.
Na zbójeckiej łodzi, tłum. A. Kamińska, s. 133.
Nad Wołgą, tłum. A. Kamińska, s. 130.
Nadobny sen, tłum. A. Kamińska, s. 38.
Nie orłowie modrzy, tłum. A. Kamińska, s. 142.
Nie siwy gołąb z gołębicą..., tłum. A. Kamińska, s. 176–177.
Nie w każdym kamieniu iskra, tłum. A. Kamińska, s. 70.
Niedobry kogucik, tłum. A. Kamińska, s. 40.
Niekochana, tłum. A. Kamińska, s. 110.

- Niepotrzebna uroda*, tłum. A. Kamieńska, s. 90.
Noc w polu, tłum. A. Kamieńska, s. 150.
Nocne czuwanie, tłum. A. Kamieńska, s. 94.
Ojciec i świekier, tłum. A. Kamieńska, s. 105.
Orzeł przynosi wieść o śmierci Razina, tłum. A. Kamieńska, s. 156.
Piękna dziewczyna, tłum. A. Kamieńska, s. 44.
Piołunowe ziele, tłum. A. Kamieńska, s. 185.
Piórkiem sokoła, tłum. A. Kamieńska, s. 42.
Płacz kozacki, tłum. A. Kamieńska, s. 184.
Płacz matki, tłum. A. Kamieńska, s. 168.
Po czym poznać lubego, tłum. A. Kamieńska, s. 58.
Pod drzwiami, tłum. A. Kamieńska, s. 35.
Podarek, tłum. A. Kamieńska, s. 73.
Podtrzymajcie mnie, wrota, tłum. A. Kamieńska, s. 107.
Pogoń, tłum. A. Kamieńska, s. 134.
Pojedynek z carem, tłum. A. Kamieńska, s. 139–140.
Powrót z łowów, tłum. A. Kamieńska, s. 61.
Przed pochodem, tłum. A. Kamieńska, s. 178.
Ptaszki, tłum. A. Kamieńska, s. 174.
Pugaczow w ciemnicy, tłum. A. Kamieńska, s. 161.
Rozczarowanie, tłum. A. Kamieńska, s. 93.
Rozstanie, tłum. A. Kamieńska, s. 175.
Sąd cara Iwana, tłum. A. Kamieńska, s. 135–136.
Sianokosy, tłum. A. Kamieńska, s. 51.
Skarga dziecka, tłum. A. Kamieńska, s. 21.
Skrwawiona koszulka, tłum. A. Kamieńska, s. 169–170.
Słowik na dłoni, tłum. A. Kamieńska, s. 36.
Służba naznaczona, tłum. A. Kamieńska, s. 172–173.
Smutne odwiedziny, tłum. A. Kamieńska, s. 166–167.
Sokół Marii, tłum. A. Kamieńska, s. 57.
Stary mąż, tłum. A. Kamieńska, s. 95.
Stiopka Razin w więzieniu, tłum. A. Kamieńska, s. 153–154.
Śniegi białe, tłum. A. Kamieńska, s. 48.
Świeca w oknie, tłum. A. Kamieńska, s. 81.
Tajemniczy dwór, tłum. A. Kamieńska, s. 74.

- Towarzyskie stiopki Razina*, tłum. A. Kamińska, s. 151–152.
Trzy córki, tłum. A. Kamińska, s. 103–104.
Trzy jaskółki, tłum. A. Kamińska, s. 149.
Trzy trunki, tłum. A. Kamińska, s. 181–182.
Trzy wstążki, tłum. A. Kamińska, s. 76–77.
U wrót, tłum. A. Kamińska, s. 50.
Urzędowa skarga, tłum. A. Kamińska, s. 69.
W daleką drogę, tłum. A. Kamińska, s. 49.
W drodze do ślubu, tłum. A. Kamińska, s. 79.
W kuźni, tłum. A. Kamińska, s. 46.
W męzowskim domu, tłum. A. Kamińska, s. 101–102.
W niewoli u króla polskiego, tłum. A. Kamińska, s. 128.
W obcej rodzinie, tłum. A. Kamińska, s. 99–100.
W polu jeleń, tłum. A. Kamińska, s. 88.
Wesele sieroty, tłum. A. Kamińska, s. 80.
Wichry moje, tłum. A. Kamińska, s. 114.
Widok z okna, tłum. A. Kamińska, s. 164.
Wiosenna woda, tłum. A. Kamińska, s. 56.
Wiośnianka, tłum. A. Kamińska, s. 17.
Wróżba, tłum. A. Kamińska, s. 28.
Z niewoli tatarskiej, tłum. A. Kamińska, s. 126–127.
Za morzem sikorka, tłum. A. Kamińska, s. 45.
Zadumanie, tłum. A. Kamińska, s. 33.
Zaloty, tłum. A. Kamińska, s. 55.
Zaproszenie, tłum. A. Kamińska, s. 89.
Zaskoczona, tłum. A. Kamińska, s. 68.
Zbójcka wyprawa, tłum. A. Kamińska, s. 131.
Zbrojne wesele, tłum. A. Kamińska, s. 132.
Zgryzota, tłum. A. Kamińska, s. 91–92.
Zły mąż, tłum. A. Kamińska, s. 108–109.
Zrozpaczona dziewczyna, tłum. A. Kamińska, s. 71–72.
Żegnania, tłum. A. Kamińska, s. 64.
Żona furmana, tłum. A. Kamińska, s. 96–97.
Życie żołnierskie, tłum. A. Kamińska, s. 165.
Żywot małżeński, tłum. A. Kamińska, s. 86.

1973

Na ciche wody I

Edycja zawiera tłumaczenie 22 utworów wraz z komentarzem krytycznym.

Aleksy Popowicz, tłum. J.M. Kasjan, s. 119–123.

Ataman Matjasz Stary, tłum. J.M. Kasjan, s. 107–108.

Fedor Bezrodny, tłum. J.M. Kasjan, s. 109–110.

Fesko Handża Andyber, tłum. J.M. Kasjan, s. 155–160.

Iwan z Bogusławia, tłum. J.M. Kasjan, s. 82–84.

Iwaś Konowczenko, tłum. J.M. Kasjan, s. 124–134.

Kozak Hołota, tłum. J.M. Kasjan, s. 152–154.

Marusia z Bogusławia, tłum. J.M. Kasjan, s. 79–81.

Płacz niewolnika, tłum. J.M. Kasjan, s. 67–68.

Płacz niewolników na galerze, tłum. J.M. Kasjan, s. 69–70.

Pożegnanie Kozaka, tłum. J.M. Kasjan, s. 135–136.

Rozmowa Dniepru z Dunajem, tłum. J.M. Kasjan, s. 101–102.

Samuel Kiszka, tłum. J.M. Kasjan, s. 85–96.

Siostra i brat, tłum. J.M. Kasjan, s. 137–139.

Sokół i sokolę, tłum. J.M. Kasjan, s. 97–100.

Śmierć kozaka bandurzysty, tłum. J.M. Kasjan, s. 113–115.

Śmierć Kozaka w Dolinie Kodymskiej, tłum. J.M. Kasjan, s. 111–112.

Trzej bracia samarscy, tłum. J.M. Kasjan, s. 116–118.

Ucieczka trzech braci z Azowa, z niewoli tureckiej, tłum. J.M. Kasjan, s. 71–78.

Wdowa i synowie, tłum. J.M. Kasjan, s. 143–151.

Wdowa po Sirce Iwanie, tłum. J.M. Kasjan, s. 103–106.

Wróżba ze snu, tłum. J.M. Kasjan, s. 140–142.

1981

Specyfika folkloru Rosjan

O niebie i piekle, tłum. E. Iwaniec, s. 103 [tłumaczenie to przedruk z powieści W. Sieroszewskiego *Ocean*, Kraków 1963, s. 112–113].

Płacz Adama, tłum. E. Iwaniec, s. 101–102.

2000

Na ciche wody II

Edycja zawiera tłumaczenie 30 utworów wraz z komentarzem krytycznym.

Ataman Matjasz Stary, tłum. J.M. Kasjan, s. 91–93.

Chmielnicki i Barabasz, tłum. J.M. Kasjan, s. 123–128.

Fedor Bezrodny, tłum. J.M. Kasjan, s. 93–95.

Feśko Handża Andyber, tłum. J.M. Kasjan, s. 152–157.

Iwan Bohun, tłum. J.M. Kasjan, s. 144–147.

Iwan z Bogusławia, tłum. J.M. Kasjan, s. 72–74.

Iwaś Konowczenko, tłum. J.M. Kasjan, s. 105–112.

Marusia z Bogusławia, tłum. J.M. Kasjan, s. 69–72.

Ołeksij Popowicz, tłum. J.M. Kasjan, s. 100–104.

Płacz niewolnika, tłum. J.M. Kasjan, s. 59–60.

Płacz niewolników na galerze, tłum. J.M. Kasjan, s. 60–62.

Pojedynek Kozaka Hołoty z Tatarzynem, tłum. J.M. Kasjan, s. 149–152.

Powstanie po ugodzie zawartej w Białej Cerkwi, tłum. J.M. Kasjan, s. 141–144.

Pożegnanie Kozaka, tłum. J.M. Kasjan, s. 113–114.

Rozmowa Dniepru z Dunajem, tłum. J.M. Kasjan, s. 88.

Samijło Kiszka, tłum. J.M. Kasjan, s. 74–85.

Siostra i brat, tłum. J.M. Kasjan, s. 114–116.

Sokół i sokolę, tłum. J.M. Kasjan, s. 85–87.

Śmierć Bohdana i wybór Jerzego Chmielnickiego, tłum. J.M. Kasjan, s. 147–149.

Śmierć Kozaka bandurzysty, tłum. J.M. Kasjan, s. 96–98.

Śmierć Kozaka w Dolinie Kodymskiej, tłum. J.M. Kasjan, s. 95–96.

Trzej bracia samarscy, tłum. J.M. Kasjan, s. 98–100.

Ucieczka trzech braci z Azowa, z niewoli tureckiej, tłum. J.M. Kasjan, s. 62–69.

Uciski żydowskich arendarzy i powstanie 1648 roku, tłum. J.M. Kasjan, s. 132–137.

Wdowa i synowie, tłum. J.M. Kasjan, s. 117–123.

Wdowa po Iwanie Sirce, tłum. J.M. Kasjan, s. 89–91.

Wróżba ze snu, tłum. J.M. Kasjan, s. 116–117.

Wyprawa na Mołdawię (1650), tłum. J.M. Kasjan, s. 137–141.

Zwycięstwo pod Korsuniem, tłum. J.M. Kasjan, s. 128–132.

Życie kozackie, tłum. J.M. Kasjan, s. 157–160.

STUDIA SZCZEGÓŁOWE

Z twórczości przekładowej Romana Zmorskiego

W przestrzeni szeroko pojętej kultury zachodzą procesy kreacji, których charakter i kierunki stanowią odzwierciedlenie ludzkich predyspozycji, predylekcji i zapotrzebowań. Wedle wszelkich teorii i definicji kulturowych twórczość artystyczna jest jednym z elementarnych aktów ujmowania, postrzegania, wyobrażania rzeczywistości w jej różnorodnych wymiarach. Wszystkie koncepcje zakładają i wskazują doniosłe miejsce działalności literackiej w sferze kultury, w wielu z nich podkreśla się jej wielopoziomowość i eksponuje ważność tekstu jako bytu intencjonalnego w postaci nie tylko oryginału, lecz także wariantu/kopii oraz przekładu. Wartość dzieła literackiego jest bezdyskusyjna czy też jakiegokolwiek dyskusji nie wymaga, natomiast wciąż warto pochylać się nad jego formułami funkcjonowania, szczególnie w aspekcie jakże zajmującej dziś wielu badaczy komunikacji interkulturowej i związanej z nią praktyki dialogicznej, która od zawsze była obecna w obszarze translacji literacko-filologicznej, a szerzej – w przestrzeni transferu kulturowego.

W podstawowym rozumieniu przekład utworu literackiego należy do tych czynności sprawczych, których założeniem jest przeniesienie treści z jednego systemu do drugiego, z jednego obszaru kulturowego do drugiego za pośrednictwem dwóch nośników

wyrażeń – narzędzi językowych. Natomiast w rozleglejszej perspektywie, zwłaszcza mając na uwadze tzw. zwrot kulturowy w rozwoju teorii przekładoznawczych, jest on zdarzeniem hermeneutycznym i aktem komunikacji, to za jego sprawą pomiędzy obiema kulturami – wyjściową i docelową – zawiązuje się bowiem dialogiczna i hybrydyczna relacja.

Przekład jako zjawisko i środek komunikacji międzykulturowej stanowi miejsce spotkania, co najmniej, dwóch kultur, będąc wydarzeniem hermeneutycznym, w którym następuje konfrontacja różnych jednostkowo i kulturowo, postaw. Komunikacja dokonuje się w języku tłumaczenia z uwzględnieniem punktu widzenia świata wpisanego w język oryginału. Przekład jest wytworem rozmowy międzyludzkiej (autor – tłumacz) i międzykulturowej (kultura oryginału – kultura przekładu) na jakiś temat, służąc samorozumieniu w wyniku odkrycia inności¹.

W tym zakresie nieoceniona jest misja tłumacza – nosiciela jednej i uczestnika drugiej kultury, znawcy obu tradycji, łącznika obu modeli, zbliżonych lub całkowicie odmiennych paradygmatów kulturowych. Występuje więc translator na kilku podstawowych pozycjach, które zresztą wynikają z założonych przezeń celów i są efektem konkretnych, zawsze intencjonalnych dążeń i działań.

W procesie translacji, pojmowanej jako zdarzenie hermeneutyczne², akt komunikacji literackiej, kulturowej i społecznej, jej autor występuje w roli „nadawcy, odbiorcy, nadawcy-prezentera i krytyka literatury obcej”, przy czym – jak dodaje Bożena Tokarz:

dwie pierwsze są niezależne od niego, ponieważ wynikają z miejsca, jakie zajmuje w układzie komunikacyjnym. Trzecią wybiera sam, przystępując

¹ B. Tokarz, *Spotkania. Czasoprzestrzeń przekładu artystycznego*, Katowice 2010, s. 12.

² J. Kozak, *Przekład literacki jako metafora. Między „logos” a „lexis”*, Warszawa 2009, s. 9.

do wyboru tekstu przeznaczonego zwykle dla jego rodzimego czytelnika. Podejmując się jej, odgrywa nadal rolę nadawcy, z tym jednak, że wpisana w nią jest szerszej rozumiana celowość, związana z przedstawieniem obcego utworu. Dotyczy ona formy przedstawienia danej twórczości: w wyborze indywidualnego autora lub w prezentacji zbiorowej określonej literatury narodowej, kierunku czy nurtu. Inną formą przedstawienia literatury obcej są autorskie antologie tłumaczy, polegające na tym, że tłumacz sam ustanawia wybór tekstów i autorów, których chciałby przedstawić odbiorcy. Tłumacz może więc być autorem wyboru wszystkich tekstów w publikacji zbiorowej lub tylko dokonuje wyborów na poziomie rozwiązań translacyjnych³.

Tłumacz występujący we wszystkich opisanych wyżej rolach jest przede wszystkim mediatorem zaangażowanym w przekazywanie – swego rodzaju tworzenie – obrazu Obcego w procesie komunikacji interkulturowej, natomiast „mediacja ta odbywa się w ramach obowiązujących struktur władzy, interesów narodowych, systemów religijnych oraz ekonomii, których działaniu na różnych płaszczyznach podlega sam tłumacz”⁴.

Przekład jako zjawisko komunikacyjne i wydarzenie hermeneutyczne, jako fuzja dwóch horyzontów kulturowych zachodzi w swoistej triadzie, na którą składają się: kontekst historyczno-kulturowy, znajomość i wybór konkretnego materiału źródłowego oraz operacja intencjonalna na tekście prymarnym, czyli szczególnego typu interpretacja i komunikacja. Ta specyficzna zależność procesu translatorskiego w mniejszym lub większym stopniu ujawniała się od zawsze, natomiast znacząco uwidoczniła się w czasach nowożytnych, zwłaszcza w XVIII i XIX stuleciu, czyli w okresie, kiedy budziła się świadomość jedności i różnorodności kulturowej, etnicznej, religijnej. W czasie gdy wzrastało przekonanie o doniosłej roli i funkcji tekstu w przestrzeni kultury, a w rezultacie zaczęła kiełkować refleksja nad relacjami interkulturowymi, zapoczątkowano systematyczne

³ B. Tokarz, *Spotkania...*, s. 172.

⁴ P. Bukowski, M. Heydel, *Współczesne teorie przekładu*, Kraków 2009, s. 25.

badania etnograficzne oraz filologiczne i wraz z nimi zaistniały działania translatorskie na dużo większą niż dotychczas skalę.

W dobie romantyzmu ożyło wiele idei i dawnych projektów, to wtedy odrodziły się dążenia i wyobrażenia wspólnotowe, które na obszarze słowiańskim wyrażały koncepcje właśnie jedności językowej, kulturowej, przynależności cywilizacyjnej, pobratymstwa i wzajemności, poczucia podobnego losu i doświadczenia dziejowego, przede wszystkim zaś trwałych więzi w sferze komunikacji i tradycji. Trzeba odnotować niezwykle wręcz w owym czasie zainteresowanie słowiańską historią i tradycją, niebywałe zaangażowanie w zakresie pogłębiania wiedzy o przeszłości Słowian, ich wartościach, zwyczajach, obrzędach, cechach kulturowych zawierających się w szeroko pojętej spuściźnie – tak literackiej, jak i ustnej, w formie zarówno źródła, jak i przekładu.

Wówczas rozwinęło się szczególne upodobanie do słowiańskiej tradycji ludowej, zintensyfikowano prace, które były kontynuacją dociekań i poszukiwań z poprzednich stuleci, kiedy to zrodziła się pasja poszukiwawcza i prawdziwa moda na wiejskość, rodzimość, a wraz z nią ukształtowały się tendencje pogłębiania znajomości i popularyzowania ludowego dziedzictwa. Natomiast za romantyczną nowość można uznać zakrojone już na szeroką skalę prace zbierackie i rodzącą się potrzebę krytyczno-naukowego opisu materiału źródłowego, stworzenia dlań funkcjonalnej czy zgoła uniwersalnej refleksji teoretycznej, która potem mogła stać się impulsem dla rozwoju etnografii, antropologii, folklorystyki itd.

W dziedzinie gromadzenia i upowszechniania słowiańskiej twórczości ludowej ogromne zasługi miały te XIX-wieczne środowiska intelektualne, z których wywodziło się wielu pasjonatów i zbieraczy folkloru. Wielkie zaangażowanie i aktywność na tym polu wyrastały przede wszystkim na gruncie dominujących wówczas i skądinąd bardzo atrakcyjnych idei odrodzeniowych, których substancją było pojęcie słowiańskiej wspólnoty i wzajemności, przeświadczenie o doniosłym znaczeniu twórczości ludu i drzemiącej w niej sile oraz autentyczności kulturowej. Tego rodzaju tendencje ujawniły się już

nico wcześniej i to nie tylko na terenie samej Słowiańszczyzny, lecz także poza jej granicami, skąd zresztą potem na nią silnie oddziaływały. Oczywistym przykładem jest tu choćby wykreowana przez Johanna Gottfrieda von Herdera idealistyczna wizja słowiańskiej przeszłości i przyszłości, następnie popularyzowana oraz rozwijana przez czołowych słowiańskich działaczy, orędowników jedności, takich jak Ján Kollár, Pavel Josef Šafárik, Jernej Kopitar, Ljudevit Gaj, Adam Mickiewicz i inni. W takim szerokim kontekście historiozoficznym, w aspekcie romantycznego entuzjazmu i fascynacji Słowiańszczyzną, podkreślania jej waloru i roli w procesie kształtowania zbiorowej postawy i świadomości, należy rozpatrywać fenomen kolekcjonowania oraz promocji ludowej spuścizny także w przestrzeni przekładu.

W XIX stuleciu zainteresowanie tradycją i twórczością ludową było ogromne – ujawniło się ono nie tyle w sferze ogólnego słowiańofilskiego zamiłowania, inspiracji czy mody, ile w obszarze konkretnych działań o charakterze literackim, kulturowym, naukowym. Oczywistą potrzebą i praktyką stało się gromadzenie materiału źródłowego rozsianego po całym mikro- i makroregionie słowiańskim, jego zbadanie, opracowanie, edycja i nierzadko też przekład na rodzimy język. W kręgu eksploracji i dociekań pozostawała zarówno własna twórczość ludowa poszczególnych grup narodowych, jak i ta zrodzona na sąsiednich, bratnich dla nich ziemiach. Pod tym względem równie wielką, jak w pozostałych środowiskach, atencją wykazało się grono polskich miłośników, zbieraczy, badaczy folkloru, tłumaczy oraz wydawców, spośród których należy wyróżnić przynajmniej takie postaci, jak Kazimierz Brodziński, Zorian Dołęga Chodakowski (właśc. Adam Czarnocki), Oskar Kolberg, Hieronim Feldmanowski, Roman Zmorski, Izydor Kopernicki, Stanisław Ciszewski. Warto też wspomnieć o twórcach literackich epoki romantyzmu, a nierzadko też autorach przekładów, w których dziełach pojawiły się większe bądź mniejsze elementy nie tylko rodzimego, lecz także wschodnio- i południowosłowiańskiego folkloru, czyli o Adamie Mickiewiczu, Lucjanie Siemieńskim, Augustie

Bielowskim, Sewerynie Goszczyńskim, Józefie Bohdanie Zaleskim, Teofilu Lenartowiczu i innych. Powszechnie wiadomo, że większość z nich sięgała nie tylko do rezerwuaru ludowego dziedzictwa własnego narodu, lecz w polu ich zainteresowania znajdował się również dorobek bliższych i dalszych słowiańskich sąsiadów. Szczególne zaś zaciekawienie wzbudzała dotąd mało znana twórczość Słowian wschodnich i południowych, dlatego też stosunkowo szybko zaczęły pojawiać się polskie przekłady pieśni, bajek i legend pochodzących z tych właśnie regionów Słowiańszczyzny⁵.

Jedną z bardziej wówczas intrygujących, gdyż mało znanych, krain była Serbia i jej zabytki literackie, o które Wacław Aleksander Maciejowski z wielką troską się upominał, pisząc, że „źródła dziejów serbskich są najnieдоступniejsze z całego piśmiennictwa słowiańskiego”⁶. Jednakowoż wówczas niepoznana pozostawała serbska twórczość ludowa, która ówczesnym zdawała się tym bardziej tajemnicza i intrygująca, a przez to, w ich przekonaniu, warta odkrycia – udostępnienia polskiemu czytelnikowi.

Wprawdzie na temat recepcji słowiańskich, w tym właśnie serbskich, dzieł ludowych, ich popularyzacji i przekładu na język polski sporo już zostało napisane – problem ten podejmowali m.in. Izidor Kopernicki, Stanisław Ciszewski, Wacław Parkott, Edmund Kołodziejczyk, Henryk Batowski, Zdzisław Niedziela, Milica Jakóbiec-Semkowowa i inni⁷, jednak zagadnienie postrzegania, filologicznej

⁵ Zob. np. M. Jakóbiec-Semkowowa, *Słowiańska pieśń ludowa w polskich przekładach doby romantyzmu*, Wrocław 1991; eadem, *O przekładach epiki południowosłowiańskiej w Polsce w dobie romantyzmu. Próba ustalenia metod*, „Slavica Wratislaviensia”, nr 14, 1978, s. 65–84.

⁶ *Pamiętniki o dziejach, piśmiennictwie i prawodawstwie Słowian, jako dodatek do „Historji prawodawstw słowiańskich” przez siebie napisanej*, Wyd. W.A. Maciejowski, Peterzburg–Lipsk 1839, s. 28.

⁷ Zob.: I. Kopernicki, *O najnowszych zdobyczach pieśni ludowych serbskich*, „Ate-neum”, t. 43, 1886, s. 536–541; S. Ciszewski, *Folklorystyka chorwacko-serbska (prze-gład historyczno-bibliograficzny)*, Wisła 1891; W. Parkott, *Polskie przekłady ludowej poezji jugosłowiańskiej w wieku XIX*, [w:] *Jugosłowiańska poezja ludowa (w nowych przekładach polskich)*, wstęp G. Gesemann, Warszawa 1938, s. 454–501; E. Kołodziej-

i kulturowej translacji tej twórczości wciąż pozostaje w sferze zainteresowań wielu badaczy. W tym zakresie zaś wyjątkowo ciekawym polem dla rozważań jest XIX-wieczna praktyka popularyzatorska i przekładowa, która wyznaczyła trwałe kierunki i zakres badań etnograficznych, antropologicznych, folklorystycznych, literaturoznawczych, kulturoznawczych, przekładoznawczych itd. Zdaniem Milicy Jakóbiec-Semkowowej – znawczynie południowoślōwiańskiego folkloru – historię XIX-wiecznej recepcji serbskich utworów ludowych (głównie pieśni) oraz ich odbioru w języku polskim należy podzielić na trzy podstawowe fazy, które niemalże pokrywają się z kolejno następującymi po sobie epokami – klasycyzmu, romantyzmu i pozytywizmu⁸. Mowa jest tu przede wszystkim o pierwszej połowie XIX w., w której pojawiło się wiele informacji o fundamentalnym dziele Vuka Karadžicia, a sporo pieśni zaistniało w przekładzie polskim, wydana została też słynna, bardzo wówczas popularna ballada *Hasanaginica*, która stała się dostępna polskiemu czytelnikowi dzięki staraniom Kazimierza Brodzińskiego⁹. Niejako kolejny rozdział recepcyjny określiły lata 50. tego stulecia i nadzwyczaj intensywna praca translatorska oraz popularyzacyjna pokolenia romantyków – twórców i miłośników ludowości, do których należeli Józef Bohdan Zaleski i Roman Zmorski. Ostatniej fazy zaś należy upatrywać po 1863 r. i łączyć ją z coraz wyraźniej ujawniającym się zwrotem od romantycznego entuzjazmu ku etnograficznej eksploracji, wtedy powstały bowiem nie tylko przekłady pieśni, np. o boju na

czyk, *Bibliografia słowianoznawstwa polskiego*, Kraków 1911; H. Batowski, *Mickiewicz a serbska poezja ludowa*, „Pamiętnik Literacki”, nr 31, 1934, s. 29–57; Z. Niedziela, *Słowiańskie zainteresowania pisarzy lwowskich w latach 1830–1848*, Kraków 1966; M. Jakóbiec-Semkowowa, *Słowiańska pieśń ludowa w polskich przekładach...*

⁸ M. Јакубјец-Семкова, *Шта су Пољаци пре сто година знали о српској књижевности?*, [w:] *Сто година полонистике у Србији*, ред. одб. Г. Јовановић, В. Митриновић, М. Топић, М. Костић-Голубичић, П. Буњак, Београд 1996, s. 169–171.

⁹ Zob.: K. Perić, *Kazimierz Brodziński i serbska pieśń ludowa*, Lwów 1924; M. Jakóbiec-Semkowowa, *Kazimierz Brodziński i słowiańska pieśń ludowa*, Wrocław 1975.

Kosowym Polu, Królewiczu Marku, lecz także naukowe opracowania autorstwa Izydora Kopernickiego czy Stanisława Ciszewskiego¹⁰.

Poza gromadzeniem i opisywaniem materiału źródłowego najważniejszym osiągnięciem słowianofilskich środowisk intelektualnych był właśnie przekład, który już wówczas pojmowano podobnie jak dzisiaj, czyli używając współczesnej terminologii: w kategoriach hermeneutycznych i komunikacyjnych, traktowano go bowiem jako przestrzeń poznania i opisanego, zblżenia i dialogu kultur. Poza wymiarem czysto filologicznym działanie translatorskie miało więc cel poznawczy i charakter interkulturowy, służyło przybliżeniu, zrozumieniu kultury wyjściowej w obszarze kultury docelowej.

Do ówczesnych wielbicieli ludowego dziedzictwa należał wymieniony już Roman Zmorski (1822–1867), łączący w swych działaniach sfery gromadzenia, inspiracji i translacji tej właśnie twórczości. Pisał pod pseudonimem „Roman Mazur” lub „Roman Zamarski”. Był wybitnym przedstawicielem grupy tzw. zapaleńców, przez krytyków nazwanej Cyganerią warszawską; artystą przejętym ideami pansławizmu, silnie związanym z tradycją ludową oraz tłumaczem¹¹. Wprawdzie głównym i naturalnym obszarem jego folklorystycznych zainteresowań było Mazowsze, jednak doświadczenie i zaangażowanie polityczne, społeczne, kulturalne – pobyt w wielu miejscach, w tym we Wrocławiu, w Krakowie, Dreźnie, Stambule i Serbii – znacznie poszerzyło jego eksploracyjne horyzonty, wynosząc go na pozycję znawcy Słowiańszczyzny i słowianofila¹². Owocami jego dociekań w zakresie badania i upowszechniania wiedzy o historii i kulturze Słowian są zbiory tekstów polskich oraz kolekcje utworów przełożonych na język polski,

¹⁰ M. Якубцеў-Семкова, *Шта су Поляци...*, s. 169–171.

¹¹ Zob. G. Korbut, *Roman Zmorski*, [w:] *Wiek XIX. Sto lat myśli polskiej. Życiorysy, streszczenia, wyjątki*, t. 9, red. B. Chlebowski, I. Chrzanowski, A. Drogozowski, H. Galle, G. Korbut, M. Kridl, Warszawa–Kraków–Poznań–Wilno 1918, s. 253–284; E. Pieścikowski, *Poeta-tułacz. Biografia literacka Romana Zmorskiego*, Poznań 1964.

¹² Zob. np. В.А. Францев, *Польській славянофиль Роман Зморскій 1822–1867, Къ исторіи польскаго славяноведенія*, Прага Чешская 1919.

takie jak: *Podania i baśnie ludu w Mazowszu z dodatkiem kilku śląskich i wielkopolskich* (1852), *Domowe wspomnienia i powiastki* (1854), *Narodowe pieśni serbskie* (1853, 1855), *Królewicz Marko* (1859), *Lazarica* (1860), *Pisma oryginalne i tłumaczone* (1900), *Podania i baśnie ludu* (1956), *Nad Sawą i Drawą* (1956)¹³.

W przekładowym dorobku Zmorskiego na pierwszym miejscu trzeba wymienić zbiór serbskich pieśni ludowych wydany jako *Narodowe pieśni serbskie*, stanowiący obszerną publikację opatrzoną słowem wstępnym, historyczną i filologiczną introdukcją. Tę bogatą kolekcję przekładów na język polski otwiera *Przypisanie* – list adresowany do Wacława Aleksandra Maciejowskiego, który wcześniej w swej historii literatury polskiej wspomniał także o serbskich pieśniach ludowych i potencjalnych korzyściach płynących z ich poznania, upominając się o przekład. Pisał on na ten temat:

Jak niegdyś Göthe, tak i ja gorąco tego pragnę, ażeby ktoś zajął się co rychło przekładem tych pieśni na polski język [...]. Trudno wyrazić, ileby praca taka przyniosła użytku, nie tylko wyrozumieniu wewnętrznych naszych dziejów (bo Serb wszystko, co wiedział, wyśpiewał w swych pieśniach, zkąd wielce objaśnić się da życie naszych przodków aż do XVI w.), lecz nawet historyczność słowiańskiej poezyi¹⁴.

Ten swoisty dezyderat stał się impulsem dla Zmorskiego, aby serbskie pieśni w języku polskim wydać drukiem, co zresztą sam podkreślił w *Przypisaniu*, nieco monumentalnie głosząc:

Istotnie, jeżeli zbiór ten nie zostanie bezużytecznym w księgarstwie ciężarem, ale przyczyni się w czémkolwiek dla dobra piśmiennictwa krajowego, Panu winien będę wdzięczność, że mnie do jego wydania zachęciłeś i popchnąłeś zachęcony wymowném wykazaniem znakomych korzyści,

¹³ Zob. M. Semków, *Roman Zmorski jako znawca i tłumacz ludowej poezji serbskiej*, „Prace Literackie”, nr 7, 1965, s. 61–97.

¹⁴ *Piśmiennictwo polskie od czasów najdawniejszych aż do roku 1830*, t. 1, z rękopisów i druków zebrawszy, w obrazie literatury polskiej historycznie skreślonym, przedstawił W.A. Maciejowski, Warszawa 1851, s. 174.

jakieby z ich przekładu spłynąć mogły, wziąłem się do uczynienia zadość pańskiemu gorącemu życzeniu i potrzebie literatury¹⁵.

Na podstawie biografii Zmorskiego wiadomo, że zainspirowany postulatem Maciejowskiego, był już on w posiadaniu przynajmniej jakiejś części własnych – autorskich przekładów serbskich pieśni ludowych na język polski¹⁶; warto dodać, że jako jedyny spośród ówczesnych rodzimych tłumaczy znał język serbski, którego uczył się na Uniwersytecie Wrocławskim i tam też pod kierunkiem Františka Ladislava Čelakovskiego zdobywał pierwsze doświadczenia w zakresie przekładu¹⁷. Świadectwo tego faktu daje sam autor zbioru we wspomnianym liście, ujawniając, że wiele serbskich utworów przełożył, które wcześniej nie zostały opublikowane, a bodźcem do tego stało się dopiero wezwanie Maciejowskiego. Píše on o tym tak: „Przed kilką laty, poświęcając czas jakiś poznajomieniu się z szacowaną poezją serbską, przełożyłem był wprawdzie wiele całkowitych pieśni i fragmentów, lecz to li dla własnego użytku nie myśląc (ku czemu też nie była i pora) o wydaniu ich w osobném dziele na widok publiczny”¹⁸. Oba stanowiska: i to postulowane, i to podzielane, cechuje jednakowy stosunek do szeroko rozumianej wówczas spuścizny słowiańskiej, którą oceniano jako najcenniejsze źródło wiedzy, a jednocześnie potwierdzenie wspólnotowości – jedności słowiańskiej, co już na wstępie określa tłumacza w roli przynależnego do pewnego większego systemu, tj. ponadnarodowej (ogólnosłowiańskiej) kultury, zatem nosiciela i uczestnika obu systemów – wyjściowego i docelowego, zaś zróżnicowanie leży li tylko w lokalnie pojętym doświadczeniu dziejowym i instrumentarium językowym,

¹⁵ *Przypisanie*, [w:] *Narodowe pieśni serbskie*, t. 1, wybrane i przełożone przez R. Zamarskiego, [wyd. 2], Warszawa 1855, s. 8.

¹⁶ Kilka przekładów Zmorskiego z języka niemieckiego i serbskiego zostało wcześniej wydanych w czasopismach „Stadło” i „Biblioteka Warszawska”.

¹⁷ M. Якубѣц-Семкова, *Шта су Пољаци...*, s. 170; zob. też: T. Żabski, *František Ladislav Čelakovský na katedrze slawistyki we Wrocławiu*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Literackie”, t. 6, Wrocław 1964, s. 169–190.

¹⁸ *Przypisanie...*, s. 7–8.

które pomimo bliskości zdają się jednak odmienne, a przez to wymagające szczególnych kompetencji zarówno historycznych, kulturowych, społecznych, jak i lingwistycznych.

Świadomy „niejakich” odmienności w sferze serbskiej i polskiej historii oraz tradycji kulturowej, Zmorski kolekcję przekładów pieśni ludowych opatrzył obszernym wprowadzeniem w zagadnienie historycznych losów oraz zwyczajów serbskiej wspólnoty, co zresztą następująco uzasadnił:

Jeżeli dla ocenienia i wyrozumienia poezji każdego ludu, nieodzowna jest znajomość dziejów i obyczajów jego, warunek ten tém nieodzowniejszym staje się wobec narodowych pieśni serbskich, które bez przymieszania wszelkich obcych wpływów, z własnych a tak odrębnych wykwitły stosunków, najsilniej się z nimi zrosły. Nieznajując w piśmiennictwie naszym żadnego dzieła, do któregoibyśmy czytelnika po lepsze i szersze mogli odesłać objaśnienie, zmuszeni więc jesteśmy brak ten zastąpić ni-niejszym, jak bądź bardzo pobieżnym i niedokładnym rysem¹⁹.

To zaś oznaczałoby, że tłumacza należy sytuować nie tyle w roli nadawcy określonego komunikatu „o” serbskiej historii i zwyczajach (komunikatu zawartego w opisie pt. *Rzut oka na dzieje Serbii, na zwyczaje i wyobrażenia jej ludu*), ile pozycjonować go jako swego rodzaju prezentera i krytyka odpowiedzialnego za adekwatną – jego zdaniem i oczywiście w jego „wyobrażeniu” – recepcję serbskiej pieśni przez znajomość i zrozumienie jej kontekstu historyczno-kulturowego. Autor zbioru wyraźnie kreuje się na prekursora-referenta, osobę wtajemniczącą polskiego odbiorcę w meandry serbskich dziejów, zwyczajów i twórczości ludowej, co nie do końca było zgodne z prawdą, bo chociaż odnotować należy brak całościowego ujęcia, to jednak istniały już wówczas mniej lub bardziej szczegółowe omówienia na ten temat, choćby autorstwa Brodzińskiego czy Maciejowskiego. Skądinąd to właśnie m.in. ich refleksje wykorzystał Zmorski w swym szkicu, wiele rzeczy powtarzając oraz poszerzając o nowe informacje i przemyślenia.

¹⁹ Ibidem, s. 9–10.

Po dość obszernym i szczegółowym przeglądzie historycznym oraz charakterystyce natury serbskiego ludu (zresztą ukazwanego jako wyjątkowo religijny i przywiązany do tradycji) tłumacz zamieszcza obszerny, utrzymany w jawnie słowianofilskim duchu, wywód o piśmiennictwie Słowian i serbskiej poezji ludowej (pt. *Słówko o narodowych pieśniach serbskich i niniejszym ich przekładzie*). Serbskie pieśni zostały potraktowane w aspekcie znacznie szerszym niż tylko piśmienniczy i filologiczny, opisane w perspektywie etnokułturowej, ukazane niczym medium wartości i cech wspólnoty, wyraz ducha ludu organicznie zespolonego z ziemią, o czym świadczy *expressis verbis* wyrażona opinia: „pieśni serbskie są zbiorowym owocem narodowych uosobień i skłonności [...] lud uważa je za niemal przyrodzony płód swego kraju, wschodzący i rozwijający się nie wiedzieć zkąd, jak wiatry i lasy na jego górach. Jest to niby druga mowa tego plemienia”²⁰. Tłumacz swe rozważania uwiarygodnił poprzez przywołanie nazwisk znawców i zbieraczy folkloru – Šafárika, Goethego, Maciejowskiego, Karadžicia, z których dzieł czerpał, opisując pieśń jako wytwór ludu i jako gatunek literacki. W tej części omówienia istotne zdają się przede wszystkim uwagi o charakterze filologicznym i przekładoznawczym, które nieco mniej nacechowane emocjonalnością miłośnika Słowiańszczyzny, a znacznie bardziej konkretne i poznawczo sfunkcjonalizowane, zawierają wiele informacji odnośnie do materiału źródłowego i jego translacji z tzw. przestrzeni wyjściowej do docelowej. Zmorski przytoczył podstawowy podział pieśni ludowych, który w owym czasie był zupełnie nową propozycją, *notabene* do dzisiaj jeszcze powielaną w wielu opisach na temat serbskiej poezji ludowej. Przedstawił Karadžiciowską koncepcję podziału tych utworów na żeńskie i męskie (bohaterskie), dokonując zrównania tych pierwszych z polskimi pieśniami gminnymi oraz eksponując wyjątkowość i wyłączność tych drugich. Wiele uwagi poświęcił właśnie pieśniom męskim, w których, podobnie jak

²⁰ *Słówko o narodowych pieśniach serbskich i niniejszym ich przekładzie*, [w:] *Narodowe pieśni serbskie...*, s. 77.

Brodziński i Maciejowski, upatrywał podobieństwa do starożytnych rapsodów, a dodatkowo podkreślał ich niepowtarzalność, nieobecność w jakiegokolwiek słowiańskiej czy w ogóle ówczesnej europejskiej przestrzeni literackiej; tę kwestię ujął wprost:

tak budowa, jak i tok cały męzkich piesni serbskich nie ma nic wspólnego z żadnym rodzajem poezji gminnej, bądź u Słowian, bądź u innych dzisiejszej Europy ludów; natomiast widocznym jest ich podobieństwo ze starożytnymi rapsodami greckimi, z których zbioru powstały Odyseja i Iliada²¹.

Rola tłumacza jako nadawcy, prezentera i krytyka jest tu oczywista, rzecz jest bowiem nie w tym, aby li tylko przybliżyć samą problematykę, lecz nade wszystko w tym, aby omawiany materiał szczególnie nominować poprzez ubogacenie, uszlachetnienie, a tym samym wywołać u potencjalnego odbiorcy wrażenie lektury obowiązkowej i kanonicznej. Niemniej jednak, może w imię uczciwości badawczej albo też w celu asekuracji samego przekładu, Zmorski wskazując podobieństwo kompozycji serbskich i greckich, akcentuje formułę kontynuacji, lecz jednocześnie uwydatnia niedostatki słowiańskich realizacji. Pisze:

jednym słowem, powiedzieć można: serbskie są greckich dalszym ciągiem i dopełnieniem; są niem jednak o tyle tylko, o ile późniejsze malują czasy i wyobrażenia, nie zaś pod względem rozwinięcia i doskonałości samych utworów. Co do tego ostatniego, są wprawdzie między nimi niektóre tak szczęśliwie zdarzone, że najściślejsze krytyczne wymaganie nie mogłoby im uznania na równi z homerycznymi odmówić; przeważna jednak masa grzeszy, jak z natury rzeczy wynika, zwykłemu samorodnego a niewykształconego geniuszu usterkami: obok bogactwa wynalazku, niedostatkami w szczegółach, obok prawdziwie epicznej powagi i wspaniałości, przesadą, pospolitością, trywialnością, nienaturalnym naciąganiem, i innymi podobnemi. Dodać wszelakoż należy, że wady te nie są tak częstymi

²¹ Ibidem, s. 83.

ażeby wdzięk reszty czytelnikowi aż truć miały; przeciwnie, po największej części są to pojedyncze plamy, gdzie niegdzie rzucone, psujące wprawdzie ogólne wrażenie całości, ale wśród bujnie rozsianych piękności, snadnie do przejrzenia i zapomnienia²².

Ta swego rodzaju krytyka sprawia wrażenie raczej łagodnej – z racji poglądów i predylekcji autora można wnioskować, że w pewnym sensie jest ona podrzędna wobec samej misji przybliżenia polskiemu czytelnikowi twórczości ludowej Serbów, posłannictwa tłumacza odpowiedzialnie sytuującego się na pozycji promotora i recenzenta. Jednak ta opinia nie jest zupełnie pozbawiona znaczenia, ponieważ jawi się jako wyraźna aluzja do samego procesu przekładowego; tłumacz podkreśla nadrzędność zasady wierności wobec oryginału, a więc pewnej dosłowności w przenoszeniu utworu z obszaru języka prymarnego na sekundarny, co z kolei oznacza jak najściślejsze zachowanie pierwotnego kształtu tekstu z jego artystycznymi walorami i lingwistycznymi wadami. Wyeksponowany został fakt, że poza jednym tylko utworem całość została przełożona z języka serbskiego, ponadto w zgodzie z wewnętrzną logiką obu języków – wyjściowego i docelowego, a także w poszanowaniu struktury i większej lub mniejszej poprawności samych tekstów oryginalnych. Autor przekładów sytuację tę wyraził w dość bezpośredni sposób:

[zbiór] dokonany został z oryginalnego języka, i jeżeli mu na wszelkich innych zbywa przymiotach, wiernością zalecić się może. Oprócz niektórych utworów, które wykończeniem swém w oryginale zachęcały do starannego i bardziej artystycznego obrobienia w przekładzie, usiłowaniem jedyném naszym było przelanie jak można najdokładniejsze każdej pieśni, z zaletami jéj i błędami tak pod względem wewnętrznej myśli, lub treści jako i zewnętrznej formy na język polski. Trzymaliśmy się w tém najprostszego sposobu: pisania po polsku czytając po serbsku i w ten sposób powstały przekład nietkniętym prawie zostawując²³.

²² Ibidem, s. 84–85.

²³ Ibidem, s. 89.

Mogłoby się wydawać, że tłumacz hołduje tu wyłącznie zasadzie jakiejś bliżej niezdefiniowanej dosłowności i sztucznej nienaruszalności tekstów wyjściowych, lecz na podstawie wypowiedzi autorskiej oraz przeglądu przełożonych tekstów i oglądu zastosowanej w nich strategii okazuje się, że koncentruje się on na komunikacie samym w sobie – na jego formie i treści, pragnąc uczynić materiał źródłowy jak najbardziej zrozumiałym dla odbiorcy docelowego, a w efekcie umożliwiając w jak największym stopniu jego identyfikację z odbiorcą wyjściowym. To zaś oznaczałoby, że przekład ten posiada cechy bliskie translacji dokonywanej w duchu ekwiwalencji formalnej, nazywanej przez Eugena Nidę także „przekładem z przypisami”, czyli odpowiedniości wymagającej komentarza – co Zmorski czyni wielokrotnie i zupełnie świadomie – w celu zachowania dosłowności i czytelności formy komunikatu źródłowego w przestrzeni kultury docelowej²⁴. W tej i szerszej perspektywie przekład należy traktować jako akt komunikacyjny oraz wydarzenie hermeneutyczne, w nim dokonuje się bowiem spotkanie dwóch kultur, następuje fuzja obu systemów kulturowych i językowych dzięki wytworzeniu odpowiedniej przestrzeni dialogowej. Możliwe jest to nie przez samą literalność przenoszenia, lecz właśnie rodzaj ekwiwalencji, określonej mediacji oraz negocjacji formy i treści. Poniekąd próbował wyrazić to sam tłumacz, stwierdzając, że

oddanie wiernie toku serbskiego wymagało częstokroć użycia skrótów mniej używanych dotąd w języku naszym i nagięcia go do zwrotów i form mniej zwykłych [...]. Każdy przedmiot wymaga właściwego sobie języka. Tak też w niniejszym przekładzie dla oddania toków serbskiej poezji, naginaliśmy rodzinny język do nich, o ile to tylko bez zadania mu gwałtu i kalectwa się dało, przekonani, że wyrobieniem tych nowych zwrotów na modłę szczerosłowiańskiego i pełnego ducha języka serbskiego, przyczyniamy naszej poetycznej mowie nową siłę i bogactwa²⁵.

²⁴ Zob. E. Nida, *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*, Leiden 1964.

²⁵ *Słowo o narodowych pieśniach...*, s. 90–91.

Podejście Zmorskiego, jego kompetencje i świadomość roli tłumacza w przestrzeni poznania, spotkania, komunikacji obu kultur – wyjściowej i docelowej, pozytywnie oceniło wielu badaczy, a wśród nich Vladimir Francev, który w zbiorze przekładów serbskich pieśni ludowych widział „drogocenny i rzadki pożytek w słowiańskim piśmiennictwie”, podkreślając też walory samych przekładów i nazywając je wzorowymi – niezwykle wiernie oddającymi treść oryginałów, rygorystycznie zachowującymi ich formę, a jednocześnie oddającymi prostotę właściwą serbskim pieśniom²⁶.

Przełożone przez Zmorskiego teksty ludowe (w liczbie aż 141) zostały posegregowane i umieszczone w odrębnych rozdziałach: w pierwszym znajdują się *Legandy i baśnie*, w drugim – *Pieśni bohaterskie*, w trzecim – *Romanse*, natomiast w czwartym – *Piosnki miłosne, ucinki, drobne romanse itp.* Sygnalizowana zawartość poszczególnych części sugeruje, że nie wszystkie zawarte w zbiorze utwory są realizacjami tego samego gatunku, bo oprócz eksponowanych w tytule pieśni mają się w nim znajdować również legendy, baśnie, romanse i inne. Dokonany przez tłumacza i wydawcę podział zdaje się poprawny, lecz nieco nieściśły, ponieważ na przykład dość niedokładnie pojmuje i ujmuje utwory, które określa mianem „legend”, a które tworzą tzw. niehistoryczny cykl, na co zresztą już dawno temu zwrócił uwagę Krešimir Georgijević w swoim studium z zakresu słowiańskiej komparatystyki literackiej²⁷. Pomimo to w dużej mierze poczyniona klasyfikacja jest zasadna, a wytykając jej pewne braki, należy uwzględnić słowianofilskie usposobienie Zmorskiego, dla którego tekst ludowy był zapewne przykładem wszelkiego przez naród opowiadania – śpiewania.

Materiał źródłowy pochodzi głównie z kolekcji Vuka Karadžicia, a dokładnie z trzeciej edycji aż trzech tomów pt. *Srpske narodne*

²⁶ В.А. Францев, *Польскій славянофилъ...*, s. 18–19.

²⁷ Zob. К. Георгијевић, *Српскохрватска народна песма у пољској књижевности. Студија из упоредне историје словенских књижевности*, Посебна Издања СКА, књ. СХV, Философски и филолошки списи, књ. 30, Београд 1936, s. 232.

pjesme z lat 1840–1846, co polski tłumacz podkreśla w bezpośredniej wypowiedzi skierowanej do czytelnika i co też zostaje przezeń poświadczane przy każdym z przekładów w umieszczonym pod tytułem adresie bibliograficznym, na który składają się inicjały serbskiego zbieracza-wydawcy oraz numery wolumenu, samego utworu i stron w zbiorze.

W pierwszym rozdziale, zatytułowanym *Legendy i baśnie*, znajduje się szesnaście przełożonych tekstów: *Święci dzielą się światem*, *Dyjakon Szczepan i dwaj anieli*, *Sulejman i święty Sawa*, *Car Konstantyn i dziewczek samouczek*, *Wąż młodożeniec*, *Niewdzięczni synowie*, *Mara i Pero Bułgarzyn*, *Bóg każdemu słuszność wymierza*, *Narzeczona Laza Radanowicza*, *Bracia i siostra*, *Kto dzień swego świętego sławi, temu on pomaga*, *Nachod Symeon*, *Wybudowanie Skadru*, *Żona bogatego Gawana*, *Matka świętego Piotra*, *Zakłęcia*.

W drugim bloku pt. *Pieśni bohaterskie* zamieszczonych jest dziesięć przekładów pieśni: *Ożenienie króla Wukaszyna*, *Lutyca Bogdan i jego siostra*, *Lutyca Bogdan i wojewoda Dragija*, *Raduł-bej i Szyszman król Bułgarski*, *Wojewoda Oblak Radosaw*, *Wesele Wołoszyna Raduła*, *Wesele Maksyma Czernojewicza*, *Śmierć Jowa Despotowicza*, *Ożenienie Jakszycza Dymitra*, *Dział Jakszyczów*.

Trzecia część, nazwana *Romanse*, obejmuje czternaście utworów: *Paweł Zeczanin i jego matka*, *Matka, siostra i żona*, *Predrag i Nenad*, *Nieposłuszna Mera*, *Prorocze tkanie*, *Cetynka i Mały-Radoica*, *Wdowa Małego-Radoicy*, *Żałosna tkala Jania*, *Woin i siostra Iwanowa*, *Skadarska dziewczyna*, *Śmierć Omera i Merimy*, *Śmierć Hassan-aginicy*, *Choroba Muja carewicza*, *Wesele Hajkuny siostry Beja-Ljubowicza*.

Czwarty rozdział, mianowany jako *Piosnki miłosne, ucinki, drobne romanse itp.*, jest najobszerniejszy, ponieważ zawiera aż sto dzieśnięć różnych kompozycji: *Chłopiec i dziewczyna*, *Dziewczę chłopcom winem służy*, *Najlepsza zdobycz*, *Lepsze złoto, choć stare, niż srebro, choć nowe*, *Nic się nie skryje*, *Trzy żalości*, *Mętny Dunaj*, *Nie trzeba gubić czasu*, *Lubość we wspomnieniu*, *Służba źle nagrodzona*, *Narzeczona księcia Szczepana*, *Jeden kochanek, a i ten daleko*, *Dziewczyna do róży*, *Dziewczę licu swemu*, *Budlańska dziewczyna*, *Takiś zawsze*

moja, Dziewczyna i ryba, Straszna klątwa, Owczarz i dziewczyna, Wysłuchana modlitwa chłopca, Sokole i diabelskie oczy, Serdeczny kłopot, Dajczyn Piotr i król Matjasz, Siostra doświadcza brata, Ciężko siostrze bez brata, a bratu bez siostry, Bez lubego nie ma po co w koło, Klątwy dziewczęce, Ciężko słowikowi bez gaju, Dziewczyna na grodzkiej bramie, Kto najlepiej dzieli, Trzy krasawice, Nie kłopot o chłopca, Chłopiec klnie na matkę za córkę, Brat, siostra i obca dziewczyna, Miły i nie miły, Raduł-bejowica i jej pobratym, Młodzian z wdową ożeniony, Sprawiedliwa klątwa, Różam, póki nie mam męża, Wybór, Śpiewała bym, lecz nie mogę, Swaty jadą po dziewczynę, Co żona, to żona, Pyszna krasawica, Dziewczyna chłopca zawstydzona, Dar niespodziany, Błogosławieństwo wiarołomnej, Koń się sierdzi na swego pana, Dziewczyna żali się róży, Sowa i orzeł, Siostry bez brata, Wyznanie przed matką, Pierścień jest znak prawej miłości, Troskliwa kochanka, Klątwa szkodnika, Janko Sibirianin i wdowa Jela, Dwa słowiki, Marzenie Kara-Dziordziejewicy, Żalozne rozstanie, Żal dziewczyny, Pierwsza miłość, Smutne pole, Skromna Milica, Kwiat za dary, Prośba do słowika, Wysłuchana modlitwa dziewczyny, Jeleń i Wila, Najdroższe to, co sercu miłe, Dziewczę oswobodzone, Zima na sercu, Zjednoczenie po śmierci, Prośba do jaworu, Zniechęceni kochankowie, Dziewczyna pas plecie, Dziewczyna Smederewska, Prośba do kowala, Jaki mąż najlepszy?, Prędko ukojona żalozność, Musisz być moja, Matki winne, Stałość w wierze, Pieśń przy uczcie, Przy uczcie, pijąc na sławę Boga, Przy uczcie, pijąc za zdrowie gospodarza, Przy uczcie, zdrowie narzeczonej, Przy uczcie, zdrowie dziewczyny, Przy uczcie, zdrowie pyszałka, Przy uczcie, Cena brata i lubego, Driński wilk, Bieda na junaków, Czego patrzeć u dziewczyny, Nie patrzy się stroju, a urody, Andzielina i Ali-bej, Sokół budzi dziewczynę, Prośba chłopca, Najlepsze wezglowie, Radość i żalozność, Dziewczyna klnie jęczmień, Dziewczyna i Marko.

Na końcu każdego z rozdziałów znajdują się przypisy, które stanowią objaśnienia nieznanymi polskiemu czytelnikowi zwrotów oraz nazw własnych, oznaczeń geograficznych, a nierzadko też są autorskimi komentarzami dotyczącymi historii i obyczajowości

serbskiej. Te adnotacje tworzą rodzaj tekstu pobocznego – pomocnego w jak najlepszym (najdokładniejszym) zrozumieniu komunikatu oraz jego kontekstu przez odbiorcę docelowego, służąc jego identyfikacji z odbiorcą wyjściowym. Ta szczególnego rodzaju, jak na ówczesne czasy, strategia nadawcza, wówczas jeszcze nienazwana, acz bliska i właściwa tzw. przekładowi z przypisami, wpisuje się w szeroko dzisiaj dyskutowany nurt ekwiwalencji tłumaczeniowej, której celem jest zbliżenie obu kultur poprzez komunikat prowadzący do utożsamienia ich odbiorców. Dlatego też autora tego zbioru można uznać za w pełni świadomego roli tłumacza w procesie przekazu – komunikacji interkulturowej, za podejmującego przemyślane decyzje i działania, których efektem ma być swoista fuzja dwóch systemów kulturowych, dwóch horyzontów aksjologicznych, dwóch modeli obyczajowych.

Wypada przyznać, że liczba dokonanych przez Zmorskiego przekładów jest imponująca, a większość z nich mieści się w granicach poprawności, wiele ma wysoką wartość artystyczną, lecz niektóre zawierają istotne błędy i czasem dalece odbiegają od pierwowzorów. Wspomniany już Georgijewiç rzetelnie przeanalizował wszystkie tłumaczenia, konfrontując je z tekstami oryginalnymi, a w efekcie stworzył rodzaj typologii uchybień, które dokładnie wyliczył i podzielił na przypadki wynikające głównie z niezrozumienia treści utworu, na skutek zamiany wersów oryginalnych na autorskie improwizacje oraz przekształceń/odkształceń pojedynczych słów²⁸. Co więcej, badacz ten zarzucił Zmorskiemu zbyt wielką swobodę tłumaczenia, lecz nie odmówił całkowicie waloru samemu dziełu i talentu jego autorowi. Jak stwierdził, w porównaniu z nazbyt spolszczonymi przekładami Brodzińskiego czy Zaleskiego, przekłady Zmorskiego w dużo większym stopniu oddają właściwości serbskiej pieśni ludowej²⁹.

Świadomie nie zatrzymując się przy kwestii techniki przekładu, nie skupiając się na rozpatrywaniu jej bardziej czy mniej udanego

²⁸ Zob. szerzej: K. Георгијевић, *Српскохрватска...*, s. 236–268.

²⁹ Ibidem, s. 278.

rezultatu na poziomie czystej filologii, należy wyeksponować kulturową wartość omawianego przedsięwzięcia, uwypuklić walor projektu w kontekście interkulturowego dialogu. Wskazując na ten właśnie aspekt jako nadrzędny, godzi się podkreślić, że Zmorski, podejmując się dzieła przybliżenia serbskiej tradycji i twórczości ludowej, wprowadzenia jej w polski obieg czytelniczy, dokonał fuzji dwóch kultur, wykreował przestrzeń komunikacyjną, stając się sprawcą literackiej komunikacji interkulturowej. W roli pośrednika między kulturą wyjściową i docelową wystąpił jako jednoczesny ich nosiciel oraz uczestnik, ukazał się jako nadawca, odbiorca, nadawca-prezenter i krytyk literatury obcej. Tłumacz ten dokonał swoistego dwukierunkowego transferu tekstu oryginalnego i odbiorcy przekładu, czyniąc to za pośrednictwem języka tzw. kultury przyjmującej, który został ekwiwalentnie przystosowany tak, aby jak najlepiej mógł wyrazić inną, obcą rzeczywistość kulturową. To zaś wymagało od autora przekładu wielorakich kompetencji, oprócz translatorskich, także kulturowych, literackich, artystycznych, socjologicznych. Powodowało też konieczne zmiany i odkształcenia tekstów wyjściowych, co oczywiste, bo tłumaczenia zawsze są owocem określonej – intencjonalnej interpretacji, która musi mieścić się w granicach zrozumiałości sensu tekstu docelowego, a jednocześnie nie może przekroczyć ram wyznaczonych przez model świata wpisany w utwór wyjściowy. Zdaniem B. Tokarza

tłumacz jako interpretator obcej kultury otwiera okna sensów w postaci nowych perspektyw tekstu oryginalnego w innej czasoprzestrzeni, nie pozbawiając przy tym oryginału właściwych mu cech ideowych, artystycznych, semantycznych i funkcjonalnych w procesie makro- i mikrowyborów translatorskich. Spełniając kilka koniecznych warunków, dokonuje fuzji różnych horyzontów: autora, kultury wyjściowej oryginału, jego odbiorcy oraz własnego horyzontu conceptualnego i horyzontu odbiorcy sekundarnego, uwikłanego w czasoprzestrzeń przekładu. Na czasoprzestrzeń składa się określony czas historyczny i miejsce zajmowane w przestrzeni fizycznej, mentalnej i kulturowej³⁰.

³⁰ B. Tokarz, *Spotkania...*, s. 24.

Na koniec należy powiedzieć wprost, że Zmorski jest przykładem tłumacza zaangażowanego, świadomego własnej odpowiedzialności nie tylko za przebieg, lecz także – czy przede wszystkim – za rezultat procesu translatorskiego, który ewidentnie pojmuje on jako akt komunikacji interkulturowej, wydarzenie spotkania dwóch kultur, przestrzeń dialogu i wymiany idei, wartości, postaw. I nawet jeśli swej działalności przekładowej nie ujmował on jeszcze wprost w kategoriach komunikacyjnych czy hermeneutycznych, to w jego wypowiedzi wyraźnie uwidacznia się przekonanie o istnieniu przekładu jako przestrzeni łączącej, przeświadczenie o doniosłej roli tłumacza jako pośrednika, negocjatora i kreatora znaczeń. Wprawdzie Roman Zmorski nie jest zbyt często wspomniany w refleksji przekładoznawczej, a jego postać zwykle umiejscawiana jest w drugim rzędzie, jednak należy o nim pamiętać właśnie ze względu na osiągnięcia w zakresie przekładu i promocji serbskiej twórczości ludowej, z całą mocą przyznając, że „zbiór ten nie został bezużytecznym w księgarstwie ciężarem”.

Przekłady literatury ludowej Słowian Południowych na język polski po II wojnie światowej

Informacje na temat polskiego dorobku w zakresie powojennych tłumaczeń twórczości ludowej narodów południowosłowiańskich znaleźć można w pracach traktujących ogólnie o specjalistycznych wydawnictwach slawistycznych w Polsce¹. Część tego typu publikacji odnosi się jedynie do skąpego wycinka czasowego², co ogranicza możliwość prześledzenia procesu przekładania folkloru

¹ Przykładowe omówienie: S. Siedlecka, *Bibliografia adnotowana naukowych prac bułgarystycznych wydanych w Polsce w latach 1947–2012*, „Slavia Meridionalis”, nr 14, 2014, s. 462–516. Twórczość ludową potraktowano w studium nieco marginalnie, o czym świadczy m.in. fakt, iż w *Bibliografii* nie odnotowano ani jednej antologii bułgarskiej twórczości ustnej w opracowaniu H. Czajki (choć przywołano inne tytuły autorstwa folklorystki).

² W artykule T.S. Grabowskiego *Slavica* w „*Polskiej Bibliografii Literackiej*” zespołu S. Wierczyńskiego za lata 1944–1949 skomentowano zaledwie pięciolecie z początków rejestrowania wydawnictw słowiańskich. Zob. „Pamiętnik Słowiański”, nr 10, 1960, s. 141–160. Pomimo niewątpliwej sumienności w przytaczaniu i komentowaniu tytułów, artykuł nie zawiera pełnych danych bibliograficznych dzieł, co sprawia, iż badacz musi samodzielnie sięgnąć np. po drukowane wydanie *Polskiej Bibliografii Literackiej*.

Słowian Południowych i poznania recepcji piśmiennictwa ustnego na gruncie polskim w literaturze, kulturze, dyskursie naukowym. Niemalże wszystkie dostępne wykazy i omówienia przeplatają dane dotyczące translacji literatury ludowej, czy to skierowanej do dzieci i młodzieży³, czy nawet w edycjach komentowanych, z tłumaczeniami literatury pięknej, autorskiej⁴. Stąd też potrzeba poświęcenia osobnej uwagi przekładom tekstów folkloru południowosłowiańskiego i uporządkowania ich w odrębnej bibliografii, uwzględniającej dane istotne dla badacza lub potencjalnego tłumacza literatury ustnej.

Analizie poddano antologię zawierającą przekłady utworów ludowych (epickich i lirycznych) – tekstów folkloru Słowian Południowych, głównie kręgu *Slavia Orthodoxa*, które ukazały się na polskim rynku wydawniczym w latach od 1945 do 2010 włącznie (rok publikacji ostatniego z omawianych tutaj wyborów). Uwzględniono teksty przełożone z języków, jakimi posługują się Słowianie Bałkańscy: wersje oficjalne i dialektalne bułgarskiego, macedońskiego, serbskiego i chorwackiego. To ograniczenie narzucił zasób zbadanych publikacji, w których nie odnaleziono utworów tłumaczonych np. z języka słoweńskiego. Odnotowano wyłącznie zbiory wydane w okresie 1945–2010 po raz pierwszy⁵. Za kryterium doboru antologii obrano „autentyczność” prezentowanych przez nie tekstów folkloru, rozumianą tutaj jako zachowanie specyficznej formy językowo-stylistycznej przekazu ludowego („żywego” – dostępnego w formie transkrypcji bądź nagrania lub wydanego drukiem) oraz obecność aparatu krytycznego (wstęp, przypisy, bibliografia),

³ Południowosłowiańska twórczość przekładowa w edycji dla dzieci jest bardzo rzetelnie odnotowywana w odpowiednich bibliografiach selektywnych, np. *Bibliografia literatury dla dzieci 1945–1960. Przekłady, adaptacje*, oprac. A. Łasiewicka, F. Neubert, Warszawa 1971; E. Mrzygłocka, *Serie wydawnicze dla dzieci i młodzieży 1970–1982. Bibliografia*, Warszawa 1985.

⁴ B. Ćirlić, *Literatura jugosłowiańska w Polsce Ludowej. Przegląd informacyjno-bibliograficzny*, „Księgarz”, nr 4 (nadbitka), 1965.

⁵ Pominięto wznowienie: J.B. Zaleski, *Pieśni gęślarskie serbskie. Car Łazarz czyli bój kosowski*, wyd. 2, Warszawa 1947 (wyd. 1, Warszawa 1909).

a więc uwzględniono edycje komentowane, oparte na źródłach o wartości dokumentu folklorystycznego. Konieczność spełnienia obu warunków pozwoliła na odrzucenie przekładów bajek literackich, nawet jeśli były inspirowane twórczością ludową⁶ oraz przekładów będących – ze względu na stopień literackiego opracowania – adaptacjami, wydawanymi bez żadnego komentarza, skierowanymi najczęściej do młodszych czytelników⁷, a także pojedynczych utworów publikowanych w dziecięcej prasie⁸ lub w wydawnictwach i seriach wydawniczych specjalizujących się w literaturze dziecięcej i młodzieżowej⁹. W ten sposób zawężono zbiór do dwunastu tytułów – cztery z nich to edycje poezji ludowej oraz epiki bohaterskiej

⁶ Na przykład A. Karalijczew, *Trzej bracia i złota jabłoń*, przeł. H. Madany, Warszawa 1971; A. Karalijczew, *Worek z tykwami*, przeł. J. Nurkiewicz, Warszawa 1961.

⁷ Przykładowo, antologia folkloru jugosłowiańskiego: D. i B. Ćirlić, *Bajki spod pigwy*, Warszawa 1962; wyd. 2, Warszawa 1967. Zbiór ten, kierowany do dzieci, zawiera krótki *Wstęp*, w którym autorzy ujawniają źródła swoich tekstów: część z nich miała być wysłuchana i zanotowana osobiście, podczas wieczorów spędzanych pod pigwą, a część pochodzi „z wątków zapisanych przez Karadžicia” (D. i B. Ćirlić, *Bajki...*, s. 5). Lektura tłumaczeń ujawnia jednak znaczące dla zakwalifikowania antologii ślady retuszowania tekstu, mające na celu uprzyśtępnienie oryginalnej fabuły dziecku, m.in. poprzez zbliżenie warstwy językowej opowieści do baśni już znanych, prawdopodobnie zachodnioeuropejskich (np. „car” jest konsekwentnie przekładany jako „cesarz”, prowadzone przez postacie rozmowy nie mają nic wspólnego z żywą mową ludową i inne). Sam B. Ćirlić kwalifikuje zbiór do działu „Utwory oparte na wątkach jugosłowiańskich. Opracowania” (zob. B. Ćirlić, *Literatura jugosłowiańska w Polsce Ludowej...*, s. 15). Podobnie inne zbiory posiadają autorskie wstępy, wprowadzające młodego czytelnika w zawartość publikacji i twórczość ustną, są one jednak pozbawione komentarza krytycznego. Zob. np. J. Baranowicz, *Studnia Białonóżki. Podania i legendy bułgarskie*, Warszawa 1963.

⁸ Na przykład *Osiół i wilk. Bajka bułgarska*, tłum. D. Najdenowa, „Miś”, nr 17, 1990, s. 3.

⁹ Między innymi Wydawnictwo Skrzat, edytujące twórczość np. E. Stanewa skierowaną do dzieci: *Guzdrała i Raptus: przez góry i wody*, przeł. A. Nowosad, Kraków 2003 oraz inne: D. Ćirlić, *Dziewięć pawic i król smoków*, Warszawa 1983 – wydane w „Serii z Krasnalem”, prezentującej pojedyncze utwory dla dzieci, głównie bajki i baśnie różnych narodów.

Słowian Południowych, natomiast osiem prezentuje ludową prozę południowosłowiańską, głównie bajkę i legendę¹⁰. Opisywany materiał uporządkowano w dwóch grupach, zapożyczających nazewnictwo z tradycyjnej genologii literackiej. Epikę bohaterską omówiono obok poezji ludowej, mając świadomość graniczności gatunku pieśni epickiej, ale kierując się jej cechami formalnymi. Wewnątrz grup edycje zaprezentowano w układzie chronologicznym według roku wydania.

Przeglądowi powojennych publikacji książkowych towarzyszy próba ukazania recepcji przedmiotowej twórczości ludowej narodów południowosłowiańskich w polskim środowisku slawistycznym, widocznej w polskich periodykach naukowych i popularnych na podstawie publikowanych tam opinii o charakterze krytyczno-analizującym.

Ekscerpcja zarówno tytułów z antologii, jak i recenzujących je tekstów była możliwa dzięki wspomnianym na początku bibliografiom już istniejącym o treści ogólnoslawistycznej, rejestrującym prace z teorii, historii i krytyki literatury¹¹, bibliografiom przedmiotowym selektywnym¹², monografiom prezentującym kontakty kulturalne pomiędzy Polską i narodami południowosłowiańskimi,

¹⁰ Zaznaczyć należy, iż dwie antologie przybliżają w części źródłowej nie tylko wyżej wymienione gatunki, ale też utwory hymno- i hagiograficzne, w większości klasyfikowane jako teksty do użytku liturgicznego.

¹¹ Wydawnictwo seryjne *Polska Bibliografia Literacka*, opracowywane przez Instytut Badań Literackich PAN, Pracownię Bibliografii Bieżącej w Poznaniu, 1944/1945–.

¹² Na przykład *Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki: archeologia – etnografia, folklorystyka – językoznawstwo: 1968–1972*, praca zbior. pod red. J. Czachowskiej, Warszawa 1973; *Bibliografia polskich prac z zakresu slawistyki 1972–1981: archeologia – etnografia, folklorystyka – językoznawstwo*, praca zbior. pod red. J. Czachowskiej, Warszawa 1984; M. Niewiadomska, *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1976–1985*, Warszawa 1989 oraz Katalog Online Bibliografii Etnografii Polskiej; P. Głogowski, L. Moroz-Grzelak, M. Stefański, *Bibliografia słowianoznawstwa polskiego za lata 1996–2000. Słowiańszczyzna zachodnia i południowa*, Warszawa 2002.

zawierającym imponujące dane informacyjno-bibliograficzne¹³, se-riom¹⁴ oraz samodzielnym kwerendom w publikacjach i periodykach poświęconych twórczości ludowej¹⁵.

Przekłady poezji ludowej i epiki bohaterskiej Słowian Południowych

Pierwszą powojenną publikacją południowosłowiańskiej twórczości ludowej była *Jugosłowiańska epika ludowa. Wybór*, w przekładzie Czesława Jastrzębiec-Kozłowskiego, ze wstępem Mariana Jakóbca (Wrocław 1948). W antologii zamieszczono 18 epickich pieśni historycznych¹⁶ opatrzonych licznymi komentarzami, odnoszącymi się do źródeł danego utworu, wymienianych w tekstach miejsc, wydarzeń i postaci, elementów kultury materialnej, obco brzmiących wyrazów. Przełożone teksty w większości pochodzą ze zbiorów Vuka Karadžicia z połowy XIX w.¹⁷, jeden natomiast – *Śmierć bana*

¹³ K. Wrocławski, M. Bogusławska, E. Wróblewska-Trochimiuk, *Polska i Macedonia. Bibliografia. Komentarze. Studia*, Warszawa 2009; L. Małczak, *Croatica. Literatura i kultura chorwacka w Polsce w latach 1944–1989*, Katowice 2013.

¹⁴ „Przekłady Literatur Słowiańskich”, 2009–; „Bibliografia z Zakresu Historii i Krytyki Literatury dla Dzieci, Bibliotekarstwa i Czytelnictwa Dziecięcego”, 1964–.

¹⁵ „Bibliografia Zawartości Czasopism”, 1947–; „Literatura Ludowa”, 1957–; „Lud. Organ Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i Komitetu Nauk Etnologicznych”, 1895–; „Rocznik Literacki”, 1933–1939, 1956–; „Pamiętnik Słowiański”, 1949–; „Życie Słowiańskie”, 1946–.

¹⁶ 13 z 18 pieśni w przekładzie Cz. Jastrzębiec-Kozłowskiego znaleźć można w przedwojennym zbiorze *Jugosłowiańska poezja ludowa* (Warszawa 1938). W tej antologii znajduje się również pozostałych 5 utworów, jednakże w tłumaczeniu Antoniego Bogusławskiego. Ponadto Cz. Jastrzębiec-Kozłowski ogłaszał drukiem swój dorobek z zakresu tłumaczeń literatury ludowej Słowian Południowych w 1946 r. w czasopismach „Wieś” i „Promyk”. Były to utwory opublikowane już w *Jugosłowiańskiej poezji ludowej* bądź wznowione dwa lata później w *Jugosłowiańskiej epice ludowej*.

¹⁷ В.Ст. Караџић, *Српске народне пјесме*. Књ. 2: У којој су пјесме јуначке најстарије, Беч 1845; В.Ст. Караџић, *Српске народне пјесме*. Књ. 3: У којој су

Derenczicza – ze zbioru Branka Drechslera, wydane w 1913 r. w Lublanie¹⁸.

We wrześniu 1948 r. w regionalno-kulturalnym czasopiśmie „Arkona” znany krytyk Karol Wiktor Zawodziński, wówczas wykładowca historii literatury słowiańskiej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, bardzo pozytywnie ocenił powojenne działania wydawnicze Ossolineum, zaliczając *Jugosłowiańską epikę ludową* do „znakomitych dzieł literatury powszechnej” i wychwalając dokonania Cz. Jastrzębiec-Kozłowskiego jako poety i tłumacza¹⁹. Kolejny rok przyniósł krótką notatkę w „Życiu Słowiańskim”, określającą publikację jako „rzecz bardzo godną uznania”²⁰. W „Pamiętniku Słowiańskim”²¹ historyk literatury słowiańskiej Tadeusz Stanisław Grabowski obszerniej skomentował zarówno *Jugosłowiańską epikę ludową*, jak i wydaną w okresie przedwojennym *Jugosłowiańską poezję ludową*, podkreślając znaczenie *Wstępu* pisanego ręką Polaka²². Przekład spotkał się z pełną aprobatą recenzenta, z niewielkim zastrzeżeniem co do braku rymu w jednej z pieśni²³. Grabowski podjął także polemikę z komentarzem o zaniku tradycji tworzenia pieśni przez współczesny lud serbski i chorwacki. Wniosek został przez M. Jakóbca wysnuty pochopnie, a sam problem ujęto w sposób nie dość jasny dla czytelnika.

Tak chętnie komentowany *Wstęp* autorstwa wybitego slawisty powstał w wyniku z jednej strony indywidualnych zainteresowań i filologicznego wykształcenia badacza, z drugiej zaś – możliwości, jakie

пјесме јуначке средњих времена, Беч 1846; В.Ст. Караџић, *Српске народне пјесме*. Књ. 4: *У којој су пјесме јуначке новијих времена о војевању за слободу*, Беч 1862.

¹⁸ B. Drechsler (B. Vodnik), *Narodne pesmi hrvatsko-srbske*, t. I: *Junaške*, Ljubljana 1913.

¹⁹ „Arkona”, wrzesień 1948, s. 11.

²⁰ *Wznowiona działalność „Ossolineum”*, „Życie Słowiańskie”, nr 1/2, 1949, s. 74.

²¹ *Jugosłowiańska epika ludowa po polsku*, „Pamiętnik Słowiański”, nr 1, 1949, s. 173–180.

²² Autorem *Wstępu* do *Jugosłowiańskiej poezji ludowej* był Niemiec, prof. dr Gerhard Gesemann.

²³ *Jugosłowiańska epika ludowa po polsku...*, s. 180.

otworzyły się przed pracującym w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie młodym bibliotekarzem²⁴. Ułatwiony dostęp do wydawnictw naukowych, a następnie zagraniczne stypendia m.in. w Jugosławii, zaowocowały pracą doktorską M. Jakóbca obronioną w 1937 r., poświęconą literaturze serbskiej przełomu XIX i XX w. i jej interakcjom z kulturą ludową. Sam *Wstęp*, ogłoszony drukiem dekadę później, powstawał w czasach, kiedy M. Jakóbiec miał już ugruntowaną opinię „założyciela powojennej rusycystyki polskiej i współtwórcy nowoczesnej polskiej sławistyki literaturoznawczej”²⁵ i kierował Katedrą Filologii Rosyjskiej na Uniwersytecie Wrocławskim. Opracowanie krytyczne zagadnień związanych z powstaniem i rozwojem jugosłowiańskiej epiki ludowej chwalono za zwięzłość ujęcia poszczególnych zagadnień problemu oraz przejrzysty, metodyczny wykład, dający czytelnikowi pełen obraz serbo-chorwackich pieśni. Dzięki przytoczonym argumentom genetycznym i historycznym M. Jakóbcowi udało się obronić tezę o wczesnym powstaniu pieśni, datując je na wieki XIII–XIV, w opozycji do m.in. Juliana Krzyżanowskiego i innych uczonych, upatrujących czasu powstania utworów w XVI–XVII w.²⁶ *Jugosłowiańska epika ludowa* na stałe weszła do bibliografii towarzyszącej przedmiotom wykładanym na studiach sławistycznych, a przekłady Cz. Jastrzębiec-Kozłowskiego po upływie ponad półwiecza uznawane są za udane i stawiane obok oryginalnych wydań epiki serbskiej²⁷.

Kolejną powojenną próbą przybliżenia polskiemu czytelnikowi pieśni Słowian Południowych był wydany w 1956 r. zbiór *Oj lesie, lesie zielony. Wybór bułgarskiej pieśni ludowej*, autorstwa poetów

²⁴ T. Poźniak, *Profesor Marian Jakóbiec (8 IX 1910 – 27 IV 1998)*. W *setną rocznicę urodzin*, „Slavica Wratislaviensia”, nr 162, 2010, s. 7–14.

²⁵ Ibidem, s. 10.

²⁶ *Jugosłowiańska epika ludowa po polsku...*, s. 176. Por. J. Krzyżanowski, *Jugosłowiańska epika ludowa w świetle studiów z lat międzywojennych*, [w:] *Szkice folklorystyczne*, t. 2, Kraków 1980, s. 114–129.

²⁷ K. Wrocławski, *Folklor słowiański w dydaktyce uniwersyteckiej*, [w:] *Slawistyka u progu nowego wieku*, Poznań 2001, s. 66.

i tłumaczy: Anny Kamińskiej i Jana Śpiewaka (Warszawa 1956). Antologia imponowała staranną szatą graficzną oraz objętością – umieszczono w niej aż 133 utwory liryczne, podzielone na cztery grupy: *Rusałczane polany* (najstarsze utwory oraz pieśni junackie), *Oj lesie, lesie zielony* (pieśni hajduckie), *Wiewilga śpiewa w ogrodzie* (pieśni obrzędowe, miłosne itd.), *Gdzie jest to wino czerwone* (pieśni żartobliwe). Ponadto publikacja zawierała *Słowo wstępne* tłumaczy, przybliżające historię i kulturę Bułgarii, specyfikę bułgarskiej poezji ludowej oraz trudności napotymane przy jej tłumaczeniu. Na końcu antologii umieszczono *Objaśnienia* zawierające komentarze do wybranych fragmentów pieśni lub tłumaczenia obco brzmiących słów.

Komentarz do wydania autorstwa krakowskiego slawisty Włodzimierza Kota, zamieszczony w „Roczniku Literackim”²⁸, dość przychylnie oceniał pracę tłumaczy, chwalił oprawę graficzną publikacji, choć wytykał drobne potknięcia translatorskie i niepotrzebne zmiany w tytułach utworów, krytykował też układ pieśni. Kolejna recenzja, opublikowana jako przekład tekstu (tłum. Michał Łesiów) znanej bułgarskiej folklorystki Cwetany Wranskiej²⁹, daleko krytyczniej odnosiła się do antologii jako efektu pracy translatorskiej³⁰. Doceniając na wstępie samą inicjatywę pierwszego przekładu poezji ludowej bułgarskiej w literaturze polskiej³¹, Cw. Wranska wytknęła tłumaczom brak wiedzy na temat istoty i rozwoju bułgarskiej pieśni ludowej (m.in. powoływanie się na nieaktualne badania) oraz historii samego narodu, co miało rzutować na nieprzemyślane, zbyt ogólny podział pieśni i niedokładną charakterystykę utworów. Licz-

²⁸ *Literatura bułgarska*, „Rocznik Literacki” 1956, s. 343–352.

²⁹ Właśc. Cwetana Romanska-Wranska (Цветана Романска-Вранска).

³⁰ *Oj lesie, lesie zielony. Wybór bułgarskiej pieśni ludowej*, „Literatura Ludowa”, nr 4, 1957, s. 57–60.

³¹ Nie jest to stwierdzenie prawdziwe – już w XIX w. na polskim rynku wydawniczym ukazywały się tłumaczenia bułgarskich pieśni ludowych, jak np. *Nowo odkryte pomniki poezji bułgarskiej* Seweryny Duchinińskiej z 1875 r. Zob. „Biblioteka Warszawska. Pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi”, nr 1, 1875, s. 193–233.

ba przełożonych pieśni została uznana za mocną stronę antologii, dającą czytelnikowi szansę zapoznania się z najcenniejszymi i najbardziej charakterystycznymi utworami bułgarskiej liryki ludowej (mimo iż przełożono jedynie dwie pieśni reprezentujące epos junacki). Ponadto w większości przekładów udało się oddać poetykę oryginału. Co interesujące, Cw. Wranska określiła stronę graficzną publikacji jako bardzo piękną, ale mającą niewiele wspólnego z oryginalną ornamentyką bułgarską.

Cztery lata po publikacji antologii *Oj lesie, lesie zielony* w „Pamiętniku Słowiańskim” zamieszczono obszernie jej omówienie autorstwa Henryki Czajki³², początkującej wówczas folklorystki i filolożki bułgarskiej. Recenzentka doceniła szatę graficzną antologii i perfekcyjną korektę. Wymieniła też szereg zastrzeżeń dotyczących zbyt ogólnego *Wstępu*, w którym – jej zdaniem – dopuszczono się licznych omyłek; błędna była chronologia powstawania niektórych pieśni i kwalifikacja utworów opowiadających o czynach janczarów, Tatarów i włóczędzów, zupełnie niepotrzebne były opisy najdawniejszych dziejów Bułgarii oraz włączanie ludowej poezji w ramy chronologii literatury pisanej. Za mocną stronę antologii H. Czajka uznała dobór przełożonych tekstów, ukazujący całokształt problematyki bułgarskiej pieśni ludowej, ale już podział utworów w zbiorze określiła jako niewłaściwy, podobnie odniosła się do niejasnych i mówiących niewiele na temat zawartości działów tytułów. Szereg krytycznych uwag skierowała do samych przekładów – niewłaściwego zrozumienia przez tłumaczy pewnych obrazów poetyckich, wprowadzenia zwrotów i wyrażeń niezgodnych z duchem pieśni bułgarskiej, a nawet z obyczajowością ludową, ponadto licznych nieścisłości językowych i zaburzeń w konstrukcji wiersza. Pomimo obecności w zbiorze przekładów filologicznie wiernych i artystycznie zachwycających, H. Czajka scharakteryzowała translacje jako „zbyt spolszczone” przez niezręczne archaizacje i liczne zdrobnienia, a nawet frazy charakterystyczne dla polskiej pieśni ludowej.

³² „Pamiętnik Słowiański”, nr 10, 1960, s. 161–170.

Poważnym mankamentem antologii był brak aparatu krytycznego i niewskazanie źródeł utworów. Pomimo licznych zarzutów, wybór *Oj lesie, lesie zielony* został oceniony pozytywnie ze względu na brak podobnych pozycji w polskiej literaturze przekładowej oraz prawdopodobne zainteresowanie ze strony masowego odbiorcy.

Anna Kamieńska kontynuowała prace translatorskie nad twórczością ustną Słowian, czego efektem były antologie poezji czeskiej i słowackiej oraz rosyjskiej, a wreszcie książka *Perły i kamienie. Wybór serbsko-chorwackiej poezji ludowej* (Warszawa 1967). Poetka знаła poprzednie polskie przekłady południowosłowiańskiej poezji ludowej, jednak jak wyjaśniła we *Wstępie* do antologii: „Każda epoka, każdy poeta ma prawo do swojego widzenia poezji obcych narodów i kultur”³³. W *Perłach i kamieniach* znalazły się 144 utwory pogrupowane w czytelnych działach: *Epika bohaterska, Ballady, Liryka, Aforyzmy poetyckie*. Umieszczone na końcu publikacji *Objaśnienia* odnosiły się do nazw własnych (miejsc lub osób). Podobnie jak w przypadku *Oj lesie, lesie zielony*, antologii nie zaopatrzone w komentarz krytyczny i nie podano źródeł tekstów.

Przekłady wzbudziły zachwyt Wisławy Szymborskiej, która na łamach „Życia Literackiego”³⁴ poświęciła publikacji krótką notatkę. Późniejsza noblistka wyraziła ubolewanie nad małą popularnością przygotowywanych przez A. Kamieńską przekładów, oceniając pracę tłumaczki bardzo pozytywnie: „[...] czyta się tę poezję dla niej samej, zapominając o osobie pośredniczącej. Twórczość ludowa [...] wymaga tłumacza, który by pozwolił stworzyć pozory całkowitej swojej nieobecności”³⁵.

Omawiający *Perły i kamienie* w „Roczniku Literackim” warszawski jugosławista Jan Wierzbicki nie wyrażał się o antologii zbyt entuzjastycznie³⁶, co było jednak niezgodne z finalną konkluzją

³³ A. Kamieńska, *Perły i kamienie. Wybór serbsko-chorwackiej poezji ludowej*, Warszawa 1967, s. 19–20.

³⁴ *Lektury nadobowiązkowe*, „Życie Literackie”, nr 28 (806), 1967, s. 11.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Literatury Jugosławii*, „Rocznik Literacki” 1967, s. 475–480.

jego omówienia: „Książka jako całość jest chyba najlepszym tomem tłumaczeń serbsko-chorwackiej poezji ludowej, jaki kiedykolwiek w Polsce wydano”³⁷. Zastrzeżenia budził już sam wybór tekstów, w którym pominięto najbardziej znane utwory epiki bohaterskiej. Zbiór ten mógł być uznany za niereprezentatywny, ale subiektywizm wyboru, do którego A. Kamińska się przyznała, był też zaletą – paradoksalnie dawał możliwość poznania większej liczby pieśni. Podobną uwagę skierował J. Wierzbicki w stronę *Wstępu* poetki, pozbawionego jego zdaniem większej wartości merytorycznej, ale bardzo interesującego. Recenzent docenił elastyczne założenia stylizacyjne, dające doskonały efekt przy tłumaczeniach liryki i ballad, zawodzące natomiast przy epice bohaterskiej, z którą zdecydowanie lepiej poradził sobie Cz. Jastrzębiec-Kozłowski, a nie zbędnie archaizująca tekst A. Kamińska. Wierzbicki wytknął poetce nadmierną literackość przekładów i drobne potknięcia w rozumieniu oryginału oraz w *Objaśnieniach*.

Kolejną³⁸ i jak do tej pory ostatnią próbą przełożenia pieśni epickiej Słowian Południowych była antologia *Nimfy, herosi, antagoniści. Epos ludowy Bułgarów* ze wstępem i komentarzami H. Czajki (Katowice 1994). Na antologię złożyło się 36 poematów epickich w tłumaczeniu poetów: Jacka Bukowskiego, Ignacego Dolińskiego, Anny Kamińskiej, Tadeusza Nowaka, Jana Śpiewaka i Józefa Waczkowa, z których dwa przedrukowano z *Oj lesie, lesie zielony* (jedna z pieśni została przez A. Kamińską poprawiona). Utwory podzielono na cztery grupy tematyczne: *Istoty nadprzyrodzone i Królewicz Marko*, *Herosi i antagoniści*, *Poszukiwania narzeczonej i wesele junackie*, *Odgłosy niewoli tureckiej*. Każda z pieśni została opatrzona komentarzami, z których pierwszy podawał tytuł oryginalnego utworu zapisany łacinką oraz źródło tłumaczenia. Pozostałe komentarze odnosiły się do występujących w danej pieśni

³⁷ Ibidem, s. 477.

³⁸ Na rok przed ogłoszeniem antologii drukiem, w czasopiśmie „Literatura na Świecie” opublikowano 8 zamieszczonych w niej pieśni epickich, w przekładach autorstwa J. Bukowskiego i J. Waczkowa. Zob. „Literatura na Świecie”, nr 9, 1993.

postaci, wydarzeń lub elementów kultury. We *Wstępie* H. Czajka omówiła genezę gatunku, czas odkrycia i stan badań nad bułgarskim eposem ludowym, następnie sposoby i okoliczności wykonania utworów oraz same sylwetki pieśniarzy, wreszcie postacie obecne w eposie oraz treść pieśni.

Antologia zebrała znakomite recenzje, zarówno w periodykach naukowych, jak i w pismach popularnych, skierowanych do masowego odbiorcy. W „Wiadomościach Kulturalnych”³⁹ publicysta i poeta Krzysztof Sieniawski zachwycał się dokonaniem Jacka Bukowskiego, tłumacza większości pieśni zamieszczonych w zbiorze. Była to ocena z punktu widzenia czytelnika-laika w zakresie folkloru Słowian Południowych, pełna entuzjazmu w podejściu do „autentyzmu” historii zawartych w pieśniach i szczerego zachwyty nad ich poetyką.

Recenzujący w „Literaturze Ludowej” warszawski slawista i kulturoznawca Józef Magnuszewski⁴⁰ wysoko ocenił kompetencje H. Czajki jako badaczki, a samą publikację uznał za wartościową pozycję naukową. Magnuszewski od długiego czasu diagnozował potrzebę pełniejszego ukazania arcyzmu bułgarskiej epiki ludowej na polskim rynku, więc *Nimfy, herosi, antagoniści* była w jego opinii nie tylko publikacją dobrą w realizacji założeń i spełnieniu oczekiwań, ale potrzebną i pożądaną. Podobnie wrocławski historyk i slawista Telesfor Poźniak w „Slavica Wratislaviensia”⁴¹ podkreślał znaczenie pierwszej na gruncie polskim antologii bułgarskiego eposu ludowego, będącej uzupełnieniem i kontynuacją dotychczasowych dokonań naukowych i translatorskich H. Czajki. Bardzo pozytywnie oceniano wybór i podział tekstów, wnikliwy i rzeczowy *Wstęp*, udane translacje, wiernie przekazujące dziesięciogłoskowiec oryginału, a nawet sam układ przekładów, korespondujący z chronologią wykładu naukowego we *Wstępie*.

³⁹ *Epos Jacka Bukowskiego*, „Wiadomości Kulturalne”, nr 3, 1996, s. 21.

⁴⁰ *Epos ludowy Bułgarów*, „Literatura Ludowa”, nr 3, 1995, s. 64–65.

⁴¹ „Slavica Wratislaviensia”, nr 94, 1996, s. 123–125.

Przekłady prozy ludowej Słowian Południowych

Autorką pierwszych powojennych przekładów ludowych bajek Słowian Południowych była H. Czajka, wówczas młoda pracownica naukowa, specjalizująca się w folklorze bułgarskim. Antologia *Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką. Bułgarskie baśnie ludowe* (Warszawa 1964) zawierała *Wstęp*, który kreślił obraz bajki bułgarskiej na przestrzeni istnienia państwa: od pojawienia się Słowian na Półwyspie Bałkańskim, poprzez rozwój literatury pisanej w średniowieczu, wpływy Bizancjum, turecką niewolę, aż po czasy najnowsze. W zbiorze umieszczono 60 utworów (bajki zwierzęce, magiczne – fantastyczne, opowiadania anegdotyczne, przypowieści i jedno podanie)⁴², z których cztery zostały zaczerpnięte ze zbioru Anieła Karalijczewa⁴³, były więc efektem literackiej stylizacji, większość natomiast miała swoje źródło w wydaniach materiałów folklorystycznych. Publikację zamykały *Przypisy*, zawierające wyjaśnienie wybranych nazw własnych i pospolitych, niejasnych dla polskiego czytelnika oraz *Wykaz źródeł*, z których zaczerpnięto teksty baśni.

Włodzimierz Kot recenzujący antologię w „Roczniku Literackim”⁴⁴ wpraw przywołał „kapitałny wybór pieśni ludowej”⁴⁵ *Oj lesie, lesie zielony*, następnie poświęcił kilkanaście zdań wyborowi baśni. Przede wszystkim pozytywnie ocenił kompetencje redaktorki i tłumaczki, H. Czajki – „doskonałe zorientowanie w materiale, trafny wybór baśni i dobry wstęp”⁴⁶. Następnie określił odbiorcę antologii, którym powinien być czytelnik dojrzały, a to z uwagi na brutalność i okrucieństwo niektórych baśni.

Informacja wraz z komentarzem na temat ukazania się wyboru bułgarskiej bajki ludowej pojawiła się również w czasopiśmie

⁴² Terminologia stosowana przez autorkę antologii.

⁴³ А. Каралийчев, *Български народни приказки*, София 1957.

⁴⁴ *Literatura bułgarska*, „Rocznik Literacki” 1964, s. 364–365.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 364.

⁴⁶ *Ibidem*, s. 365.

„Zarzewie”⁴⁷. Z krótkiego wstępu wynikało, iż piszący pod pseudonimem S.S. posiadał orientację nie tylko w tłumaczeniach bułgarskiej literatury ludowej na język polski (po raz kolejny został przywołany zbiór *Oj lesie, lesie zielony*), ale i ogólnie w temacie translacji literatury bułgarskiej. Wybór *Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką* otrzymał szereg pochwał: za ciekawy wstęp, język przekładu, oprawę graficzną. Jak konkludował recenzent: „bajki [...] narodu bułgarskiego są miłą i pouczającą lekturą zarówno dla dzieci, jak i dorosłych”⁴⁸.

Kolejna edycja komentowana prozy ludowej Słowian Południowych ukazała się dopiero na początku lat 80. Antologia *Samowily i pasterze. Bajki z Socjalistycznej Republiki Macedonii* (Warszawa 1981)⁴⁹ zawierała *Wstęp*, 50 przełożonych bajek (określonych przez warszawskiego sławistę-folklorystę Krzysztofa Wrocławskiego jako „dokumenty folklorystyczne”)⁵⁰, *Komentarze* i *Słowniczek*. We *Wstępie* K. Wrocławski omówił macedońską twórczość ludową oraz specyfikę jej przekładu. Komentarze do bajek były związane, każdy z nich podawał tytuł utworu, numer wątku z międzynarodowej systematyki Aarnego-Thompsona⁵¹ (okazjonalnie także z systematyki polskiej⁵²) lub indeksu motywów⁵³, czas i okoliczności zapisu, dane dotyczące opowiadającego, informacje na temat źródeł drukowanych,

⁴⁷ *Baśnie z za dziewięciu gór*, „Zarzewie. Organ Związku Młodzieży Wiejskiej”, nr 21 (427), 1965, s. 3.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ Publikacja była efektem pracy większego zespołu, wyboru dokonali: Aleksandra Popvasileva i Tanas Vražinovski, redakcja: dr Blaže Ristowski, przekład: Tanas Vražinovski i Krzysztof Wrocławski, konsultacja i komentarze: Krzysztof Wrocławski.

⁵⁰ *Samowily i pasterze. Bajki z Socjalistycznej Republiki Macedonii*, wyboru dokonali: A. Popvasileva i T. Vražinovski, redakcja: dr B. Ristowski, przekład: T. Vražinovski i K. Wrocławski, konsultacja i komentarze: K. Wrocławski, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1981, s. 11.

⁵¹ A. Aarne, S. Thompson, *The Types of the Folktale*, Helsinki 1964.

⁵² J. Krzyżanowski, *Polska bajka ludowa w układzie systematycznym*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.

⁵³ S. Thompson, *Motif-Index of Folk-Literature*, t. I–VI, Copenhagen 1955–1958.

objaśnienia do treści utworu. W *Słowniczku* zawarto nazwy własne oraz pospolite, które dla polskiego czytelnika mogły być niezrozumiałe. Tłumaczeń dokonano z oryginalnych zapisów i nagrań folklorystycznych, przechowywanych w Instytucie Folkloru w Skopju oraz z materiałów zebranych przez samego K. Wrocławskiego.

W „Roczniku Literackim”⁵⁴ J. Wierzbicki w krótkim komentarzu odnotował pojawienie się antologii na rynku wydawniczym i wyraził pewność, iż publikacja znajdzie swoich odbiorców. Ponadto skoncentrował się na „pięknocie i prawdziwości” baśni, pisząc jednocześnie o „tematycznej monotonii tomu”. *Samowiły i pasterze*, podobnie jak wcześniej *Jugosłowiańska epika ludowa*, są częstą pozycją w bibliografii do zajęć z kultury Słowian Południowych, wykładanych na studiach slawistycznych.

Krzysztof Wrocławski kontynuował prace nad edycją i przekładami prozy ludowej Słowian, czego efektem była kolejna antologia: *O Bogu, Jego sługach i diabelskich sztuczках. Setnik legend Południowej Słowiańszczyzny* (Warszawa 1985), pomyślana jako wybór utworów prezentujących folklor różnych narodów. Publikacja zawierała *Wstęp*, 100 utworów pogrupowanych w siedmiu częściach tematycznych: *Jak to było na początku*, *O Jezusie Chrystusie i o Krzyżu Świętym*, *O Świętych i Świątobliwych*, *Anioł śmierci i inni aniołowie*, *Diabelskie intrygi*, *Bóg na Ziemi i człowiek w zaświatach*. *Inne opowieści*, *Opowieści komiczne*, a następnie *Komentarze*, *Tabelę* i *Wykaz źródeł*. We *Wstępie* autor wyjaśnił, co rozumie pod pojęciem „legendy”, następnie omówił wybrane wątki i motywy występujące w legendach południowosłowiańskich. Na każdy komentarz składał się polski tytuł utworu, oszczędne dane bibliograficzne, uwagi o charakterze kulturowym, w wybranych przypadkach numer katalogowy wątku (głównie z polskiej systematyki). Tabela porządkowała numery katalogowe, zestawiając je z numerami utworów w zbiorze. Podobnie jak w przypadku książki *Samowiły i pasterze*, także tutaj źródłem tłumaczeń były oryginalne zapisy folklorystyczne (zbiory

⁵⁴ *Literatura jugosłowiańska*, „Rocznik Literacki” 1981, s. 526.

K. Wrocławskiego i Eleny Ognianowej, folklorystki bułgarskiej) oraz liczne wydania tekstów ludowych różnych narodów bałkańskich, m.in. Marka K. Cepenkowa⁵⁵, Veselina Čajkanovicia⁵⁶ i innych.

W obszernym omówieniu publikacji⁵⁷ T. Poźniak ocenił *Setnik* bardzo pozytywnie. Edycja została zakwalifikowana jako „naukowo-popularna” – naukowo przemyślana, zaopatrzona w autorski, merytorycznie bogaty *Wstęp*, a przy tym bardzo dostępna dla czytelnika niespecjalisty, popularyzująca wiedzę na temat tradycji, kultury i twórczości ludowej Bałkanów.

W rok po *Setniku* K. Wrocławskiego ukazał się zbiór *Opowieść o wierchu Lubaszu. Bajki i podania z Bułgarii* (Warszawa 1986)⁵⁸. Ta edycja bułgarskiej twórczości ludowej w tłumaczeniu Danieli Tomczyk-Baszkiewicz i Maryli Wiśniewskiej-Kacprzak pozostała bez recenzji – podczas przygotowywania niniejszego tekstu nie znaleziono najmniejszej chociażby wzmianki na jej temat⁵⁹. Jak uprzedził wydawca, na książkę złożyły się tłumaczenia tekstów opublikowanych w kilkunastotomowej serii *Българско народно творчество* (‘Bułgarska twórczość ludowa’)⁶⁰, prezentującej bogactwo wątków i motywów słowiańskiej twórczości ustnej. Pozycja zawierała *Wstęp* zatytułowany *Bułgarska bajka ludowa*, który wprowadzał pokrótce

⁵⁵ M.K. Цепенков, *Македонски народни приказни*, кн. 1–3, Скопје 1958–1959.

⁵⁶ V. Čajkanović, *Srpske narodne pripovetke*, Beograd–Zemun 1927.

⁵⁷ *Polska antologia legend południowosłowiańskich*, „Literatura Ludowa”, nr 1, 1987, s. 53–55.

⁵⁸ *Opowieść o wierchu Lubaszu. Bajki i podania z Bułgarii*, wybór i przekład D. Tomczyk-Baszkiewicz, M. Wiśniewska-Kacprzak, Warszawa 1986.

⁵⁹ Publikacja jest za to odnotowywana w spisach literatury dla dzieci (zob. „Bibliografia z Zakresu Historii i Krytyki Literatury dla Dzieci, Bibliotekarstwa i Czytelnictwa Dziecięcego za rok 1986”, 1987) – być może została tak zakwalifikowana ze względu na nietypowy format i szatę graficzną, jednak wydaje się, że komentarz krytyczny, w jaki ją zaopatrzone, pozwala traktować *Opowieść o wierchu Lubaszu* na równi z omawianymi tu antologiami.

⁶⁰ *Българско народно творчество в дванадесет тома*, т. I–XII, ред. М. Арнаудов, Ив. Бурин, Хр. Вакарелски, П. Диневков, Д. Осинин, София 1961–1965.

w dzieje rozwoju kultury, a w szczególności piśmiennictwa i bajki bułgarskiej na tle historycznych losów państwa. Przetłumaczono 140 bajek i zaopatrzone je w przypisy, objaśniające nieznanemu polskiemu czytelnikowi słowa, głównie turczyzmy. Komentarze na końcu książki odnosiły się do każdego utworu oddzielnie i podawały: źródło tłumaczonego tekstu, bułgarski tytuł zapisany łacinką oraz odautorskie uwagi dotyczące danego wariantu, w miarę możliwości z odwołaniem do polskiej lub międzynarodowej systematyki bajkowej. Publikacja zawierała zarówno barwne ilustracje, jak i czarno-białe „przerywniki” – inspirowane biżuterią ludową elementy graficzne, omówione w *Spisie przerywników* na końcu książki. Antologię zaopatrzone również w *Bibliografię*, w której znaleźć można pozycję *Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką* H. Czajki.

Na początku lat 90. pojawiła się kolejna antologia słowiańskiej twórczości ludowej autorstwa K. Wrocławskiego – *Rządca Losu. Bajki z Jugosławii* (Warszawa 1991). Publikację otwierało słowo wstępne *Do Czytelnika*, a po nim następowały teksty przełożonych 54 bajek, pochodzących z trzech omówionych wcześniej źródeł drukowanych, dalej *Komentarze, źródła, skróty* – wyjaśnienia użytych sygli, bibliografia i komentarz do każdego utworu, zawierający jego numer w systematyce Aarnego-Thompsona, informacje o źródle i opis fabuły. Publikację zamykała *Tablica koordynacyjna bajek*, porządkująca przełożone utwory według systematyki Aarnego-Thompsona oraz *Słowniczek pojęć*, które dla polskiego czytelnika mogły być niezrozumiałe. Była to antologia w całości przygotowana przez K. Wrocławskiego – tutaj zarówno tłumacza, jak i autora wstępu i komentarzy oraz pomysłodawcy nowatorskiego układu przełożonych bajek, na który zwróciła uwagę recenzująca publikację polonistka i folklorystka Jolanta Ługowska⁶¹. Oprócz licznych walorów płynących z lektury, gwarantowanych przez różnorodność i oryginalność prezentowanego materiału, recenzentka pozwoliła sobie na pochwałę „historyczno-autorskiego”

⁶¹ *Dawność i współczesność ludowej bajki magicznej*, „Literatura Ludowa”, nr 1, 1993, s. 60–62.

sposobu konstrukcji antologii, prezentującego teksty ludowe w blokach, z których każdy stanowił wyciąg ze zbioru sygnowanego nazwiskiem konkretnego zbieracza (w tym przypadku byli to V.S. Karadžić, V. Čajkanović oraz przyjaciel K. Wrocławskiego, nieżyjący w momencie publikacji bajarz Dimo Stenkoski). Ługowska uznała *Rzqdcę Losu* za pozycję szczególnie ważną dla folklorystów: tekstologów i edytorów tekstów ludowych, ale przydatną też dla amatorów bajek, którzy dostali szansę zetknięcia się z tekstami bardzo odmiennymi od tradycyjnych fabuł, poznanych jeszcze w czasach dzieciństwa.

Na temat antologii K. Wrocławskiego pisano także w dodatku literackim do „Życia Warszawy” – „Ex Librisie”⁶². Recenzująca książkę folklorystka Helena Kapeluś nazwała Bałkany „enklawą bajania” i zachęcała do poznania specyfiki oraz egzotyki obszarów Jugosławii, kraju, którego – jak odczytała w dedykacji otrzymanej od autora publikacji – już nie ma, poprzez poznanie bajkowych historii. Wrocławskiemu udało się, zdaniem recenzentki, rzecz wyjątkowa: nie tylko potrafił zgrabnie przetłumaczyć historie na język polski, lecz także nacechował fabuły w sposób zgodny z intencjami narratora, co widać najlepiej przy bajkach pochodzących z repertuaru D. Stenkoskiego.

Przed lekturą *Rzqdcy Losu* ostrzegano w prasie popularnej⁶³, zwracając uwagę, iż zbiór ten jest skierowany do osób dorosłych (co zresztą podkreślił K. Wrocławski we wstępie). Omawiająca antologię Bożena Tylicka była poruszona mądrością bardzo starych niekiedy tekstów i dostrzegała liczne zalety oraz korzyści płynące z czytania bajek przez ludzi dojrzałych. Recenzentka pozostała urzeczona oddanym przez tłumacza stylem gawędziarzy, stąd też zapewne zarzut o „niepełności” antologii, która zawierała tylko serbskie i macedońskie bajki, a nie prezentowała dorobku literatury ustnej wszystkich krajów jugosłowiańskich.

W pierwszej opublikowanej w XXI w. antologii *Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian Południowych* (Kraków 2006) znalazło

⁶² *Bajki z kraju, którego nie ma*, „Ex Libris”, nr 19, 1992, s. 3.

⁶³ *Bajki dla dorosłych*, „Guliwer. Czasopismo o książce dla dziecka”, nr 4 (12), 1993, s. 31.

się 77 przetłumaczonych legend folklorystycznych (tytułowych apokryfów natomiast – 30)⁶⁴. Autorzy edycji – Łódzcy slawiści – Georgi Minczew i Małgorzata Skowronek zdecydowali o umieszczeniu wśród nowych tłumaczeń dziewięciu tekstów K. Wrocławskiego pochodzących z *Setnika legend Południowej Słowiańszczyzny* (za zgodą autora), ponadto powtórnie przełożono legendę opublikowaną wcześniej przez H. Czajkę w zbiorze *Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką* (tekst *Chrześniak Świątego Archanioła*), a kilkanaście utworów znalazło się w wydanej w tym samym roku antologii *Złota moneta za słowo. Bułgarskie bajki i legendy ludowe*.

Konstrukcja wyboru wyróżnia się na tle wcześniejszych publikacji; rozpoczynają ją dwa spisy: *Źródła* i *Skróty*. Następuje po nich kilkuczęściowy dział *Przedmowa*, na który składają się teksty: slawisty i mediewisty Georgiego Minczewa, wprowadzający w tematykę słowiańskiej literatury apokryficznej oraz slawisty i folklorysty Dejana Ajdačicia, skupiający się na obecności wątków biblijnych w folklorze Słowian Południowych, jak również nota *Od Wydawców*, która precyzyjnie przybliżyła zawartość antologii i decyzje podjęte przez tłumaczy przy doborze tekstów. Pierwszą część źródłową stanowią przełożone apokryfy, drugą natomiast – legendy folklorystyczne.

Tłumacze – w większości doktoranci i studenci starszych roczników filologii słowiańskiej na Uniwersytecie Łódzkim – starali się zachować charakterystyczne cechy żywej mowy ludowej i języka informatorów, stąd też obecne w tekstach potknięcia składniowe i stylistyczne, na których korektę się nie zdecydowano. Podstawą przekładów były opublikowane teksty folklorystyczne: serbskie, chorwackie, bułgarskie i macedońskie, w tym stosunkowo nowe, wydane w latach 80.–90. XX w.⁶⁵, ale i nieco starsze, pochodzące z pierwszych roczników serii *Сборник за народни умотворения*,

⁶⁴ *Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian Południowych*, wybór i red. G. Minczew, M. Skowronek, Kraków 2006.

⁶⁵ Na przykład zebrane przez T. Vražinovskiego materiały z ekspedycji terenowych: T. Враžиновски, *Народна митологија на македонците*, Скопје–Прилеп 1998.

наука и книжнина⁶⁶ i korpusu zebranego przez M.K. Cepenkowa⁶⁷. Informacja na temat źródła i czasu zapisu tekstu została umieszczona w przypisie do tytułu utworu. Publikację zamykała *Bibliografia, Spis ilustracji kolorowych* oraz dwa obszernie *Indeksy*: postaci i toponimów.

Antologia *Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian Południowych* zwraca uwagę bogatym opracowaniem graficznym – blisko czterystustronicowa publikacja została wyposażona w 57 kolorowych i czarno-białych ilustracji: zdjęć ikonostasu, reprodukcji fresków, miniatur z rękopisów oraz innych artefaktów pochodzących z przestrzeni cerkiewnej.

Recenzująca antologię poznańska slawistka Agnieszka Szafrąńska⁶⁸ określiła ją jako publikację podejmującą dialog z wcześniejszymi wydaniem tego typu, nie tylko ze względu na nowe przekłady tekstów już znanych, ale i bardzo szczegółowe omówienia każdego utworu, opatrzenie go kilkoma rodzajami komentarza oraz próbę powiązania narracji ustnych z ikonografią – co jednak zdaniem recenzującej nie zostało dostatecznie umotywowane. *Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian Południowych* okazały się ważnym, chociaż niepozbawionym wad, przyczynkiem do badań nad charakterem prawosławia narodów bałkańskich.

W tym samym roku ukazała się wspomniana powyżej antologia *Złota moneta za słowo. Bułgarskie bajki i legendy ludowe*⁶⁹ (Łódź 2006), będąca efektem pracy zespołu łódzkich slawistów: Georgiego Minczewa (autor wyboru i wstępu), a także studentów wyższych lat, doktorantów i absolwentów slawistyki na Uniwersytecie Łódzkim. Przetłumaczono 129 utworów i umieszczono je w czterech grupach:

⁶⁶ *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*, София 1889–(od 1913 r. *Сборник за народни умотворения и народопис*).

⁶⁷ M.K. Цепенков, *Фолклорно наследство в 6 тома*, гл. ред. Т.Ив. Живков, София 1998–2001; M.K. Цепенков, *Македонски народни умотворби во 10 книги*, гл. ур. К. Пенушлиски, Скопје 1972.

⁶⁸ „Fundamenta Europea”, t. VI/VII, 2007, s. 177–180.

⁶⁹ *Złota moneta za słowo. Bułgarskie bajki i legendy ludowe*, wybór i wstęp G. Minczew, Łódź 2006.

Bajki magiczne, Bajki zwierzęce, Bajki nowelistyczne i anegdoty, Legendy i podania ludowe, dając czytelnikowi możliwość zapoznania się z kilkoma gatunkami bułgarskich narracji ludowych. Przekłady zostały dokonane według tekstów folklorystycznych, pochodzących z zapisów terenowych, wydanych drukiem lub przechowywanych w Archiwum Instytutu Folkloru Bułgarskiej Akademii Nauk, przy czym starano się dobierać teksty mniej znane na gruncie polskim (ewentualnie przekładano nieznane dotąd warianty utworów). Wewnętrzny porządek bajek i legend w grupach nie był przypadkowy, lecz odzwierciedlał układ stosowany w katalogach typów bajkowych – z zastrzeżeniem, iż bajki zwierzęce celowo zamieszczono po magicznych ze względu na stosunkowo niewielki stopień archaiczności tekstów źródłowych, zniwelowany wpływami baśni literackiej na zasób słowiańskiej kultury oralnej. Celem publikacji było zaprezentowanie bułgarskiej prozy folklorystycznej „w szerszym kontekście południowosłowiańskich wierzeń i praktyk obrzędowych”⁷⁰, więc antologię zaopatrzone w bardzo bogaty aparat krytyczny: *Wstęp, Wykaz skrótów, Bibliografię, Komentarze, Słownik istot i pojęć mitycznych oraz bajkowych, Słowniczek wyrazów obcych*, a także *Indeks osób, przedmiotów i motywów charakterystycznych*. We *Wstępie* omówiono początki zainteresowania bułgarską twórczością ludową oraz rozwój folklorystyki bułgarskiej, skomentowano też różne rodzaje naukowych refleksji odnoszących się do narracyjnych gatunków folklorystycznych. W *Komentarzach* każdy z utworów otrzymał osobną notę, która zawierała informację na temat źródła tekstu bułgarskiego i jego oryginalny tytuł, numer z bułgarskiego katalogu typów bajkowych, okoliczności i czas zapisu wariantu, jak również krótkie omówienie fabuły, wyjaśnienie potencjalnie niejasnych dla polskiego czytelnika fragmentów tekstu, bibliografię oraz ewentualny odnośnik do wcześniejszego tłumaczenia polskiego. 34 teksty, opublikowane w innych zbiorach, zostały poddane ponownemu tłumaczeniu. Niewątpliwym *novum* był *Słownik*, który omawiał wybrane hasła z zakresu

⁷⁰ Ibidem, s. 30.

mitologii i wierzeń słowiańskich, podając przy tym bibliografię do dalszych studiów. *Słowniczek wyrazów obcych* zawierał hasła zwyczajowo wyjaśniane w podobnych publikacjach w przypisach pod linią – wyrazy obco brzmiące, turczyzmy itd. Zamykający antologię *Indeks osób, przedmiotów i motywów charakterystycznych* ułatwiał orientację w opublikowanym materiale. Uwagę zwracała szata graficzna publikacji – nie była ona tak bogata, jak w przypadku *Apokryfów i legend starotestamentowych Słowian Południowych*, ale na pewno interesująca i oryginalna. Teksty bajek i legend zostały ozdobione autorskimi ilustracjami Małgorzaty Beaty Piechowiak, nawiązującymi do fabuł przetłumaczonych utworów i do kultury Słowian – na rycinach, oprócz sytuacji i postaci doskonale znanych i rozpoznawalnych, jak św. Jerzy zabijający smoka czy Adam i Ewa, znajdują się artefakty kultury gospodarczej, kulinarnej, piśmiennictwa, przedmioty domowego użytku, w tym np. wzory charakterystyczne dla bułgarskich strojów ludowych, skarby pochodzące z trackich grobowców, symboliczne elementy fauny i flory, i inne.

Zbiór zebrał skrajnie różne recenzje. A. Szafrąńska doceniała wartość samego wyboru, który prezentował fabuły nieznane nie tylko w Polsce, ale i w Bułgarii, bo nigdzie jeszcze niepublikowane, chwaliła też opracowanie teoretyczne tematu i komentarze stanowiące równie ważną, co same przekłady, część publikacji⁷¹. Etnolingwistka Joanna Mleczek natomiast ganiła język translacji, uznając nadmiernie opracowane utwory za adaptacje, literackie repliki, a nie – jak zamierzali autorzy antologii – żywe teksty ludowe⁷².

Ostatnią publikacją omawianego okresu, która zapoznała polskiego czytelnika z południowosłowiańską twórczością ludową, był zbiór *Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów* (oprac. M. Skowronek, G. Minczew, Kraków 2010). Tom otwiera tekst *Zamiast Wstępu*, zdradzający cel, jaki przyświecał autorom antologii:

⁷¹ „Fundamenta Europea”, t. VI/VII, 2007, s. 180–182.

⁷² J. Mleczek, *Transformacje translatorskie w przekładzie bułgarskiej bajki magicznej „Trzej bracia i złote jabłko” (kod estetyczny)*, „Przekłady Literatur Słowiańskich”, nr 1, 2009, s. 58–68.

zainteresowanie tradycją Cyrylo-Metodejską i do tej pory mniej znanym dziełem Uczniów Apostołów Słowian: przede wszystkim św. św. Klemensa i Nauma. Następują po nim trzy studia krytyczne (autorstwa znanych slawistów: Slavii Barlievej, Dima Češmedžieva, Elki Bakalovej, Georgiego Minczewa) wprowadzające w problematykę i kontekst przekładanych tekstów oraz prezentowanej ikonografii, a także część źródłowa, podzielona na utwory hagiograficzne i hymnograficzne (prezentujące tradycję „wysoką” – oficjalną) oraz *Legandy ludowe i memoraty z okolic Ochrydy*. 32 teksty ludowe, przełożone na język polski po raz pierwszy, zawierają komentarze odnoszące do źródeł (są to zbiory ogłoszone drukiem, zarówno relatywnie stare, jak np. zbiór pieśni ludowych braci Miładinowów⁷³, jak i nowsze – publikacje Very Stojčevskiej-Antić⁷⁴ i inne), jak też wyjaśnienia prezentowanych sytuacji fabularnych. Publikację zamykają *Słowniki*, szczególnie pomocne przy lekturze rozdziału *Hymnografia* oraz *Spis ilustracji*.

Należy przyznać, iż zbiór spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony polskiego środowiska slawistycznego. W obszernej recenzji łódzcy historycy-bizantyniści Mirosław Jerzy Leszka i Kirył Marinow⁷⁵ bardzo szczegółowo prześledzili aparat krytyczny wraz z przedmową oraz teksty źródłowe, zgłaszając szereg uwag, drobnych uzupełnień i sprostowań, a ponadto dzieląc się refleksjami, dotyczącymi w głównej mierze interpretacji fragmentów utworów, co pozostało bez wpływu na wysoką ocenę publikacji jako całości. M.J. Leszka i K. Marinow ponownie wspomnieli na łamach innego polskiego periodyku dostępnego w językach konferencyjnych o znakomitej inicjatywie i wykonaniu projektu, który wymagał zaangażowania zarówno znawców przedmiotu, jak i posiadających odpowiednie kompetencje

⁷³ *Български народни песни собрани от Братя Миладиновици Димитрия и Константина и издани от Константина*, Загреб 1861.

⁷⁴ В. Стојчевска-Антиќ, *Климент и Наум Охридски во народната традиција*, Скопје 1982; В. Стојчевска-Антиќ, *Климент и Наум Охридски во народната традиција*, Скопје 1997.

⁷⁵ „Balcanica Posnaniensia. Acta et studia”, t. XVIII, cz. II, 2011, s. 192–197.

tłumaczy⁷⁶. Z kolei slawistka i historyczka Zofia Brzozowska nazwała edycję „pionierskim przedsięwzięciem”⁷⁷ ze względu na bogactwo tematyczne i typologiczne przekładanych utworów oraz niezwykle profesjonalny komentarz erudycyjno-merytoryczny, jaki im towarzyszył.

Wyodrębnienie poszczególnych utworów tworzących antologię literatury ludowej Słowian Południowych przynosi z punktu widzenia liczbowego informację o setkach tytułów funkcjonujących w języku polskim. W latach 1945–2010 przełożono i wydano w formie książkowej 329 utworów poetyckich, prozatorskich natomiast prawie dwa razy więcej – 642. Nawet jeśli pominiemy w wyliczeniach utwory opublikowane w okresie wcześniejszym i w okresie powojennym jedynie przedrukowane, a także utwory przełożone ponownie, łączny wynik będzie bliski 1000. Z pewnością nie jest to pełen dorobek w zakresie ludowych translacji, bowiem oprócz omówionych tutaj wydawnictw zwartych i wzmiankowanych publikacji dzieł w czasopiśmie, istnieją też tłumaczenia fragmentów⁷⁸ lub całości pojedynczych utworów⁷⁹ oraz większych korpusów tekstów-dokumentów folklorystycznych w publikacjach o innym charakterze i przeznaczeniu⁸⁰, które również

⁷⁶ „Studia Ceranea”, nr 1, 2011, s. 226–228.

⁷⁷ „Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne”, nr 5, 2010, s. 327–332.

⁷⁸ Na przykład w polskim przekładzie powieści *Czas wyboru* A. Donczewa zawarto tłumaczenia bułgarskich pieśni ludowych (A. Donczew, *Czas wyboru*, tłum. H. Kalita, Warszawa 1967).

⁷⁹ W artykule K. Wrocławskiego *O sposobie przyjmowania inspiracji Ewangelią w folklorze (na podstawie legendy macedońskiej „Bogurodzica i żaba”)* znaleźć można autorskie tłumaczenie wspomianej w tytule legendy. Zob. *Biblia Slavorum Apocryphorum. Novum Testamentum. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Naukowej (Łódź, 15–17 maja 2009)*, red. G. Minczew, I. N. Petrov, M. Skowronek, Łódź 2009, s. 233–238.

⁸⁰ Zob. A. Zadrożyńska, T. Vražinovski, K. Wrocławski, *Ludowe obrzędy i podania. Etnograficzne i folklorystyczne studia porównawcze wsi polskiej i macedońskiej*, Warszawa 2002, gdzie zamieszczono w polskim przekładzie teksty 20 macedońskich podań wierzeniowych (oraz kilku ich wariantów) oraz wypowiedzi narratorów dotyczące przekazywania tradycji ustnej w tłumaczeniu K. Wrocławskiego. Nie jest to jednak antologia twórczości ludowej, lecz monografia porównawcza obrzędów rodzinnych i podań wierzeniowych wsi polskiej i macedońskiej.

należy uwzględnić w przypadku opracowywania pełnej bibliografii przekładów południowosłowiańskiej twórczości ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* na język polski⁸¹.

Analiza i omówienie zawartości antologii dostępnych na polskim rynku pozwala na umowne podzielenie wydań na trzy grupy. Do pierwszej, której tłumaczenia prawdopodobnie najslabiej odzwierciedlają autentyczność tekstu folklorystycznego, zaliczyć można poetyckie translacje A. Kamińskiej. Są to zbiory zapadające w pamięć czytelników i recenzentów ze względu na bogate, piękne wydanie oraz obszerny korpus tłumaczeń, ale i budzące zastrzeżenia samymi przekładami i błędnymi niekiedy informacjami teoretycznymi. Zamieszczony aparat krytyczny, ograniczony do autorskiego wstępu oraz słowniczka bardzo podstawowych pojęć, należy uznać za zbyt lakoniczny. W drugiej grupie umieścić można antologie opracowywane przez lub przy współudziale K. Wrocławskiego i H. Czajki. Publikacje te, oprócz doskonałych translacji (w przypadku pieśni epickich tłumaczeń dokonali polscy poeci), oferują profesjonalne, autorstwa folklorystów lub osób dobrze zorientowanych w tematyce literatury ludowej, wprowadzenia do tematu i skondensowane, konkretne komentarze do pojedynczych utworów. Grupę trzecią tworzą publikacje najnowsze (jest im bliska także antologia *Opowieść o wierchu Lubaszu*), redagowane przez łódzkich slawistów G. Minczewa i M. Skowronek, które proponują nową jakość wieloelementowej części teoretycznej (eseje naukowe, bibliografie, słowniki, indeksy), rozbudowanej w równym stopniu, co część źródłowa. Przyznać jednak należy, iż same tłumaczenia tekstów (efekt pracy translatorskiej

⁸¹ Warto zaznaczyć, iż w większości monografii poświęconych zagadnieniom folkloru Słowian Południowych autorzy przytaczają oryginalne teksty źródłowe (we fragmentach) bez ich przekładu, np. H. Czajka, *Bułgarska i macedońska historyczna pieśń ludowa*, Wrocław 1968; H. Czajka, *Bohaterska epika ludowa Słowian południowych. Struktura treści*, Wrocław 1973; K. Simiczijew, *Macedońska liryka ludowa*, Warszawa 1976; K. Simiczijew, *Pieśń hajducka Słowian Południowych*, Wrocław 1985; J. Mleczek, *Bułgarskie pieśni łazarskie. Próba systematyki pieśni obrzędowych*, Katowice 2007.

młodych adeptów filologii słowiańskiej) z ostatniej grupy wywoływały w literaturze naukowej dyskusje.

Przegląd powojennych antologii południowosłowiańskiej twórczości ludowej wskazuje na potrzebę zbadania funkcjonujących na polskim gruncie translacji także innych rejonów Słowiańszczyzny kręgu *Slavia Orthodoxa* (i nie tylko), w jeszcze szerszym przedziale czasowym niż tylko okres powojenny. Przygotowanie w przyszłości szczegółowej bibliografii wymienionych przekładów pozwoli na uporządkowanie bardzo obszernego korpusu tekstów oraz ułatwi metodyczne z niego korzystanie. Efektem tych badań powinno stać się ukazanie historii tego ważnego elementu polskiej translatoryki w relacji porównawczej do innych kultur słowiańskich.

Przekłady literatury ludowej Słowian Wschodnich na język polski po II wojnie światowej Gatunki, źródła, recepcja, krytyka

Wprowadzenie

Tradycja przekładania dorobku kultury ustnej Słowian Wschodnich na język polski bierze swój początek w czasach intensywnej fascynacji folklorem, wiązanych z epoką romantyzmu. Najwcześniej pojawiły się przekłady pieśni ludowych – w 1818 r. na łamach „Dziennika Wileńskiego” Krystyn Lach-Szyrma opublikował tłumaczenie *Dumki ze śpiewów ludu wiejskiego Czerwonej Rusi*¹ – dwa utwory poprzedzone listem do redakcji i zapisem tekstu w brzmieniu oryginalnym. Pierwsze utwory prozatorskie odnajdujemy w *Pisemkach* Kazimierza J. Turowskiego² – wśród różnych utworów – poetyckich, filozoficznych, ludowych – zamieszczono także *Kaski, czyli powieści gminne, ruskie*; trzy bajki w przekładzie

¹ *Dumki ze śpiewów ludu wiejskiego Czerwonej Rusi*, tłum. K. Lach-Szyrma, „Dziennik Wileński”, t. I, 1818: *Jaś i Zosia*, s. 489–492, *Zdanek i Helina*, s. 492–496.

² K.J. Turowski, *Pisemka*, z. 1, Lwów 1835.

autora. Romantyzm był czasem intensywnego gromadzenia materiałów folklorystycznych, ich publikacji w formie rozproszonej w setkach ukazujących się wówczas periodyków³ i w wydawnictwach zwartych: pismach krytycznoliterackich⁴, wyborach⁵, coraz

³ Przykłady wschodniosłowiańskich pieśni ludowych: *Wesele księcia Włodzimierza*, tłum. L. Siemieński, z Kirszy Daniłowa, „Powszechny Pamiętnik”, t. 2, z. 6, 1835, s. 325–339; *Pieśń ruska weselna (z osad nad Bugiem, województwa podlaskiego)*, tłum. K. Wójcicki, „Muzeum Domowe”, 1835, s. 43–44; dumy i pieśni ruskie ze zbioru Maksymowicza: *Wyprawa Chmielnickiego na Multany*, tłum. L. Siemieński, „Rozmaitości”, nr 13, 1835, s. 100; *Piosnki z ukraińskiej*, tłum. A. Pieńkiewicz: [Tam na górze dębina...], s. 288–289, [Na ogrodzie tarnina...], s. 289, [Na ogrodzie bodjak rośnie...], s. 290, [Leżę, wzdycham, sen nie bierze...], s. 290–291, [Oj miała matka sokoła syna...], s. 291–292, „Biruta”, cz. I, 1837, s. 288–360; *Ucieczka trzech braci z Azowa* (duma ze zbioru pieśni gminnych małopolskich Maksymowicza), tłum. A. Bogusławski, „Pamiętnik Naukowy”, z. 9, 1838, s. 365–368; *Rozmaite dumy i pieśni polskie, ukraińskie i Rusinów*, tłum. I. Wołowicz: *Pieśń I: Kukawka*, s. 138–139, *Pieśń II [Zaczynamy marsz wędrować...]*, s. 139–140, *Pieśń III [Gdzieżeś chodziła? W pokoju była...]*, s. 140–142, *Pieśń IV: Biada*, s. 142, „Wizerunki i Roztrząsania Naukowe”, t. 19, 1841. Przykłady utworów prozatorskich: *Podania gminne: wilkołak*, tłum. A.K. Połujański, „Tygodnik Petersburski”, nr 69, 1841, s. 382–383; *Skazka o Wasylisie złotowłosej kosie, nie pokrytej piękności i o Iwanie Gorochu*, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1841, s. 114–127; *Skazka o siedmiu Siemionach, rodzonych braciach, wielkich Junakach. Podług gminnej powieści przerobiona przez Mikołaja Polewoja*, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 1, 1842, s. 140–177; *Skazka o Iwanie Kruczynie, kupieckim synie*, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 2, 1842, s. 159–168; *Skazka o bohaterze Golu Bojańskim*, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1842, s. 103–108; *Skazka o nieszczęsnym łowcu*, tłum. R. Podbereski, „Athenaeum”, t. 6, 1842, s. 109–114.

⁴ Zob. M. Grabowski, *Literatura i krytyka*, Wilno 1837. Część II: o pieśniach ukraińskich zawiera tłumaczenie czterech, zdaniem J.M. Kasjana, najpiękniejszych dum ze zbioru Maksymowicza: *Czarnomorska Burza*, s. 73–77, *Duma o Iwasiu Konowczenku*, s. 77–84, *Duma o Fedorze Bezrodnym*, s. 85–87, *Ucieczka trzech braci z Azowa*, s. 87–92.

⁵ *Dzieła Kazimierza Brodzińskiego, wydanie zupełne i pomnożone pismami dotąd drukiem nie ogłoszonymi*, t. III, Wilno 1843. Oprócz poetyckich utworów autorskich publikacja zawiera także przekłady pieśni ludowych: *Oddalona* (pieśń ruska), s. 101; *Rozpaczająca* (pieśń małosyjska), s. 101–102.

obszerniejszych antologiach⁶. Jednocześnie pojawiała się potrzeba opatrywania naukowym komentarzem ogłaszanych drukiem zabytków kultury ustnej⁷.

Okres międzywojenny przyniósł kilka antologii, w których można znaleźć bajki Słowian Wschodnich⁸ oraz wybór jedenastu bylin⁹ w przekładzie (a raczej, zdaniem krytyki¹⁰, ich swobodne parafrazy) Tadeusza Łopalewskiego. Po roku 1945 nastąpił prawdziwy rozkwit wydawnictw popularyzujących zabytki kultury ustnej wszystkich narodów, w tym także wschodniosłowiańskich.

⁶ R. Zienkiewicz, *Piosenki gminne ludu pińskiego*, Kowno 1851; *Lud ukraiński przez Antoniego Nowosielskiego*, t. I–II, nakład i druk Teofila Glücksberga, Wilno 1857. Dwutomowa publikacja poświęcona kulturze ukraińskiej, o charakterze monografii etnograficznej, prezentująca szerokie wierzenia słowiańskie na tle wydarzeń historycznych. Przytacza teksty bajek i podań, fragmenty pieśni, opisy wierzeń i obrzędów, ubiorów, zabiegów medycznych, gier i zabaw. Komentarze do bajek zawierają liczne nawiązania do podobnych opowieści starożytnych oraz wschodnich. Tom pierwszy zawiera bajki ukraińskie. Tom drugi zawiera utwory podzielone na: *Stare podania; Klechdy o skarbach, palących się pieniądzach, o tym, jak objawiają się zakopane pieniądze; Klechdy o diabłach, duchach, upiorach; Zabobony, czary, prognostyki, sekreta lekarskie, zamawiania, zioła, ptaki, zwierzęta; Legendy; Dykteryjki o Cyganach, Żydach, Litwinach.*

⁷ Niezwykle interesująca i zarazem tajemnicza pozostaje sprawa obszernej rozprawy etnograficznej *Obrzędy weselne ludu wiejskiego w guberni mińskiej, w powiecie borysowskim w parafii hayeńskiej, obserwowane w latach 1800, 1-szym i 2-gim, z niektórymi piosnkami i ich zwyczajną nótą*. Przełożono ogółem osiem pieśni, które zaopatrzone w komentarze, a oryginalne wersje zamieszczono. Autor rozprawy pozostał nieustalony. Zob. „Tygodnik Wileński”, nr 130, t. 7, 1819, s. 1–18; „Tygodnik Wileński”, nr 132, t. 7, 1819, s. 81–104.

⁸ M. Rościszewski, *Bajki słowiańskie z ilustracjami*, Warszawa 1932; *Ze świata czarów. Zbiór baśni, podań i legend różnych narodów*, Warszawa 1911; S. Dzikowski, *Zaczarowane zwierciadło, zbiór baśni polskich, francuskich, szwedzkich, irlandzkich i rosyjskich*, Warszawa 1927.

⁹ *Dawne wiersze ruskie*, przeł. T. Łopalewski, Wilno 1933.

¹⁰ D. Mucha, *Z problematyki przekładu folkloru rosyjskiego na język polski. Byliny na warsztacie translatorskim Tadeusza Chróścielewskiego*, „Studia i Materiały Polonistyczne”, t. 5, 2000, s. 9–24.

Zaznaczyć należy, że rynek wydawniczy preferował edycje bajek skierowane do dzieci, opatrzone lakonicznym wprowadzeniem, bogato ilustrowane i często wznawiane. Dostępne były utwory wydawane samodzielnie¹¹, antologie utworów z konkretnego obszaru językowego¹², zbiory bajek narodów byłego Związku Radzieckiego¹³, wybory bajek z całego świata, zawierające również utwory rosyjskie, białoruskie, ukraińskie¹⁴. Młody czytelnik miał okazję

¹¹ *Rękawica*, oprac. M. Górską, Warszawa 1950 (wyd. kolejne: 1952, 1954); *Niedźwiedź i dziewczynka, rosyjska bajka ludowa*, przeł. I. Tuwim, Warszawa 1964; *Bieżygroszek. Ukraińska bajka ludowa*, tłum. M. Dolińska, Lublin 1976; A. Jakimowicz, *Syn wdowy. Białoruska bajka ludowa*, tłum. P. Stefanowicz, Mińsk 1983; *Dzięcioł, lisica i wrona. Białoruska bajka ludowa*, tłum. B. Oszerowa, Mińsk 1985; *Kot i kogut. Ukraińska bajka ludowa*, tłum. M. Durkiewicz, Kijów 1986.

¹² Przykłady antologii bajek: I. Karnauchowa, *Najcudniejsza Piękność*, tłum. C. Jastrzębiec-Kozłowski, Warszawa 1951; *Turligroszek. Ukraińskie baśnie ludowe*, tłum. z ros. W. Grodzieńska, Warszawa 1961; *Dzikie gęsi. Rosyjskie bajki ludowe*, przeł. I. Tuwim, Warszawa 1964; *Ognisty ptak. Rosyjskie bajki ludowe*, przeł. z języka rosyjskiego D. Wawilow, Warszawa 1986; *Baśnie lwowskie*, oprac. i ilustracje A. Szubert-Olszewska, Pelplin 1988; *W krainie Władcy Mórz. Rosyjskie bajki i opowieści ludowe*, wybr. P. Kotow, przekł. i adapt. F. Apanowicz, B. Żyłko, Gdańsk 1988; *Baśnie carskiej Rosji*, adaptacja tekstów E. Śnieżkowska-Bielak, R. Wejner, Warszawa 2007; *Wielka księga baśni rosyjskich*, tekst M. Przewoźniak, Poznań 2013.

¹³ M. Górską, *Twierdza Suramska*, Warszawa 1949 (wyd. kolejne: 1951, 1986); *24 bajki ludowe narodów Związku Radzieckiego*, wybr. i oprac. M. Górską, Warszawa 1949 (wyd. II: 1950); *Baśnie narodów Związku Radzieckiego*, zebra. i oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1950 (wyd. II: 1953); *Złote ręce. Zbiór baśni narodów ZSRR o mistrzostwie w pracy*, tłum. z języka rosyjskiego N. Olszewska, Warszawa 1951 (wyd. kolejne: 1954, 1956); W. Markowska, A. Miłska, *Srebrna gołębica. Baśnie narodów Związku Radzieckiego oparte na motywach oryginalnych*, Warszawa 1963 (wyd. II: 1975); *Baśnie narodów ZSRR. Baśnie narodów RSFSR*, tłum. W. Gajewski, Warszawa–Moskwa 1987.

¹⁴ *Baśnie i legendy*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1946 (wyd. II: 1948); *Baśnie z całego świata*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Łódź 1946 (wyd. kolejne: 1948, 1949, 1953); *Baśnie różnych ludów*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1948 (wyd. II: 1951); *Baśnie i podania*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1951; *Baśnie: zagadki, łańcuszki, z daleka i z bliska*, oprac.

zapoznać się z tekstami bajek literackich, osnutymi na kanwie oryginalnych wątków ludowych, będących ich adaptacją lub opracowaniem¹⁵. Tłumacze najchętniej wybierali bajkę magiczną, sporadycznie pojawiały się przekłady innych gatunków kultury ustnej¹⁶. Zdaniem Iwony Rzepnikowskiej „[...] Polacy mają dość duże doświadczenie w dziedzinie przekładania bajki rosyjskiej”¹⁷, jednakże rodzima tradycja translatorska cierpiała na niedostatek wniosków i opracowań teoretycznych zagadnienia, jakim jest przekładanie

W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1950 (wyd. II: 1959); *Baśnie z bliska i z daleka*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa; *Bajarka opowiada. Zbiór baśni z całego świata*, oprac. M. Niklewiczowa, Warszawa 1959 (wyd. kolejne: 1983, 1989); Z. Drapella, *Mity i legendy morskie*, Gdańsk 1972; *Baśnie przyjaciół*, oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1988; *Bajki z całego świata*, tłum. A. Jagodziński, M. Ziółkowska-Mazur, Warszawa 1991; *Wybór baśni polskich i obcych*, wybór i oprac. J. Rodziewicz, Wrocław 1997.

¹⁵ Głównie są to teksty autorstwa A. Tołstoja, I. Karnauchowej, M. Gorkiego, np. M. Gorki, *Głupi Jasio*, przeł. M. Górka, „Płomyczek”, nr 19, 1948/1949, s. 286; I. Karnauchowa, *Bój na Kalinowym Moście*, tłum. St. Niewiadomski, Warszawa 1949; *Chawroszka (Bajka)*, oprac. N. Tołstoj, tłum. K. Truchanowski, Warszawa 1950; I. Karnauchowa, *Najcudniejsza Piękność*, tłum. C. Jastrzębiec-Kozłowski, Warszawa 1951; *Iść musisz tam – gdzie, nie wiem sam; przynieś mi to – sam nie wiem, co*, oprac. A.N. Tołstoj, tłum. K. Radziwiłł, Warszawa 1951; M. Gorki, *O Jaśku głuptaku. Rosyjska bajka ludowa*, tłum. S. Flukowski, Warszawa 1952; *Baśnie, bajki, bajeczki. Ludowe bajki rosyjskie*, oprac. A.N. Tołstoj, tłum. I. Tuwim, Warszawa 1969; *Kogucik-Złoty Grzebyczek*, rosyjska bajka ludowa w adapt. A. Tołstoja, tłum. I. Tuwim, Warszawa–Moskwa 1985; *Ziarnko bobu*, rosyjskie bajki ludowe w oprac. A. Tołstoja, tłum. S. Ulicki, Warszawa 1988.

¹⁶ Bajki o zwierzętach: *Bajki o zwierzętach*, zebr. O. Kapica, ilustr. J. Czaruszyn, tłum. Z. Łapicka, Warszawa 1951; bajki obyczajowe: *Trzy bajki* I. Karnauchowej, tłum. M. Grabowska, Warszawa 1951; rosyjskie byliny w formie opowiadań: *O wojach i witeziach*, oprac. I. Karnauchowa, tłum. K. Truchanowski, Warszawa 1951.

¹⁷ I. Rzepnikowska, *Specyfika tłumaczenia tekstów folklorystycznych (na materiale polskich przekładów rosyjskiej bajki magicznej)*, Toruń 1997, s. 11. Por. także zamieszczony w publikacji *Wstęp*, w którym dokonano przeglądu przekładów ludowych tekstów rosyjskich na język polski. Znaleźć w nim można obszerny wykaz wydań z okresu po II wojnie światowej aż do czasów najnowszych.

tekstów ludowych, a także analiz utworów już przełożonych. Folklorystka miała jednak swój wkład w budowanie teorii przekładu tekstu ludowego – w cytowanej powyżej monografii zestawia się i porównuje cztery nowsze przekłady rosyjskiej bajki magicznej z ich tekstami oryginalnymi na poziomie stereotypowych elementów leksyki, tj. formuł początkowych, końcowych i medialnych, kategorii czasu, przestrzeni, narratora i postaci.

Rozważania o specyfice tego zadania translatorskiego nie pozostały bez wpływu na proponowane opracowanie dorobku polskich tłumaczy w zakresie przekładu tekstów kultury ustnej Słowian Wschodnich na język polski od roku 1945 do czasów najnowszych. Obrane kryterium historyczne pozostało w zgodzie z kryterium merytorycznym, rozumianym tutaj jako ekscerpcja antologii sporządzonych na podstawie „autentycznych” tekstów folkloru, których translacje zachowują specyficzną formę językowo-stylistycznego przekazu ludowego („żywego” – utrwalonego w formie transkrypcji bądź nagrania, lub też wydanego drukiem). Drugim warunkiem wyboru danej edycji była obecność aparatu krytycznego (wstępu, przypisów, posłowania, bibliografii, słownika – rzadko kiedy wszystkie te elementy występują jednocześnie). Skupiono się więc na opisie profesjonalnych edycji komentowanych, opartych na źródłach o wartości dokumentu folklorystycznego, jednak niepozbawionych wartości popularyzatorskiej i niewykluczających dziecka lub laika jako odbiorcy publikacji. Ostatecznie w kręgu rozważań pozostało 14 edycji, w tym 6 rosyjskich, 5 ukraińskich i 3 białoruskie; 9 z nich prezentuje ludową prozę wschodniosłowiańską – głównie bajkę, podanie, legendę, pozostałe to edycje epicko-liryczne. Przeglądowi wybranych edycji powojennych towarzyszy próba ukazania recepcji przedmiotowej nie tylko samej twórczości ludowej narodów wschodniosłowiańskich, ale i oceny jakości przekładu jako sposobu na obcowanie z nie zawsze dostępnym tekstem oryginalnym.

Aleksander Barszczewski jako popularyzator folkloru Słowian Wschodnich¹⁸

W 1973 r. nakładem Ludowej Spółdzielni Wydawniczej¹⁹ – wydawnictwa istniejącego od 1949 r. – ukazał się tom *Diabelskie skrzypce. Baśnie białoruskie*²⁰ w opracowaniu Aleksandra Barszczewskiego, sławisty badającego m.in. białoruską kulturę ludową. Edycja została oparta na zawartości trzech pierwszych tomów *Ludu białoruskiego* Michała Federowskiego²¹ i miała za zadanie spopularyzować jego sylwetkę i dokonania jako etnografa, archeologa, badacza folkloru białoruskiego oraz zbieracza bajek, pieśni, przysłów, żartów, zaklęć i zagadek. A. Barszczewski w obszernej *Przedmowie* do

¹⁸ O dokonaniach A. Barszczewskiego na polach naukowo-badawczym i dydaktycznym, wraz z wykazem publikacji, zob. *Droga ku wzajemności. Tom jubileuszowy dedykowany Profesorowi Aleksandrowi Barszczewskiemu*, red. M. Timoszuk, M. Chaustowicz, Warszawa 2006, s. 9–28. Przekłady ukraińskiej prozy ludowej, które wyszły spod pióra A. Barszczewskiego, zostały skomentowane przez J. Ługowską w artykule *W kręgu ukraińskich baśni i podań ludowych*, „Literatura Ludowa”, nr 4/5, 1995, s. 71–78.

¹⁹ Wydawnictwo ma w swoim dorobku również liczne edycje literatury ludowej różnych narodów, w tym południowosłowiańskich bajek i opowieści: *Opowieść o wierchu Lubaszu. Bajki i podania z Bułgarii*, wybór i przekł. D. Tomczyk-Baszkiwicz, M. Wiśniewska-Kacprzak, Warszawa 1986; *Rządca Losu. Bajki z Jugosławii*, wstęp, wybór tekstów, układ zbioru, przekł. i koment. K. Wrocławski, Warszawa 1991; *Samowily i pasterze. Bajki z Socjalistycznej Republiki Macedonii*, wyboru dokonali: A. Popvasileva i T. Vražinowski, redakcja: dr B. Ristowski, przekład: T. Vražinowski i K. Wrocławski, konsultacja i komentarze: K. Wrocławski, Warszawa 1981; *Za dziewiątą górą, za dziewiątą rzeką. Bułgarskie baśnie ludowe*, wybór, przekł. i wstęp H. Czajka, Warszawa 1964. Obszerniejszy wykaz ludowych publikacji wydawnictwa zob. *Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza 1946–1983. Katalog*, Warszawa 1989.

²⁰ M. Federowski, *Diabelskie skrzypce. Baśnie białoruskie*, wybrał, przeł., wstępem opatrzył A. Barszczewski, Warszawa 1973.

²¹ M. Federowski, *Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materiały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877–1905*, t. 1, Kraków 1897; t. 2, Kraków 1902; t. 3, Kraków 1903.

wydania nakreślił niezbyt szczęśliwe losy M. Federowskiego, a następnie przeszedł do opisu białoruskiej bajki ludowej. Wybranych przez niego 155 utworów charakteryzuje oryginalność tekstu i występujących w nim postaci oraz dramaturgia opisywanej historii. Za osobniczą cechę białoruskiej bajki ludowej A. Barszczewski uznał bezimienność jej bohaterów oraz obecną w tekstach intensywną tendencję antyfeministyczną, która przypisuje kobietom przywary tradycyjnie uznawane za męskie, jak np. pijaństwo. Wybór *Diabelskie skrzypce* miał być wedle *Przedmowy* pierwszą próbą przekładu tekstów białoruskiej kultury ustnej na język polski²². W zbiorze zamieszczono głównie bajki zwierzęce, magiczne, nowelistyczne, legendowe oraz opowieści o charakterze humorystycznym, wizeruniowym i podania. Zamykające publikację notki bibliograficzne przynosiły precyzyjne informacje o źródle, informatorze, miejscu zapisu tekstu. *Diabelskie skrzypce* zostały wznowione²³ w innym formacie i w nowej oprawie graficznej w 1977 r. Zawartość publikacji pozostała identyczna.

Wybór tekstów ze zbiorów M. Federowskiego pojawił się na polskim rynku wydawniczym po raz kolejny jako *Diabelskie wese-*

²² Nie do końca jest to stwierdzenie prawdziwe – białoruskie bajki ludowe pojawiały się wcześniej w antologiach przeznaczonych dla dzieci, np. *24 bajki ludowe narodów Związku Radzieckiego*, wybr. i oprac. M. Górski, Warszawa 1949 (*Chłop i carski magnat; Kozia chatka*); *Dwadzieścia cztery bajki ludowe narodów Związku Radzieckiego*, wybr. i oprac. M. Górski, Warszawa 1950 (*Chłop i magnat; Kozia chatka*); *Baśnie narodów Związku Radzieckiego*, zebra. i oprac. W. Markowska, A. Miłska, Warszawa 1950 (*Kozia chatka; O złotopiórym gołębiu*); V. Colin, *Mladen, syn niedźwiedzia*, tłum. R. Florans, Warszawa 1957 (*Okręt zwierząt*); *Bajarka opowiada. Zbiór baśni z całego świata*, oprac. M. Niklewiczowa, Warszawa 1959 (*Grymasna czapla*); W. Markowska, A. Miłska, *Srebrna gołębica. Baśnie narodów Związku Radzieckiego oparte na motywach oryginalnych*, Warszawa 1963 (*O strasznym żmiju i trzech braciach – kołodzieju, drwalu i bartniku; Kosa, kogut i kot*). *Diabelskie skrzypce* są jednak pierwszą antologią całościowo poświęconą białoruskiej twórczości ludowej.

²³ M. Federowski, *Diabelskie skrzypce. Baśnie białoruskie*, wybrał, przeł., wstępem opatrzył A. Barszczewski, wyd. II, Warszawa 1977.

le. *Bajki z Polesia*²⁴ w 2013 r. nakładem wydawnictwa Zysk i S-ka. Opublikowano 87 tekstów w nowym układzie i bardzo atrakcyjnej szacie graficznej, pozostawiono notki bibliograficzne z wydań poprzednich, jednak znacznie skrócono *Przedmowę*, zmieniając tym samym cel publikacji. O ile w przypadku pierwszego i drugiego wydania *Diabelskich skrzypiec* A. Barszczewski pragnął popularyzować na gruncie polskim białoruski folklor, kontynuując niejako działania M. Federowskiego, to przy *Bajkach z Polesia* za wyborem tekstów stanęła chęć sprzyjania „rozwojowi umysłowemu polskich dzieci, żeby budziły w nich sympatię do postaci szlachetnych, sprawiedliwych, uczciwych i sumiennych oraz żeby wywoływały niechęć do postaci egoistycznych, kłamliwych i amoralnych”²⁵. Rzeczywiście, próżno szukać w tym wydaniu np. bajek zwierzęcych, w których występuje wątek współżycia fizycznego pomiędzy kobietą i niedźwiedziem lub mężczyzną i niedźwiedzicą, wymuszonego przez zwierzę (zob. *O człowieku, który współżył z niedźwiedzicą*²⁶, *Kobieta i niedźwiedz*²⁷). Być może uznano podobne teksty za nieodpowiednią, potencjalnie gorszącą i niezrozumiałą dla młodego czytelnika lekturę.

W trzy lata po ukazaniu się pierwszego wydania *Diabelskich skrzypiec* A. Barszczewski przygotował kolejną edycję białoruskiej prozy ludowej: *Niewyczerpany dzban. Baśnie ziemi mińskiej, smoleńskiej, mohylewskiej, grodzieńskiej i Polesia*²⁸. Oprócz kilku tekstów pochodzących z *Ludu białoruskiego* M. Federowskiego tom proponował głównie przekłady baśni oparte na źródłach zebranych w XIX i XX w. na obszarze centralnej, wschodniej i południowej Białorusi. Wyzyskano materiał zgromadzony przez białoruskich

²⁴ *Diabelskie wesele. Bajki z Polesia*, zebrał M. Federowski, przekł. dokonał oraz wstępem opatrzył A. Barszczewski, Poznań 2013.

²⁵ Ibidem, s. 6.

²⁶ M. Federowski, *Diabelskie skrzypce...*, s. 47.

²⁷ Ibidem, s. 48–49.

²⁸ *Niewyczerpany dzban. Baśnie ziemi mińskiej, smoleńskiej, mohylewskiej, grodzieńskiej i Polesia*, wybr., przeł. i oprac. A. Barszczewski, Warszawa 1976.

etnografów-folklorystów: Aleksandra Sierżputowskiego (27 tekstów bajek)²⁹, Jewdokima Romanowa (12 tekstów)³⁰, Pawła Szejna (2 teksty)³¹ oraz nowsze edycje przygotowywane przez Instytut Historii Sztuki, Etnografii i Folkloru Akademii Nauk Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej³².

A. Barszczewski w *Przedmowie* do wydania prezentuje pokrótce życie i działalność wymienionych badaczy, a następnie przechodzi do charakterystyki białoruskiej bajki ludowej, za jej cechy szczególne uznając m.in. rozbudowaną fabułę i długi wątek. Baśnie poleskie są jego zdaniem jeszcze osobliwsze – w sposobie charakterystyki ludzi, przyrody i opisywanych problemów znacznie bliżej im do wytworów literatury pięknej, niż do lakonicznej, powtarzalnej opowieści ludowej (zob. utwory *Bohaterski kowal*³³, *Gęśle*³⁴, *Pszczelarz*³⁵). Osobne miejsce oddaje A. Barszczewski postaciom bajarzy-informatorów, którzy przechowywali w pamięci opowiadane przez przodków historie i przekazywali je dalej, nierzadko wzbogacając stare fabuły np. o wątki społeczne lub filozoficzne wywody. W części poświęconej badaniom nad folklorem białoruskim znaleźć można również pobieżne informacje dotyczące stanu badań nad zagadnieniem.

Niewyczerpany dzban zawiera 49 tekstów – głównie są to bajki magiczne i zwierzęce. A. Barszczewskiemu zależało na udostępnieniu

²⁹ А.К. Сержпутовский, *Сказки и рассказы белорусов-полешуков*, Санкт-Петербург 1911; А.К. Сержпутовский, *Сказки и рассказы белорусов из Слуцкого уезда*, Ленинград 1926.

³⁰ Е.Р. Романов, *Белорусский сборник*, t. 1–2, Киев 1885; Е.Р. Романов, *Белорусский сборник*, t. 3, Витебск 1887; Е.Р. Романов, *Белорусский сборник*, t. 6, Могилев 1901.

³¹ П.В. Шейн, *Материалы для изучения быта и языка русского населения Северо-западного края*, t. 2, Санкт-Петербург 1893.

³² Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Нацыянальнай акадэміі навук БССР, *dziś*: Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя Кандрата Крапівы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

³³ *Niewyczerpany dzban...*, s. 37–43.

³⁴ *Ibidem*, s. 89–92.

³⁵ *Ibidem*, s. 172–175.

różnorodnych fabuł, z uwzględnieniem pewnego aspektu ideowego – aby poprzez wyselekcjonowane utwory zaprezentować wybrane cechy charakteru Białorusinów i ich styl życia (bajka magiczna nie zawsze spełnia to zadanie), stąd też obecność w zbiorze opowieści humorystycznych. Antologię zamykają komentarze – *Źródła tradycji ustnej*, zawierające dane o źródle, informatorze i miejscu zapisu tekstu.

Kolejną antologią wschodniosłowiańskiej twórczości ustnej w opracowaniu A. Barszczewskiego był tom *Mocarni czarodzieje. Baśnie rosyjskie*³⁶ wydany w 1983 r. Była to edycja nieco zaskakująca, bo przygotowana na podstawie bajek literackich, lecz niepozbowionych wątków ludowych. Rozczarowujący nieco okazał się materiał źródłowy, za który posłużyły nowe (z drugiej połowy XX w.) rosyjskie wydania bajek skierowane do dzieci. Sama antologia przyniosła 38 przełożonych tekstów, które polski czytelnik mógł poznać wcześniej z innych wydań, są to bowiem bajki bardzo charakterystyczne i dla folkloru rosyjskiego dość typowe, jak np. *Kot i lisica*³⁷, *Żołnierz i Śmierć*³⁸, *Wymienił stryjek...*³⁹, a nawet teksty spopularyzowane drogą bajki literackiej, jak *Konik Garbusek*⁴⁰ czy *Finist – Sokół Promienisty*⁴¹.

Podobnie jak w przypadku omówionych powyżej edycji folkloru Słowian Wschodnich, także i tutaj A. Barszczewski przygotował *Posłowie*, w którym omówione zostały cechy zamieszczonych w zbiorze utworów z grup bajek zwierzęcych, magicznych, heroicznych (bajki-byliny) i społecznych; przytoczono nazwiska zarówno teoretyków bajki, jak i twórców jej literackiego ekwiwalentu. W ostatnich zdaniach A. Barszczewski odesłał czytelnika do oryginalnych, rosyjskojęzycznych zbiorów bajek.

³⁶ *Mocarni czarodzieje. Baśnie rosyjskie*, wybór, przekł., posłowie, przypisy A. Barszczewski, ilustr. E. Murawska, Warszawa 1983.

³⁷ *Ibidem*, s. 5–8.

³⁸ *Ibidem*, s. 141–151.

³⁹ *Ibidem*, s. 223–226.

⁴⁰ *Ibidem*, s. 24–35.

⁴¹ *Ibidem*, s. 74–84.

Ostatnim w cyklu publikacji popularyzujących folklor wschodniosłowiański sygnowanych przez Ludową Spółdzielnię Wydawniczą był tom *Zakłęte barwy stepu* z 1987 r.⁴² Obszerna edycja przyniosła przekład aż 141 bajek ukraińskich, poprzedzonych obszerną *Przedmową*, a podsumowanych *Posłowiem* i *Komentarzami* A. Barszczewskiego. Wybór tekstów został podyktowany chęcią zaprezentowania utworów najbardziej typowych dla ukraińskiej prozy ustnej, w tym bajek zwierzęcych, magicznych, społecznych i historycznych. *Przedmowa* dostarcza cennych informacji na temat ukraińskiej bajki ludowej; historii jej badań, cech formalnych, tematyki, tendencji fabularnych, oryginalności. W *Posłowie* natomiast podjęto problematykę ukraińskiej bajki ludowej jako części konglomeratu nie tylko wschodniosłowiańskiej kultury ustnej, lecz także czynnika współdziałającego – być może dominującego – na folklor Słowian Zachodnich (Polaków, Słowaków) oraz powinowactwa fabuł heroicznych w obrębie Słowiańszczyzny Wschodniej. Przekłady powstały na bazie tekstów pochodzących z nowszych wydań ukraińskich bajek ludowych, jednak obecność *Komentarzy* uwzględniających dane o źródle, informatorze i miejscu zapisu pozwala wierzyć, iż były to wydania autentycznych dokumentów folklorystycznych. Jak pisze J. Ługowska na temat przekładów ukraińskiej prozy ludowej: „Barszczewski jako tłumacz baśni stara się przede wszystkim przekazać w sposób ścisły i filologicznie poprawny treść oryginału, dbając o precyzyjne określenie realiów czasowo-przestrzennych, a także eksponując zależności logiczne pomiędzy poszczególnymi członami wypowiedzi”⁴³.

Podsumowując działalność popularyzatorską A. Barszczewskiego, wskazać można pewne niedostatki, jakie posiadają edycje folkloru wschodniosłowiańskiego w jego opracowaniu. Pierwsza z kilku uwag odnosi się do użycia łacinki w komentarzach, przy zapisie nazwisk lub przydomków, tytułów źródeł i miejsc o prowe-

⁴² *Zakłęte barwy stepu*, wyboru dokonał, przeł., przedmową, posłowiem i komentarzem opatrzył A. Barszczewski, Warszawa 1987.

⁴³ J. Ługowska, *W kręgu ukraińskich baśni i podań ludowych*, „Literatura Ludowa”, nr 4/5, 1995, s. 75.

niencji rosyjskiej, białoruskiej lub ukraińskiej – wszędzie tam, gdzie uprawniona i daleko czytelniejsza byłaby cyrylica. Błędy i niekonsekwencje transkrypcji utrudniają dotarcie do tekstów oryginalnych, a w przypadku nazw osobniczych lub przydomków czynią weryfikację poprawnościową praktycznie niemożliwą. Przynajmniej część tych problemów rozwiązałoby dodanie do edycji bibliografii, która porządkowałaby źródła tekstów i ewentualne opracowania w zapisie cyrylicą. Kolejną niedogodnością, z jaką może spotkać się mniej wprawny czytelnik, jest brak wewnętrznego podziału utworów na grupy, pomimo wcześniejszej deklaracji (na ogół w przedmowie lub posłowniu), iż w tomie umieszczono np. bajki zwierzęce, magiczne, społeczne, heroiczne itd. oraz nakreślono ich cechy formalne i tematyczne. Obecność komentarzy do poszczególnych utworów, w których podaje się dane bibliograficzne źródła i sporządza etnograficzną metryczkę jest bardzo pomocna, jednak dziwi w nich brak odwołań do międzynarodowej systematyki bajki ludowej, tym bardziej, że katalog Aarnego-Thomspona, J. Krzyżanowskiego, czy nawet stosunkowo nowy *Katalog bajki wschodniosłowiańskiej* bywa przywoływany przez A. Barszczewskiego nie raz. Ponadto wstępy czy posłownia niewątpliwie zostałyby wzbogacone przez nawet drobne uwagi dotyczące samego procesu translacji, ewentualnych wyborów, jakich tłumacz musiał dokonać w kwestii np. adaptacji realiów czy elementów kultury. Ostatnia drobna uwaga dotyczy potrzeb samego odbiorcy antologii A. Barszczewskiego, którym może być zarówno czytelnik początkujący, dziecko (dla którego przygotowano wszak bogatą oprawę graficzną publikacji), jak i kulturoznawca, folklorysta, znawca dziedziny (to raczej dla niego użyteczne mogą być komentarze). Otóż, w antologiach dziwi brak drobnych przypisów pod linią, będących stałym elementem wydań bajek i baśni dla dzieci, które wyjaśniałyby np. przydomki postaci, specyficzne elementy kultury materialnej, historyczne fakty, obco brzmiące słowa. Na pewno część z tych informacji znaleźć można we wstępie lub posłowniu, jednak wydaje się mało prawdopodobne, aby niewprawny czytelnik był w stanie je odszukać podczas lektury danej bajki.

Pomimo zgłoszonych powyżej uwag, edycje w opracowaniu A. Barszczewskiego pozostają nowatorskimi przedsięwzięciami, dostosowanymi właściwie do potrzeb różnych odbiorców i gotowymi spełniać różne cele – popularyzatorskie, dydaktyczne, a nawet naukowe.

Inne antologie wschodniosłowiańskiej bajki ludowej

Pomimo mnogości edycji skierowanych do najmłodszego czytelnika, na polskim rynku wydawniczym trudno znaleźć inne niż wydane z inicjatywy Ludowej Spółdzielni Wydawniczej antologie wschodniosłowiańskiej bajki ludowej zaopatrzone w aparat krytyczny wykraczający poza oszczędny wstęp lub posłowie. Wspomniane na początku wydania dla dzieci proponują stosunkowo niewielki zasób tekstów, częściowo opartych np. na tekstach bajek literackich, w żaden sposób dla obrazu kultury ustnej Słowian Wschodnich nie-reprezentatywne, chociaż niewątpliwie piękne i dla dziecka atrakcyjne. Brak w tych wydaniach jakiegokolwiek komentarza, próżno szukać informacji o źródle tłumaczenia, sporadycznie pojawiają się przypisy objaśniające prawdopodobnie niezrozumiałe dla polskiego dziecka fragmenty. Wśród mnogości podobnych przekładów uwagę przyciąga niewielki zbiorek Ludwika Flaszena *Bajki rosyjskie*, opublikowany w 1962 r.⁴⁴ Zawiera on krótki wstęp, wprowadzający w zagadnienia badań nad bajką ludową oraz przekład 29 utworów ze zbioru Aleksandra Afanasjewa. Zgromadzony przez rosyjskiego folklorystę podstawowy zasób tekstów bajkowych wynosił ponad sześć setek utworów, wydanych w ośmiu tomach w latach 1855–1863. L. Flaszen wyzyskał źródło dość oszczędnie, chociaż przyznać należy, że antologia dawała uważnemu czytelnikowi wyrobienia sobie pewnego pojęcia na temat rosyjskiej prozy ustnej dzięki obecności w zbiorze różnych jej gatunków, a więc głównie bajek magicz-

⁴⁴ *Bajki rosyjskie*, tłum. L. Flaszen, Kraków 1962.

nych i społeczno-obyczajowych, ale także innych form wypowiedzi, jak humorystyczne dialogi, rozbudowane przysłowia i zagadki, opowieści o fantastycznych zdarzeniach. Jak zauważa I. Rzepnikowska: „O wartości *Bajek rosyjskich* świadczy ponadto ich język, poziom artystyczny. I nie chodzi tu tylko o zachowanie w przekładzie tak charakterystycznych elementów stylu bajki ludowej, [...] ale przede wszystkim dyskretną, aczkolwiek zauważalną stylizację języka, która obejmuje [...] wszystkie poziomy tekstu, od leksyki po składnię”⁴⁵.

O wiele obszerniejsze okazało się kolejne polskie wydanie materiałów A. Afanasjewa⁴⁶, na które przyszło czekać polskiemu czytelnikowi prawie 40 lat⁴⁷. Na tom *Rosyjskie bajki ludowe ze zbioru Aleksandra Afanasjewa* złożyła się nota redaktora, nota wydawnicza, wprowadzenie, 146 przełożonych bajek pochodzących z pierwszych trzech tomów rosyjskiego folklorysty oraz słownik wybranych pojęć. Opublikowany materiał stanowił wyciąg ze skodyfikowanych przez A. Afanasjewa tekstów⁴⁸, ale przewyższył znacznie liczebnością i reprezentatywnością zbiorek L. Flaszana. Polskiemu czytelnikowi udostępniono w miarę możliwości pełen przegląd tematyczno-problemowy bajki rosyjskiej, od opowieści o zwierzętach (w tym zawarto także fabuły ezopowe i historie znane z wydań dla dzieci), poprzez bajki magiczne (nazywane tu fantastycznymi, nowelistyczno-fantastycznymi lub właściwymi), aż po historie humorystyczne i anegdoty. Ponadto w antologii zamieszczono opowieści o charakterze religijnym (legandy, podania), bajki ajtiologiczne,

⁴⁵ I. Rzepnikowska, *Bajki Afanasjewa po polsku*, „Literatura Ludowa”, nr 3, 2002, s. 59.

⁴⁶ *Rosyjskie bajki ludowe ze zbioru Aleksandra Afanasjewa*, oprac., wstępem i przypisami opatrzył R. Łużny, wyboru dokonała i przygotowała do druku H. Kowalska, Kraków 2001.

⁴⁷ I. Rzepnikowska podaje informację, jakoby edycja była odrzucana przez różne wydawnictwa przez blisko 10 lat, zanim trafiła do Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, zob. I. Rzepnikowska, *Bajki Afanasjewa...*, s. 58.

⁴⁸ W nocie wydawniczej zawarto informację o pierwotnym planie przełożenia pełnego zbioru A. Afanasjewa, jednak plan ten uległ zmianom. W rzeczywistości przełożono połowę zasobów, a do druku wybrano jedną czwartą.

bajkowe „odpowiedniki” bylin – opowieści o bohaterach rosyjskich pieśni epickich oraz historie powstałe pod wpływem tzw. literatury jarmarcznej. Wstęp zawiera omówienie każdej z grup opowieści w sposób przejrzysty, lakoniczny, a przy tym niepozbawiony osobistego zaangażowania R. Łuźnego w ideę zaprezentowania polskiemu czytelnikowi rosyjskiej bajki ludowej w nowej szacie językowej, ale z szacunkiem dla oryginału i oddaniem walorów artystycznych źródła. Jednym z tłumaczy tekstów był wspomniany już popularyzator folkloru wschodniosłowiańskiego, A. Barszczewski, którego teksty zdecydowanie wyróżniają się na tle innych tłumaczeń. I. Rzepnikowska nie waha się przed użyciem określenia, jakoby białorutenista „[...] zawsze miał oryginalne pomysły translatorskie”⁴⁹, rozumiane jako dążenie do oryginalności oraz zyskiwaną autonomiczność tekstu po jego przełożeniu, osiąganą dzięki spójności składniowej i logicznej utworu, który w swoim oryginalnym brzmieniu zachowuje pewną niedookreśloność świata przedstawionego, a nawet kluczowych miejsc fabuły. Badaczka zwraca uwagę na szereg kryteriów przyjętych w procesie translacji i w miarę możliwości konsekwentnie spełnianych przez wszystkich tłumaczy zbioru, jak zapoczątkowywanie bajek formułą egzystencjalną lub topograficzną, zachowanie pobajcza oraz odważne wybory w kwestii tytułowania utworów stojące w sprzeczności z istniejącą tradycją, a niewątpliwie ubogacające rodzimą praktykę przekładową⁵⁰.

Opracowanie graficzne antologii *Rosyjskie bajki ludowe ze zbioru Aleksandra Afanasjewa* jest tak oszczędne i skromne, że pomimo ładunku treściowego i merytorycznego, jaki niesie ze sobą, wydanie nie ma praktycznie szans na bycie zauważonym i docenionym przez czytelnika spoza branży naukowej. Przywoływane przez R. Łuźnego we wstępie tytuły wydań bajek europejskich, autorstwa Charlesa Perrault, Jakuba i Wilhelma Grimmów czy Hansa Christiana Andersena, prezentują się na księgarskich półkach zgoła inaczej (i o wiele czę-

⁴⁹ I. Rzepnikowska, *Bajki Afanasjewa...*, s. 60.

⁵⁰ *Ibidem*, s. 60–61.

ściej, przyznać należy), a nie zawsze dzieje się to z uszczerbkiem dla jakości tłumaczeń czy też komentarza krytycznego. Niepokojący jest również nakład *Rosyjskich bajek ludowych*, stanowiący zaledwie 500 egzemplarzy. Powyższe fakty czynią z edycji R. Łuznego – a przy tym, niestety, także z bajek A. Afanasjewa – publikację niszową, niespopularyzowaną, dostępną jedynie dla wąskiego kręgu osób zainteresowanych, nad czym pozostaje jedynie ubolewać i mieć nadzieję na wydanie ponowne, inaczej potraktowane od strony marketingowej. Co ciekawe, w nocie wydawniczej wyraźnie stwierdza się, że materiał przygotowywano z myślą o nieprofesjonalnym odbiorcy, a nie o znawcach przedmiotu, którzy mogą sięgnąć po materiał oryginalny.

Oprócz omówionych edycji opartych na zbiorach Afanasjewa, na polskim rynku wydawniczym ukazał się również wybór *Na przełęczy światów. 150 ukraińskich baśni, gadek, humoresek i podań ludowych*⁵¹ w przekładzie Jana M. Kasjana, polskiego literaturoznawcy-folklorysty. Zbiór wschodniosłowiańskiej prozy ludowej zawiera 150 utworów, podzielonych na 8 grup: baśnie czarodziejskie; bajki o zwierzętach; powiastki o początku świata, ludzi, stworzeń i rzeczy; legendy, nowele – powiastki o niezwykłych zdarzeniach i przygodach; kawały, anegdota, niestworzone rzeczy; opowiadania o duchach, strachach, czarownikach i demonach; podania (o początku świata, ludzi, stworzeń i rzeczy). Celem, jaki przyświecał J.M. Kasjanowi, było zaprezentowanie na wybranych przezeń przykładach całości tradycyjnej prozy ludowej z różnych części Ukrainy. Kryterium wyboru była zarówno oryginalność i różnorodność prezentowanego materiału, jak i jego walory estetyczne. Ponadto wyzyskano zarówno źródła dawniejsze, z pierwszej połowy XIX w., jak i nowsze, prawie współczesne, pochodzące ze zbiorów folklorystów ukraińskich i zbieraczy polskich – O. Kolberga, Z. Rokossowskiej, J. Janowa, J. Moszyńskiej, Cz. Neymana, St. Zdziarskiego. Każdy z przełożonych utworów został opatrzony przypisem, objaśniającym

⁵¹ *Na przełęczy światów. 150 ukraińskich baśni, gadek, humoresek i podań ludowych*, wybr., przeł. i oprac. J.M. Kasjan, Toruń 1994. Niestety, ta edycja również należy do niskonakładowych (1000 egzemplarzy).

okoliczności jego zanotowania oraz wybrane elementy fabuły, wraz z odniesieniem do numeru wschodniosłowiańskiej systematyki bajkowej, a tam, gdzie było to możliwe – także do polskiej i międzynarodowej. W *Posłowniu* autor omówił cechy charakterystyczne ukraińskiej bajki ludowej, która wykazuje więcej typów, niż można znaleźć np. w repertuarze rosyjskim, a które jedynie częściowo zostały odnotowane w systematyce międzynarodowej. Ta dysproporcja jest szczególnie widoczna w zakresie bajki zwierzęcej i legendy. Ogólna liczba wątków występujących we wszystkich gatunkach bajek najwyższa jest właśnie u Ukraińców.

Język przekładu został skomentowany przez J. Ługowską w zestawieniu z fragmentami translacji A. Barszczewskiego⁵². Analiza ta prowadzi do konkluzji, iż J.M. Kasjan już na etapie doboru tekstów do antologii kierował się kryterium „historii dobrze opowiedzianej” – z użyciem właściwych środków ekspresji i sugestywnym stylem opowiadania, oddającym realia i okoliczności, w jakich fabuła bajkowa jest przekazywana. To założenie pozwoliło na użycie w przekładzie swobodnego, miejscami kolokwialnego tonu wypowiedzi, który sprawiał wrażenie „nieliterackiego”, budził skojarzenia z „żywą mową ludową” i naśladowaniem „stylu ludowego gaduły”, a miał przyciągnąć uwagę czytelnika bajek, który potrafi docenić nie tylko czarodziejskie elementy fabuły, ale i specyficzny sposób jej przekazywania, zakładający emocjonalne zaangażowanie tak informatora, jak i słuchacza⁵³. J. Ługowska docenia wartość edycji J.M. Kasjana jako antologii o ambicjach popularyzatorskich, a także z punktu widzenia badacza tekstów ludowych pozytywnie odbiera sposób ich przekładu: „Mimo iż zawarte w antologii utwory – jako efekt działalności translatorskiej – nie mogą odpowiadać kryteriom autentyczności w rozumieniu ściśle dialektologicznym, to jednak na wyższych poziomach organizacji wypowiedzi (przede wszystkim składni) wykazują one cechy artystycznych tekstów folkloru”⁵⁴. Szereg drobnych

⁵² J. Ługowska, *W kręgu ukraińskich baśni...*, s. 74–76.

⁵³ Ibidem, s. 76.

⁵⁴ Ibidem.

uwag do pewnych decyzji w doborze reprezentatywnych utworów oraz do translatorskich niezręczności czy też niekonsekwencji zgłosiła Ola (właśc. Aleksandra) Hnatiuk⁵⁵, np. brak szerszego przeglądu bajek i podań o chrześcijańskich korzeniach oraz najpopularniejszych bajek zwierzęcych z udziałem kota, koguta, lisicy, nieadekwatny przekład tytułów utworów. Ogólna ocena edycji J.M. Kasjana pozostaje jednak pozytywna z zastrzeżeniem, że największą jej wadą może być niedostępność dla czytelnika spoza akademickich kręgów.

Do problematyki przekładu bajki ludowej powróciła I. Rzepnikowska przy okazji recenzji *Na przełęczy światów*⁵⁶, opublikowanej parę lat po ukazaniu się edycji na rynku. Nie jest to jednak recenzja publikacji *sensu stricto*, a praktyczne zastosowanie wyboru do rozważań nad bajkowym wątkiem „o macosze i pasierbicy”, obecnym w zbiorze J.M. Kasjana jako bajka *Przebiegła młódka i diabeł*. Okazuje się, że w porównaniu z bajkami polskimi i rosyjskimi, ukraiński wariant niezwykle sugestywnie prezentuje diabła jako postać zarówno demoniczną, jak i komiczną, co potwierdza tezę o kontraście jako jednej z głównych zasad stylu i kompozycji bajki ukraińskiej. Ukraińska realizacja wątku 480 zdradza możliwości twórczych rozwiązań, zależnych zapewne od talentu opowiadającego.

W trzy lata po edycji J.M. Kasjana na polskim rynku wydawniczym pojawiła się oryginalna graficznie⁵⁷ publikacja w opracowaniu O. Hnatiuk⁵⁸, znanej ukrainistki, doświadczonej tłumaczki i popularyzatorki kultury kresów. Celem zbioru *Wiedzmy, czarty i święci Huculszczyzny* było oddanie prawdziwego klimatu i ducha kultury huculskiej – Huculszczyzny jako miejsca magicznego zarówno dla Polaków, jak i dla Ukraińców. W emocjonalnym posłowniu *O płaskiej*

⁵⁵ O. Hnatiuk, *Na przełęczy światów*, „Kultura”, nr 1–2, 1996, s. 195–200.

⁵⁶ I. Rzepnikowska, „*Na przełęczy światów*”. *Kilka uwag o pewnej bajce ukraińskiej*, „Literatura Ludowa”, nr 4–5, 2002, s. 107–111.

⁵⁷ Wydanie zdobią ryciny przedstawiające ikony na szkłe z kolekcji Iwana Hreczki.

⁵⁸ *Wiedzmy, czarty i święci Huculszczyzny. Mity i legendy*, oprac. O. Hnatiuk, Warszawa 1997.

ziemi na grzbiecie Wielkiej Ryby O. Hnatiuk nakreśliła historię swojego zainteresowania Huculszczyzną i pokrótce przybliżyła czytelnikowi świat huculskich opowieści. Poszukując jak najczystszych, „najprawdziwszych” przekazów ludowych, badaczka zdecydowała się sięgnąć do zapisów ukraińskich etnografów z przełomu XIX i XX w. oraz do polskiego dorobku: tekstów już zapisanych i wydanych przez Juliana Schnaidera i Oskara Kolberga. Przełożono ogółem 161 tekstów, nad którymi pracowały cztery tłumaczki, grupując mity i legendy w czterech kręgach tematycznych: Bóg, świat i święci; Czarty; Wiedźmy; Mawki, upiory i... Teksty już wcześniej publikowane pozostawiono bez nowego opracowania. Franciszek Sielicki określił publikację mianem „ładnie wydanej i pożytecznej”, wysnuwając na podstawie zawartych w niej tekstów szereg uwag na temat zbieżności pewnych elementów kultury huculskiej z folklorem ogólnosłowiańskim i postulując o dalszą pracę komparatystów nad nimi⁵⁹.

Chciałoby się powiedzieć, że publikację nobilitowały uwagi bibliograficzne, na które złożyły się informacje dotyczące źródła, okoliczności zapisu, informatora. Ta część edycji, którą nazwać by można aparatem krytycznym do przełożonych tekstów, stała się jednak pretekstem do recenzenckich zawahań. Ewa Klekot pisała, że „choć wybór [...] stylizacji języka jest przykładem przyjaznej w czytaniu literatury, to sama autorka odżegnuje się trochę od jego literackiego statusu, wprowadzając namiastkę aparatu naukowej krytyki tekstu w postaci szczegółowych danych o źródłach przytaczanych (a nie: opowiadanych) podań. [...] Wybór huculskich mitów okazuje się więc książką adresowaną do przeciętnego odbiorcy, w której aparat naukowy został sprowadzony do figury retorycznej. [...] Opowiadacz bajek i mitów nie powinien udawać naukowca i na szczęście wyczucie literackie Oli Hnatiuk i jej translatorska praktyka nie pozwoliły na konsekwentną realizację postulatów

⁵⁹ Recenzje i sprawozdania: F. Sielicki, *Wiedźmy, czarty i święci Huculszczyzny. Mity i legendy, oprac. O. Hnatiuk, Warszawa 1997*, ss. 256, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Slavica Wratislaviensia”, nr 109, 2000, s. 164–165.

etnograficznej wierności”⁶⁰. Końcowa ocena zbioru jako pracy translatorskiej była jednak pozytywna: „Tam jednak, gdzie Panie Tłumaczki opowiadają własnym głosem, książki czyta się z przyjemnością, czego o krytycznych wydaniach tekstów folklorystycznych często powiedzieć się nie da”⁶¹.

Danuta Sosnowska z kolei dzieliła się wątpliwościami co do specyficznego wyboru bogatych w różnorodne ciekawe wątki podań. Jej zdaniem „miało [to] na celu podniecenie ciekawości słuchaczy”⁶². Rzeczywiście, w zbiorze nie brak historii, których wydźwięk daleki jest od naturalnego bajce rozwojowi wypadków, w którym zło zostaje ukarane, napiętnowane, natomiast dobro zwycięża i otrzymuje zasłużoną nagrodę. W świecie huculskich podań nie ma jednoznacznych ocen, panuje moralny relatywizm – wydaje się jednak, że taka niepokojąca tematyka utworów w antologii powinna być jej zaletą.

Wschodniosłowiańska pieśń ludowa w przekładzie na język polski

Wątki o charakterze historyczno-legendarnym, nawiązujące do czasów Rusi Kijowskiej i panowania księcia Włodzimierza, pojawiały się w przekładanych przez A. Barszczewskiego bajkach heroicznych, obecnych np. w zbiorze *Mocarni czarodzieje* (utwory: *Bajka-bylina o Ilji Muromcu*, *O Dobryni Nikiticzu i Smoku Gorynyczu*, *O tym, jak piękna Wasylisa Mikuliszna męża wybawiła z kłopotu*, *Mikuła Sielaninowicz*), więc tematyka rosyjskiej pieśni ludowej⁶³ nie była zupełnie

⁶⁰ E. Klekot, *Huculskie mity i Mit Huculszczyzny*, „Polska Sztuka Ludowa – Konteksty”, t. 52, z. 2, 1998, s. 101–102.

⁶¹ Ibidem, s. 102.

⁶² D. Sosnowska, *Jak zaczęłam współczuć diabłu*, „Więź”, nr 6, 1998, s. 215.

⁶³ Uściślić należy, że jest tutaj mowa o jednym tylko cyklu bylin, nazywanym mianem kijowskiego, o charakterze historycznym. Drugi cykl, nowogrodzki, podejmuje tematykę kupiecką. Ponadto istnieje grupa bylin z żadnym z wymienionych rejonów niezwiązana.

polskiemu czytelnikowi obca. Próżno jednak szukać na rynku wydawnictw popularnych takiego wyboru przekładów wschodniosłowiańskich pieśni ludowych, jaki otrzymaliśmy w przypadku bajek, legend czy opowiadań. Jediną wyjątkową propozycją było skierowane do dzieci wydanie *O wojach i witeziach* Iriny Karnauchowej w tłumaczeniu Kazimierza Truchanowskiego⁶⁴ – wybór 21 bylin poprzedzonych krótkim wprowadzeniem M. Gorkiego, w opracowaniu literackim i w formie narracyjnej. Historia translacji rosyjskiej ludowej pieśni epickiej na język polski składa się z kilku zaledwie faktów, które warto przytoczyć dla odpowiedniego zarysowania tła edycjom powojennym. Pierwszym i przez prawie całe XIX stulecie jedynym przekładem byliny było *Wesele kniazia Włodzimierza* autorstwa L. Siemieńskiego⁶⁵. Współczesna krytyka ocenia to pionierskie przedsięwzięcie przychylnie⁶⁶, doceniając odwagę tłumacza, który jako pierwszy mierzył się z tym samymi trudnościami w zakresie „nieprzekładalności” bylinnej poetyki, z którymi przyszło się zmagać każdemu z następców. W 1894 r. Antoni Lange, przekładając z języka francuskiego publikację *Epos. Arcydziała poezji epicznej wszystkich*

⁶⁴ *O wojach i witeziach*, oprac. I. Karnauchowa, tłum. K. Truchanowski, Warszawa 1951 (zawiera utwory: *Wolga Wsiesławiewicz; Mikula Sielianinowicz; Światogor-Bohater; Alosza Popowicz i Tugaryn, Syn Smoka; O Dobryni Nikityczu i Smoku Gorynyczu; Dobrynia Nikitycz odjeżdża; O tym, jak Ilia z Muroma witeziem został; Pierwszy bój Ilii Muromca; Ilia Muromiec i Sołowiej-Rozbójnik; O tym, jak Ilia miecz otrzymał od Światogora; Ilia oswobadza Carogród od potwora; Na straży; Trzy podróże Ilii Muromca; O tym, jak Ilia pokłócił się z kniazem Włodzimierzem; Ilia Muromiec i Kalin-car; O Przecudnej Wasylisie Mikulisznie; Sołowiej Budimirowicz; Sadko w Królestwie Podwodnym; O tym, jak Michajło Kazarinow uratował dziewczynę z niewoli tatarskiej; Stary Daniło i młody Michajło; O kniaziu Romanie i dwóch królewiczach).*

⁶⁵ *Wesele kniazia Włodzimierza*, tłum. L. Siemieński, z Kirszy Daniłowa, „Powszechny Pamiętnik”, z. 6, t. 2, 1835, s. 325–339; przedruk: *Wesele kniazia Włodzimierza*, tłum. L. Siemieński, z Kirszy Daniłowa, „Przyjaciół Ludu”, t. II, 1839, s. 230–231, 237–238.

⁶⁶ R. Łużny, *Rosyjska pieśń ludowa w literaturze polskiej*, „Opuscula Polonica et Russica”, t. II, 1994, s. 8–9; D. Mucha, *Z problematyki przekładu...*, s. 12.

czasów i narodów⁶⁷, uzupełnił ją o fragmenty dwóch bylin w tłumaczeniu własnym: *Wesele księcia Włodzimierza* oraz *Pieśń o Sołowieju Rozbójniku*. Kolejną próbę przyswojenia rosyjskiej pieśni epickiej podjęto dopiero w 1916 r., również za sprawą A. Langego, który „stworzył swobodną literacką kontaminację szeregu samodzielnie istniejących pieśni”⁶⁸, opublikowaną jako poemat *Ilja Muromiec*⁶⁹. Mimo iż była to jedynie parafraza, której efekt stał daleko od źródłowego pierwowzoru także w sensie ideowym, to jednak stanowiła ważny krok w zakresie doskonalenia warsztatu i poszukiwań polskiego odpowiednika dla wersyfikacji rosyjskiej. Podobieństwo w warstwie stylowo-wierszowej osiągnął A. Lange dzięki umiejętnemu operowaniu typowymi formułami i zwrotami, zarówno w płaszczyźnie leksykalnej, jak i składniowej. Zupełnie jednak inny był kolejny przekład eposu bylinnego: w 1933 r. ukazał się zbiór T. Łopalewskiego *Dawne wiersze ruskie*⁷⁰ – artystyczne tłumaczenie 11 bylin skoncentrowane na zachowaniu warstwy fabularnej oryginału, w odmiennej szacie leksykalno-rytmicznej. Pieśniom towarzyszył wstęp, przypisy i nota od wydawcy. W tym samym roku w serii *Wielka Literatura Powszechna* zamieszczono przekład byliny o Światogorze autorstwa A. Maryńskiej⁷¹, obierający jeszcze inny kierunek w zakresie działań translatorskich – zmierzający ku dosłowności, „prozaicyzacji” poezji, bez ambicji oddania strony artystycznej rosyjskiej pieśni epicznej.

Na tym zamyka się skromny bilans przedwojennych przekładów rosyjskich bylin. Wyraz powrotu do zainteresowania folklorem

⁶⁷ *Epos. Arcydzieła poezji epicznej wszystkich czasów i narodów*, przez A. Chassang i A.L. Marcou, przeł. i uzup. A. Lange, Kraków–Warszawa 1894.

⁶⁸ R. Łużny, *Rosyjska pieśń ludowa...*, s. 9.

⁶⁹ A. Lange, *Ilja Muromiec*, Warszawa 1916.

⁷⁰ *Dawne wiersze ruskie*, przeł. T. Łopalewski, Wilno 1933.

⁷¹ *Wielka Literatura Powszechna*, t. 6: *Antologia, część druga: literatury: hiszpańska, portugalska, rumuńska, celtyckie, angielska, północno-amerykańska, australijska, niemiecka, islandzka, norweska, szwedzka, duńska, holenderska i flamandzka, fińska, estońska, łotewska, litewska, węgierska, rosyjska, ukraińska, białoruska, czeska, słowacka, łużycka, jugosławji, bułgarska, bizantyńska, nowogrecka*, red. St. Lam, oprac. E. Biedrzycki i in., Warszawa 1933, s. 618–619.

rosyjskim dała dopiero publikacja w opracowaniu Mariana Jakóbcy⁷² z 1955 r., wydana w serii Biblioteka Narodowa. Edycja zawiera 18 przełożonych utworów, poprzedzonych obszernym, tak charakterystycznym dla serii, wstępem historyczno-literackim, omawiającym całościowo gatunek, w tym jego bohaterów, interpretację ich działań, a następnie reprezentantów tradycji epickiej – wybitnych pieśniarzy, wykonawców, odtwórców repertuaru, jednostki go ubogacające. Na uwagę zasługuje część *Wstępu* odnosząca się do historii przekładów bylin na język polski oraz rodzimych badań naukowych nad ludową pieśnią bohaterską Słowian Wschodnich. Pomimo drobnych błędów i braków w przypisach, odnoszących się np. do translacji publikowanych w rozmaitych periodykach, fragment ten był nieocenioną pomocą przy opracowywaniu niniejszej bibliografii przekładów. Same tłumaczenia wyszły spod pióra profesjonalistów: Czesława Jastrzębiec-Kozłowskiego, autora przekładów epiki ludowej Słowian Południowych, Tadeusza Rokitniak-Chrósćielewskiego, który ogłaszał już byliny drukiem w czasopismach⁷³ oraz Tadeusza Łopalewskiego, przedstawiciela przedwojennej tradycji translatorskiej⁷⁴. Antologia dała czytelnikowi możliwość zorientowania się w tematyce, poruszanych problemach i charakterach postaci obecnych w bylinie, bowiem proponowane teksty reprezentowały najważniejsze odmiany gatunku. Język przekładów, chociaż ze względu na kilku tłumaczy cechował się różną poetyką, pozostał czytelny, naturalny w przyjęciu, a zarazem oddawał artyzm poetycki bylin.

Druka powojenna edycja rosyjskiej epiki ludowej⁷⁵ zaoferowała 14 popularnych utworów z cyklu kijowskiego i nowogrodzkie-

⁷² *Byliny*, wybr., wstępem i objaśn. opatrzył M. Jakóbiec, Wrocław 1955.

⁷³ Zob. *Bylina o Suchmanie*, tłum. T. Chrósćielewski, „Wieś”, nr 4 (32), 1946, s. 4; *Bylina o Wasylim Pijanicy*, tłum. T. Chrósćielewski, „Wieś”, nr 24 (52), 1946, s. 3. Dokładna analiza bylin Chrósćielewskiego w wersji opublikowanej w czasopiśmie i w antologii – zob. D. Mucha, *Z problematyki przekładu...*, s. 9–24.

⁷⁴ *Byliny: Ilja Muromiec; Sadko – bogacz; Świętogor* pochodzą ze wspomnianego już wydania *Dawne wiersze ruskie*, przeł. T. Łopalewski, Wilno 1933.

⁷⁵ *Byliny*, przeł. T. Mongird, wstępem poprzedził S. Fiszman, Warszawa 1957.

go, w tym kilka znanych z antologii w opracowaniu M. Jakóbca, tutaj w nowym przekładzie autorstwa Tadeusza Mongirda. Niezbyt rozbudowany wstęp historyczno-literacki sporządzony został z wykorzystaniem podstawowych informacji potrzebnych czytelnikowi, dla którego może to być nowy materiał i zagadnienie obce. Na końcu publikacji zamieszczono metryczki informujące o źródle przekładu każdej z bylin i objaśniające potencjalnie niejasne dla czytelnika kwestie. Inny jednak był cel tego wyboru, a mianowicie tłumacz pragnął zachować maksymalną wierność tekstom oryginalnym, także w zakresie słownictwa, budowy wersu, rytmu. Ten rodzaj translacji R. Łużny określa mianem „przekładu-kalki, [...] ‘zwierciadlanego’”⁷⁶ i chociaż docenia twórcze poszukiwania T. Mongirda, to jednak uznaje jego wersję bylin za „najmniej ze wszystkich w sensie artystycznym udaną”⁷⁷. Z kolei D. Mucha zauważa, że T. Mongird nie zawsze należycie oddawał treść i sens oryginału⁷⁸. Rzeczywiście, na przytoczonym przez nią fragmencie byliny *Suchman* wyraźnie widać nie tylko zupełnie nieuzasadnione skrócenie tekstu o dwa wersy, ale przede wszystkim wprowadzenie wersu dodatkowego, w źródle nieobecnego. To działanie, powtarzane przez T. Mongirda także w innych miejscach, zniszczyło oryginalny paralelizm składniowy utworu. Mucha konkluduje, iż tłumaczenia bylin przez T. Chróścielewskiego „są najlepsze ze wszystkich dotychczasowych tłumaczeń epiki ludowej”⁷⁹. Interesujących wniosków dostarcza wypowiedź T. Chróścielewskiego na temat własnych translacji. W załączonym do artykułu aneksie tłumacz broni swojego prawa do słowotwórczych działań, prowadzących w konsekwencji do powstania nowego języka, tajemniczego i baśniowego „języka bylin”, który właściwie oddaje nastrój i koloryt oryginału⁸⁰.

⁷⁶ R. Łużny, *Rosyjska pieśń ludowa...*, s. 13.

⁷⁷ *Ibidem*, s. 13–14.

⁷⁸ D. Mucha, *Z problematyki przekładu...*, s. 21–22.

⁷⁹ *Ibidem*, s. 22.

⁸⁰ *Ibidem*, s. 22–24.

Kolejnym wydarzeniem, które niewątpliwie wywarło wpływ na proces przyswajania polskiemu czytelnikowi rosyjskiej epiki ludowej, była edycja przygotowana przez Annę Kamieńską *Piołunowe ziele*⁸¹. To wydanie zapoczątkowało cykl poetyckich przekładów kultury ustnej Słowian Wschodnich, Zachodnich i Południowych⁸². Antologia udostępniła aż 138 przełożonych utworów. Były to rosyjskie ludowe pieśni obrzędowe i liryczne w przekładzie, który doskonale oddawał artystyczne zalety oryginału, umiejętnie operując elementami przypisanymi do żywej mowy ludowej. O trudnym przekładzie symboliki ludowej i konieczności właściwego odczytywania intencji anonimowego wykonawcy na podstawie translacji rosyjskich pieśni erotycznych, które wyszły spod pióra A. Kamieńskiej, pisała I. Rzepnikowska⁸³, analizując wybrane ze zbioru pieśni miłosne. „Nasilenie stylizacji nie jest duże, tłumaczka wybrała tylko charakterystyczne cechy ogólnogwarowe i staropolskie, aby przy ich pomocy dokonać swoistej poetyzacji języka przekładów”⁸⁴ – konkludowała folklorystka, bardzo pozytywnie oceniając twórczość translatorską poetki. Pozostaje ubolewać, iż żadnej z antologii A. Kamieńskiej nie zaopatrzone w komentarz krytyczny i nie podano źródeł tekstów, a w krótkim wstępie do *Piołunowego ziela* nieco pobieżnie traktowano istotne zagadnienia rosyjskiego folkloru.

Oprócz omówionych dwóch zbiorów bylin i jednej antologii ludowej liryki rosyjskiej, w okresie powojennym pojawiły się na polskim rynku wydawniczym dwa wydania dum – ukraińskich pieśni ludowych o treści historycznej. W opozycji do nielicznych działań translatorskich w odniesieniu do ludowej poezji rosyjskiej fascyna-

⁸¹ A. Kamieńska, *Piołunowe ziele. Wybór rosyjskiej liryki ludowej*, Warszawa 1961.

⁸² Pozostałe części cyklu to: *Perły i kamienie* (wybór serbsko-chorwackiej poezji ludowej, Warszawa 1966); *Oj lesie, lesie zielony* (wybór bułgarskich pieśni ludowych, Warszawa 1956); *Czeska i słowacka pieśń ludowa* (Wrocław 1960).

⁸³ I. Rzepnikowska, *Rosyjski erotyk ludowy w przekładach Anny Kamieńskiej*, [w:] *Topika erotyczna w przekładzie*, red. P. Fast, Katowice 1994, s. 77–84.

⁸⁴ Ibidem, s. 83.

cja folklorem Ukrainy objawiła się w nieco większej liczbie przekładów, ograniczonych jednakże do epoki romantyzmu, kiedy zainteresowanie dumami przejawiali m.in. M. Grabowski, A. Marcinkowski, Wł.K. Wójcicki i inni⁸⁵. Powstałe wówczas translacje dla nowszych działań przekładowych miały wartość jedynie sentymentalną, a dla współczesnego czytelnika byłyby właściwie nieczytelne ze względu na dużą archaizację języka. Doskonale zdawał sobie z tego sprawę toruński badacz, J.M. Kasjan, który przygotowując pierwsze powojenne wydanie dum *Na ciche wody*⁸⁶ mógł się właściwie uznać za pioniera. Edycja zawierała 22 utwory wraz z komentarzem krytycznym, natomiast jej wznowienie⁸⁷ zostało nieco poszerzone i uzupełnione o 8 nowych utworów. W autorskim wstępie J.M. Kasjan, wychodząc od tematyki prastarej tradycji eposu, poprzez rosyjskie byliny i pieśń epicką Słowian Południowych, omawiał poszukiwania genezy dumy ukraińskiej. Prezentował tło historyczne popularnych motywów, a następnie najważniejsze cechy artystyczne dum, wplatając w naukowy dyskurs fragmenty przełożonych utworów. Nie pomijał zagadnienia wykonawców – pieśniarzy ludowych i faktycznych współtwórców tradycji. Pokrótce kreślił historię zainteresowania ukraińską twórczością ludową w dobie polskiego romantyzmu.

Kasjan pragnął zachować w tłumaczeniach wierność obrazową i leksykalną wobec pierwowzoru, co nie do zawsze kończyło się powodzeniem. Włodzimierz Mokry punktował te wybory tłumacza, które jego zdaniem niezbyt adekwatnie oddały poetykę oryginału⁸⁸. Używał do tego celu nie jednego tekstu źródłowego, lecz grupy jego wariantów, ponieważ дума jako zjawisko żywej mowy ludowej nie może zostać sprowadzona do jednego konkretnego utworu.

⁸⁵ Zob. przypisy: 1, 3, 4.

⁸⁶ *Na ciche wody. Dumy ukraińskie*, przeł., wstępem i koment. opatrzył J.M. Kasjan, Wrocław 1973.

⁸⁷ „*Na ciche wody*”. *Ludowy epos Ukrainy*, wyd. II, rozszerz. i popr., wyboru dokonał, przeł. i koment. opatrzył J.M. Kasjan, Toruń 2000.

⁸⁸ Wł. Mokry, *Z problematyki przekładu folkloru ukraińskiego na język polski*, „*Slavia Orientalis*” nr 3, 1975, s. 319–328.

Wielokrotnie podkreślał, że oderwanie utworu mellicznego od naturalnych mu okoliczności wykonania zmieni sposób jego odbioru. Krytykował więc niewłaściwy przekład pewnych elementów systemu tekstu śpiewanego, dosłowne i niepotrzebne tłumaczenie form zdrobnionych, nieumiejętność przywołania odpowiednich wyrazów onomatopeicznych, rezygnację ze stałych epitetów. Reasumując, Wł. Mokry określał antologię *Na ciche wody* „dobrym trudnego początku”⁸⁹ i doceniał umiejętność oddania podniosłego nastroju, jaki jest obecny w ukraińskiej epice ludowej. Z kolei T. Lembowicz określił wydanie jako „interesujący wkład do poznania tej twórczości, najczęściej bezimiennej”⁹⁰. Lakoniczne omówienie edycji kończył konkluzją, iż nie jest to książka dla nieprofesjonalnego czytelnika, brak jej charakteru popularyzującego, powinna więc zwrócić uwagę badaczy kultur słowiańskich. Ta opinia stoi niejako w opozycji do postulatu Wł. Mokrego, który przytaczał informację o błyskawicznym zniknięciu nakładu z księgarskich półek i wnioskował o szybkie wznowienie⁹¹.

Podsumowanie

Proponowane omówienie dostępnych na polskim rynku przekładów folkloru Słowian Wschodnich prowadzi do kilku wniosków. Na początek rzuca się w oczy dysproporcja w liczbie dostępnych translacji – gatunki narracyjne, takie jak bajka, legenda czy opowiadanie, są w ogromnej przewadze nad gatunkami lirycznymi (a także pieśnią epicką). Prawdopodobnie odpowiada to jednak dysproporcjom w zakresie przekładów literatury pięknej, gdyż przyjęło się uważać prozę za bardziej dostępną, łatwiejszą w odbiorze dla nieprofesjonalnego czytelnika, poezję natomiast łączy się ze skomplikowanymi procesami interpretacyjnymi i w myśl tej zasady funkcyj-

⁸⁹ Ibidem, s. 327.

⁹⁰ T. Lembowicz, *Na ciche wody...*, „Nowe Kontrasty”, nr 3, 2001, s. 19.

⁹¹ Wł. Mokry, *Z problematyki przekładu...*, s. 328.

je rynek wydawniczy. Tak więc, o ile w zakresie edycji bajek Słowian Wschodnich istnieje spore prawdopodobieństwo, że każdy czytelnik – niezależnie od wieku czy kierunku wykształcenia – spotkał się z jakimiś jej przekładami lub nawet świadomie po nie sięgnął, to w przypadku poezji ludowej sytuacja wydaje się mniej klarowna. Stosunkowo niewielkie nakłady antologii bylin i dum, a także obecny w nich rozbudowany aparat krytyczny, mogą być uważane za utrudnienie w odbiorze dla czytelnika spoza naukowych kręgów. Nawet część recenzji tego typu wydań koncentruje się na opisie zawartości tekstowej tomu i zawiera sugestię, jakoby wydanie było przeznaczone do użytku profesjonalnego.

Kolejnym wnioskiem, jaki nasuwa się po przejrzeniu polskich edycji folkloru Słowian Wschodnich i próbie zbadania ich recepcji, jest rażący niedostatek w zakresie komentowania jakości przekładów, który musiałby iść w parze z praktycznie nieistniejącą teorią przekładu tekstu ludowego. Postulat ten jest wysuwany niejednokrotnie przez specjalistów recenzujących określone wydania, jednak pomimo fantastycznego początku badań nad tą gałęzią translatoryki, zainicjowanych przez I. Rzepnikowską, brakuje jej godnych kontynuatorów. Wydaje się, że istniejąca dysproporcja pomiędzy liczbą przełożonych gatunków prozatorskich i poetyckich może wiązać się z faktem braku odpowiedniej metodologii.

Przygotowane omówienie przynosi informację o niecałych 200 utworach ludowej poezji (epickiej i lirycznej) oraz blisko 900 utworach narracyjnych funkcjonujących w przekładzie, przy czym w zbiorze drugim nie uwzględniono wznowień antologii A. Barszczewskiego. Gdyby jednak wziąć pod uwagę wszystkie powojenne wydania, wliczając w nie edycje bez komentarza krytycznego i przeznaczone dla młodego czytelnika, to liczba ta może znacząco się zwiększyć⁹².

⁹² Z danych, jakie przytacza H. Wiatrowa wynika, że w latach 1945–1960 wydano 80 tytułów skierowanych dla dzieci w liczbie półtora miliona egzemplarzy, z czego większość stanowiły rosyjskie bajeczki i bajki ludowe. Zob. H. Wiatrowa, *Z dziejów recepcji w Polsce radzieckiej literatury dla dzieci i młodzieży*, „*Studia Rossica Posnaniensia*”, t. 5, 1973, s. 23–32.

Jednakże świadomość istnienia licznych przedruków popularnych utworów, wznowień w nowej szacie graficznej i z niewielkimi zmianami w tytule, nie pozwala na podanie liczby bardziej konkretnej. Ponieważ przekłady bajek i baśni są komentowane coraz szerzej i coraz częściej⁹³, pozostaje mieć nadzieję na pojawienie się w rejestrze translatologii badań nad przekładem tekstu ludowego.

⁹³ Zob. „Przekładaniec”, nr 22–23, 2010 – wydanie w całości poświęcone sprawom przekładu utworów dla młodego czytelnika, zatytułowane *Baśń w przekładzie*.

Sposoby systematyzacji prac poświęconych kulturze ludowej Słowian (na przykładzie anglojęzycznej literatury przedmiotu)

Podjęcie, kontynuacja i stopniowy rozwój prac nad gran-tem naukowo-badawczym „Recepcja piśmiennictwa oraz literatury ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* w Polsce – historia i bibliografia twórczości przekładowej” wiązały się z koniecznością zapewnienia stałego dostępu zarówno do materiałów źródłowych, m.in. antologii, chrestomatii, wydawnictw ciągłych, podlegających wyborowi i ocenie wedle ustalonych kryteriów oraz porządkowanych w spisie poszczególnych jednostek piśmienniczych¹, jak i do szeroko

¹ Zob. przykładowy spis bibliograficzny wraz z komentarzem: K. Krzeszewska, *Przekłady literatury ludowej Słowian Południowych na język polski w latach 1945–2010. Materiały bibliograficzne*, „Literatura Ludowa”, nr 4–5, 2015, s. 59–92; M. Skowronek, *O przekładach piśmiennictwa cerkiewnosłowiańskiego autorstwa prof. Ryszarda Łuźnego na tle innych polskich publikacji tego typu*, „Roczniki Humanistyczne. Słowianoznawstwo”, t. LXI, z. 7, 2013, s. 117–135.

rozumianej literatury przedmiotu, m.in. anglojęzycznej. Obok tytułów odnoszących się do najnowszych teorii badań nad kulturą ludową, w tym problematyki gatunkowości literatury ustnej czy sposobów jej indeksowania², w kręgu naszych zainteresowań znalazły się także obcojęzyczne bibliografie inwentaryzujące zachodnioeuropejskie oraz amerykańskie piśmiennictwa naukowe poświęcone sprawom kultury ludowej (a więc obyczajowości, tradycji, wierzeniom, literaturze ustnej) Słowian Południowych, powstałe w ostatnim dwudziestopięcioleciu XX w. Wydaje się, że ze względu na ograniczony dostęp i mniejsze rozpowszechnienie w polskim środowisku slawistycznym ich bliższa prezentacja w niniejszej monografii może stanowić interesujące uzupełnienie warsztatowe. Każdy z omówionych poniżej tytułów porządkuje w tym czy innym stopniu przekłady tekstów folkloru Słowian, najczęściej jednak w sposób marginalny i nieeksponowany (wyjątkiem jest publikacja *South Slavic Folk Culture: A Bibliography of Literature in English, German, and French on Bosnian-Herzegovinian, Bulgarian, Macedonian, Montenegrin and Serbian Folk Culture*³,

² Między innymi publikacje fińskiego stowarzyszenia Folklore Fellows Communications: A. Siikala, *Interpreting Oral Narrative*, Helsinki 1990; R. Ivanova, *Folklore of the Change. Folk Culture in Post-Socialist Bulgaria*, Helsinki 1999; H. Jason, *Motif, Type, and Genre: A Manual for Compilation of Indices and a Bibliography of Indices and Indexing*, Helsinki 2000; G. Megas, A. Angelopoulos, A. Brouskou, M. Kaplanoglou, E. Katrinaki, *Catalogue of Greek Magic Folktales*, Helsinki 2012; najnowsze publikacje Instytutu Etnologii i Badań nad Folklorem z Muzeum Archeologicznym Bułgarskiej Akademii Nauk: H. Вуков, *Родствени отношения в българския юнашки епос*, София 2008; И. Седакова, *Балкански мотиви в езика и културата на българите. Раждане и съдба*, София 2013; Ц. Димитрова, *Народната история между устност и писменост*, София 2013 i inne: *Indeks motiva narodnih pesama balkanskih Slovena*, red. B. Krstić, I. Nikolić, M. Pantić, Beograd 1984; J.M. Ziolkowski, *Fairy Tales from Before Fairy Tales. The Medieval Latin Past of Wonderful Lies*, Ann Arbor 2009; R. Finnegan, *Studying Oral Texts: The Collection, Analysis and Preservation of Oral Traditions and Verbal Arts: A Handbook for Twenty-First-Century Researchers*, Middletown 2013.

³ *South Slavic Folk Culture: A Bibliography of Literature in English, German, and French on Bosnian-Herzegovinian, Bulgarian, Macedonian, Montenegrin and Serbian Folk Culture*, comp. and ed. K. Roth, G. Wolf, coop. T. Helebrandt, Columbus 1994.

grupująca przekłady w osobnych rozdziałach: *Folk Narrative*, *Folk Song*, *Epic Song*, w których porządkuje zarówno zbiory utworów, jak i ich opracowania).

Tematyka słowiańskiego piśmiennictwa ludowego, ujmowanego także jako kolekcja tekstów lub ich przekładów, jest obecna w europejskim dyskursie naukowym⁴, jednak nie udało się odnaleźć bibliografii porządkującej wyłącznie ten rodzaj wydawnictw, reprezentowany przecież przez szeroki wybór tytułów⁵.

„[...] South Slavic tradition has without a doubt been the most massively collected of all such traditions that have ever been documented anywhere in the world”⁶ – świadomość mnogości i różnorodności tekstów literatury ustnej zaowocowała tytułami, które podejmują trud systematyzacji wiedzy odnoszącej się do różnych aspektów kultury ludowej Słowian Południowych. Jedną z wcześniejszych publikacji jest *Yugoslav Folklore: An Annotated Bibliography of Contributions in English* autorstwa Yvonne R. Lockwood⁷.

⁴ A. Bonifazi, D.F. Elmer, *Composing Lines, Performing Acts: Clauses, Discourse Acts, and Melodic Units in a South Slavic Epic Song*, [w:] *Orality, Literacy and Performance in the Ancient World*, ed. by E. Minchin, Mnemosyne Supplements, Leiden 2012, s. 89–109; B. Raffel, *The Manner of Boyan: Translating Oral Literature*, „Oral Tradition”, no. 1, 1986, s. 11–29; K.A. Goldman, *Formulaic Analysis of Serbocroatian Oral Epic Song: Songs of Avdo Avdić*, New York 1990; B. Bartók, A.B. Lord, *Serbo-Croatian Folk Songs: Texts and Transcriptions of Seventy-Five Folk Songs from the Milman Parry Collection, and a Morphology of Serbo-Croatian Folk Melodies*, New York 1951.

⁵ Przykładowe zbiory, opatrzone komentarzem krytycznym: *The Serbian Epic Ballads. An Anthology*, translated into English verse by G.N.W. Locke, Tanesi 2011; *Songs of the Serbian People: From the Collections of Vuk Karadzic*, trans. M. Holton, V.D. Mihailovich, Pittsburgh 1997; *Marko the Prince, Serbo-Croat Heroic Songs*, trans. A.E. Pennington, P. Levi, Duckworth 1984; a także kolekcja zbiorów Milmana Parry’ego, wydawanych od połowy XX w. m.in. w serii „The Milman Parry Collection, Texts and Translation Series”.

⁶ D.E. Bynum, *The Collection and Analysis of Oral Epic Tradition in South Slavic: An Instance*, „Oral Tradition”, no. 1, 1986, s. 304.

⁷ Y.R. Lockwood, *Yugoslav Folklore: An Annotated Bibliography of Contributions in English*, San Francisco 1976.

Zestawienie przygotowane przez amerykańską folklorystkę ma na celu przedstawienie historycznego rozwoju zainteresowań i badań naukowych nad folklorem jugosłowiańskim w świecie anglojęzycznym, ujęte w formę spisu bibliograficznego z komentarzem⁸. Powstawaniu tego pionierskiego opracowania towarzyszyła merytoryczna opieka Alberta B. Lorda i Alana Dundesa. W nieco chaotycznym *Wprowadzeniu* Y.R. Lockwood przytacza fakty dotyczące najdawniejszych publikacji utworów ludowych Słowian ogłoszonych drukiem oraz ich pierwszych przekładów na języki zachodnioeuropejskie. Następnie wywód koncentruje się na działalności Vuka Karadžicia, co staje się pretekstem do przypomnienia fascynacji Jakuba Grimma, Johanna W. Goethego, Auguste'a Dozona i innych serbsko-chorwacką pieśnią ludową. Jak zauważa autorka, to z tej fascynacji powstały pierwsze przekłady-adaptacje epickiej pieśni ludowej Słowian, początkowo traktowane jak dzieło oryginalne tłumacza-adaptującego. Według danych z bibliografii Y.R. Lockwood pierwsze przekłady na język angielski pochodzą z pierwszej połowy XIX w. i są zarazem jednymi z najstarszych ujętych w spisie bibliograficznym (poz. 33–34). Lata 30. XX w. to z kolei czas działań Milmana Parry'ego (poz. 397–398), a następnie Alberta B. Lorda (poz. 315–333) – zbieraczy, badaczy, entuzjastów i komentatorów folkloru południowośłowiańskiego. Kolekcja Parry'ego pozostaje największym, najobszerniejszym zbiorem południowośłowiańskiej tradycji ludowej na świecie, wciąż poddawany dalszym eksploracjom. Studiując bibliografię Y.R. Lockwood, można zauważyć, iż uwagę amerykańskich badaczy przyciągała głównie pieśń ludowa, natomiast gatunki *stricte* epickie, jak np. bajka, cieszyły się dużo mniejszym zainteresowaniem.

Od strony edytorskiej sama publikacja przypomina opracowany i powielony maszynopis – nie można nie zauważyć, iż znaki diakrytyczne nad czcionkami zostały pieczołowicie uzupełnione już po wydrukowaniu. Bibliografia zachowuje układ alfabetyczny, ale

⁸ Ibidem, s. V.

poszczególne jednostki są jednak porządkowane wedle nie do końca jasnych zasad: raz używa się tytułu publikacji (niekoniecznie zbiorowej), raz nazwiska autora – niekiedy imiona autorów podano w pełnym brzmieniu, czasem zaś ograniczono do inicjałów. Na kilkudziesięciu stronach odnotowano 620 pozycji, wśród których znalazły się artykuły naukowe, sprawozdania, listy, noty biograficzne, wydania tekstów źródłowych (tak w oryginale, jak i tłumaczeniu, w antologiach i rozproszone, np. w periodykach) oraz monografie. Większości ujętych w bibliografii tytułów towarzyszy lakoniczny komentarz dotyczący zawartości. Ponadto utworzono dwa indeksy: elementów folkloru (kultura ustna, kultura materialna, muzyka i taniec) oraz grup narodowych i etnicznych, które bezpośrednio odsyłają do konkretnych pozycji w bibliografii. Praca Y.R. Lockwood jest więc skupiona na wielu aspektach kultury ludowej, jednak sprawne z niej korzystanie może być utrudnione ze względu na niekonsekwentną organizację struktury spisu.

Kolejny interesujący tytuł wydano w redagowanej przez Alana Dundesa serii „Garland Folklore Bibliographies Series”⁹, której założeniem jest udostępnienie badaczom zajmującym się zagadnieniami kultury ludowej wyników badań naukowych nad folklorem danego kraju lub regionu. *Tale Type- and Motif-Indexes: An Annotated Bibliography* folklorysty i bibliotekarza Davida S. Azzoliny¹⁰ to

⁹ W tej samej serii ukazał się jeszcze jeden tytuł folkloroznawczy, który nie został do niniejszego omówienia włączony: P. Carnes, *Fable Scholarship: An Annotated Bibliography*, New York–London 1985. O odrzuceniu zdecydowała zawartość publikacji, której tytuł i wstęp redaktora serii sugerowały szerszy zakres porządkowanego materiału, tymczasem zawartość jest tematycznie zawężona i wyspecjalizowana. Bibliografia zinwentaryzowała 1457 prac, wydanych od ok. 1880 r. do 1982 r., napisanych w wielu językach europejskich (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim, rosyjskim, duńskim i innych), odnoszących się do bajki ezopowej, a konkretnie do tekstów źródłowych umieszczonych w wydaniu *Aesopica* Bena Edwina Perry’ego (B.E. Perry, *Aesopica. A Series of Texts Relating to Aesop or Ascribed to Him or Closely Connected with the Literary Tradition that Bears His Name*, Urbana 1952).

¹⁰ D.S. Azzolina, *Tale Type- and Motif-Indexes: An Annotated Bibliography*, New York–London 1987.

oryginalna propozycja „katalogu katalogów” – bibliografia porządkująca spisy bajkowych typów i motywów, jakie powstały od czasu publikacji dzieła A. Aarnego *Verzeichnis der Märchentypen*¹¹, które zapoczątkowało nową erę w klasyfikacji opowieści ludowej. Część wymienianych przez D. S. Azzolinę katalogów ukazała się w serii *Folklore Fellows Communications*, część wydawano niskonakładowo w innych seriach lub poza nimi, a część pozostała, niestety, w maszynopisie.

Alan Dundes określił sporządzoną przez Azzolinę bibliografię mianem *vademecum* ludowego narratywu¹². Odnotowuje ona 186 pozycji ułożonych w porządku alfabetycznym według nazwiska autora. Każdy tytuł posiada komentarz przytaczający zawartość dzieła, sporadycznie z odniesieniem do jego recenzji. W spisie nie zabrakło *Polskiej bajki ludowej w układzie systematycznym* J. Krzyżanowskiego¹³. Zaprezentowano nawet zastrzeżenia polskiego folklorysty co do użyteczności systemu Aarnego-Thompsona wobec słowiańskich bajek religijnych i etiologicznych, których fiński indeks nie uwzględnił w wystarczającym stopniu¹⁴. Bibliografię zaopatrzone w indeks przedmiotowy, geograficzny oraz dodatkowych autorów. Po raz kolejny za słabą stronę publikacji możemy uznać skład tekstu – rażą liczne literówki w tytułach tekstów słowiańskich oraz brak odpowiednich czcionek uwzględniających słowiańskie znaki diakrytyczne.

Kolejne dwie publikacje ukazały się w „Slavica Series”, proponującej szeroki wybór tytułów naukowych i podręczników odnoszących się do języków, narodów, literatury, kultury, historii krajów ówczesnego ZSRR i Europy Wschodniej. *Bibliography of Slavic Mythology*¹⁵ au-

¹¹ A. Aarne, *Verzeichnis der Märchentypen*, Helsinki 1910.

¹² D.S. Azzolina, *Tale Type- and Motif-Indexes...*, s. XV.

¹³ J. Krzyżanowski, *Polska bajka ludowa w układzie systematycznym*, t. I–II, Wrocław 1962–1963. D.S. Azzolina przywołuje również wydanie pierwsze, ograniczone do jednego tomu: J. Krzyżanowski, *Polska bajka ludowa w układzie systematycznym*, t. I, Warszawa 1947.

¹⁴ D.S. Azzolina, *Tale Type- and Motif-Indexes...*, s. 52.

¹⁵ M. Kulikowski, *Bibliography of Slavic Mythology*, Columbus 1989.

torstwa Marka Kulikowskiego, amerykańskiego historyka, zakłada podsumowanie i usystematyzowanie dotychczasowej wiedzy naukowej na temat wczesnych wierzeń słowiańskich (IX–XII w.), co w zamierzeniu autora miało się przyczynić do lepszego porozumienia pomiędzy badaczami tematu oraz do dalszej efektywnej pracy. Jak zauważył M. Kulikowski, w pracach na temat pogańskich wierzeń Słowian często powtarzają się odwołania do tych samych źródeł pierwotnych, rzadko natomiast cytuje się źródła wtórne, co prowadzi do pomijania znacznego zasobu istotnych informacji¹⁶.

Bibliografia obejmuje wszelkie źródła pisane (książki, dysertacje, broszury, artykuły) w językach słowiańskich i zachodnich wydane do 1981 r., z częściowym uwzględnieniem także kolejnego roku wydawniczego. Pominięto informacje na temat mitologii Słowian pojawiające się w dziełach historycznawczych o treści ogólnej, np. w słownikach, encyklopediach, leksykonach. Tematycznie bibliografia obejmuje zagadnienia panteonu, kapłanów, świętyń, miejsc kultu, natomiast pominięto (z niewielkimi wyjątkami) pomniejsze bóstwa i istoty nadprzyrodzone, czarną magię, kult przodków, praktyki pogrzebowe oraz zagadnienia reminiscencji mitologii we współczesnym folklorze Słowian i ich zwyczajach.

Opis bibliograficzny ma formę rozszerzoną i składają się nań takie dane, jak: autor, tytuł, miejsce i rok wydania, wydawca, liczba stron, seria (opcjonalnie), numer w Bibliotece Kongresu, dostępność w bibliotekach, a także recenzje (opcjonalnie). Użyto transliteracji według wytycznych Biblioteki Kongresu. Bibliografię przeznaczono głównie dla czytelników amerykańskich (stąd też adresy bibliotek w USA i Kanadzie). Publikację otwierają listy użytych skrótów, w tym oznaczeń źródeł, czasopism i serii. Zamykając bibliografię indeksy porządkują nazwiska autorów, tytuły prac oraz listę tematów. Rejestr składa się z 805 pozycji. Pierwszą część zajmują źródła pierwotne, celowo zredukowane przez autora do 16 pozycji, drugą natomiast wtórne. Uwagę zwraca staranniejsza niż w „Garland

¹⁶ Ibidem. s. 8.

Folklore Bibliographies Series” redakcja (choć wciąż daleko jej do doskona ci – zob. np. literówki w pozycjach 724–726) i konsekwentna transliteracja cytowanych nazwisk oraz tytu w.

Publikacja *South Slavic Folk Culture: A Bibliography of Literature in English, German, and French on Bosnian-Herzegovinian, Bulgarian, Macedonian, Montenegrin and Serbian Folk Culture*¹⁷ to bibliografia nieadnotowana, w wydaniu dwujęzycznym (angielsko-niemieckim), zestawiająca prace naukowe poświęcone kulturom ludowym S wian Południowych od wczesnych badań nad Bałkanami, gównie o charakterze topograficznym i etnograficznym, aż po czasy najnowsze (lata 90. XX w.). Bibliografia przytacza literatur  w języku angielskim, niemieckim i francuskim, uznając je za znane przez wi kszo  ba kanist w. Nad publikacj  pracowa  trzyosobowy zespól filologów-etnologów: Klaus Roth i Gabriele Wolf we wspólpracy z Tomislavem Helebrandtem, wladaj cych językami s wian-skimi i mających spore doświadczenie w prowadzeniu podobnych kwerend¹⁸.

Kategoriami, które decydowały o w łączeniu konkretnej pracy do spisu, były: narodowo  lub grupa etniczna oraz język publikacji. Bibliografia obejmuje więc prace poświęcone kulturom ludności krajów po udniowos wian-skich, pozostających do końca XIX stulecia pod panowaniem tureckim (Bośnia i Herzegovina, Bułgaria, Macedonia, Czarnogóra i Serbia). W zestawieniu nie u eto tekstów odnoszących się do kultury ludności s weńskiej i chorwackiej, t -

¹⁷ *South Slavic Folk Culture: A Bibliography of Literature in English, German, and French on Bosnian-Herzegovinian, Bulgarian, Macedonian, Montenegrin and Serbian Folk Culture*, comp. and ed. K. Roth, G. Wolf, coop. T. Helebrandt, Columbia 1994.

¹⁸ Zob. bardzo bogaty dorobek naukowy K. Rotha, powstały podczas realizacji projektu „Popularliteratur S dosteuropas” (1984–1990), np. *Nachla verzeichnisse. Internationale Bibliographie/Probate Inventories. International Bibliography*, H. Mannheims, K. Roth, Münster 1984; *S dosteurop ische Popularliteratur im 19. und 20. Jahrhundert*, Hrsg. K. Roth, München 1993; *Typenverzeichnis der bulgarischen Volksm rchen*, von L. Daskalova Perkowski, D. Dobрева, J. Koceva, E. Miceva, bearb. und hrsg. von K. Roth, Helsinki 1995.

macząc wyjątek mnogością prac oraz przyporządkowaniem tych dwóch krajów do innego kręgu kulturowego: nieprawosławnego i niemuzułmańskiego.

Tematyka zebranych tekstów odnosi się do szeroko pojmowanej kultury Bałkanów, ludowej i popularnej, nie ograniczając przedmiotu badań do pojęcia „folkloru” lub „etnografii”. Odnotowane zostają prace o charakterze antropologicznym, socjologicznym, historycznym, geograficznym i innym, umożliwiające pełniejsze zrozumienie narodowości i ludowości południowosłowiańskiej. Dla lepszego zobrazowania zagadnień wymieniono również podstawowe dzieła odnoszące się *stricto* do historii i geografii Bałkanów.

Bibliografia jest kierowana do badaczy, studentów oraz osób zainteresowanych tematyką Bałkanów, dla których barierą może być brak znajomości języków południowosłowiańskich, uniemożliwiający korzystanie z literatury przedmiotu. Ponadto założono upowszechnienie wyników badań nad kulturą południowo-wschodniej części Europy, skupiającej ówczesnymi wydarzeniami uwagę świata Zachodu (*Preface* publikacji jest datowany na wrzesień 1993 r., co każe połączyć pojawiające się w nim określenie „puzzling region” z rozpadem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii). Uporządkowanie dostępnej wiedzy na temat Słowiańszczyzny Południowej miało stymulować do pogłębiania badań w tej dziedzinie.

Zestawienie składa się z 7650 tytułów uporządkowanych w 16 działach: 1. Narody bałkańskie, grupy narodowe i etniczne; 2. Kręgi religijne i kulturowe; 3. Folklorystyka, etnografia, etnologia, antropologia; 4. Kultura ludowa (ogólnie); 5. Kultura ludowa materialna; 6. Kultura ludowa społeczna; 7. Religia ludowa, medycyna ludowa; 8. Folklor (ogólnie); 9. Proza ustna; 10. Pieśń ludowa, pieśń epicka; 11. Muzyka ludowa; 12. Studia bałkanistyczne; 13. Historia kultury i nauki; 14. Historia; 15. Geografia, topografia; 16. Plany i sprawozdania z podróży. Poszczególne działy tematyczne rozpadają się na liczne podrozdziały, wewnątrz których zastosowano porządek alfabetyczny wedle nazwiska autora. Każdy podrozdział rozpoczyna lista odnośników – numerów publikacji powiązanych

z tematem. Bibliografię zamyka indeks autorów wymienionych tytułów. Niemalże wszystkie zindeksowane tytuły zostały sprawdzone przez autorów bibliografii *de visu* – te, które nie były dostępne w bibliotekach, odpowiednio oznaczono. Założeniem autorów było wydanie suplementu publikacji lub odpowiednio uzupełnionego wznowienia, co, niestety, nie zostało jeszcze zrealizowane.

Omówione powyżej publikacje, pomimo podobieństwa tematycznego, są bardzo różne. Bibliografia sporządzona przez Y.R. Lockwood jako jedyna proponuje wstęp krytyczny, jednak wykaz tytułów dzieł jest nieporęczny w użyciu także ze względu na ubogie opracowanie edytorskie woluminu. *Yugoslav Folklore: An Annotated Bibliography of Contributions in English* można traktować jako specyficznie wydany artykuł naukowy, dysponujący obszerną bibliografią tematyczną. Publikacja D.S. Azzolini powinna być zostać zaopatrzona we wstęp, prezentujący historię i stan obecny klasyfikacji literatury ustnej. Folklorysta dotarł i pokrótce omówił blisko dwieście katalogów-indeksów wątków i motywów bajkowych, sporządzonych na wzór pracy A. Aarnego w różnych częściach świata. Tym bardziej użytkownik bibliografii oczekiwałby komentarza odnośnie do krytykowanych często narzędzi pracy nad prozą ludową, jakie zaoferowała fińska szkoła folklorystów. Podobny postulat można by wysunąć w stosunku do *Bibliography of Slavic Mythology* – nawet jeśli publikacja ta z założenia jest kierowana do wąskiego kręgu specjalistów, wstęp pozwoliłby na zaprezentowanie stanu badań oraz rzeczowej refleksji autora. Na tle poprzednich publikacji *South Slavic Folk Culture: A Bibliography of Literature in English, German, and French on Bosnian-Herzegovinian, Bulgarian, Macedonian, Montenegrin and Serbian Folk Culture* zachwyca więc z jednej strony bardzo szczegółowym podziałem tematycznym przytaczanych tytułów, dzięki któremu jakiegokolwiek indeksy są tutaj właściwie zbędne, z drugiej zaś – rzetelnością w przywoływaniu kolejnych opracowań. Zarzut braku wstępu nie ma tu zastosowania, ponieważ dzieło K. Rotha i G. Wolf to wykaz wyczerpujący, niezbędny właściwie dla każdego, kto chciałby podjąć badania nad szeroko pojętą kulturą

ludową Słowian Południowych, bez propozycji komentowania czy opisu przytaczanych tytułów, pozostawiający ich merytoryczną ocenę ewentualnemu badaczowi.

Rozważając użyteczność poddanych rewizji tytułów dla potrzeb niniejszego tomu, warto zauważyć, że nie było wśród przytoczonych bibliografii dzieła systematycznie indeksującego przekłady słowiańskiej literatury ustnej na język obcy. Uwagę jednak można zwrócić na rzetelność w zbieraniu i przytaczaniu danych, konsekwencję zapisu bibliograficznego, wreszcie na komentarz – czy to w formie wstępu lub wprowadzenia, czy też indywidualny dla każdej indeksowanej jednostki. Wydaje się, że edycja w opracowaniu K. Rotha i G. Wolf stanowi dobry przykład rzetelnego, wyczerpującego spisu, z którego korzystanie umożliwiłoby drobiazgowy podział tematyczny przytaczanych tytułów, a także towarzyszące mu indeksy i przejrzysty sposób wewnętrznych powiązań między tytułami.

Niezależnie jednak od faktycznych wad czy niewątpliwie licznych zalet omówionych publikacji należy pamiętać, iż mają one formę drukowaną, w znaczący sposób ograniczającą nie tyle dostęp do nich samych (żaden z tytułów nie został zdigitalizowany i udostępniony w bazie danych, a byłoby to wskazane ze względu na niskonakładowość tytułów), ile modyfikację, poprawki czy uzupełnienia w zakresie porządkowanych jednostek. Wydaje się, że należy powoli forsować postulat, iż jedyną (a przynajmniej: prymarną) bibliografią, w tym przypadku dziedzinową, powinna być współcześnie jej wersja cyfrowa, dostępna *online*, regularnie uzupełniana, poprawiana, aktualizowana, mająca formę łatwej do przeszukiwania bazy danych. Takie możliwości dają oczywiście wznowienie danego tytułu na rynku tradycyjnych wydawnictw papierowych, jednak w przypadku specyfiki bibliografii – publikacji stosunkowo podatnej na korekty czy poszerzenia – należałoby rozważyć korzyści, jakie płyną z wykorzystania najnowszych mediów dla celów upowszechniania wiedzy.

Wykaz publikacji powiązanych tematycznie z realizacją projektu bibliograficznego¹

- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 1)*, [w:] *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne*, t. 4, red. M. Kuczyńska, W. Stępniań-Minczewska, J. Stradomski, Kraków 2009, s. 247–273.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 2)*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Rossica” 3, 2010, s. 175–193.
- I.N. Petrov (И.Н. Петров), *Кирилло-мефодиевские источники и памятники древней славянской книжности в переводах на польский язык: из истории рецепции „Palaeobulgarica/Старобългаристика” XXXV*, 1, 2011, s. 71–79.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 3)*, „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego” LVI, 2011, s. 73–90.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 4)*, [w:] *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne*, t. 6, red. M. Kuczyńska, W. Stępniań-Minczewska, J. Stradomski, Kraków 2011, s. 309–325.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 5)*, „Roczniki Humanistyczne TN KUL. Seria 7. Słowianoznawstwo” 60, 2012, s. 193–218.

¹ W układzie chronologicznym.

- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Polskojęzyczne translacje tekstów kregu Slavia Orthodoxa: o projekcie systematyzacji i dokumentacji*, „Latopisy Akademii Supraskiej” 3, 2012, s. 183–188.
- M. Skowronek, *O przekładach piśmiennictwa cerkiewnosłowiańskiego autorstwa prof. Ryszarda Łuźnego na tle innych polskich publikacji tego typu*, „Roczniki Humanistyczne KUL. Seria 7. Słowianoznawstwo” 61, 2013, s. 117–135.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Old Church Slavonic-Polish Textbooks, Grammars and Dictionaries*, „Palaeobulgarica/Старобългаристика” XXXVII, 4, 2013, s. 3–20.
- I. Lis-Wielgosz (И. Лис-Вельгош), tłum. I.N. Petrov (И.Н. Петров), *Проблема рецепции средневековой южнославянской письменности – о переводах древнесербских текстов на польский язык*, „Scripta & e-Scripta” 13, 2014, s. 185–195.
- I. Lis-Wielgosz, [rec.]: *Święci Konstantyn-Cyryl i Metody. Patroni Wschodu i Zachodu [Saints Constantine-Cyryl and Methodius. Patrons of the East and the West]*, vol. I (pp. 254), vol. II (pp. 334), ed. Aleksander Naumow, Collegium Columbinum, Kraków 2013 [= Biblioteka Duchowości Europejskiej, 5], „Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe” 4, 2014, s. 306–307.
- A. Kawecka, I.N. Petrov, M. Skowronek, *Z warsztatu paleoslawisty-tłumacza: polskojęzyczne pomoce naukowe i opracowania leksykograficzne*, „Roczniki Humanistyczne KUL. Seria 7. Słowianoznawstwo” 63, 2015, s. 147–175.
- I. Lis-Wielgosz, *Antologie w obiegu. O obecności i nieobecności starserbkich tekstów w przekładzie na język polski – uwagi ogólne*, „Roczniki Humanistyczne KUL. Seria 7. Słowianoznawstwo” 63, 2015, s. 177–191.
- A. Kawecka, *Wybrane aspekty prawosławnego przekładu Psalterza na język polski w świetle innych źródeł*, [w:] *Retrospekcja i ochrona dziedzictwa kulturowego*, red. S. Kowalska, D. Wańka, Poznań–Kalisz 2015, s. 165–184.
- K. Krzeszewska, *Przekłady literatury ludowej Słowian Południowych na język polski w latach 1945-2010. Materiały bibliograficzne*, „Literatura Ludowa” 59, 4–5, 2015, s. 59–92.
- A. Kawecka (А. Кавецка), I.N. Petrov (И.Н. Петров), *К вопросу о православных переводах Библии на польский язык. Лингвистические аспекты*, „Slavia – časopis pro slovanskou filologii” 85, 3–4, 2016, s. 389–406.
- A. Kawecka, R. Zarębski, *Linguistic Equivalence of the Hebrew Term Eden in Slavic Translations of the Bible*, „Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe” 6, 2016, s. 43–60.

- K. Krzeszewska, [rec.]: *Хърватските бугарцици и техните български съответствия. Статии и материали [Croatian bugarsčica and Their Bulgarian Equivalents. Articles and materials]*, ed. Стефана Стойкова, София 2015, pp. 152, „Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe” 6, 2016, s. 427–429.
- I. Lis-Wielgosz, „Zbiór ten nie zostanie bezużytecznym w księgarstwie ciężarem”, czyli *Narodowe pieśni serbskie wybrane i przełożone przez Romana Zmorskiego*, „Przekłady Literatur Słowiańskich” 7, 1, 2016, s. 165–182.
- I. Lis-Wielgosz, *Paleotypia południowosłowiańska – opis, perspektywa, przekład*, „Roczniki Humanistyczne KUL. Seria 7. Słowianoznawstwo” 65, 2017, s. 163–168.
- I. Lis-Wielgosz, *Przekład omówiony, czyli o statusie i funkcji paratektu (na przykładzie serii „Biblioteka Duchowości Europejskiej”)*, „Przekłady Literatur Słowiańskich” 8, 1, 2017, s. 37–56.
- A. Kawecka (A. Кавецка), R. Zarębski (P. Зарембски), *Езикови еквиваленти на староеврейската дума Шеол в избрани славянски преводи на Библията*, „Palaeobulgarica/Старобългаристика” 1, 2018, s. 117–135.
- A. Kawecka, *O historii przekładów piśmiennictwa prawosławnych Słowian na język polski*, „Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis” 37, 2, 2018, s. 117–130.
- I. Lis-Wielgosz (И. Лис-Велгош), *Проблемът за преводите на старобългарски и старосръбски текстове на полски език*, „Palaeobulgarica/Старобългаристика” 1, 2019, s. 62–80.
- I. Lis-Wielgosz, *Peryferyjna obecność. Problem recepcji literatury staroserbskiej w Polsce*, „Przekłady Literatur Słowiańskich” 10, 1, 2020, s. 147–171.
- K. Krzeszewska, *Polskie przekłady bułgarskiej literatury ludowej po II wojnie światowej i ich recepcja*, [w:] *Странстващи идеи по пътищата на хуманитаристиката. Изследвания по фолклористика, културна антропология и славистика в чест на доц. д-р Катя Михайлова*, t. II, София 2021, s. 677–694.
- A. Kawecka, I. Lis-Wielgosz, I.N. Petrov, M. Skowronek, J. Stradomski, *Komentowana bibliografia polskich przekładów piśmiennictwa kręgu Slavia Orthodoxa*, red. I.N. Petrov, Łódź 2021, 480 s.

Indeks tłumaczy literatury ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* na język polski

- Antoniewicz Karol 190
- Barącz Sadok, właśc. o. Sadok Wincenty Fererjusz (Ferreriusz) Barącz 15, 124–134
- Barszczewski Aleksander 16, 20, 21, 29, 140–160, 174–182, 301–308, 310, 312, 315, 323
- Bielowski August vel Augustyn 16, 25, 63, 65–67, 78, 184, 190–193, 213, 227, 228, 252
- Biernacka Małgorzata 174–178
- Bogusławski Antoni 99–104, 273, 296
- Bojanowski Edmund Stanisław 65
- Brodziński Kazimierz 11, 16, 17, 20, 23–25, 61, 62, 64, 66–69, 84–86, 88, 98, 105, 183, 184, 203, 230, 251, 253, 257, 259, 265, 296
- Brzetyśław Edward 79
- Brzozowski Karol 32
- Bukowski Jacek 113–115, 279, 280
- Chodźko (Hoćko) Aleksander 63, 86, 87
- Chojecki Edmund 202
- Chrapowicki Ignacy 204
- Chróścielewski Tadeusz 234, 235, 297, 318, 319
- Ciepliński Marcin (Ossorya M., Ossoryja z Cieplic Marcin) 67, 191, 192, 208
- Cieszyński T. 84
- Ciszewski Stanisław (S.C.) 89, 90, 251, 252, 254
- Czajka Henryka 21, 28, 33–35, 269, 277, 279–281, 285, 287, 293, 301
- Czczot Jan 23, 186–189, 193–200, 205–207, 209–211, 229
- Dejnowicz Agnieszka 19, 51, 52
- Doliński Ignacy 115, 279
- Drozdowski Bohdan 155
- Duchińska Seweryna (Seweryna z Żoch) 32, 86–88, 230, 276
- Dunin Borkowski Aleksander 184
- Dzikowski Stanisław 28, 137, 297
- Eysymont (Ejsmont) Franciszek Marian 86
- Flaszen Ludwik 15, 138, 308, 309

- Gaszyński Konstanty 64, 65
Gońniewski Józef 207, 208
Grabowski Michał 19, 120, 185, 186,
208, 296, 321
Grochowska Helena 135
Groza Aleksander 25, 26, 78, 82, 202–
204, 228, 229
- Hawryś Paulina 52, 53, 54
Hnatiuk Ola 27, 168–173, 313, 314
Hoćko Aleksander zob. Chodźko
Aleksander
Hołyńska Tatiana 168–173
- Iwaniec Eugeniusz 27, 154, 241
Izopolski Erazm 119, 120, 124, 201,
204, 207, 208
- Jabłonowski Ludwik 184
Jałowiecki Florentyn 189, 201
Jastrzębiec-Kozłowski Czesław 17,
100–105, 235, 273–275, 279, 298,
299, 318
Jeziernski Edmund 29, 136
Józef z Mazowsza 124
- Kalinowski Zygmunt 236
Kamieńska Anna 22, 23, 106–113,
115, 237, 238, 239, 240, 276, 278,
279, 293, 320
Kaprocki Bolesław 21, 139
Kasjan Jan Mirosław 20, 51, 163–168,
178, 241–243, 296, 311–313, 321
Kawecka Agata 53–59, 337–339
Kolberg Oskar 168, 172, 251, 311, 314
Kołątaj Andrzej 52–59
Kopernicki Izidor 21, 88, 89, 90, 96,
97, 251, 252, 254
Kosmowska Irena 26, 98
Kosowski Stanisław 97
- Kotyńska Katarzyna 169–173
Kowalska Hanna 27, 174–178, 309
Królikowska Stanisława (K. Stanisła-
wa) 83
Królikowski Dionizy (Szandor-Gjalski
Ksawery) 98
Krzeszewska Karolina 52, 53, 55–59,
325, 338, 339
Krzywicki Teodozjusz 24, 231–233
Kuczyński Józef 231
Kwiatkowski Remigiusz 137
- Lach-Szyrma Krystyn 61, 183, 295
Lange Antoni 17, 90, 233, 316, 317
Lelewska Katarzyna 52–59
Lenartowicz Teofil 28, 29, 84, 90,
252
Lewin Leopold 234–236
Lewińska Monika 52
Londyński Bolesław 33, 137
- Łepki Bohdan 99, 234
Łopaciński Henryk 135
Łopalewski Tadeusz 16, 233, 235, 297,
317, 318
Łużny Ryszard 19, 22, 27, 161–163,
174–176, 178, 309–311, 316, 317,
319, 325, 338
- Majewski Bronisław 33
Maliniak Alicja 236
Marcinkiewicz Paweł Hieronim 204
Marcinkowski Antoni 19, 79, 122,
123, 297, 321
Mareś Irena 99
Maryńska Ala (Maria Woźniakówna)
234, 317
Maszewski Adam 84
Meller Eugeniusz 98
Michałowska Aleksandra 55–58

- Milkowski Stanisław 124
Mongird Tadeusz 16, 236, 318, 319
- Nikolić Vladimir 98, 326
Norwid Ludwik 69
Nowak Tadeusz 114, 115, 279
Nowosielski Antoni zob. Marcinkowski Antoni
- Odyniec Antoni Edward 65
Olizarowski Tomasz Augustyn 17, 70, 214
Ordon Władysław 86
Ossorya M. zob. Ciepliński Marcin
Ossoryja z Cieplic (Ciepliński) Marcin zob. Ciepliński Marcin
- Padlewski Włodzimierz 70
Padura Tomasz (Padura Tymko, Padura Tomasz, Padurra Tymko) 192
Pasik Magdalena 60
Pazik-Łuczak Agnieszka 50
Pet T. 31
Pieńkiewicz Adam 189–192, 200, 296
Podbereski Romuald 118, 119, 296
Połujański Aleksander K. 118, 296
Przeszkodziński Antoni vel Adam 66
- Reutt W. 204
Rogalski Leon 184
Rubach Ludomir 99
Rusnak Renata 168–173
Rypiński Aleksander 15, 200
- S.C. zob. Ciszewski Stanisław
Sapieha Aleksander Antoni 25, 61
Schnaider Józef 29, 135, 136, 171, 172, 314
Seweryna z Żoch zob. Duchńska Seweryna
- Siemieński Lucjan 16, 24–27, 61, 69, 77, 119, 120, 136, 145, 146, 185, 190, 191, 197, 227, 229, 230, 251, 296, 316
Skowronek Małgorzata 15, 19, 27, 50, 52–55, 59, 60, 287, 290, 292, 293, 325, 337–339
Słowikowski Adam 201, 212
Sowiński Leonard 231
Stern Anatol 235, 236
Stiller Robert 235
Swarzyca Franciszek 137
Szandor-Gjalski Ksawery zob. Królikowski Dionizy
Szuchewycz Wołodymyr 169, 173
Szydłowski Ignacy 183, 184
Szymański A.L. 97
- Śpiewak Jan 22, 106–110, 115, 226
Štrekelj Karol 97
- Tarnowski Marceli 19, 33
Tomczyk-Baszkiewicz Daniela 22, 39–44, 284, 301
Tomski Jerzy 234
Turowski Kazimierz Józef 16, 23, 117, 120, 121, 295
Turski Jan Kanty 83
- Vražinovski Tanas 19, 282, 287, 292
- Waczków Józef 114, 115, 279
Wagilewicz Dalibor Jan 207
Weryha Władysław 24, 134
Wiktorowicz Leon 69
Wiśniewska-Kacprzak Maryla 22, 39–44, 284, 301
Wołowicz Ignacy 200, 296
Woźniak Anna 174–178
Woźniakówna Maria zob. Maryńska Ala

Indeks tłumaczy literatury ludowej kręgu Slavia Orthodoxa na język polski

- Wójcicki (Wóycicki) Kazimierz Władysław 17, 18, 31, 35, 36, 66, 117–119, 139, 153, 185, 202, 225, 296, 321
- Wrocławski Krzysztof 19, 21, 27, 36–38, 44–54, 273, 275, 282–287, 292, 293, 301
- Wybranowski Leon 67
- Zaleski Józef Bohdan 22, 24, 26, 28, 71, 72, 79, 88–90, 97–100, 226, 227, 229, 253, 265, 270
- Zborowski Michał 135
- Zieliński Ludwik 201
- Zieńkiewicz (Zienkiewicz) Romuald 23, 204, 213, 215–225, 297
- Zmorski (Zamarski) Roman 19, 24, 28, 70, 72–78, 80–82, 89–97, 99, 247, 251, 253–259, 261, 262, 265–267, 339
- Znatowicz Edmund 67

Wykaz czasopism

Ateneum

Ateneum. Pismo naukowe i literackie, miesięcznik, 1876–1901.

Athenaeum

Athenaeum. Pismo poświęcone historii, literaturze, sztukom, krytyce itd., od 1841, t. 4–6; podtyt.: Pismo poświęcone historii, filozofji, literaturze, sztukom, krytyce itd.; od 1842, t. 1; podtyt.: Pismo zbiorowe poświęcone historii, filozofji, literaturze, sztukom itd., 1841–1851.

Biblioteka Naukowego Zakładu imienia Ossolińskich

Biblioteka Naukowego Zakładu imienia Ossolińskich. Pismo poświęcone dziejom, bibliografii, rozprawom i wiadomościom naukowym, kwartalnik, 1842–1848.

Biblioteka Warszawska

Biblioteka Warszawska. Pismo Poświęcone Naukom, Sztukom i Przemysłowi, miesięcznik, 1841–1914.

Biruta

Biruta. Noworocznik, 1837–1838.

Biuletyn Polsko-Ukraiński

Biuletyn Polsko-Ukraiński: Tygodnik ilustrowany (w r. 1932 – miesięcznik), 1932–1938.

Bojan

1838, cz. 1.

Czasopism Naukowy

Czasopism Naukowy Księgozbioru Publicznego imienia Ossolińskich, kwartalnik, 1828–1834.

Dniestrzanka

Dniestrzanka. Zbiór artykułów wierszem ku zabawie i nauce, nieregularnie, 1801–1900.

Dziennik Literacki

tygodnik, 1852–1854; 1856–1870.

Dziennik Poznański

1859–

Dziennik Warszawski

1825–1830.

Dziennik Wileński

miesięcznik, 1805–1806, 1815–1825.

Dzień Polski

dziennik, 1924–1933.

Echo Tygodnia

Echo Tygodnia. Nauka, Literatura, Sztuka, dodatek „Gazety Krakowskiej”, tygodnik, 1949–

Fantana

Fantana. Miesięcznik Literacko-Artystyczny, 1938–1939.

Flora Polska

Flora Polska, czyli Rozrywki Przyjemne i Pożyteczne. Dziełko poświęcone literaturze i poezji ojczystey, 1826–1828.

Głos Narodu

Głos Narodu: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1894.

Haliczanin

Haliczanin, 1830; Haliczanie: kalendarz powszechny na Rok Pański..., 1853–1870; Haliczanie: kalendarz powszechny zastosowany do potrzeb wszystkich mieszkańców Galicji i Chochlika. Noworocznik humorystyczno-satyryczny na rok Pański..., 1871–1930.

Jutrzenka

Jutrzenka. Pismo literackie – Денница. Литературная газета, Pismo literackie poświęcone przedmiotom słowiańskim, dwujęzyczne czasopismo ros.-pol., wyd. w 1842 (dwa razy w miesiącu) i 1843 (raz w miesiącu).

Kamena

Kamena: miesięcznik literacki, 1933–1939.

Kłósy

Kłósy: czasopismo ilustrowane, tygodniowe, poświęcone literaturze, nauce i sztuce, tygodnik, 1865–1890.

Kronika Rodzinna

Kronika Rodzinna. Pismo dwutygodniowe, red. M. Botkowska, 1867/1878–

Kultura i Życie

Kultura i Życie. Tygodniowy dodatek „Sztandaru Ludu”, 1952–

Kurier Warszawski

Kurjer Warszawski, dziennik, 1821–1939.

Linksmine

Linksmine. Prace literackie, 1841.

Literatura i Sztuka

Literatura i Sztuka. Dodatek do „Dziennika Poznańskiego”, 1909.

Lud

Lud. Organ Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i Komitetu Nauk Etnologicznych, rocznik, 1895–

Lwowianin

Lwowianin przeznaczony krajowym i użytecznym wiadomościom, wydany w połączeniu prac miłośników nauk, rocznik, 1835–1842.

Magazyn Mód

Magazyn Mód. Dziennik Przyjemnych Wiadomości, tygodnik, 1835–1959.

Marzanna

Marzanna. Noworocznik literacki i genealogiczny dla płci pięknej, 1834.

Materiały Świetlicowe
miesięcznik, 1948–1951.

Melitele
Melitele. Noworocznik, 1829–1837.

Muzeum Domowe
Muzeum Domowe albo Czytelnia Wieczorna. Dzieło poświęcone historii, statystyce, moralności, naukom, sztukom pięknym i literaturze krajowej, tygodnik, 1835–1840.

Naprzód
Naprzód: czasopismo polityczne i społeczne. Organ partii socjalno-demokratycznej, tygodnik, 1899–1948.

Niewiasta
tygodnik, 1860–1863.

Niezabudka
Niezapobudka: noworocznik, 1840–1844.

Niezapominajki
noworocznik, 1838–1847.

Nowa Reforma
dziennik, wydanie poranne i popołudniowe, 1892–

Orędownik Naukowy
Orędownik Naukowy. Pismo czasowe poświęcone literaturze, historii, krytyce i nowinom literackim, 1840–1845.

Pamiętnik dla Płci Piękiej
Pamiętnik dla Płci Piękiej. Pismo różnym rodzajom poezji i prozy poświęcone, 2 razy w mies., 1830–

Pamiętnik Naukowy
Pamiętnik Naukowy Służący za Ciąg Dalszy Ćwiczeń Naukowych. Oddział Literatury, 1 raz na 6 tyg., 1818–1819.

Pamiętnik Warszawski
Pamiętnik Warszawski, czyli Dziennik Nauk i Umiejętności, miesięcznik, 1815–1821.

Pismo Zbiorowe

t. 1 i 2, 1859.

Poezja

Miesięcznik, 1965–

Powszechny Pamiętnik

Powszechny Pamiętnik Nauk i Umiejętności, miesięcznik, 1835–

Praca Świetlicowa

miesięcznik, 1951–1962.

Prace Literackie

1838

Przegląd Literacki. Dodatek

Przegląd Literacki. Dodatek do „Kraju”, tygodnika polityczno-społecznego wydawanego w Petersburgu od roku 1882, tygodnik.

Przegląd Polsko-Jugosłowiański

Przegląd Polsko-Jugosłowiański. Miesięcznik poświęcony sprawom zbliżenia kulturalnego i gospodarczego obu narodów, 1934–1938 (w 1938 r. kwartalnik).

Przegląd Tygodniowy

Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, dodatek miesięczny, 1865–

Przegląd Warszawski

Przegląd Warszawski Literatury, Historii, Statystyki i Rozmaitości, miesięcznik, 1840–1842.

Przyjaciół Ludu

Przyjaciół Ludu, czyli tygodnik potrzebnych i pożytecznych wiadomości, 1834–1849.

Przyjaźń

Przyjaźń. Organ Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, miesięcznik, 1946–

Radegast

Radegast: pismo zbiorowe, 1843.

Rozmaitości

Rozmaitości: pismo dodatkowe do „Gazety Lwowskiej”, tygodnik, 1811–1939

Rozprawy i Sprawozdania I

Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności.

Od t. 1 do t. 15 Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności. Seria I; 1874–1891.

Rubon

Rubon. Pismo zbiorowe poświęcone pożytecznej rozrywce, rocznik (nieregularnie), 1842–1849.

Rusałka

Rusałka na rok..., rocznik, 1838–1846.

Sławianin

1837–1839.

Stadło

Stadło. Tygodnik rzeczom polskim i słowiańskim poświęcony, 1849–

Studia Polono-Slavica Orientalia. Acta Litteraria

rocznik, 1974–

Świat i Ludzie

tygodniowy dodatek Gazety Białostockiej, 1951–

Świat Kobiocy

Świat Kobiocy: tygodnik poświęcony wszelkiem gałęziom pracy kobiecej, literaturze, sztuce i gospodarstwu, 1905–

Świat Słowiański

Świat Słowiański: miesięcznik poświęcony słowianoznawstwu i przeglądowi spraw słowiańskich ze stanowiska polskiego, 1905–1914.

Światowid

Światowid, czyli Zbiór Najciekawszych Powieści i Artykułów tak Tłómaczonych jak Oryginalnych Nauce i Zabawie Poświęconych, dwa razy w tygodniu, 1835–1836, tygodnik, 1837–1838.

Świetlica

Świetlica. Miesięcznik Centralnej Rady Związków Zawodowych, 1950–1958.

Świt

Świt. Tygodnik literacki i artystyczny, 1872–

Telegraf

dwa numery na tydzień, 1852–1854.

Trybuna Robotnicza

Trybuna Robotnicza. Pismo Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, dziennik, 1948–

Tydzień

Tydzień. Dodatek Literacko-Naukowy Kuriera Lwowskiego, 1894–

Tygodnik Ilustrowany (Tygodnik Ilustrowany)

1859–1939.

Tygodnik Mód i Nowości

Tygodnik Mód i Nowości Dotyczących Gospodarstwa Domowego, tygodnik, 1862–1868.

Tygodnik Mód i Powieści

Tygodnik Mód i Powieści: z dodatkiem ilustrowanym ubrań i robót kobiecych, 1871–

Tygodnik Petersburski

Tygodnik Petersburski: Gazeta Urzędowa Królestwa Polskiego, od numeru 51 (1832) Gazeta Urzędowa Królestwa Polskiego, 2 razy w tygodniu, 1830–1859.

Tygodnik Polski i Zagraniczny

1818–1820.

Tygodnik Powszechny

Tygodnik Powszechny. Pismo ilustrowane wszelkim gałęziom literatury, nauce, sztuce i polityce poświęcone, 1877–1885.

Tygodnik Wileński

dwutygodnik, 1816–1822.

Wykaz czasopism

Wdowi Grosz

Wdowi Grosz. Wiosennik, 1843.

Wianek

Wianek. Noworocznik na rok... oryginalne utwory prozy i poezji zawierający, ozdobiony sześciu rycinami i muzyką, 1836–1837.

Wiś

Tygodnik, 1945–1954.

Wiśła

Wiśła. Miesięcznik Geograficzny i Etnograficzny, od t. 14 (1900) podtytuł: Miesięcznik poświęcony krajoznawstwu i ludoznawstwu, 1887–1905.

Wizerunki i Roztrząsania Naukowe

1835–1843, ukazuje się w nieregularnych odstępach czasu.

Zielony Sztandar

Zielony Sztandar. Organ Stronnictwa Ludowego, tygodnik, 1931–

Ziewonia

Ziewonja. Noworocznik, 1834–1835.

Znicz

Znicz. Noworocznik, 1834–1835.

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
90-237 Łódź, ul. Matejki 34A
www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. 42 635 55 77

CERANEUM

Jednym z podstawowych składników historii recepcji literatury ludowej kręgu *Slavia Orthodoxa* w Polsce jest rozwijana na przestrzeni wieków – z różną dynamiką – twórczość przekładowa. Jej całościowy opis oraz szczegółowa analiza wymagają zebrania, zaprezentowania i skomentowania danych bibliograficznych na temat istniejących tłumaczeń przedmiotowej literatury. Temu właśnie poświęcony jest kolejny tom „Series Ceranea”.

Bibliografia porządkuje polskie przekłady tekstów ludowych powstałych na terenie obszaru *Slavia Orthodoxa*. Pierwotny podział materiału źródłowego warunkuje terytorium geograficzne, z jakiego one pochodzą: Słowiańszczyzna Południowa oraz Słowiańszczyzna Wschodnia. Wewnątrz tych dwóch grup utwory zostały podzielone według sposobu ich przekazu lub wykonania na utwory prozatorskie, przeznaczone do opowiadania (bajki, legendy, podania itp.), oraz utwory o charakterze poetyckim, przeznaczone do śpiewu lub recytacji (pieśni, w tym także pieśni epickie, ballady, dumy, byliny i in.). Bibliografii towarzyszą analityczno-opisowe studia szczegółowe.

Ceranea
— CERANEUM —

**WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU
ŁÓDZKIEGO**

 wydawnictwo.uni.lodz.pl
 księgarnia@uni.lodz.pl
 (42) 665 58 63

ISBN 978-83-8220-416-2

9 788382 204162

Książka dostępna również
jako e-book